

Eiropas Savienības Oficiālais Vēstnesis

L 189

Izdevums
latviešu valodā

Tiesību akti

64. gadagājums

2021. gada 28. maijs

Saturs

I *Leģislatīvi akti*

REGULAS

- ★ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/817 (2021. gada 20. maijs), ar ko izveido Savienības programmu izglītības un mācību, jaunatnes un sporta jomās Erasmus+ un atceļ Regulu (ES) Nr. 1288/2013 ⁽¹⁾ 1
- ★ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/818 (2021. gada 20. maijs), ar ko izveido programmu “Radošā Eiropa” (2021.–2027. gads) un atceļ Regulu (ES) Nr. 1295/2013 ⁽¹⁾ 34
- ★ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/819 (2021. gada 20. maijs) par Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūtu (pārstrādāta redakcija) ⁽¹⁾ 61

LĒMUMI

- ★ Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmums (ES) 2021/820 (2021. gada 20. maijs) par Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūta (EIT) stratēģisko inovāciju programmu 2021.–2027. gadam: Eiropas inovācijas talanta un spējas sekmēšana un Lēmuma Nr. 1312/2013/ES atcelšana ⁽¹⁾ 91

⁽¹⁾ Dokuments attiecas uz EEZ.

Tiesību akti, kuru virsraksti ir gaišajā drukā, attiecas uz kārtējiem jautājumiem lauksaimniecības jomā un parasti ir spēkā tikai ierobežotu laika posmu.

Visu citu tiesību aktu virsraksti ir tumšajā drukā, un pirms tiem ir zvaigznīte.

I

(Leģislatīvi akti)

REGULAS

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA (ES) 2021/817

(2021. gada 20. maijs),

ar ko izveido Savienības programmu izglītības un mācību, jaunatnes un sporta jomās Erasmus+ un atceļ Regulu (ES) Nr. 1288/2013**(Dokuments attiecas uz EEZ)**

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 165. panta 4. punktu un 166. panta 4. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu ⁽¹⁾,ņemot vērā Reģionu komitejas atzinumu ⁽²⁾,saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru ⁽³⁾,

tā kā:

- (1) Ir būtiski veikt ieguldījumus mācību mobilitātē, kas paredzēta visiem neatkarīgi no izcelsmes un līdzekļiem, kā arī sadarbībā un inovatīvas politikas izstrādē izglītības un mācību, jaunatnes un sporta jomās, lai veidotu iekļaujošas, saliedētas un noturīgas sabiedrības un saglabātu Savienības konkurētspēju, kas ir vēl jo svarīgāk strauju un tālejošu pārmaiņu apstākļos, kurus rada tehnoloģiskā revolūcija un globalizācija. Turklāt šādi ieguldījumi palīdz arī stiprināt Eiropas identitāti un vērtības, kā arī veicina demokrātiskāku Savienību.
- (2) Komisija savā 2017. gada 14. novembra paziņojumā "Eiropas identitātes stiprināšana ar izglītību un kultūru" nāca klajā ar redzējumu par apņemšanos strādāt pie tā, lai līdz 2025. gadam izveidotu Eiropas izglītības telpu, kurā robežas nebūtu šķērslis mācībām. Minētais paziņojums izklāsta redzējumu par Savienību, kurā laika pavadīšana citā dalībvalstī studiju, mācību vai darba nolūkā neatkarīgi no veida vai situācijas kļūtu par standartu, kurā par normu kļūtu papildus dzimtajai valodai runāt vēl divās citās valodās un kurā cilvēkiem būtu spēcīga eiropieša identitāte, kultūras mantojuma un Eiropas daudzveidības apziņa. Minētajā kontekstā Komisija uzsvēra nepieciešamību paplašināt teoriju un praksē pārbaudīto programmu Erasmus+ visām izglītojamo kategorijām, kas tajā jau ietvertas, ar mērķi iesaistīt ierobežotām iespējām pakļautos izglītojamos.

⁽¹⁾ OV C 62, 15.2.2019., 194. lpp.⁽²⁾ OV C 168, 16.5.2019., 49. lpp.⁽³⁾ Eiropas Parlamenta 2019. gada 28. marta nostāja (OV C 108, 26.3.2021., 965. lpp.) un Padomes 2021. gada 13. aprīļa nostāja pirmajā lasījumā (Oficiālajā Vēstnesī vēl nav publicēta). Eiropas Parlamenta 2021. gada 18. maija nostāja (Oficiālajā Vēstnesī vēl nav publicēta).

- (3) Izglītības, mācību un jaunatnes nozīme Eiropas Savienības nākotnē ir atspoguļota Komisijas 2018. gada 14. februāra paziņojumā “Jauna un moderna Eiropas Savienības daudzgadu finanšu shēma, kura efektīvi īsteno tās prioritātes pēc 2020. gada”. Minētajā paziņojumā uzsvērtā nepieciešamība pildīt saistības, ko dalībvalstis uzņēmušās sociālajā samītā par taisnīgām darbvietām un izaugsmi, kurš notika Ģēteborgā 2017. gada 17. novembrī, tostarp, pilnībā īstenojot Eiropas sociālo tiesību pilāru, kuru Eiropas Parlaments, Padome un Komisija svinīgi proklamēja un parakstīja 2017. gada 17. novembrī⁽⁴⁾, un tā 1. principu, kas attiecas uz izglītību, mācībām un mūžizglītību. Minētajā paziņojumā uzsvērts, ka ir jāpastiprina mobilitāte un apmaiņa, tostarp, izmantojot būtiski pastiprinātu, iekļaujošu un paplašinātu programmu *Erasmus+*, kā Eiropadome aicināja savos 2017. gada 14. decembra secinājumos.
- (4) Eiropas sociālo tiesību pilāra 1. princips nosaka, ka ikvienam ir tiesības uz kvalitatīvu un iekļaujošu izglītību, mācībām un mūžizglītību, lai varētu saglabāt un iegūt prasmes, kas ļauj pilnā mērā piedalīties sabiedrības dzīvē un veiksmīgi mainīt darbu darba tirgū. Eiropas sociālo tiesību pilārā arī ir skaidri norādīts, ka svarīga nozīme ir kvalitatīvai agrīnajai pirmsskolas izglītībai un aprūpei un vienlīdzīgu iespēju nodrošināšanai visiem.
- (5) Bratislavas paziņojumā, kuru parakstīja 2016. gada 16. septembrī, 27 dalībvalstu līderi uzsvēra savu apņemšanos nodrošināt jauniešiem labākas iespējas. Romas deklarācijā, kuru parakstīja 2017. gada 25. martā, 27 dalībvalstu un Eiropadomes, Eiropas Parlamenta un Komisijas līderi pauda apņemšanos strādāt pie tā, lai izveidotu Savienību, kurā jaunieši gūst labāko izglītību un mācības un var studēt un atrast darbu visā kontinentā un kas saglabā mūsu kultūras mantojumu un sekmē kultūru daudzveidību.
- (6) Komisijas 2018. gada 31. janvāra ziņojums par programmas *Erasmus+* (2014.–2020. gads), kas izveidota ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1288/2013⁽⁵⁾ (“2014.–2020. gada programma”), starpposma novērtējumu apstiprināja, ka vienotas programmas izveide izglītībai un mācībām, jaunatnei un sportam ir būtiski vienkāršojusi un racionalizējusi minētās programmas pārvaldību un ļāvusi tās pārvaldībā panākt būtiskas sinerģijas, bet secināja, ka bija nepieciešami turpmāki uzlabojumi, lai vēl vairāk konsolidētu 2014.–2020. gada programmas efektivitātes pieaugumu. Apspriežoties par minēto starpposma novērtējumu un par turpmāko programmu *Erasmus+*, dalībvalstis un ieinteresētās personas izteica spēcīgu aicinājumu nodrošināt nepārtrauktību programmas darbības jomās, uzbūvē un īstenošanas mehānismos, vienlaikus aicinot ieviest vairākus uzlabojumus, piemēram, programmu *Erasmus+* saņēmējiem padarīt iekļaujošāku, vienkāršāku un realizējamāku. Dalībvalstis un ieinteresētās personas arī pauda pilnīgu atbalstu integrētas programmas *Erasmus+* saglabāšanai, kuras pamatā ir mūžizglītības paradigma. Eiropas Parlaments 2017. gada 2. februāra rezolūcijā par *Erasmus+* īstenošanu⁽⁶⁾ atzinīgi novērtēja 2014.–2020. gada programmas integrēto struktūru un aicināja Komisiju pilnībā izmantot programmas mūžizglītības dimensiju, sekmējot un veicinot starpnozaru sadarbību programmā *Erasmus+*. Dalībvalstis un ieinteresētās personas arī uzsvēra vajadzību vēl vairāk pastiprināt programmas *Erasmus+* starptautisko dimensiju.
- (7) Atklāta sabiedriskā apspriešana par Savienības finansējumu vērtību un mobilitātes jomā, kas notika 2018. gadā, apstiprināja galvenos ziņojuma par 2014.–2020. gada programmas starpposma novērtējumu konstatējumus un uzsvēra nepieciešamību nākamo programmu padarīt iekļaujošāku un turpināt prioritāri koncentrēties uz izglītības un mācību sistēmu modernizēšanu, kā arī stiprināt prioritātes, lai veicinātu Eiropas identitāti, aktīvu pilsonību un līdzdalību demokrātiskā dzīvē.
- (8) Komisija 2018. gada 2. maija paziņojumā “Mūsdienīgs budžets Savienībai, kas aizsargā, dod iespējas un aizstāv – daudzgadu finanšu shēma 2021.–2027. gadam”, aicināja nākamajā finanšu shēmā palielināt ieguldījumus cilvēkos un likt lielāku uzsvāru uz “jaunatni”. Minētajā paziņojumā Komisija atzina, ka programma *Erasmus+* ir bijusi viens no Savienības visatpazīstamākajiem veiksmes stāstiem. Komisija 2020. gada 27. maija paziņojumā “ES budžets – Eiropas atveseļošanas plāna dzinējspēks” atzina programmas *Erasmus+* nozīmi Savienības noturības palielināšanā un

⁽⁴⁾ OVC 428, 13.12.2017., 10. lpp.

⁽⁵⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1288/2013 (2013. gada 11. decembris), ar ko izveido Savienības programmu izglītības, apmācības, jaunatnes un sporta jomā *Erasmus+* un atceļ Lēmumus Nr. 1719/2006/EK, Nr. 1720/2006/EK un Nr. 1298/2008/EK (OV L 347, 20.12.2013., 50. lpp.).

⁽⁶⁾ OVC 252, 18.7.2018., 31. lpp.

sociālekonomisko problēmu risināšanā. Tā arī apstiprināja savu apņemšanos būtiski stiprināt programmu *Erasmus+*. Tas dotu iespēju lielākam cilvēku skaitam pārcelties uz citu valsti, lai mācītos vai strādātu, un ļautu Programmai koncentrēties uz iekļautību un to, lai sasniegtu vairāk ierobežotām iespējām pakļautu cilvēku.

- (9) Šajā kontekstā ir nepieciešams izveidot programmu izglītības un mācību, jaunatnes un sporta jomās *Erasmus+* ("Programma"), kas būs pēctecē 2014.–2020. gada programmai. Būtu jāpastiprina 2014.–2020. gada programmas integrētā būtība, kas aptver mācīšanos visos kontekstos – formālo, neformālo un ikdienējo – un visos dzīves posmos, lai veicinātu elastīgus mācīšanās veidus, tādējādi ļaujot cilvēkiem iegūt un uzlabot zināšanas, prasmes un kompetences, kuras vajadzīgas gan personības attīstībai, gan lai risinātu 21. gadsimta problēmas un optimāli izmantotu tā sniegtās iespējas.
- (10) Programma būtu jāizveido septiņu gadu laikposmam, lai tās ilgumu saskaņotu ar daudzgadu finanšu shēmas 2021.–2027. gadam, kas noteikta Padomes Regulā (ES, Euratom) 2020/2093 ⁽⁷⁾ ("2021.–2027. gada DFS"), ilgumu.
- (11) Programma būtu jāveido tā, lai tā kļūtu par vēl lielāku ieguldījumu Savienības politikas mērķu un prioritāšu īstenošanā izglītības un apmācības, jaunatnes un sporta jomās. Saskaņota mūžizglītības pieeja ir būtiska, lai pārvaldītu dažādas pārejas, ar kurām cilvēki saskarsies dzīves laikā. Šāda pieeja būtu jāveicina ar efektīvas starpnozaru sadarbības palīdzību. Īstenojot šādu pieeju, Programmai būtu jā saglabā cieša saikne ar vispārējo stratēģisko satvaru Savienības politikas sadarbībai izglītības un mācību un jaunatnes jomās, tostarp attiecībā uz skolu, augstākās izglītības, profesionālās izglītības un apmācības un pieaugušo izglītības politikas darba kārtībām, vienlaikus pastiprinot un attīstot jaunas sinerģijas ar citām saistītām Savienības programmām un politikas jomām.
- (12) Programma ir svarīgs elements Eiropas izglītības telpas izveidē. Komisija, balstoties uz savu 2017. gada 14. novembra paziņojumu "Eiropas identitātes stiprināšana ar izglītību un kultūru", 2020. gada 30. septembra paziņojumā "Eiropas Izglītības telpas izveide līdz 2025. gadam" atgādināja, ka programmai *Erasmus+* joprojām ir būtiska nozīme, lai sasniegtu kvalitatīvas un iekļaujošas izglītības, mācību un mūžizglītības mērķus un sagatavotu Savienību digitālās un zaļās pārkārtošanās jautājumu risināšanai. Programma būtu jāveido tā, lai sniegtu ieguldījumu stratēģiskās sistēmas Eiropas sadarbībai izglītības un apmācības jomā pēctecī un atjauninātajā Eiropas Prasmju programmā ilgtspējīgai konkurētspējai, sociālajam taisnīgumam un noturībai, kā noteikts Komisijas 2020. gada 1. jūlija paziņojumā, paužot kopīgu apņemšanos nodrošināt prasmju, pamatkompetenču un zināšanu stratēģisko nozīmi darbvieta uzturēšanā un izaugsmes, konkurētspējas, inovācijas un sociālās kohēzijas atbalstīšanā, saskaņā ar Padomes 2018. gada 22. maija ieteikumu ⁽⁸⁾. Programmai būtu jāveicina Digitālās izglītības rīcības plāna, kas noteikts Komisijas 2020. gada 30. septembra paziņojumā "Digitālās izglītības rīcības plāns 2021.–2027. gadam – Izglītības un apmācības pārveide digitālajam laikmetam", īstenošana. Programmai būtu jāreaģē uz nepieciešamo digitālo pārveidi izglītības un mācību, jaunatnes un sporta jomās. Programmai būtu arī jāsniedz atbalsts dalībvalstīm, palīdzot tām sasniegt 2015. gada 17. marta Parīzes deklarācijā noteiktos mērķus par pilsoniskuma un kopīgo vērtību – brīvības, iecietības un nediskriminēšanas – veicināšanu ar izglītības palīdzību.
- (13) Saskaņā ar Eiropas Savienības jaunatnes stratēģiju 2019. –2027. gadam ⁽⁹⁾ – regulējumu Eiropas sadarbībai jaunatnes jomā 2019. –2027. gadam –, kas balstās uz Komisijas 2018. gada 22. maija paziņojumu "Jauniešu iesaistīšanās, saiknes veidošana un iespēju veicināšana: jauna ES jaunatnes stratēģija", Programmai būtu jāatbalsta kvalitatīvs darbs ar jaunatni, rīki un sistēmas jaunatnes darbinieku apmācībai, neformālās un ikdienējās mācīšanās validēšana, un kvalitatīvas pieejas, lai veicinātu jaunatnes organizāciju iespējas. Programmai būtu jāatbalsta iekļaujošs un plašs ES jaunatnes dialogs, kura prioritātes nosaka jauniešu vajadzības.
- (14) Programmā būtu jāņem vērā attiecīgais Eiropas Savienības sporta darba plāns, kas ir sadarbības satvars Savienības līmenī sporta jomā. Būtu jānodrošina konsekvence un papildināmība starp attiecīgo Eiropas Savienības sporta darba plānu un Programmas atbalstītajām darbībām sporta jomā. Jo īpaši ir nepieciešams pievērst uzmanību tautas sportam, ņemot vērā sporta svarīgo nozīmi fiziskās aktivitātes un veselīga dzīvesveida, cilvēku savstarpējo attiecību, sociālās iekļaušanas un līdztiesības veicināšanā. Programmai būtu jāatbalsta sporta, galvenokārt tautas sporta, darbinieku mācību mobilitāte. Sporta, kas nav tautas sports, darbinieki, tostarp personas, kurām ir duālā – sporta un ar sportu nesaistīta – karjera, arī var palielināt mācīšanās ietekmi un zināšanu pārnesi tautas sporta darbiniekiem

⁽⁷⁾ Padomes Regula (ES, Euratom) 2020/2093 (2020. gada 17. decembris), ar ko nosaka daudzgadu finanšu shēmu 2021.–2027. gadam (OV L 433 I, 22.12.2020., 11. lpp.).

⁽⁸⁾ Padomes ieteikums (2018. gada 22. maijs) par pamatkompetencēm mūžizglītībā (OV C 189, 4.6.2018., 1. lpp.).

⁽⁹⁾ OV C 456, 18.12.2018., 1. lpp.

un organizācijām. Tāpēc sporta, kas nav tautas sports, darbinieku mācību mobilitātes iespējas būtu jāspēj atbalstīt ar Programmu tajos gadījumos, kad šāda darbinieku līdzdalība var dot labumu tautas sportam. Programmai vajadzētu palīdzēt veicināt Eiropas kopīgās vērtības, izmantojot sportu, labu pārvaldību un integritāti sportā, ilgtspējīgu attīstību, un izglītību, mācības un prasmes gan sportā, gan ar tā starpniecību. Programmas atbalstītajos bezpeļņas sporta pasākumos būtu jānodrošina Eiropas dimensija un ietekme.

- (15) Ar Programmu būtu jāspēj atbalstīt jebkādas studiju jomas, un tai jo īpaši būtu jāsekmē Savienības inovācijas spēju stiprināšana, atbalstot aktivitātes, kuras palīdz cilvēkiem attīstīt zināšanas, prasmes, kompetences un attieksmi, kas viņiem ir nepieciešamas progresīvās pētījumu jomās vai tādās disciplīnās kā, piemēram, zinātne, tehnoloģija, inženierzinātnes, māksla un matemātika (STEAM), klimata pārmaiņas, vides aizsardzība, ilgtspējīga attīstība, tīra enerģija, mākslīgais intelekts, robotika, datu analīze, dizains un arhitektūra un digitālā prātība un medijprātība. Inovāciju var veicināt, izmantojot visas mācību mobilitātes un sadarbības darbības, kuras pārvalda vai nu tieši, vai netieši.
- (16) Sinerģijām ar programmu "Apvārsnis Eiropa", kura izveidota ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/695⁽¹⁰⁾ (programma "Apvārsnis Eiropa") būtu jānodrošina, ka Programmas un programmas "Apvārsnis Eiropa" apvienotie resursi tiek izmantoti, lai atbalstītu aktivitātes, kas paredzētas Eiropas augstākās izglītības iestāžu stiprināšanai un modernizēšanai. Programma "Apvārsnis Eiropa" attiecīgā gadījumā papildinās Programmas atbalstu Eiropas universitāšu iniciatīvai – kā daļu no jaunu kopīgu un integrētu ilgtermiņa un ilgtspējīgu stratēģiju izstrādes izglītības, pētniecības un inovāciju jomā. Sinerģijas ar programmu "Apvārsnis Eiropa" palīdzēs veicināt izglītības un pētniecības integrēšanu, jo īpaši augstākās izglītības iestādēs.
- (17) Jaunās un topošās tehnoloģijas piedāvā ievērojamas mācīšanās un apmaiņas iespējas, un tās ir izrādījušās īpaši nozīmīgas Covid-19 pandēmijas laikā. Papildus fiziskajai mācību mobilitātei, kas joprojām ir Programmas pamatdarbība, būtu jāveicina virtuālie formāti, piemēram, virtuālā mācīšanās, lai papildinātu vai atbalstītu fizisko mācību mobilitāti, piedāvātu jēgpilnas mācīšanās iespējas tiem, kuri nespēj fiziski pārcelties uz valsti, kas nav viņu dzīvesvietas valsts, vai lai veicinātu apmaiņu, izmantojot inovatīvus mācīšanās veidus. Attiecīgā gadījumā Programmas ietvaros būtu jāveicina virtuālā sadarbība. Ja vien tas ir iespējams un atbilstīgi, Komisijai būtu jānodrošina, ka virtuālās mācīšanās rīki, kas izstrādāti saskaņā ar Programmu, tiek darīti pieejami plašākai sabiedrībai.
- (18) Savu mērķu īstenošanā Programmai vajadzētu būt iekļaujošākai, uzlabojot ierobežotām iespējām pakļautu cilvēku līdzdalību. Ierobežotām iespējām pakļautu cilvēku līdzdalību Programmā varētu palīdzēt palielināt virkne pasākumu, tostarp labāka, un mērķtiecīgāka informēšana, saziņa, konsultācijas un palīdzība, vienkāršotas procedūras, elastīgāki mācību mobilitātes veidi un lielāka sadarbība ar mazām organizācijām, jo īpaši jaunpienācējām organizācijām un kopienu vietējām tautas organizācijām, kas strādā tieši ar nelabvēlīgā situācijā esošiem izglītojamajiem visās vecuma grupās. Ir svarīgi atzīt, ka zems līdzdalības līmenis ierobežotām iespējām pakļautu cilvēku vidū ir saistīts ar dažādiem cēloņiem un ir atkarīgs no dažādiem apstākļiem. Tāpēc, veidojot Savienības mēroga satvaru ar pasākumiem, kuru mērķis ir palielināt ierobežotām iespējām pakļautu cilvēku līdzdalību, būtu jāizstrādā iekļaušanas rīcības plāni, tos pielāgojot mērķgrupām un konkrētiem apstākļiem katrā dalībvalstī.
- (19) Dažos gadījumos ir lielāka varbūtība, ka ierobežotām iespējām pakļauti cilvēki finansiālu iemeslu dēļ Programmā varētu nepiedalīties – vai nu savas ekonomiskās situācijas dēļ, vai arī tāpēc, ka viņu īpašā situācija rada lielākas līdzdalības izmaksas, kā tas bieži ir personu ar invaliditāti gadījumā. Šādos gadījumos viņu līdzdalību varētu atvieglot ar mērķtiecīgu finansiālu atbalstu. Tāpēc Komisijai būtu jānodrošina, ka tiek īstenoti šādi finansiālā atbalsta pasākumi, tostarp, iespējams, veicot dotāciju pielāgošanu valstu līmenī. Ar iekļaušanu veicinošiem pasākumiem saistītām papildu izmaksām, nevajadzētu būt par pamatu pieteikuma noraidīšanai.

⁽¹⁰⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/695 (2021. gada 28. aprīlis) par pētniecības un inovācijas pamatprogrammas "Apvārsnis Eiropa" izveidi un dalības un rezultātu izplatīšanas noteikumiem, un atceļ Regulas (ES) Nr. 1290/2013 un (ES) Nr. 1291/2013 (OV L 170, 12.5.2021., 1. lpp.).

- (20) Lai nodrošinātu, ka jaunpienācējām organizācijām un organizācijām ar mazākām administratīvajām spējām ir lielāka piekļuve Programmai, un lai Programmu saņēmējiem padarītu realizējamāku, būtu jāveic virkne pasākumu nolūkā vienkāršot Programmas procedūras īstenošanas līmenī. Minētajā sakarā Programmas informācijas tehnoloģiju sistēmām vajadzētu būt lietotājiem draudzīgām un nodrošināt vienkāršu piekļuvi Programmas piedāvātajām iespējām. Tāpat arī procedūrām, kas ieviestas Programmas īstenošanas nolūkā, vajadzētu būt konsekventām un vienkāršām, un tās būtu jāpapildina ar kvalitatīviem atbalsta pasākumiem un informāciju. Minētajā nolūkā būtu jāorganizē regulāras valstu aģentūru tīkla sanāksmes.
- (21) Savā 2017. gada 14. novembra paziņojumā "Eiropas identitātes stiprināšana ar izglītību un kultūru" Komisija uzsvēra to, ka izglītībai, kultūrai un sportam ir izšķiroša nozīme aktīva pilsoniskuma un kopīgu vērtību popularizēšanā jaunās paaudzes vidū. Eiropas identitātes stiprināšanai un indivīdu un pilsoniskās sabiedrības aktīvas līdzdalības demokrātiskajos procesos veicināšanai ir būtiska nozīme Eiropas nākotnes un demokrātisko sabiedrību veidošanā. Došanās uz ārzemēm studēt, mācīties, iziet praksi un strādāt vai piedalīties jaunatnes un sporta aktivitātēs palīdz stiprināt minēto Eiropas identitāti visā tās daudzveidībā. Tā pastiprina sevis apzināšanos kā daļu no kultūras kopienas un veicina starpkultūru mācīšanos, kritisko domāšanu un aktīvu pilsoniskumu visu vecumu cilvēku vidū. Personām, kas piedalās mācību mobilitātes aktivitātēs, būtu jāiesaistās savās vietējās kopienās un to uzņēmējais valsts vietējās kopienās, lai dalītos savā pieredzē. Programmai būtu jāatbalsta aktivitātes, kas saistītas ar visu radošuma aspektu pastiprināšanu izglītībā, mācībās un jaunatnes jomā un ar atsevišķu pamatkompetenču uzlabošanu.
- (22) Programmai būtu jāatbalsta tikai tās darbības un aktivitātes, kurām ir potenciāla Eiropas pievienotā vērtība. Jēdziens "Eiropas pievienotā vērtība" ir jāsaprot plaši, un tas var izpausties dažādos veidos, piemēram, ja darbībām un aktivitātēm ir transnacionāls raksturs, jo īpaši attiecībā uz mācību mobilitāti un sadarbību, kuras mērķis ir panākt ilgtspējīgu sistēmisku ietekmi, papildināt citas programmas un politikas jomas valsts, Savienības un starptautiskā līmenī vai veicināt sinerģijas ar minētajām programmām un politikas jomām, vai sniegt ieguldījumu Savienības pārredzamības un atzišanas instrumentu efektīvā izmantošanā.
- (23) Būtu jāveicina Programmas starptautiskā dimensija, lai piedāvātu vairāk iespēju īstenot mācību mobilitāti, sadarbību un politikas dialogu ar Programmas neasociētām trešām valstīm. Pamatojoties uz starptautisko augstākās izglītības un jaunatnes aktivitāšu veiksmīgo īstenošanu saskaņā ar iepriekšējām programmām izglītības un mācību un jaunatnes jomās, starptautiskās mācību mobilitātes aktivitātes būtu jāattiecinā arī uz citām nozarēm, piemēram, profesionālās izglītības un apmācības un sporta jomā. Lai palielinātu minēto aktivitāšu ietekmi, ir svarīgi pilnveidot sinerģijas starp Programmu un tādiem Savienības ārējās darbības instrumentiem kā Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instrumentu, kas izveidots ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu, ar ko izveido Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instrumentu "Eiropa pasaulē", groza un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmumu Nr. 466/2014/ES un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2017/1601 un Padomes Regulu (EK, Euratom) Nr. 480/2009 un Pirmspievienošanās palīdzības instrumentu (IPA III), kas izveidots ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu, ar ko izveido Pirmspievienošanās palīdzības instrumentu (IPA III). Ar Savienības ārējās darbības instrumentiem būtu jātiecas jo īpaši palielināt to personu un organizāciju iespējas, kuras ir no Programmas neasociētām trešām valstīm, jo īpaši atbalstot spēju veidošanu minētajās valstīs, prasmju pilnveidošanu un tiešu personisku apmaiņu, vienlaikus piedāvājot vairāk sadarbības, mācību mobilitātes un politikas dialoga iespēju.
- (24) Būtu jā saglabā 2014.–2020. gada programmas pamatzubūve, kas ir izrādījusies veiksmīga, proti, tā tika sadalīta trīs jomās – izglītības un mācību, jaunatnes un sporta – un tika strukturēta ap trim pamatdarbībām. Būtu jāievieš uzlabojumi, lai vienkāršotu un racionalizētu Programmas atbalstītās darbības. Stabilitāte un nepārtrauktība būtu jānodrošina arī attiecībā uz pārvaldības un īstenošanas veidiem. Kopumā vismaz 75 % Programmas budžeta vajadzētu izpildīt valstu aģentūrām netiešā pārvaldībā. Tas ietver tādas darbības kā mācību mobilitāte visās izglītības un mācību, jaunatnes un sporta jomās, kā arī sadarbības partnerības, tostarp maza mēroga partnerības izglītības un mācību un jaunatnes jomās. Vajadzības gadījumā būtu jāievieš īpaša kārtība, kas paredzēta tiešai pārvaldībai, attiecībā uz darbībām, kuras 2. un 3. pamatdarbības ietvaros saistītas ar Savienības mēroga tīkliem un Eiropas organizācijām, izņemot maza mēroga partnerības.

- (25) Ar Programmu būtu jāīsteno darbību kopums, lai atbalstītu mācību mobilitāti, starporganizāciju un starpiestāžu sadarbību, politikas izstrādi un sadarbību, kā arī Žana Monē vārdā nosauktās darbības. Šajā regulā būtu jānosaka minētās darbības un to apraksts, tostarp aktivitātes, kuras plānošanas perioda laikā varētu īstenot saskaņā ar minētajām darbībām.
- (26) Programmai vajadzētu nostiprināt esošās mācību mobilitātes iespējas, jo īpaši tajās nozarēs, kur Programma varētu sasniegt vislielāko efektivitātes pieaugumu, lai paplašinātu tādu iespēju tvērumu un apmierinātu lielo vēl neapmierināto pieprasījumu. Jo īpaši tas būtu jā dara, pastiprinot un veicinot mācību mobilitāti augstākās izglītības studentiem, skolēniem, pieaugušo izglītības dalībniekiem un profesionālās izglītības un apmācības dalībniekiem, piemēram, mācekļiem un stažieriem, tostarp prasmju pilnveides un pārkvalifikācijas nolūkā. Nesen absolvējušām personām un cilvēkiem, kas nesen ieguvuši profesionālās izglītības un apmācības kvalifikāciju, būtu jābūt iespējai piedalīties mācību mobilitātē. Nesen absolvējušu personu līdzdalībai mācību mobilitātē būtu jābalstās uz objektīviem kritērijiem un būtu jānodrošina vienlīdzīgu attieksmi. Lai sasniegtu lielāku jauniešu skaitu, būtu jāpaplašina mācību mobilitātes iespējas jauniešu dalībai neformālās mācību aktivitātēs. Būtu jāstiprina arī personāla mācību mobilitāte izglītības un mācību, jaunatnes un sporta jomās, ņemot vērā tās sviras efektu. Mācību mobilitātes iespējām būtu jāizpaužas dažādos veidos, tostarp kā stažēšanās, mācekļība, jauniešu apmaiņa, apmaiņas starp skolām, mācīšana vai līdzdalība profesionālās izaugsmes pasākumos, un tām vajadzētu būt balstītām uz dažādu nozaru īpašajām vajadzībām. Ar Programmu būtu jāatbalsta mācību mobilitātes kvalitāte, tostarp, kvalitāte, kas balstās uz principiem, kas izklāstīti Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 18. decembra ieteikumā ⁽¹¹⁾, un Padomes 2011. gada 28. jūnija ⁽¹²⁾, 2012. gada 20. decembra ⁽¹³⁾, 2018. gada 15. marta ⁽¹⁴⁾, 2018. gada 26. novembra ⁽¹⁵⁾ un 2020. gada 24. novembra ⁽¹⁶⁾ ieteikumos.
- (27) Saskaņā ar redzējumu par patiesu Eiropas izglītības telpu ar Programmu vajadzētu arī sekmēt mācību mobilitāti un apmaiņu, kā arī veicināt augstākās izglītības iestādēs studējošo līdzdalību izglītības, kultūras un sporta aktivitātēs, atbalstot procesu digitalizāciju, piemēram, ar Eiropas studenta kartes iniciatīvu. Šajā sakarā Komisijai būtu jāattīsta Eiropas studenta kartes iniciatīva, jo īpaši saistībā ar augstākās izglītības studentiem, kuri piedalās Programmā. Eiropas studenta kartes iniciatīva varētu būt svarīgs solis, lai mācību mobilitāte visiem kļūtu par realitāti, dodot iespēju augstākās izglītības iestādēm apmaiņas nolūkā nosūtīt studēt uz citām valstīm un uzņemt vairāk augstākās izglītības iestādēs studējošo, vienlaikus uzlabojot augstākās izglītības iestādēs studējošo mācību mobilitātes kvalitāti un arī veicinot viņu piekļuvi dažādiem pakalpojumiem (piemēram, bibliotēkām, transportam un izmitināšanai) pirms viņu faktiskās ierašanās iestādē ārzemēs.
- (28) Programmai būtu jā mudina jaunieši piedalīties Eiropas demokrātiskajā dzīvē, tostarp, atbalstot aktivitātes, kuras sniedz ieguldījumu pilsoniskajā izglītībā, un līdzdalības projektus, kas jauniešiem ļauj iesaistīties un mācīties piedalīties pilsoniskajā sabiedrībā, tādējādi palielinot informētību par Eiropas kopīgajām vērtībām, tostarp pamattiesībām, kā arī Eiropas vēsturi un kultūru, savedot kopā jauniešus un vietējā, valsts un Savienības līmeņu lēmumu pieņēmējus, un veicinot integrācijas procesu Eiropā.

⁽¹¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Ieteikums (2006. gada 18. decembris) par pārrobežu mobilitāti Kopienā izglītības un apmācības nolūkā: Eiropas Mobilitātes kvalitātes harta (OV L 394, 30.12.2006., 5. lpp.).

⁽¹²⁾ Padomes Ieteikums (2011. gada 28. jūnijs) – Jaunatne kustībā – jauniešu mācību mobilitātes veicināšana (OV C 199, 7.7.2011., 1. lpp.).

⁽¹³⁾ Padomes Ieteikums (2012. gada 20. decembris) par neformālās un ikdienējās mācīšanās validēšanu (OV C 398, 22.12.2012., 1. lpp.).

⁽¹⁴⁾ Padomes Ieteikums (2018. gada 15. marts) par Eiropas satvaru kvalitatīvai un rezultatīvai mācekļībai (OV C 153, 2.5.2018., 1. lpp.).

⁽¹⁵⁾ Padomes Ieteikums (2018. gada 26. novembris) par to, kā sekmēt augstākās izglītības un vidējās izglītības un mācību kvalifikāciju un ārvalstīs pavadītu mācību periodu rezultātu automatisku savstarpēju atzīšanu (OV C 444, 10.12.2018., 1. lpp.).

⁽¹⁶⁾ Padomes Ieteikums (2020. gada 24. novembris) par profesionālo izglītību un apmācību (PIA) ilgtspējīgai konkurētspējai, sociālajam taisnīgumam un noturībai (OV C 417, 2.12.2020., 1. lpp.).

- (29) Pamatojoties uz iniciatīvas *DiscoverEU*, kas tika uzsākta 2018. gadā kā sagatavošanas darbība, izvērtējumu un tālāku pilnveidi, Programmai būtu jāsniedz jauniešiem vairāk iespēju, izmantojot mācību pieredzi ārpus, iepazīt visus galamērķus Eiropā. Jauniešiem, jo īpaši ierobežotām iespējām pakļautiem jauniešiem, būtu jānodrošina iespēja gūt pirmo īstermiņa pieredzi, ikdienā un neformālās izglītības aktivitātes ietvaros individuāli vai grupā ceļojot pa Eiropu, lai veicinātu viņu piederības sajūtu Savienībai un lai ļautu viņiem iepazīt tās kultūras un valodu daudzveidību. Dalībnieki būtu jāatlasa, pamatojoties uz skaidriem un pārredzamiem kritērijiem. Īstenošanas struktūrām būtu jāveicina pasākumi, ar ko nodrošina, ka iniciatīva *DiscoverEU* ir iekļaujoša un ģeogrāfiski līdzsvarota gan attiecībā uz piešķirtajām ceļošanas biļetēm, gan attiecībā uz apmeklējām dalībvalstīm, un ar ko atbalsta aktivitātes, kurām ir spēcīga mācīšanās dimensija. Šajā sakarā, izmantojot mērķtiecīgus pasākumus, piemēram, informēšanas aktivitātes, informatīvas sesijas pirms ceļojuma un pasākumus jauniešiem, Programmai būtu jāveicina arī iespēja izvēlēties mazāk apmeklētās dalībvalstis un perifērus reģionus. Būtu jāapsver citi transporta veidi, ja dzelzceļa transports nav pieejams vai ir ļoti nepraktisks, ņemot vērā, jo īpaši, konkrēto galamērķa situāciju. Ar iniciatīvu *DiscoverEU* būtu jātiecas veidot saiknes ar attiecīgām vietējām, reģionālām, valsts un Eiropas iniciatīvām, piemēram, Savienības rīcības iniciatīvu "Eiropas kultūras galvaspilsētas", "Eiropas jaunatnes galvaspilsētas", "Eiropas brīvprātīgā darba galvaspilsēta" un "Eiropas zaļā galvaspilsēta".
- (30) Valodu apguve veicina savstarpēju sapratni un mobilitāti Savienībā un ārpus tās, un valodu prasmēm ir būtiska nozīme dzīvē un darbā. Tādēļ ar Programmu būtu jāveicina valodu, attiecīgā gadījumā arī valsts zīmju valodu, apguve, cita starpā ar plašāku tiešsaistes rīku izmantošanu, jo e-mācības valodu apguvē var sniegt papildu priekšrocības piekļuves un elastīguma ziņā. Vienlaikus, lai nodrošinātu plašu un iekļaujošu piekļuvi Programmai, ir svarīgi, lai daudzvalodība būtu viens no Programmas īstenošanas pamatprincipiem.
- (31) Ar Programmu būtu jāatbalsta pasākumi, kas uzlabo sadarbību starp iestādēm un organizācijām, kas darbojas izglītības un mācību, jaunatnes un sporta jomās, tādējādi atzīstot iestāžu un organizāciju būtisku nozīmi personu nodrošināšanā ar zināšanām, prasmēm un kompetencēm, kas nepieciešamas mainīgajā pasaulē, un palīdzot iestādēm un organizācijām pienācīgi pildīt to inovācijas, radošuma un uzņēmējdarbības potenciālu, jo īpaši digitālajā ekonomikā.
- (32) Eiropadome savos 2017. gada 14. decembra secinājumos aicināja dalībvalstis, Padomi un Komisiju virzīt uz priekšu vairākas iniciatīvas, lai Eiropas sadarbību izglītības un mācību jomā paceltu jaunā līmenī, tostarp, veicinot to, ka līdz 2024. gadam tiek izveidotas "Eiropas universitātes", kas sastāv no augšupēji veidotiem universitāšu tīkliem visā Savienībā. Savos 2018. gada 28. jūnija secinājumos Eiropadome aicināja veicināt sadarbību starp pētniecību, inovāciju un izglītību, tostarp, izmantojot Eiropas universitāšu iniciatīvu. Ar Programmu būtu jāatbalsta minētās Eiropas universitātes, lai tās varētu izstrādāt kopīgas ilgtermiņa stratēģijas kvalitatīvai izglītībai, pētniecībai un inovācijai, kā arī pakalpojumiem, ko sniedz sabiedrībai.
- (33) Aicinājums atbalstīt profesionālo izcilību gudrai un ilgtspējīgai izaugsmei tika pausts 2010. gada 7. decembra Briges komunikē par ciešāku Eiropas sadarbību profesionālās izglītības un apmācības jomā laikposmam no 2011. gada līdz 2020. gadam. Savā 2017. gada 18. jūlija paziņojumā "Inovācijas nostiprināšana Eiropas reģionos: stratēģijas izturētspējīgai, iekļaujošai un ilgtspējīgai izaugsmei" Komisija aicināja dalībvalstis sasaistīt profesionālo izglītību un apmācību ar inovācijas sistēmām, kā daļa no pārdomātas specializācijas stratēģijas reģionālā līmenī. Programmai būtu jānodrošina līdzekļi, lai reaģētu uz minētajiem aicinājumiem un atbalstītu vietējās un reģionālās ilgtspējīgas izaugsmes, inovācijas un konkurētspējas stratēģijas iekļauto profesionālās izcilības centru transnacionālo platformu izstrādi. Minētajiem izcilības centriem būtu jādarbojas kā kvalitatīvu profesionālo prasmju dzinūliem saistībā ar nozaru problēmām, vienlaikus atbalstot vispārējās strukturālās izmaiņas un sociālekonomisko politiku Savienībā.
- (34) Lietotājiem draudzīgām tiešsaistes virtuālās sadarbības platformām un rīkiem var būt svarīga nozīme atbalsta sniegšanā izglītības un mācībām, un jaunatnes politikas īstenošanai Savienībā. Lai palielinātu virtuālās sadarbības aktivitāšu izmantošanu, ar Programmu būtu jāatbalsta sistemātiskāka un saskaņotāka tādu tiešsaistes platformu izmantošana kā *eTwinning*, *School Education Gateway*, Eiropas Pieaugušo izglītības e-platforma Eiropā, Eiropas Jaunatnes portāls un tiešsaistes platformas augstākajai izglītībai, un, ja nepieciešams, jebkāda papildu tiešsaistes platforma, ko varētu izveidot izglītības un mācību un jaunatnes jomās.

- (35) Saskaņā ar attiecīgiem Savienības regulējumiem un instrumentiem ar Programmu būtu jāveicina pārredzamība un kompetenču, prasmju un kvalifikāciju atzīšana, un kredītpunktu vai mācību rezultātu vienību pārņemšana, lai veicinātu kvalitātes nodrošināšanu un atbalstītu neformālās un ikdienējās mācīšanās validēšanu, prasmju pārvaldību un orientāciju. Minētajā sakarā Programmā būtu jāparedz arī atbalsts tādiem valsts un Savienības mēroga kontaktpunktiem un tīkliem, kas veicina Eiropas mēroga apmaiņas un elastīgu mācību veidu izstrādi starp dažādām izglītības un mācību un jaunatnes jomām, kā arī formālā un neformālā vidē. Programmai būtu jāatbalsta arī Boloņas process.
- (36) Ar Programmu būtu jāizmanto bijušo programmas *Erasmus+* dalībnieku potenciāls un jāatbalsta saistītas aktivitātes, jo īpaši tās, ko īsteno programmas *Erasmus+* absolventu tīkli, vēstnieki un *EuroPeers*, mudinot tos popularizēt Programmu, lai palielinātu līdzdalību tajā.
- (37) Lai nodrošinātu sadarbību ar citiem Savienības instrumentiem un atbalstu citām Savienības politikas jomām, būtu jāpiedāvā mācību mobilitātes iespējas cilvēkiem dažādās aktivitātes nozarēs, piemēram, publiskajā un privātajā sektorā, lauksaimniecībā un uzņēmējdarbībā, lai viņi gūtu mācīšanās pieredzi ārzemēs, kas viņiem ļautu jebkurā dzīves posmā augt un attīstīties gan personīgi, jo īpaši, arvien vairāk apzinoties savu Eiropas identitāti un vairojot izpratni par Eiropas kultūras daudzveidību, gan profesionāli, jo īpaši, apgūstot darba tirgum nozīmīgas prasmes. Programmai vajadzētu būt Savienības starptautiskās mobilitātes shēmu sākumpunktam ar izteiktu mācīšanās dimensiju, vienkāršojot šādu shēmu piedāvājumu saņēmējiem un tiem, kas piedalās minētajās aktivitātēs. Būtu jāveicina Programmas projektu paplašināšana. Būtu jāievieš konkrēti pasākumi, lai palīdzētu Programmas projektu virzītājiem pieteikties dotācijām vai veidot sinerģijas ar kohēzijas politikas fondu un programmu, kas saistītas ar migrāciju, drošību, tiesiskumu un pilsonību, veselību, plašsaziņas līdzekļiem un kultūru, un brīvprātīgo darbu, atbalstu. Vajadzētu būt iespējai kvalitatīviem projektu pieteikumiem, kurus budžeta ierobežojumu dēļ nevar finansēt ar Programmu, piešķirt izcilības zīmoga kvalitātes zīmi, pamatojoties uz ierobežotu kritēriju kopumu. Izcilības zīmoga kvalitātes zīme apliecina pieteikumu kvalitāti, un tādejādi ir vienkāršāk meklēt alternatīvu finansējumu no Eiropas Reģionālās attīstības fonda, kas izveidots Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu par Eiropas Reģionālās attīstības fondu un Kohēzijas fondu ("Eiropas Reģionālās attīstības fonds") vai Eiropas Sociālā fonda Plus, kas izveidots ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu par Eiropas Sociālo fondu Plus (ESF+) ("Eiropas Sociālais Fonds Plus").
- (38) Ir svarīgi stimulēt mācīšanu, mācīšanos un pētniecību Eiropas integrācijas jautājumos, tostarp attiecībā uz Savienības izaicinājumiem un iespējām nākotnē, un ar Žana Monē vārdā nosauktās darbības augstākās izglītības jomā un citās izglītības un mācību jomās atbalstu, jo īpaši, izmantojot pasniedzēju un personāla apmācību, veicināt debates par minētajiem jautājumiem. Ņemot vērā izaicinājumus, kas skar kopīgās vērtības, uz kurām Savienība ir dibināta un kuras veido daļu no kopējās Eiropas identitātes, un ņemot vērā pilsoņu iesaistes zemo līmeni, ir īpaši svarīgi veicināt piederības sajūtu Eiropai un stiprināt apņēmību iesaistīties. Ar Programmu būtu jāturpina veicināt izcilības attīstību Eiropas integrācijas studijās. Ir lietderīgi regulāri uzraudzīt un izvērtēt to, kā iestādēm, kas tiek finansētas saskaņā ar Žana Monē vārdā nosaukto darbību, veicas ar Programmas mērķu īstenošanu. Būtu jāsekmē apmaiņas starp minētajām iestādēm un citām iestādēm valsts vai transnacionālā līmenī, pilnībā ievērojot to akadēmisko brīvību.
- (39) Atspoguļojot to, cik svarīgi ir cīnīties pret klimata pārmaiņām atbilstoši Savienības saistībām īstenot Apvienoto Nāciju Organizācijas Vispārējās konvencijas par klimata pārmaiņām ietvaros pieņemto Parīzes nolīgumu ⁽¹⁷⁾ un sasniegt Apvienoto Nāciju Organizācijas ilgtspējīgas attīstības mērķus, šī Programma ir paredzēta, lai palīdzētu integrēt klimatrīcību un sasniegtu vispārēju mērķrādītāju, kas paredz ar 30 % no Savienības budžeta izdevumiem atbalstīt mērķu īstenošanu klimata jomā. Saskaņā ar Eiropas zaļo kursu kā ilgtspējīgas izaugsmes plānu šajā regulā paredzētajās darbībās būtu jāievēro princips "nekaitēt", nemainot Programmas pamatbūtību. Programmas īstenošanas laikā būtu jāapzina un jāievieš attiecīgās darbības un tās atkārtoti jāvērtē attiecīgās novērtēšanas un pārskatīšanas kontekstā. Ir arī lietderīgi novērtēt attiecīgās darbības, kas veicina mērķu sasniegšanu klimata jomā, tostarp darbības, kuras paredzētas, lai mazinātu Programmas ietekmi uz vidi.

⁽¹⁷⁾ OV L 282, 19.10.2016., 4. lpp.

- (40) Ar šo regulu nosaka Programmas finansējumu, kas veidos Eiropas Parlamenta un Padomes galveno atsaucē summu ikgadējās budžeta procedūras laikā 2020. gada 16. decembra Iestāžu nolīguma starp Eiropas Parlamentu, Eiropas Savienības Padomi un Eiropas Komisiju par budžeta disciplīnu, sadarbību budžeta jautājumos un pareizu finanšu pārvaldību, kā arī par jauniem pašu resursiem, tostarp par ceļvedi jaunu pašu resursu ieviešanai ⁽¹⁸⁾ 18. punkta nozīmē. Minētajā finansējumā ietilpst summa 0,5 miljardu EUR apmērā 2018. gada salīdzināmajās cenās atbilstīgi Eiropas Parlamenta, Padomes un Komisijas 2020. gada 16. decembra kopīgajai deklarācijai par konkrētu programmu pastiprināšanu un pamataktu pielāgošanu ⁽¹⁹⁾.
- (41) Bāzes finansējumā darbībām, kas jāpārvalda valstu aģentūrām izglītības un mācību jomā, minimālais piešķirumu sadalījums pa nozarēm būtu jānosaka tā, lai nodrošinātu, ka apropriāciju kritiskā masa sasniedz paredzēto iznākumu un rezultātus katrā no šādām nozarēm: augstākā izglītība, profesionālā izglītība un apmācība, skolas izglītība un pieaugušo izglītība.
- (42) Programmai piemēro Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES, Euratom) 2018/1046 ⁽²⁰⁾ ("Finanšu regula"). Finanšu regulā ir izklāstīti noteikumi par Savienības budžeta izpildi, tostarp noteikumi par dotācijām, godalgām, iepirkumu, netiešo pārvaldību, finanšu instrumentiem, budžeta garantijām, finansiālo palīdzību un ārējo ekspertu izdevumu atlīdzināšanu.
- (43) Saskaņā ar šo regulu finansēšanas veidi un īstenošanas metodes būtu jāizvēlas, pamatojoties uz iespējām ar tiem sasniegt darbību konkrētos mērķus un gūt rezultātus, jo īpaši, ņemot vērā pārbaudītu izmaksas, administratīvo slogu un gaidāmo neatbilstības risku. Izvēloties, būtu jāapsver iespēja izmantot fiksētas summas, vienības izmaksas un vienotas likmes, kā arī finansējumu, kas nav saistīts ar izmaksām, kā minēts Finanšu regulas 125. panta 1. punktā. Budžeta līdzekļu piešķirumi valstu aģentūru pārvaldīto darbību īstenošanai būtu jāpapildina ar atbilstīgu atbalstu valstu aģentūru darbības izdevumu segšanai – pārvaldības maksas veidā, lai nodrošinātu efektīvu un ilgtspējīgu deleģēto pārvaldības uzdevumu īstenošanu. Programmas īstenošanā būtu jāievēro pārredzamības, vienlīdzīgas attieksmes un nediskriminēšanas principi, kas izklāstīti Finanšu regulā.
- (44) Trešās valstis, kas ir Eiropas Ekonomikas zonas dalībvalstis, Savienības programmās var piedalīties saskaņā ar Līgumu par Eiropas Ekonomikas zonu ⁽²¹⁾ noteiktajā sadarbības satvarā, kas paredz programmu īstenošanu, pamatojoties uz lēmumu, kurš pieņemts saskaņā ar minēto līgumu. Trešās valstis arī var piedalīties, pamatojoties uz citiem juridiskiem instrumentiem. Šajā regulā būtu jāievieš īpašs noteikums, kas prasītu, lai trešās valstis atbildīgajam kredītiņkotājam, Eiropas Birojam krāpšanas apkarošanai (OLAF) un Revīzijas palātai piešķirtu tiesības un piekļuvi, lai tie varētu visaptveroši īstenot savu attiecīgo kompetenci. Lai trešās valstis varētu pilnībā piedalīties Programmā, tām būtu jāizpilda nosacījumi, kas paredzēti konkrētos nolīgumos, kuri attiecas uz attiecīgās trešās valsts dalību Programmā. Pilnīga dalība turklāt ietver pienākumu izveidot valsts aģentūru un dažas Programmas darbības pārvaldīt netiešā pārvaldībā. To trešo valstu tiesību subjektiem, kas nav Programmas asociētās valstis, vajadzētu būt iespējai piedalīties dažās no Programmas darbībām, kā noteikts darba programmās un uzaicinājumos iesniegt priekšlikumus, ko publicē Komisija. Īstenojot Programmu, varētu ņemt vērā konkrētu kārtību attiecībā uz Eiropas mikrovalstu tiesību subjektu dalību.
- (45) Ņemot vērā Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 349. pantu un atbilstīgi Komisijas 2017. gada 24. oktobra paziņojumam "Stiprāka un atjaunota stratēģiskā partnerība ar ES tālākajiem reģioniem", Programmā būtu jāņem vērā konkrētā situācija minētajos tālākajos reģionos, kas norādīti minētajā pantā. Būtu jāveic pasākumi, lai palielinātu tālāko reģionu dalību visās darbībās, tostarp, attiecīgā gadījumā sniedzot finansiālu atbalstu mācību mobilitātei. Būtu jāveicina apmaiņa un sadarbība mobilitātes jomā starp cilvēkiem un organizācijām no minētajiem reģioniem un trešām valstīm, jo īpaši kaimiņvalstīm. Šādus pasākumus būtu regulāri jāuzrauga un jāizvērtē.

⁽¹⁸⁾ OV L 433 I, 22.12.2020., 28. lpp.

⁽¹⁹⁾ OV C 444 I, 22.12.2020., 1. lpp.

⁽²⁰⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, Euratom) 2018/1046 (2018. gada 18. jūlijs) par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, ar kuru groza Regulas (ES) Nr. 1296/2013, (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 1304/2013, (ES) Nr. 1309/2013, (ES) Nr. 1316/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) Nr. 283/2014 un Lēmumu Nr. 541/2014/ES un atceļ Regulu (ES, Euratom) Nr. 966/2012 (OV L 193, 30.7.2018., 1. lpp.).

⁽²¹⁾ OV L 1, 3.1.1994., 3. lpp.

- (46) Ievērojot Padomes Lēmumu 2013/755/ES ⁽²²⁾, fiziskas personas un subjekti, kas iedibināti aizjūras zemēs vai teritorijās, ir tiesīgi saņemt finansējumu saskaņā ar Programmas noteikumiem un mērķiem un iespējamiem režīmiem, kas piemērojami dalībvalstī, ar kuru attiecīgā aizjūras zeme vai teritorija ir saistīta. Ierobežojumi, ko rada nošķirtība no minētajām valstīm vai teritorijām, būtu jāņem vērā, īstenojot Programmu. Minēto valstu un teritoriju dalība Programmā būtu jāuzrauga un regulāri jāvērtē.
- (47) Saskaņā ar Finanšu regulu Komisijai būtu jāpieņem darba programmas un jāinformē par tām Eiropas Parlaments un Padome. Darba programmās būtu jānosaka to īstenošanai vajadzīgie pasākumi saskaņā ar Programmas vispārējiem un konkrētajiem mērķiem, dotāciju atlases un piešķiršanas kritēriji, kā arī visi citi nepieciešamie elementi. Darba programmas un to grozījumi būtu jāpieņem ar īstenošanas aktiem saskaņā ar pārbaudes procedūru.
- (48) Lai novērtētu Programmas īstenošanas gaitu un veiktu iespējamus uzlabojumus, Komisijai būtu jāveic Programmas starpposma novērtēšana. Minētais starpposma novērtējums būtu jāpapildina ar 2014.–2020. gada programmas galīgo novērtējumu, un arī attiecīgā pieredze, kas gūta minētajā novērtēšanā, būtu jāiekļauj starpposma novērtējumā. Papildus programmas efektivitātes un vispārējās darbības novērtēšanai ir īpaši svarīgi, lai starpposma novērtēšanā tiktu rūpīgi izvērtēta jaunu iniciatīvu un ieviesto iekļaušanas un vienkāršošanas pasākumu īstenošana. Attiecīgā gadījumā un pamatojoties uz starpposma novērtējumu, Komisijai būtu jānāk klajā ar leģislatīvā akta priekšlikumu šīs regulas grozīšanai. Komisijai visi novērtējumi būtu jānosūta Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai.
- (49) Ievērojot 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīguma par labāku likumdošanas procesu ⁽²³⁾ 22. un 23. punktu, Programma būtu jānovērtē, pamatojoties uz informāciju, kas apkopota, saskaņā ar īpašām uzraudzības prasībām, bet vienlaikus izvairoties no administratīva sloga, jo īpaši dalībvalstīm, un no pārmērīga regulējuma. Tāpēc noteikumiem, kas pieņemti ar saistītiem deleģētajiem aktiem, nebūtu jārada papildu slogs dalībvalstīm. Uzraudzības prasībām būtu jāietver konkrēti, izmērāmi un reāli rādītāji, kurus var noteikt zināmā laikposmā un uz kuru pamata var novērtēt Programmas ietekmi uz vietas.
- (50) Vietējā, valsts un Eiropas līmenī būtu jānodrošina ar Programmu atbalstīto darbību iespēju un rezultātu atbilstīga popularizēšana, publicitāte un izplatīšana, un tajā būtu jāņem vērā galvenās mērķgrupas izglītības un mācību, jaunatnes un sporta jomās un attiecīgā gadījumā plašs citu mērķgrupu loks, piemēram, profesionālās orientācijas un nodarbinātības dienesti, kultūras organizācijas, uzņēmumi un fondi. Popularizēšanas, publicitātes un izplatīšanas aktivitātēm būtu jābalstās uz visām Programmas īstenošanas struktūrām un attiecīgos gadījumos būtu jābalstās uz citu attiecīgo ieinteresēto personu atbalstu. Turklāt Komisijai visā Programmas darbības ciklā būtu regulāri jāuztur sakari ar plašu ieinteresēto personu loku, tostarp Programmā iesaistītajām organizācijām, lai veicinātu labas prakses un projektu rezultātu apmaiņu un apkopotu atsauksmes par Programmu. Minētajā procesā būtu jāaicina piedalīties valstu aģentūras.
- (51) Lai komunikācijā ar plašu sabiedrību nodrošinātu lielāku efektivitāti un spēcīgākas sinerģijas starp komunikācijas aktivitātēm, kas īstenotas pēc Komisijas iniciatīvas, saskaņā ar šo regulu komunikācijai piešķirtie finanšu resursi būtu jāizmanto arī korporatīvajai komunikācijai par Savienības politiskajām prioritātēm, ciktāl minētās prioritātes ir saistītas ar Programmas mērķiem.
- (52) Lai nodrošinātu šīs regulas lietderīgu un efektīvu īstenošanu, Programmai pēc iespējas vairāk būtu jāizmanto ieviestie īstenošanas mehānismi. Tādēļ Programmas īstenošana būtu jāuztic Komisijai un valstu aģentūrām. Ja praktiski iespējams un lai panāktu maksimālu efektivitāti, valstu aģentūrām vajadzētu būt tām pašām, kas norīkotas 2014.–2020. gada programmas pārvaldības nolūkā. *Ex ante* atbilstības novērtējuma tvērums būtu jāierobežo līdz prasībām, kas Programmā ir jaunas un Programmai raksturīgas, ja vien nav pamatoti rīkoties citādi, piemēram, kad pastāv nopietni trūkumi attiecīgās valsts aģentūras darbā vai tās sniegums ir nepietiekams.

⁽²²⁾ Padomes Lēmums 2013/755/ES (2013. gada 25. novembris) par aizjūras zemju un teritoriju asociāciju ar Eiropas Savienību ("Lēmums par aizjūras asociāciju") (OV L 344, 19.12.2013., 1. lpp.).

⁽²³⁾ OV L 123, 12.5.2016., 1. lpp.

- (53) Lai katrā dalībvalstī vai Programmas asociētā trešā valstī nodrošinātu pareizu finanšu pārvaldību un juridisko noteiktību, visām valsts iestādēm būtu jānorīko neatkarīga revīzijas iestāde. Ja praktiski iespējams un lai panāktu maksimālu efektivitāti, neatkarīgajām revīzijas iestādēm vajadzētu būt tām pašām, kas norīkotas 2014.–2020. gada programmas ietvaros.
- (54) Dalībvalstīm būtu jācenšas pieņemt visus attiecīgos pasākumus, lai novērstu juridiskus un administratīvus šķēršļus, kas varētu liegt piekļuvi Programmai vai traucēt tās pienācīgai darbībai. Ja iespējams un neskarot Savienības tiesību aktus par trešo valstu valstspiederīgo ieceļošanu un uzturēšanos, tas nozīmē arī atrisināt problēmas, kas apgrūtina vīzu un uzturēšanās atļauju saņemšanu.
- (55) Ar sistēmu, kas paredzēta ziņošanai par sniegumu, būtu jānodrošina, ka Programmas īstenošanas un novērtēšanas uzraudzībai vajadzīgie dati tiek savākti efektīvi, lietderīgi, savlaicīgi un atbilstošā detalizācijas pakāpē. Šādi dati būtu jāpaziņo Komisijai tādā veidā, kas atbilst attiecīgiem datu aizsardzības noteikumiem.
- (56) Lai nodrošinātu vienotus nosacījumus šīs regulas īstenošanai, būtu jāpiešķir Komisijai īstenošanas pilnvaras. Minētās pilnvaras būtu jāizmanto saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 182/2011 ⁽²⁴⁾.
- (57) Lai vienkāršotu atbalsta saņēmējiem noteiktās prasības, pēc iespējas vairāk būtu jāizmanto vienkāršotas dotācijas kā fiksētas summas, vienības izmaksas un vienotas likmes. Kā noteikusi Komisija, vienkāršotajās dotācijās ar mērķi atbalstīt mācību mobilitāti saskaņā ar Programmu būtu jāņem vērā dzīvošanas un uzturēšanās izmaksas uzņēmējā valstī. Komisijai un valstu aģentūrām nosūtītājās valstīs vajadzētu būt iespējai pielāgot minētās dotācijas, pamatojoties uz objektīviem kritērijiem, jo īpaši, lai nodrošinātu piekļuvi ierobežotām iespējām pakļautiem cilvēkiem. Dalībvalstis būtu arī jāmodina saskaņā ar valsts tiesību aktiem minētās dotācijas neaplikt ar nodokļiem un neatvilkt no tām sociālās iemaksas; būtu jāpiemēro tādi paši noteikumi dotācijām, ko personām piešķir publiskie vai privātie tiesību subjekti.
- (58) Saskaņā ar Finanšu regulu, Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES, Euratom) Nr. 883/2013 ⁽²⁵⁾ un Padomes Regulām (EK, Euratom) Nr. 2988/95 ⁽²⁶⁾, (Euratom, EK) Nr. 2185/96 ⁽²⁷⁾ un (ES) 2017/1939 ⁽²⁸⁾ Savienības finanšu intereses ir jāaizsargā, piemērojot samērīgus pasākumus, tostarp pasākumus attiecībā uz pārkāpumu, arī krāpšanas, novēršanu, konstatēšanu, labošanu un izmeklēšanu, zaudēto, kļūdaini izmaksāto vai nepareizi izmantoto līdzekļu atgūšanu un, attiecīgā gadījumā, administratīvu sodu uzlikšanu. Saskaņā jo īpaši ar Regulām (Euratom, EK) Nr. 2185/96 un (ES, Euratom) Nr. 883/2013 OLAF ir pilnvaras veikt administratīvu izmeklēšanu, tostarp pārbaudes un apskates uz vietas, lai noteiktu, vai ir notikusi krāpšana, koroģcija vai jebkāda cita nelikumīga darbība, kas ietekmē Savienības finanšu intereses. Saskaņā ar Regulu (ES) 2017/1939 Eiropas Prokuratūra (EPPO) ir pilnvarota veikt izmeklēšanu un kriminālvajāšanu par noziedzīgiem nodarījumiem, kas skar Savienības finanšu intereses, kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā (ES) 2017/1371 ⁽²⁹⁾. Saskaņā ar Finanšu regulu jebkurai personai vai subjektam, kas saņem Savienības finansējumu, pilnībā jāsadarbības Savienības finanšu interešu aizsardzībā, jāpiešķir Komisijai, OLAF, Revīzijas palātai un – attiecībā uz tām dalībvalstīm, kas īsteno ciešāku sadarbību, ievērojot Regulu (ES) 2017/1939, – EPPO nepieciešamās tiesības un piekļuve un jānodrošina, ka līdzvērtīgas tiesības piešķir Savienības finansējuma apgūšanā iesaistītās trešās personas.

⁽²⁴⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 182/2011 (2011. gada 16. februāris), ar ko nosaka normas un vispārīgus principus par dalībvalstu kontroles mehānismiem, kuri attiecas uz Komisijas īstenošanas pilnvaru izmantošanu (OV L 55, 28.2.2011., 13. lpp.).

⁽²⁵⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, Euratom) Nr. 883/2013 (2013. gada 11. septembris) par izmeklēšanu, ko veic Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai (OLAF), un ar ko atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1073/1999 un Padomes Regulu (Euratom) Nr. 1074/1999 (OV L 248, 18.9.2013., 1. lpp.).

⁽²⁶⁾ Padomes Regula (EK, Euratom) Nr. 2988/95 (1995. gada 18. decembris) par Eiropas Kopienų finanšu interešu aizsardzību (OV L 312, 23.12.1995., 1. lpp.).

⁽²⁷⁾ Padomes Regula (Euratom, EK) Nr. 2185/96 (1996. gada 11. novembris) par pārbaudēm un apskatēm uz vietas, ko Komisija veic, lai aizsargātu Eiropas Kopienų finanšu intereses pret krāpšanu un citām nelikumībām (OV L 292, 15.11.1996., 2. lpp.).

⁽²⁸⁾ Padomes Regula (ES) 2017/1939 (2017. gada 12. oktobris), ar ko īsteno ciešāku sadarbību Eiropas Prokuratūras (EPPO) izveidei (OV L 283, 31.10.2017., 1. lpp.).

⁽²⁹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2017/1371 (2017. gada 5. jūlijs) par cīņu pret krāpšanu, kas skar Savienības finanšu intereses, izmantojot krimināltiesības (OV L 198, 28.7.2017., 29. lpp.).

- (59) Jānodrošina, lai Programmas darbības, tostarp tās, kuras nav transnacionālas vai starptautiskas, ir papildināmas un konsekventas ar aktivitātēm, ko īsteno dalībvalstis, un ar citām Savienības aktivitātēm, jo īpaši tām, kuras attiecas uz izglītību un mācībām, kultūru un plašsaziņas līdzekļiem, jaunatni un solidaritāti, nodarbinātību un sociālo iekļaušanu, pētniecību un inovāciju, rūpniecību un uzņēmējdarbību, digitālo politiku, lauksaimniecību un lauku attīstību, kas galveno uzmanību pievērš jaunajiem lauksaimniekiem, videi un klimatam, kohēzijai, reģionālai politikai, migrācijai, drošībai un starptautiskai sadarbībai un attīstībai.
- (60) Lai gan 2014.–2020. gada programmas tiesiskais regulējums ir ļāvis dalībvalstīm un reģioniem veidot sinerģijas iepriekšējā 2014.–2020. gada plānošanas periodā starp minēto programmu un citiem Savienības instrumentiem, piemēram, Eiropas strukturālajiem un investīciju fondiem, kas arī atbalsta kvalitatīvu izglītības, mācību un jaunatnes sistēmu attīstību Savienībā, minētais potenciāls līdz šim nav pilnībā izmantots, tādējādi ierobežojot projektu sistēmisku iedarbību un ietekmi uz politiku. Efektīvai komunikācijai un sadarbībai būtu jānorit valsts līmenī starp valsts iestādēm, kas atbild par minēto dažādo instrumentu pārvaldību, lai maksimāli palielinātu to ietekmi. Programmai būtu jānodrošina aktīva sadarbība ar minētajiem instrumentiem, jo īpaši, lai nodrošinātu, ka attiecīgā gadījumā tiek ieviesti atbilstīgi finansiālā atbalsta pasākumi, ar ko atbalstīt ierobežotām iespējām pakļautus cilvēkus.
- (61) Lai optimizētu tādu ieguldījumu pievienoto vērtību, kurus pilnībā vai daļēji finansē no Savienības budžeta, būtu jācenšas veidot sinerģijas, jo īpaši starp Programmu un citām Savienības programmām, tostarp fondiem, kas īstenoti dalītā pārvaldībā. Lai minētās sinerģijas maksimāli palielinātu, būtu jānodrošina būtiski veicinoši mehānismi, tostarp kumulatīvais darbības finansējums no Programmas un citas Savienības programmas, ciktāl šāds kumulatīvais finansējums nepārsniedz attiecīgās darbības kopējās attiecināmās izmaksas. Tālab šajā regulā būtu jāparedz atbilstīgi noteikumi, jo īpaši par iespēju deklarēt tādas pašas izmaksas vai izdevumus proporcionāli Programmai un citai Savienības programmai.
- (62) Lai vajadzības gadījumā pielāgotos norisēm attiecīgajās jomās un lai nodrošinātu, ka tiek efektīvi novērtēta Programmas virzība uz tās mērķu sasniegšanu, būtu jādeleģē Komisijai pilnvaras pieņemt aktus saskaņā ar LESD 290. pantu nolūkā grozīt šīs regulas I pielikumu, pievienojot Programmas darbību aprakstu, un grozīt šīs regulas II pielikumu attiecībā uz Programmas darbības rādītājiem, un papildināt šo regulu ar noteikumiem par uzraudzības un novērtēšanas sistēmas izveidi. Ir īpaši būtiski, lai Komisija, veicot sagatavošanas darbus, rīkotu atbilstīgas apspriešanās, tostarp ekspertu līmenī, un lai minētās apspriešanās tiktu rīkotas saskaņā ar principiem, kas noteikti 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu. Jo īpaši, lai deleģēto aktu sagatavošanā nodrošinātu vienādu dalību, Eiropas Parlaments un Padome visus dokumentus saņem vienlaicīgi ar dalībvalstu ekspertiem, un minēto iestāžu ekspertiem ir sistemātiska piekļuve Komisijas ekspertu grupu sanāksmēm, kurās notiek deleģēto aktu sagatavošana.
- (63) Ir lietderīgi nodrošināt pareizu 2014.–2020. gada programmas slēgšanu, jo īpaši attiecībā uz daudzgadu vienošanās par tās pārvaldību turpinājumu, piemēram, par tehniskās un administratīvās palīdzības finansēšanu. No 2021. gada 1. janvāra ar tehnisko un administratīvo palīdzību vajadzības gadījumā būtu jānodrošina to darbību pārvaldība, kuras līdz 2020. gada 31. decembrim vēl nav pabeigtas 2014.–2020. gada programmā.
- (64) Šajā regulā ir ievērotas pamattiesības un ievēroti principi, kas jo īpaši atzīti Eiropas Savienības Pamattiesību hartā ("Harta"). Šīs regulas mērķis jo īpaši ir nodrošināt, ka tiek pilnībā ievērotas tiesības uz sieviešu un vīriešu līdztiesību un tiesības uz nediskrimināciju dzimuma, rases vai etniskās izcelsmes, reliģijas vai pārliecības, invaliditātes, vecuma vai seksuālās orientācijas dēļ, un veicināt Hartas 21. un 23. panta piemērošanu. Saskaņā ar Hartas 13. pantu būtu arī jānodrošina, ka valstis, kas saņem programmas finansējumu, ievēro akadēmisko brīvību.
- (65) Šai regulai piemēro horizontālos finanšu noteikumus, ko pieņēmis Eiropas Parlaments un Padome, pamatojoties uz LESD 322. pantu. Minētie noteikumi ir izklāstīti Finanšu regulā un jo īpaši nosaka procedūru budžeta izveidei un izpildei ar dotācijām, iepirkumu, godalgām un netiešo izpildi, kā arī paredz finanšu dalībnieku atbildības pārbaudes. Gadījumos, kad Savienības ieguldījums izpaužas kā fiksētas summas, vienības izmaksas vai vienas likmes,

finansālā atbalsta apmēri būtu regulāri jāpārskata un vajadzības gadījumā jākorrigē saskaņā ar Finanšu regulu, attiecīgā gadījumā ņemot vērā dzīvošanas un uzturēšanās izmaksas uzņēmējā valstī un ceļa izdevumus. Noteikumi, kas pieņemti, pamatojoties uz LESD 322. pantu, ietver arī vispārēju nosacītības režīmu Savienības budžeta aizsardzībai.

- (66) Saskaņā ar Finanšu regulas 193. panta 2. punktu dotāciju var piešķirt par jau uzsāktu pasākumu, ar noteikumu, ka pieteikuma iesniedzējs var pierādīt nepieciešamību sākt pasākumu pirms dotācijas nolīguma parakstīšanas. Tomēr izmaksas, kas radušās pirms dotācijas pieteikuma iesniegšanas dienas, nedod tiesības saņemt Savienības finansējumu, izņemot pienācīgi pamatotos izņēmuma gadījumus. Saskaņā ar minētās regulas 193. panta 4. punktu izmaksas, kas radušās pirms dotācijas pieteikuma iesniegšanas dienas, arī nedod tiesības saņemt Savienības finansējumu darbības dotāciju gadījumā, un šādā gadījumā dotāciju nolīgums jāparaksta četros mēnešos pēc labuma guvēja finanšu gada sākuma. Lai izvairītos no jebkādiem Savienības atbalsta traucējumiem, kas varētu kaitēt Savienības interesēm, vajadzētu būt iespējai attiecīgajā finansēšanas lēmumā uz noteiktu laiku 2021.–2027. gada DFS darbības sākumā – un tikai pienācīgi pamatotos gadījumos – paredzēt aktivitāšu un izmaksu attiecināmību no 2021. gada 1. janvāra pat tad, ja minētās aktivitātes ir īstenotas un minētās izmaksas radušās pirms dotācijas pieteikuma iesniegšanas.
- (67) Tā kā šīs regulas mērķi nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, bet to var labāk sasniegt Savienības līmenī, ņemot vērā Programmas transnacionālo raksturu, mācību mobilitātes lielo apjomu un plašo ģeogrāfisko tvērumu un finansētās sadarbības aktivitātes, to ietekmi uz piekļuvi mācību mobilitātei un – vispārīgākā nozīmē – uz Savienības integrāciju, kā arī tās pastiprināto Programmas starptautisko dimensiju, Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā regulā paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi minēto mērķu sasniegšanai.
- (68) Tāpēc Regula (ES) Nr. 1288/2013 būtu jāatceļ no 2021. gada 1. janvāra.
- (69) Lai nodrošinātu nepārtrauktību atbalsta sniegšanā attiecīgajā politikas jomā un lai varētu sākt īstenošanu no 2021.–2027. gada DFS darbības sākuma, šai regulai būtu jāstājas spēkā steidzamības kārtā un tā būtu jāpiemēro ar atpakaļejošu spēku no 2021. gada 1. janvāra,

IR PIENĒMUŠI ŠO REGULU.

I NODAĻA

VISPĀRĪGI NOTEIKUMI

1. pants

Priekšmets

Ar šo regulu uz 2021.–2027. gada DFS laiku izveido Savienības rīcības programmu izglītības un mācību, jaunatnes un sporta jomās *Erasmus+* (turpmāk "Programma").

Ar to nosaka Programmas mērķus, budžetu laikposmam no 2021. līdz 2027. gadam, Savienības finansējuma veidus un šāda finansējuma piešķiršanas noteikumus.

2. pants

Definīcijas

Šajā regulā piemēro šādas definīcijas:

- 1) "mūžizglītība" ir visu veidu mācīšanās – formālā, neformālā vai ikdienējā –, kas notiek visos dzīves posmos un kā rezultātā uzlabojas vai tiek atjauninātas zināšanas, prasmes, kompetences un attieksme vai līdzdalība sabiedrībā personiskā, pilsoniskā, kultūras, sociālā vai ar nodarbinātību, tostarp konsultāciju un profesionālās orientācijas pakalpojumu sniegšanu, saistītā perspektīvā; tā ietver agrīno pirmsskolas izglītību un aprūpi, vispārējo izglītību, profesionālo izglītību un apmācību, augstāko izglītību, pieaugušo izglītību, darbu ar jaunatni un mācīšanos citās vidēs, kas notiek ārpus formālās izglītības un mācībām, un parasti tā veicina starpnozaru sadarbību un elastīgus mācīšanās veidus;

- 2) “mācību mobilitāte” ir fiziska pārvietošanās uz valsti, kas nav pastāvīgās dzīvesvietas valsts, lai studētu, piedalītos mācībās vai neformālā vai ikdienējā izglītībā;
- 3) “virtuālā mācīšanās” ir zināšanu, prasmju un kompetenču apguve, izmantojot informācijas un komunikācijas tehnoloģiju rīkus, kas ļauj dalībniekiem gūt jēgpilnu transnacionālu vai starptautisku mācīšanās pieredzi;
- 4) “neformālā mācīšanās” ir mācīšanās, kas notiek plānotu aktivitāšu veidā ārpus formālās izglītības un mācībām un ir strukturēta mācīšanās mērķu un laika ziņā, un kurā tiek sniegts noteikta veida mācīšanās atbalsts;
- 5) “ikdienējā mācīšanās” ir mācīšanās, kas notiek ikdienas aktivitātēs vai pieredzē, kas nav organizēta vai strukturēta mērķu, laika vai mācīšanās atbalsta ziņā; persona to var neapzināties kā mācīšanos;
- 6) “jaunieši” ir personas vecumā no 13 līdz 30 gadiem;
- 7) “tautas sports” ir fiziskas aktivitātes brīvajā laikā, ar kurām regulāri neprofesionālā līmenī nodarbojas visu vecumu cilvēki veselības, izglītības vai sociālos nolūkos;
- 8) “augstākās izglītības iestādē studējošais” ir persona, kas studē augstākās izglītības iestādē, tostarp īsā cikla, bakalaura, maģistra vai doktora studiju programmā vai līdzvērtīgā līmenī, vai persona, kas nesen absolvējusi šādu iestādi;
- 9) “personāls” ir persona, kas profesionāli vai brīvprātīgi ir iesaistīta visu līmeņu izglītībā, mācību vai neformālās mācīšanās procesā, un tas iekļauj profesorus, skolotājus (tostarp pirmsskolas izglītības skolotājus), pasniedzējus, skolu vadītājus, jaunatnes darbiniekus, sporta darbiniekus, agrīnās pirmsskolas izglītības un aprūpes personālu, nepedagoģisko personālu un citus speciālistus, kas regulāri iesaistīti mācību veicināšanā;
- 10) “sporta darbinieks” ir persona, kas par samaksu vai brīvprātīgi ir iesaistīta sporta komandas vai individuālu sportistu izglītojošā, trenēšanas un pārvaldības darbā;
- 11) “profesionālās izglītības un apmācības dalībnieks” ir persona, kas reģistrēta profesionālās izglītības un apmācības sākotnējās vai tālākizglītības programmā jebkurā līmenī –no vidējās izglītības līdz pēcvidusskolas izglītībai –, vai persona, kas nesen absolvējusi šādu programmu vai ieguvusi šādas programmas kvalifikāciju;
- 12) “skolēns” ir persona, kas kā izglītojamais ir reģistrēts mācību iestādē, kura sniedz vispārējo izglītību jebkurā līmenī –no agrīnās pirmsskolas izglītības un aprūpes līdz vidusskolas izglītībai –, vai persona, kas iegūst skolas izglītību ārpus mācību iestādes, kuru kompetentās iestādes uzskata par tiesīgu piedalīties Programmā to attiecīgajās teritorijās;
- 13) “pieaugušo izglītība” ir jebkāda pieaugušo mācīšanās, kas nav arodizglītība, pēc sākotnējās izglītības – formāla, neformāla vai ikdienēja;
- 14) “trešā valsts” ir valsts, kas nav dalībvalsts;
- 15) “partnerība” ir vienošanās starp iestāžu vai organizāciju grupu par kopīgu aktivitāšu un projektu veikšanu;
- 16) “Erasmus Mundus kopīgs maģistra grāds” ir integrēta studiju programma, ko piedāvā vismaz divas augstākās izglītības iestādes un pēc kuras pabeigšanas tiek izsniegts viens grādu apliecināošs dokuments vai vairāki grādu apliecināoši dokumenti, ko kopīgi izdevušas un parakstījušas visas dalībvalstis un kas ir oficiāli atzīts valstīs, kurās atrodas šīs dalībvalstis;
- 17) “starptautiska” attiecas uz jebkuru darbību, kurā iesaistīta vismaz viena Programmas neasociētā trešā valsts;
- 18) “virtuālā sadarbība” ir jebkāda veida sadarbība, kurā izmanto informācijas un komunikācijas tehnoloģiju rīkus, lai atvieglotu un atbalstītu jebkādas attiecīgas Programmas darbības;
- 19) “augstākās izglītības iestāde” ir iestāde, kas saskaņā ar valsts tiesību aktiem vai praksi piedāvā atzītus grādus vai citas atzītas terciārās izglītības līmeņa kvalifikācijas, neatkarīgi no šādas iestādes nosaukuma, vai cita līdzīga terciārā līmeņa iestāde, kuru valsts iestādes uzskata par tiesīgu piedalīties Programmā to attiecīgajās teritorijās;
- 20) “transnacionāla” attiecas uz jebkuru darbību, kurā iesaistītas vismaz divas valstis, kas ir vai nu dalībvalstis, vai Programmas asociētās trešās valstis;

- 21) “jauniešu līdzdalības aktivitāte” ir aktivitāte, kas notiek ārpus formālās izglītības un mācībām un ko veic neformālas jauniešu grupas vai jauniešu organizācijas, un kam raksturīga neformālas vai ikdienējas mācīšanās pieeja;
- 22) “jaunatnes darbinieks” ir persona, kas profesionāli vai brīvprātīgi ir iesaistīta neformālās mācīšanās procesā un atbalsta jauniešus viņu personīgajā sociāli izglītojošajā un profesionālajā attīstībā un viņu kompetenču attīstībā; tostarp personas, kas plāno, vada, koordinē un īsteno aktivitātes jaunatnes jomā;
- 23) “ES jaunatnes dialogs” ir dialogs starp jauniešiem un jauniešu organizācijām un politikas veidotājiem un lēmumu pieņēmējiem, kā arī attiecīgā gadījumā ekspertiem, pētniekiem un citiem pilsoniskās sabiedrības dalībniekiem; tas darbojas kā forums pastāvīgām kopīgām pārdomām un konsultācijām par jauniešu un visu tiem nozīmīgu jomu prioritātēm;
- 24) “tiesību subjekts” ir fiziska persona vai juridiska persona, kas izveidota saskaņā ar valsts, Savienības vai starptautiskajiem tiesību aktiem un kas minētajos aktos par tādu ir atzīta, un kam ir juridiskās personas statuss un spēja rīkoties savā vārdā, īstenot tiesības un uzņemties pienākumus, vai subjekts, kam nav juridiskas personas statusa, kā minēts Finanšu regulas 197. panta 2. punkta c) apakšpunktā;
- 25) “ierobežotām iespējām pakļauti cilvēki” ir cilvēki, kas saskaras ar šķēršļiem, kuri liedz viņiem efektīvi izmantot Programmā paredzētās iespējas ekonomisku, sociālu, kultūras, ģeogrāfisku vai ar veselību saistītu iemeslu dēļ, savas migrantu izcelsmes dēļ vai tādu iemeslu dēļ kā invaliditāte vai mācīšanās grūtības, vai jebkāda cita iemesla dēļ, tostarp tāda iemesla, kas varētu būt par cēloni diskriminācijai saskaņā ar Eiropas Savienības Pamattiesību hartas 21. pantu;
- 26) “valsts iestāde” ir viena vai vairākas iestādes, kas valsts līmenī atbild par Programmas pārvaldības pārraudzību un uzraudzību dalībvalstī vai Programmas asociētā trešā valstī;
- 27) “valsts aģentūra” ir viena vai vairākas struktūras, kas atbild par Programmas īstenošanas pārvaldību valsts līmenī attiecīgā dalībvalstī vai Programmas asociētā trešā valstī.
- 28) “jaunpienācēja organizācija” ir organizācija vai iestāde, kas iepriekš nav saņēmusi atbalstu vai nu kā koordinatore, vai partnere noteikta veida darbībai, ko atbalsta Programma vai 2014.–2020. gada programma.

3. pants

Programmas mērķi

1. Programmas vispārējais mērķis ir, izmantojot mūžizglītības pieeju un iespējas, atbalstīt cilvēku izglītojošo, profesionālo un personisko izaugsmi izglītības un mācību, jaunatnes un sporta jomās Eiropā un ārpus tās, tādējādi veicinot ilgtspējīgu izaugsmi, kvalitatīvu nodarbinātību un sociālo kohēziju, inovācijas virzīšanu un palīdzot stiprināt Eiropas identitāti un aktīvu pilsoniskumu. Programma ir būtisks instruments Eiropas izglītības telpas izveidei, atbalstot Eiropas stratēģiskās sadarbības īstenošanu izglītības un apmācības jomā, tostarp tās pamatā esošās nozaru darba kārtības, sekmējot jaunatnes politikas sadarbību saskaņā ar 2019.–2027. gada Eiropas Savienības jaunatnes stratēģiju un attīstot Eiropas dimensiju sportā.
2. Programmas konkrētie mērķi ir veicināt:
 - a) izglītības un mācību jomā – personu un grupu mācību mobilitāti un sadarbību, kvalitāti, iekļaušanu un taisnīgumu, izcilību, radošumu un inovāciju organizāciju un politikas līmenī;
 - b) jaunatnes jomā – neformālās un ikdienējās mācīšanās mobilitāti un aktīvu līdzdalību jauniešu vidū un sadarbību, kvalitāti, iekļaušanu, radošumu un inovāciju organizāciju un politikas līmenī;
 - c) sporta jomā – darbinieku mācību mobilitāti un sadarbību, kvalitāti, iekļaušanu, radošumu un inovāciju sporta organizāciju un sporta politikas līmenī.
3. Programmas mērķus sasniedz, īstenojot šādas trīs pamatdarbības, kas galvenokārt ir vai nu transnacionālas, vai starptautiskas:
 - a) mācību mobilitāte (“1. pamatdarbība”);

- b) starporganizāciju un starpiestāžu sadarbība ("2. pamatdarbība"); un
- c) atbalsts politikas izstrādei un sadarbībai ("3. pamatdarbība").

Programmas mērķus sasniedz arī ar Žana Monē vārdā nosauktām darbībām, kā noteikts 8. pantā.

Saskaņā ar Programmu atbalstītās darbības ir izklāstītas II nodaļā (izglītība un mācības), III nodaļā (jaunatne) un IV nodaļā (sports). Minēto darbību apraksts ir izklāstīts I pielikumā. Komisija tiek pilnvarota pieņemt deleģētos aktus saskaņā ar 33. pantu nolūkā grozīt minēto pielikumu, pēc vajadzības papildinot norādīto darbību aprakstu, lai pielāgotos norisēm attiecīgajās jomās.

4. pants

Eiropas pievienotā vērtība

1. Programma atbalsta tikai tās darbības un aktivitātes, kas rada potenciālu Eiropas pievienoto vērtību un kas veicina Programmas mērķu, kas noteikti 3. pantā, sasniegšanu.
2. Eiropas pievienoto vērtību Programmas darbībām un aktivitātēm nodrošina, piemēram, ar šādiem elementiem:
 - a) transnacionāls raksturs, jo īpaši attiecībā uz mācību mobilitāti un sadarbību, kuras mērķis ir panākt ilgtspējīgu sistēmisku ietekmi;
 - b) papildināmība un sinerģija ar citām valstu, Savienības un starptautiska līmeņa programmām un politiku;
 - c) ieguldījums Savienības pārredzamības un atzišanas instrumentu efektīvā izmantošanā.

II NODAĻA

IZGLĪTĪBA UN MĀCĪBAS

5. pants

1. pamatdarbība

Mācību mobilitāte

1. Izglītības un mācību jomā Programmas 1. pamatdarbību īsteno, atbalstot šādas darbības:
 - a) augstākās izglītības iestādē studējošo un personāla mācību mobilitāte;
 - b) profesionālās izglītības un apmācības dalībnieku un personāla mācību mobilitāte;
 - c) skolēnu un skolu personāla mācību mobilitāte;
 - d) pieaugušo izglītības dalībnieku un darbinieku mācību mobilitāte;
2. Šajā pantā paredzēto mācību mobilitāti var papildināt ar virtuālo mācīšanos un tādiem pasākumiem kā atbalsts valodas jautājumos, sagatavošanās vizītes, mācības un virtuālā sadarbība. Personām, kuras nespēj piedalīties mācību mobilitātē, mācību mobilitāti var aizstāt ar virtuālu mācīšanos.

6. pants

2. pamatdarbība

Starporganizāciju un starpiestāžu sadarbība

Izglītības un mācību jomā Programmas 2. pamatdarbību īsteno, atbalstot šādas darbības:

- a) partnerības sadarbībai un prakses apmaiņai, tostarp tādas maza mēroga partnerības, kuras veicina plašāku un iekļaujošāku piekļuvi Programmai;
- b) izcilības partnerības, jo īpaši "Eiropas universitātes", profesionālās izcilības centru platformas un *Erasmus Mundus* kopīgie maģistra grādi;
- c) inovācijas partnerības nolūkā stiprināt Eiropas inovācijas spējas;
- d) lietotājiem draudzīgi tiešsaistes virtuālās sadarbības platformas un rīki, tostarp atbalsta pakalpojumi *eTwinning* un Eiropas Pieaugušo izglītības e-platformai, un rīki mācību mobilitātes veicināšanai, tostarp Eiropas studenta kartes iniciatīva;

7. pants

3. pamatdarbība

Atbalsts politikas izstrādei un sadarbībai

Izglītības un mācību jomā Programmas 3. pamatdarbību īsteno, atbalstot šādas darbības:

- a) Savienības vispārējās un nozaru politikas darba kārtību sagatavošana un īstenošana izglītības un mācību jomā, tostarp izmantojot *Eurydice* tīkla vai citu attiecīgu organizāciju aktivitāšu atbalstu, un atbalsts Boloņas procesam;
- b) Savienības instrumenti un pasākumi, kas veicina kompetenču, prasmju un kvalifikāciju kvalitāti, pārskatāmību un atzīšanu ⁽³⁰⁾;
- c) politikas dialogs un sadarbība ar attiecīgajām ieinteresētajām personām, tostarp Savienības mēroga tīkliem, Eiropas organizācijām un starptautiskām organizācijām izglītības un mācību jomā;
- d) pasākumi, kas veicina Programmas kvalitatīvu un iekļaujošu īstenošanu;
- e) sadarbība ar citiem Savienības instrumentiem un atbalsts citām Savienības politikām;
- f) informācijas izplatīšanas un izpratnes veicināšanas aktivitātes par Eiropas politikas rezultātiem un prioritātēm un par Programmu.

8. pants

Žana Monē vārdā nosauktās darbības

Programma atbalsta mācīšanu, mācīšanos, pētniecību un debates par Eiropas integrācijas jautājumiem, tostarp par Savienības nākotnes izaicinājumiem un iespējām, veicot šādas darbības:

- a) Žana Monē vārdā nosauktās darbības;
- b) Žana Monē vārdā nosauktās darbības citās izglītības un mācību jomās;
- c) atbalsts šādām iestādēm, kas darbojas Eiropas interesēs: Eiropas Universitātes institūts Florencē, tostarp tās Starpvalstu pārvaldības skola; Eiropas Koledža (akadēmiskie centri Brigē un Natolinā); Eiropas Publiskās pārvaldes institūts Māstrihtā; Eiropas tiesību akadēmija Trirē; Eiropas Speciālās un iekļaujošās izglītības aģentūra Odensē un Starptautiskais Eiropas mācību centrs Nicā.

⁽³⁰⁾ Jo īpaši kopēja sistēma labāku pakalpojumu sniegšanai attiecībā uz prasmēm un kvalifikācijām (*Europass*); Eiropas kvalifikāciju ietvarstruktūra (EKI); Eiropas kvalitātes nodrošināšanas pamatprincipu ietvarstruktūra profesionālajai izglītībai un apmācībai (EQAVET); Eiropas kredītpunktu sistēma profesionālās izglītības un apmācības jomā (ECVET); Eiropas kredītpunktu pārneses un uzkrāšanas sistēma (ECTS); Eiropas augstākās izglītības kvalitātes nodrošināšanas reģistrs (EQAR); Eiropas asociācija kvalitātes nodrošināšanai augstākajā izglītībā (ENQA); Eiropas Informācijas centru tīkls Eiropas reģionā un Nacionālie akadēmiskās atzīšanas informācijas centri Eiropas Savienībā un *Euroguidance* tīkls.

III NODAĻA

JAUNATNE

9. pants

1. pamatdarbība

Mācību mobilitāte

1. Jaunatnes jomā Programmas 1. pamatdarbību īsteno, atbalstot šādas darbības:

- a) jauniešu mācību mobilitāte;
- b) jauniešu līdzdalības aktivitātes;
- c) *DiscoverEU* aktivitātes;
- d) jaunatnes darbinieku mācību mobilitāte.

2. Šā panta 1. punktā minētās darbības var papildināt ar virtuālo mācīšanos un tādiem pasākumiem kā atbalsts valodas ietīstījumos, sagatavošanās vizītes, mācības un virtuālā sadarbība. Personām, kuras nespēj piedalīties mācību mobilitātē, mācību mobilitāti var aizstāt ar virtuālu mācīšanos.

10. pants

2. pamatdarbība

Starporganizāciju un starpiestāžu sadarbība

Jaunatnes jomā Programmas 2. pamatdarbību īsteno, atbalstot šādas darbības:

- a) partnerības sadarbībai un prakses apmaiņai, tostarp tādas maza mēroga partnerības, kuras veicina plašāku un iekļaujošāku piekļuvi Programmai;
- b) inovācijas partnerības nolūkā stiprināt Eiropas inovācijas spējas;
- c) lietotājiem draudzīgi tiešsaistes virtuālās sadarbības platformas un rīki.

11. pants

3. pamatdarbība

Atbalsts politikas izstrādei un sadarbībai

Jaunatnes jomā Programmas 3. pamatdarbību īsteno, atbalstot šādas darbības:

- a) Savienības politikas darba kārtības jaunatnes jomā sagatavošana un īstenošana, attiecīgā gadījumā ar jaunatnes vikivietnes (*Youth Wiki*) tīkla atbalstu;
- b) Savienības rīki un pasākumi, kas veicina kompetenču un prasmju kvalitāti, pārredzamību un atzīšanu, jo īpaši izmantojot *Youthpass*;
- c) politikas dialogs un sadarbība ar attiecīgajām ieinteresētajām personām, tostarp Savienības mēroga tīkliem, Eiropas organizācijām un starptautiskām organizācijām jaunatnes jomā, ES jaunatnes dialogs un atbalsts Eiropas Jaunatnes forumam;
- d) pasākumi, kas veicina Programmas kvalitatīvu un iekļaujošu īstenošanu, tostarp atbalsts *Eurodesk* tīklam;
- e) sadarbība ar citiem Savienības instrumentiem un atbalsts citām Savienības politikām;
- f) informācijas izplatīšanas un izpratnes veicināšanas aktivitātes par Eiropas politikas rezultātiem un prioritātēm un par Programmu.

IV NODAĻA

SPORTS

12. pants

1. pamatdarbība

Mācību mobilitāte

1. Sporta jomā Programmas 1. pamatdarbību īsteno, atbalstot sporta darbinieku mācību mobilitāti.
2. Šajā pantā paredzēto mācību mobilitāti var papildināt ar virtuālo mācīšanos un tādiem pasākumiem kā atbalsts valodas jautājumos, sagatavošanās vizītes, mācības un virtuālā sadarbība. Personām, kuras nespēj piedalīties mācību mobilitātē, mācību mobilitāti var aizstāt ar virtuālu mācīšanos.

13. pants

2. pamatdarbība

Starporganizāciju un starpiestāžu sadarbība

Sporta jomā Programmas 2. pamatdarbību īsteno, atbalstot šādas darbības:

- a) partnerības sadarbībai un prakses apmaiņai, tostarp tādas maza mēroga partnerības, kas veicina plašāku un iekļaujošāku piekļuvi Programmai;
- b) bezpeļņas sporta pasākumi, kuru mērķis ir turpināt attīstīt Eiropas dimensiju sportā un sekmēt aspektus, kas attiecas uz tautas sportu.

14. pants

3. pamatdarbība

Atbalsts politikas izstrādei un sadarbībai

Sporta jomā Programmas 3. pamatdarbību īsteno, atbalstot šādas darbības:

- a) Savienības politikas darba kārtības sporta un fizisko aktivitāšu jomā sagatavošana un īstenošana;
- b) politikas dialogs un sadarbība ar attiecīgajām ieinteresētajām personām, tostarp Eiropas organizācijām un starptautiskām organizācijām sporta jomā;
- c) pasākumi, kas veicina Programmas kvalitatīvu un iekļaujošu īstenošanu;
- d) sadarbība ar citiem Savienības instrumentiem un atbalsts citām Savienības politikām;
- e) informācijas izplatīšanas un izpratnes veicināšanas aktivitātes par Eiropas politikas rezultātiem un prioritātēm un par Programmu.

V NODAĻA

IEKĻAUSĀNA

15. pants

Iekļaušanas stratēģija

Komisija līdz 2021. gada 29. novembrim izstrādā iekļaušanas pasākumu sistēmu nolūkā palielināt ierobežotām iespējām pakļautu cilvēku līdzdalības rādītājus, kā arī norādījumus šādu pasākumu īstenošanai. Minētos norādījumus aktualizē pēc vajadzības visā Programmas darbības laikā. Pamatojoties uz iekļaušanas pasākumu sistēmu un īpašu uzmanību pievēršot konkrētiem izaicinājumiem saistībā ar piekļuvi Programmai valstu kontekstā, tiek izstrādāti iekļaušanas rīcības plāni, un tie ir valstu aģentūru darba programmu neatņemama daļa. Komisija regulāri pārbauda to, kā tiek īstenots iekļaušanas rīcības plāns.

16. pants

Iekļaušanai paredzētie finansiālā atbalsta pasākumi

1. Komisija attiecīgos gadījumos nodrošina, ka tiek ieviesti finansiālā atbalsta pasākumi, tostarp priekšfinansējums, lai atvieglotu ierobežotām iespējām pakļautu cilvēku līdzdalību, jo īpaši tādu, kuru līdzdalībai šķēršļus rada finansiāli apsvērumi. Atbalsta apjomu balsta uz objektīviem kritērijiem.
2. Lai uzlabotu ierobežotām iespējām pakļautu cilvēku piekļuvi un nodrošinātu Programmas netraucētu īstenošanu, Komisija pēc vajadzības koriģē dotācijas vai pilnvaro valstu aģentūras tās koriģēt nolūkā atbalstīt mācību mobilitāti saskaņā ar Programmu.
3. Iekļaušanas sekmēšanas vai atbalstīšanas pasākumu izmaksas nav pamats saskaņā ar Programmu iesniegta pieteikuma noraidīšanai.

VI NODAĻA

FINANŠU NOTEIKUMI

17. pants

Budžets

1. Programmas īstenošanai atvēlētais finansējums laikposmam no 2021. līdz 2027. gadam ir 24 574 000 000 EUR faktiskajās cenās.
2. Regulas (ES, Euratom) 2020/2093 5. pantā noteiktās konkrētām programmām paredzētās korekcijas rezultātā šā panta 1. punktā minētā summa tiek palielināta ar papildu piešķirumu 1 700 000 000 EUR apmērā 2018. gada salīdzināmajās cenās, kā norādīts minētās regulas II pielikumā.
3. Orientējošais 1. punktā noteiktās summas sadalījums ir šāds:
 - a) 20 396 420 000 EUR, kas veido 83 % no šā panta 1. punktā noteiktās summas – darbībām izglītības un mācību jomā, kā minēts 5.–8. pantā, kurus sadala šādi:
 - i) vismaz 7 057 161 320 EUR, kas veido 34,6 % no šā punkta a) apakšpunktā noteiktās kopsummas – tām darbībām, kas minētas 5. panta 1. punkta a) apakšpunktā un 6. panta a) punktā un kuras veic augstākās izglītības jomā;
 - ii) vismaz 4 385 230 300 EUR, kas veido 21,5 % no šā punkta a) apakšpunktā noteiktās kopsummas – tām darbībām, kas minētas 5. panta 1. punkta b) apakšpunktā un 6. panta a) punktā un kuras veic profesionālajā izglītībā un apmācībā;
 - iii) vismaz 3 100 255 840 EUR, kas veido 15,2 % no šā punkta a) apakšpunktā noteiktās kopsummas – tām darbībām, kas minētas 5. panta 1. punkta c) apakšpunktā un 6. panta a) punktā un kuras veic skolu izglītības jomā;
 - iv) vismaz 1 182 992 360 EUR, kas veido 5,8 % no šā punkta a) apakšpunktā noteiktās kopsummas – tām darbībām, kas minētas 5. panta 1. punkta d) apakšpunktā un 6. panta a) punktā un kuras veic pieaugušo izglītības jomā;
 - v) vismaz 367 135 560 EUR, kas veido 1,8 % no šā punkta a) apakšpunktā noteiktās kopsummas – Žana Monē vārdā nosauktām darbībām, kas minētas 8. pantā;
 - vi) vismaz 3 467 391 400 EUR, kas veido 17 % no šā punkta a) apakšpunktā noteiktās kopsummas – galvenokārt tieši pārvaldītām darbībām un horizontālām aktivitātēm, kas minētas 5. panta 2. punktā, 6. panta b), c) un d) punktā un 7. pantā;
 - vii) 836 253 220 EUR, kas veido 4,1 % no šā punkta a) apakšpunktā noteiktās kopsummas – elastības rezervei, ko var izmantot, lai atbalstītu jebkādas II nodaļā minētās darbības;
 - b) 2 531 122 000 EUR, kas veido 10,3 % no šā panta 1. punktā noteiktās summas – darbībām jaunatnes jomā, kas minētas 9., 10. un –11. pantā;

- c) 466 906 000 EUR, kas veido 1,9 % no šā panta 1. punktā noteiktās summas – darbībām sporta jomā, kas minētas 12., 13. un 14. pantā;
- d) vismaz 810 942 000 EUR, kas veido 3,3 % no šā panta 1. punktā noteiktās summas – kā ieguldījumu valsts aģentūru darbības izdevumu segšanā; un
- e) 368 610 000 EUR, kas veido 1,5 % no šā panta 1. punktā noteiktās summas – Programmas atbalstam.

4. Papildu piešķirumu, kas minēts 2. punktā, īsteno proporcionāli saskaņā ar 3. punktā izklāstīto orientējošo sadalījumu.

5. Papildus šā panta 1. un 2. punktā noteiktajam finansējumam un lai veicinātu Programmas starptautisko dimensiju, dara pieejamu papildu finanšu ieguldījumu no Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas, ar ko izveido Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instrumentu "Eiropa pasaulē", groza un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmumu Nr. 466/2014/ES un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2017/1601 un Padomes Regulu (EK, Euratom) Nr. 480/2009, un no Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas, ar ko izveido Pirmspievienošanās palīdzības instrumentu (IPA III), lai atbalstītu darbības, ko īsteno un pārvalda saskaņā ar šo regulu. Minēto ieguldījumu finansē saskaņā ar regulām, ar ko izveido minētos instrumentus.

6. Finansējumu, kas jāpārvalda valsts aģentūrām, piešķir, pamatojoties uz iedzīvotāju skaitu un dzīves dārdzību attiecīgajā dalībvalstī, attālumu starp dalībvalstu galvaspilsētām un snieguma rādītājiem. Minētos kritērijus un to pamatā esošās formulas Komisija sīkāk precizē darba programmās, kas minētas 22. pantā. Minētās formulas, cik tas iespējams, izvairās no būtiskiem samazinājumiem dalībvalstīm piešķirtajā gada budžetā no viena gada uz nākamo un līdz minimumam samazina pārmērīgu nelīdzsvarotību piešķirtā finansējuma apjoma ziņā. Finansējumu piešķir, pamatojoties uz sniegumu, lai veicinātu efektīvu un lietderīgu resursu izlietošanu. Snieguma novērtēšanai izmantotos kritērijus pamato ar jaunākajiem pieejamiem datiem.

7. Šā panta 1. un 2. punktā noteiktās summas var izmantot Programmas īstenošanas tehniskajai un administratīvajai palīdzībai, piemēram, sagatavošanas, pārraudzības, kontroles, revīzijas un novērtēšanas aktivitātēm, tostarp korporatīvās informācijas tehnoloģiju sistēmām.

8. Pēc attiecīgās dalībvalsts pieprasījuma resursus, kas dalībvalstīm piešķirti dalītā pārvaldībā, var pārvietot uz Programmu, ievērojot nosacījumus attiecībā uz līdzekļu pārvietošanu, kas izklāstīti Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā, ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu Plus, Kohēzijas fondu, Taisnīgas pārkārtošanās fondu un Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fondu un finanšu noteikumus attiecībā uz tiem un uz Patvēruma, migrācijas un integrācijas fondu, Iekšējās drošības fondu un Finanšu atbalsta instrumentu robežu pārvaldībai un vīzu politikai ("Kopīgo noteikumu regula 2021.–2027. gadam") 26. pantā. Komisija apgūst minētos resursus tieši, saskaņā ar Finanšu regulas 62. panta 1. punkta pirmās daļas a) apakšpunktu, vai netieši, saskaņā ar minētās daļas c) apakšpunktu. Minētos resursus izmanto attiecīgās dalībvalsts labā.

18. pants

Savienības finansējuma veidi un īstenošanas metodes

1. Programmu konsekventi īsteno tiešā pārvaldībā saskaņā ar Finanšu regulas 62. panta 1. punkta pirmās daļas a) apakšpunktu vai netiešā pārvaldībā ar struktūrām, kā noteikts minētās regulas 62. panta 1. punkta pirmās daļas c) apakšpunktā.

2. Programmas piešķirtais finansējums var būt jebkurā Finanšu regulā noteiktajā formā, jo īpaši kā dotācijas, godalgas un iepirkums.

3. Iemaksas savstarpējās apdrošināšanas mehānismā var segt risku, kas saistīts ar finansējuma atgūšanu no saņēmējiem, un uzskatāmas par pietiekamu garantiju saskaņā ar Finanšu regulu. Piemēro Regulas (ES) 2021/695 37. panta 7. punktu.

VII NODAĻA

LĪDZDALĪBA PROGRAMMĀ

19. pants

Programmas asociētās trešās valstis

1. Programmā var piedalīties šādas trešās valstis:
 - a) Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācijas locekles, kas ir Eiropas Ekonomikas zonas dalībvalstis – saskaņā ar nosacījumiem, kuri paredzēti Līgumā par Eiropas Ekonomikas zonu;
 - b) valstis, kas pievienojas, kandidātvalstis un potenciālās kandidātvalstis – saskaņā ar vispārīgajiem principiem un vispārīgajiem noteikumiem par minēto valstu dalību Savienības programmās, kas noteikti attiecīgajos pamat nolīgumos un Asociācijas padomes lēmumos vai līdzīgos nolīgumos, un saskaņā ar konkrētajiem nosacījumiem, kas paredzēti nolīgumos starp Savienību un minētajām valstīm;
 - c) Eiropas kaimiņattiecību politikas valstis – saskaņā ar vispārīgajiem principiem un vispārīgajiem noteikumiem par minēto valstu dalību Savienības programmās, kas noteikti attiecīgajos pamat nolīgumos un Asociācijas padomes lēmumos vai līdzīgos nolīgumos, un saskaņā ar konkrētajiem nosacījumiem, kas paredzēti nolīgumos starp Savienību un minētajām valstīm;
 - d) citas trešās valstis – saskaņā ar nosacījumiem, kas paredzēti konkrētā nolīgumā, kurš attiecas uz trešās valsts dalību jebkurā Savienības programmā, ar noteikumu, ka nolīgums:
 - i) nodrošina taisnīgu līdzsvaru starp trešās valsts, kas piedalās Savienības programmās, iemaksām un ieguvumiem;
 - ii) izklāsta nosacījumus dalībai programmās, tostarp katras programmas finansiālo iemaksu aprēķinu, un programmu administratīvās izmaksas;
 - iii) trešai valstij nepiešķir nekādas pilnvaras pieņemt lēmumus attiecībā uz Savienības programmu;
 - iv) garantē Savienības tiesības nodrošināt pareizu finanšu pārvaldību un aizsargāt Savienības finanšu intereses.

Pirmās daļas d) apakšpunkta ii) punktā minētās iemaksas veido piešķirtos ieņēmumus saskaņā ar Finanšu regulas 21. panta 5. punktu.

2. Šā panta 1. punktā minētās valstis Programmā var piedalīties vienīgi tās pilnā apjomā un ar noteikumu, ka tās pilda visus pienākumus, ko šī regula uzliek dalībvalstīm.

20. pants

Programmas neasociētās trešās valstis

Pienācīgi pamatotos gadījumos, kas ir Savienības interesēs, 5.–7. pantā, 8. panta a) un b) punktā un 9.–14. pantā minētajās Programmas darbībās var piedalīties arī tiesību subjekti no Programmas neasociētajām trešām valstīm.

21. pants

Noteikumi par tiešu un netiešu pārvaldību

1. Programma ir atvērta publisko un privāto tiesību subjektu, kas darbojas izglītības un mācību, jaunatnes un sporta jomās, līdzdalībai.
2. Atlasēm gan tiešā, gan netiešā pārvaldībā vērtēšanas komisijas locekļi var būt ārējie eksperti, kā paredzēts Finanšu regulas 150. panta 3. punkta trešajā daļā.

3. Uzskata, ka publisko tiesību subjektiem, kā arī iestādēm un organizācijām, kas darbojas izglītības un mācību, jaunatnes un sporta jomā un kas pēdējos divos gados vairāk nekā 50 % no saviem gada ieņēmumiem ir saņēmušas no publisko naudas līdzekļu avotiem, ir pietiekamas finanšu, profesionālās un administratīvās spējas, lai veiktu Programmā paredzētās aktivitātes. Tām nepieprasa iesniegt papildu dokumentus, lai pierādītu minētās spējas.

4. Komisija var organizēt kopīgus konkursus ar Programmas neasociētām trešām valstīm vai ar to organizācijām un aģentūrām, lai finansētu projektus, pamatojoties uz saskaņotu finansējumu. Projektus var izvērtēt un atlasīt, piemērojot kopīgas izvērtēšanas un atlases procedūras, par kurām jāvienojas attiecīgajām finansēšanas organizācijām vai aģentūrām, ievērojot Finanšu regulā noteiktos principus.

VIII NODAĻA

PLĀNOŠANA, PĀRRAUDZĪBA UN NOVĒRTĒŠANA

22. pants

Darba programma

Programmu īsteno ar darba programmām, kā minēts Finanšu regulas 110. pantā. Darba programmās norāda katrai darbībai piešķirto summu un līdzekļu sadalījumu starp dalībvalstīm un Programmas asociētām trešām valstīm attiecībā uz darbībām, kuras jāpārvalda valsts aģentūrai. Komisija pieņem darba programmas ar īstenošanas aktiem. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar pārbaudes procedūru, kas minēta 34. pantā.

23. pants

Pārraudzība un ziņošana

1. II pielikumā ir izklāstīti rādītāji, ar kuriem ziņo par Programmas panākumiem virzībā uz 3. pantā noteiktā vispārīgā mērķa un konkrēto mērķu sasniegšanu.
2. Lai nodrošinātu efektīvu novērtējumu par Programmas panākumiem virzībā uz tās mērķu sasniegšanu, Komisija ir pilnvarota pieņemt deleģētos aktus saskaņā ar 33. pantu attiecībā uz II pielikuma grozījumiem, lai vajadzības gadījumā pārskatītu vai papildinātu rādītājus saskaņā ar Programmas mērķiem, kā arī papildinātu šo regulu ar noteikumiem par pārraudzības un novērtēšanas sistēmas izveidi.
3. Darbības rezultātu ziņošanas sistēma nodrošina, ka datus Programmas īstenošanas pārraudzībai un tās novērtēšanai vāc efektīvi, lietderīgi, savlaicīgi un atbilstošā detalizācijas pakāpē.

Minētajā nolūkā Savienības finansējuma labuma guvējam un attiecīgā gadījumā dalībvalstīm piemēro samērīgas ziņošanas prasības.

24. pants

Novērtēšana

1. Novērtēšanu veic savlaicīgi, lai tās rezultātus varētu ņemt vērā lēmumu pieņemšanas procesā.
2. Tiklīdz ir pieejama pietiekama informācija par Programmas īstenošanu, bet jebkurā gadījumā ne vēlāk kā 2024. gada 31. decembrī, Komisija veic Programmas starpposma novērtējumu. Minētajam starpposma novērtējumam pievieno arī 2014.–2020. gada programmas galīgo novērtējumu, ko ņem vērā starpposma novērtējumā. Programmas starpposma novērtējumā tiek vērtēta programmas vispārējā efektivitāte un sniegums, tostarp attiecībā uz jaunajām iniciatīvām un iekļaušanas un vienkāršošanas pasākumu īstenošanu.

3. Neskarot X nodaļā paredzētās prasības un valstu aģentūru pienākumus, kas izklāstīti 27. pantā, dalībvalstis līdz 2024. gada 31. maijam iesniedz Komisijai ziņojumu par Programmas īstenošanu un ietekmi to attiecīgajās teritorijās.
4. Attiecīgā gadījumā un pamatojoties uz starpposma novērtējumu, Komisija nāk klajā ar leģislatīvā akta priekšlikumu nolūkā grozīt šo regulu.
5. Īstenošanas laikposma beigās, bet jebkurā gadījumā ne vēlāk kā 2031. gada 31. decembrī, Komisija veic Programmas rezultātu un ietekmes galīgo novērtēšanu.
6. Komisija Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai nosūta visus novērtējumus, ko veic saskaņā ar šo pantu, tostarp starpposma novērtējumu, kopā ar saviem apsvērumiem.

IX NODAĻA

INFORMĀCIJA, KOMUNIKĀCIJA UN IZPLATĪŠANA

25. pants

Informācija, komunikācija un izplatīšana

1. Sadarbībā ar Komisiju valstu aģentūras izstrādā konsekventu stratēģiju, lai efektīvi izplatītu un izmantotu to aktivitāšu rezultātus, kuras atbalstītas ar Programmas ietvaros pārvaldītajām darbībām. Valstu aģentūras palīdz Komisijai veikt tās vispārējo uzdevumu izplatīt informāciju par Programmu, tostarp informāciju par valstu un Savienības līmenī pārvaldītām darbībām un aktivitātēm, un tās rezultātiem. Valstu aģentūras informē attiecīgās mērķgrupas par darbībām un aktivitātēm, ko veic attiecīgajā valstī.
2. Savienības finansējuma saņēmēji atzīst minētā finansējuma izcelsmi un nodrošina Savienības finansējuma redzamību, – jo īpaši darbību un to rezultātu popularizēšanā –, sniedzot dažādām auditorijām, tostarp plašsaziņas līdzekļiem un sabiedrībai, mērķorientētu informāciju, kas ir konsekventa, lietderīga un samērīga.
3. Programmas aptvertajās jomās tiesību subjekti ar Programmu saistītās informācijas paziņošanai un izplatīšanai izmanto zīmolvārdu *Erasmus+*.
4. Komisija rīko informācijas un komunikācijas pasākumus saistībā ar Programmu, saistībā ar darbībām, ko veic saskaņā ar Programmu, un saistībā ar iegūtajiem rezultātiem. Komisija nodrošina, ka attiecīgos gadījumos Programmas rezultāti tiek darīti publiski pieejami un tiek plaši izplatīti, lai veicinātu paraugprakses apmaiņu starp ieinteresētajām personām un Programmas atbalsta saņēmējiem.
5. Programmai piešķirtie finanšu resursi veicina arī korporatīvo komunikāciju par Savienības politiskajām prioritātēm, ciktāl šīs prioritātes saistītas ar 3. pantā noteiktajiem mērķiem.

X NODAĻA

PĀRVALDĪBA UN REVĪZIJAS SISTĒMA

26. pants

Valsts iestāde

1. Līdz 2021. gada 29. jūnijam dalībvalstis ar oficiālu paziņojumu, kuru to pastāvīgā pārstāvniecība nosūta Komisijai, paziņo Komisijai, kura persona vai personas šīs regulas vajadzībām ir juridiski pilnvarota(-as) rīkoties to vārdā kā valsts iestāde. Ja Programmas darbības laikā nomaina valsts iestādi, attiecīgā dalībvalsts par to tādā pašā kārtībā nekavējoties paziņo Komisijai.

2. Dalībvalstis veic visus nepieciešamos un piemērotos pasākumus, lai novērstu jebkādos juridiskos un administratīvos šķēršļus atbilstoši Programmas darbībai, tostarp, ja iespējams, pasākumus, kuru mērķis ir risināt jautājumus, kas apgrūtina vīzu vai uzturēšanās atļauju saņemšanu.

3. Līdz 2021. gada 29. augustam valsts iestāde norīko valsts aģentūru uz Programmas darbības termiņu. Valsts iestāde nenorīko ministriju kā valsts aģentūru. Valsts iestāde var norīkot vairāk nekā vienu valsts aģentūru. Ja ir vairāk nekā viena valsts aģentūra, dalībvalstis izveido atbilstošu mehānismu Programmas īstenošanas saskaņotai pārvaldībai valsts līmenī, jo īpaši, lai nodrošinātu Programmas saskaņotu un izmaksu ziņā lietderīgu īstenošanu un šim nolūkam efektīvu saziņu ar Komisiju un lai atvieglotu iespējamu līdzekļu pārdali starp valstu aģentūrām, tādējādi nodrošinot elastību un dalībvalstīm piešķirto līdzekļu labāku izlietošanu. Katra dalībvalsts nosaka, kā tā organizē attiecības starp valsts iestādi un valsts aģentūru, tostarp tādus uzdevumus kā valsts aģentūras darba programmas izstrāde. Valsts iestāde iesniedz Komisijai attiecīgu *ex ante* atbilstības novērtējumu par to, ka valsts aģentūra atbilst Finanšu regulas 62. panta 1. punkta pirmās daļas c), v) vai vi) apakšpunktam un 154. panta 1. līdz 5. punktam, kā arī Savienības prasībām par valstu aģentūru iekšējās kontroles standartiem un noteikumiem par dotāciju piešķiršanai paredzēto Programmas līdzekļu pārvaldību.

4. Valsts iestāde norīko neatkarīgu revīzijas struktūru, kā minēts 29. pantā.

5. Valsts iestāde izstrādā tās *ex ante* atbilstības novērtējumu, pamatojoties uz pašas veikto kontroli un revīziju vai uz 29. pantā minētās neatkarīgās revīzijas struktūras veikto kontroli un revīziju. Ja Programmas īstenošanai norīkotā valsts aģentūra ir tā pati iestāde, ko valsts aģentūra bija norīkojusi 2014.–2020. gada programmas īstenošanai, *ex ante* atbilstības novērtējumam paredzēto tvērumu ierobežo, iekļaujot tikai jaunās un šai Programmai raksturīgās prasības, ja vien nav pamatoti rīkoties citādi.

6. Ja Komisija noraida norīkoto valsts aģentūru, pamatojoties uz tās veikto *ex ante* atbilstības novērtējuma izvērtējumu, vai ja valsts aģentūra neatbilst Komisijas noteiktajām minimālajām prasībām, valsts iestāde nodrošina, ka tiek veikti nepieciešamie uzlabojumi, lai valsts aģentūra varētu izpildīt Komisijas noteiktās minimālās prasības, vai norīko citu struktūru kā valsts aģentūru.

7. Valsts iestāde pārrauga un uzrauga Programmas pārvaldību valsts līmenī. Pirms jebkādu lēmumu pieņemšanas, kas var būtiski ietekmēt Programmas pārvaldību, jo īpaši attiecībā uz tās valsts aģentūru, valsts iestāde par to savlaicīgi informē Komisiju un apspriežas ar to.

8. Valsts iestāde nodrošina pietiekamu līdzfinansējumu savas valsts aģentūras darbībai, lai nodrošinātu, ka Programmu pārvalda atbilstīgi piemērojamām Savienības normām.

9. Pamatojoties uz valsts aģentūras ikgadējo pārvaldības deklarāciju, neatkarīgo revīzijas atzinumu par šo deklarāciju un Komisijas veikto valsts aģentūras atbilstības un snieguma analīzi, valsts iestāde katru gadu sniedz Komisijai informāciju par tās īstenotajām pārraudzības un uzraudzības aktivitātēm attiecībā uz Programmu.

10. Valsts iestāde uzņemas atbildību par to Savienības finansējuma pienācīgu pārvaldību, ko Komisija nodevusi valsts aģentūras rīcībā Programmas ietvaros.

11. Ja valsts aģentūra ir vainojama kādā pārkāpumā, nolaidībā vai krāpšanā vai ja tās darbībā ir konstatēti jebkādi nopietni trūkumi vai neefektīva darbība un tādēļ Komisijai ir pamats celt prasības pret šo valsts aģentūru, valsts iestāde atmaksā Komisijai neatgūtos līdzekļus.

12. Šā panta 11. punktā minētajos apstākļos valsts iestāde pēc savas iniciatīvas vai pēc Komisijas lūguma var atsaukt valsts aģentūras pilnvaras. Ja valsts iestāde vēlas atsaukt valsts aģentūras pilnvaras citu pamatotu iemeslu dēļ, tā par to paziņo Komisijai vismaz sešus mēnešus pirms paredzētā valsts aģentūras pilnvaru termiņa beigām. Šādos gadījumos valsts iestāde un Komisija formāli vienojas par konkrētiem un laika grafikā balstītiem pārejas pasākumiem.

13. Šā panta 12. punktā minētās pilnvaru atsaukšanas gadījumā valsts iestāde veic nepieciešamās kontroles attiecībā uz Savienības finansējumu, kas uzticēts valsts aģentūrai, kuras pilnvaras ir atsauktas, un nodrošina, ka minētie līdzekļi un visi dokumenti un Programmas pārvaldībai nepieciešamie pārvaldības instrumenti tiek netraucēti nodoti jaunajai valsts aģentūrai. Valsts iestāde sniedz valsts aģentūrai, kuras pilnvaras ir atsauktas, nepieciešamo finansiālo atbalstu līgumsaistību, ko tā uzņēmusies attiecībā uz Programmas līdzekļu saņēmējiem un Komisiju, izpildes turpināšanai līdz minēto saistību nodošanai jaunajai valsts aģentūrai.

14. Ja Komisija pieprasa, valsts iestāde norīko iestādes vai organizācijas vai nosaka iestāžu un organizāciju veidus, kas tiek uzskatītas par tiesīgām piedalīties konkrētās Programmas darbībās tās teritorijā.

27. pants

Valsts aģentūra

1. Valsts aģentūra:

- a) ir tiesību subjekts ar juridiskās personas statusu vai ir daļa no tiesību subjekta, kam ir juridiskās personas statuss, un tās darbību reglamentē attiecīgās dalībvalsts tiesību akti;
- b) ir ar pietiekamām pārvaldības spējām, personālu un infrastruktūru, lai tā varētu pienācīgi veikt savus uzdevumus, nodrošinot efektīvu un iedarbīgu Programmas pārvaldību un stabilu Savienības finansējuma finanšu pārvaldību;
- c) ir nodrošināta ar operacionāliem un juridiskiem līdzekļiem, lai piemērotu Savienības līmenī noteiktās administratīvās, līgumiskās un finanšu pārvaldības normas;
- d) nodrošina pietiekamas finanšu garantijas, ko, vēlams, izsniedz publiska iestāde, atbilstoši Savienības finansējuma apmēram, kuru tai uzticēts pārvaldīt.

2. Valsts aģentūra saskaņā ar Finanšu regulas 62. panta 1. punkta pirmās daļas c) apakšpunktu ir atbildīga par visu projektu darbības ciklu posmu pārvaldību attiecībā uz tās pārvaldītajām darbībām, kā izklāstīts darba programmās, kas minētas šīs regulas 22. pantā.

3. Valsts aģentūrai ir vajadzīgās speciālās zināšanas, lai aptvertu visas Programmas nozares. Ja dalībvalstij vai Programmas asociētai trešajai valstij ir vairāk nekā viena valsts aģentūra, šīm valsts aģentūrām kolektīvi ir vajadzīgās speciālās zināšanas, lai aptvertu visas Programmas nozares.

4. Valsts aģentūra piešķir dotāciju atbalstu saņēmējiem Finanšu regulas 2. panta 5. punkta nozīmē, parakstot dotācijas nolīgumu, kā Komisija ir noteikusi attiecīgajai Programmas darbībai.

5. Valsts aģentūra katru gadu iesniedz ziņojumu savai valsts iestādei un Komisijai saskaņā ar Finanšu regulas 155. pantu. Valsts aģentūra ir atbildīga par Komisijas apsvērumu īstenošanu, kurus tā sniedz pēc ikgadējās pārvaldības deklarācijas analīzes veikšanas un pēc neatkarīgā revīzijas atzinuma par to.

6. Valsts aģentūra bez valsts iestādes un Komisijas iepriekšējas rakstiskas atļaujas nedelegē kāda tai uzticētā un ar Programmu saistītā uzdevuma veikšanu vai budžeta izpildi trešajai personai. Par visu trešām personām deleģēto uzdevumu īstenošanu ir atbildīga tikai un vienīgi valsts aģentūra.

7. Ja valsts aģentūras pilnvaras atceļ, minētā valsts aģentūra paliek juridiski atbildīga par līgumsaistību, ko tā uzņēmusies attiecībā uz Programmas līdzekļu saņēmējiem un Komisiju, izpildi līdz minēto līgumsaistību nodošanai jaunajai valsts aģentūrai.

8. Valsts aģentūra ir atbildīga par to finanšu nolīgumu pārvaldību un darbības izbeigšanu, kas ir saistīti ar 2014.–2020. gada programmu un, sākoties Programmai, vēl nav pabeigti.

28. pants

Eiropas Komisija

1. Pamatojoties uz 26. panta 3. punktā minētajām valsts aģentūru atbilstības prasībām, Komisija pārskata valsts pārvaldības un kontroles sistēmas, jo īpaši pamatojoties uz valsts iestādes iesniegto *ex ante* atbilstības novērtējumu, valsts aģentūras ikgadējo pārvaldības deklarāciju un neatkarīgas revīzijas struktūras atzinumu par to, pienācīgi ņemot vērā valsts iestādes iesniegto ikgadējo informāciju par tās īstenotajām Programmas pārraudzības un uzraudzības aktivitātēm.
2. Divu mēnešu laikā no 26. panta 3. punktā minētā *ex ante* atbilstības novērtējuma saņemšanas no valsts iestādes Komisija pieņem, daļēji pieņem vai noraida norīkoto valsts aģentūru. Komisija nestājas līgumattiecībās ar valsts aģentūru līdz brīdim, kamēr tā nav pieņēmusi *ex ante* atbilstības novērtējumu. Daļējas pieņemšanas gadījumā Komisija var piemērot samērīgus aizsardzības pasākumus savām līgumattiecībām ar šo valsts aģentūru.
3. Komisija katru gadu valsts aģentūrai dara pieejamus šādus Programmai paredzētus līdzekļus:
 - a) līdzekļus, kas nepieciešami dotāciju piešķiršanai attiecīgā dalībvalstī to Programmas darbību atbalstam, kuru pārvaldība ir uzticēta valsts aģentūrai;
 - b) finansiālo ieguldījumu, lai atbalstītu valsts aģentūras Programmas pārvaldības uzdevumus, ko nosaka, pamatojoties uz Savienības finansējuma apmēru, kas uzticēts valsts aģentūrai dotāciju piešķiršanai;
 - c) attiecīgā gadījumā – papildu līdzekļus pasākumiem saskaņā ar 7. panta d) punktu, 11. panta d) punktu un 14. panta c) punktu.
4. Komisija nosaka prasības valsts aģentūras darba programmai. Komisija valsts aģentūrai Programmas īstenošanai paredzētos līdzekļus dara pieejamus tikai tad, kad Komisija ir oficiāli apstiprinājusi valsts aģentūras darba programmu.
5. Kad Komisija ir izvērtējusi ikgadējo pārvaldības deklarāciju un neatkarīgās revīzijas struktūras atzinumu par minēto deklarāciju, tā nosūta savu atzinumu un apsvērumus šajā sakarā valsts aģentūrai un valsts iestādei.
6. Ja Komisija nevar pieņemt ikgadējo pārvaldības deklarāciju vai neatkarīgo revīzijas atzinumu par to, vai gadījumā, ja valsts aģentūra neapmierinoši īsteno Komisijas apsvērumus, Komisija var īstenot jebkādas aizsardzības un koriģējošos pasākumus, lai saskaņā ar Finanšu regulas 131. pantu aizsargātu Savienības finanšu intereses.
7. Komisija sadarbībā ar valstu aģentūrām nodrošina, ka Programmas īstenošanai paredzētās procedūras ir konsekventas un vienkāršas un ka informācija ir kvalitatīva. Minētajā sakarā Komisija rīko regulāras sanāksmes ar valstu aģentūru tīklu, lai nodrošinātu konsekventu Programmas īstenošanu visās dalībvalstīs un Programmas asociētās trešās valstīs.
8. Komisija nodrošina, ka informācijas tehnoloģiju sistēmas, kas nepieciešamas 3. pantā noteikto Programmas mērķu īstenošanai, jo īpaši netiešā pārvaldībā, tiek izveidotas pienācīgi un savlaicīgi un tā, lai tikt nodrošināta ērta piekļuve un lai tās būtu lietotājiem draudzīgas. Programma atbalsta šādu informācijas tehnoloģiju sistēmu izveidi, ekspluatāciju un uzturēšanu.

29. pants

Neatkarīgā revīzijas struktūra

1. Neatkarīgā revīzijas struktūra sniedz revīzijas atzinumu par ikgadējo pārvaldības deklarāciju, kas minēta Finanšu regulas 155. panta 1. punktā. Tas veido pamatu vispārējam ticamības apliecinājumam saskaņā ar Finanšu regulas 127. pantu.
2. Neatkarīgā revīzijas struktūra:
 - a) nodrošina, ka tai ir nepieciešamās profesionālās spējas revīzijas veikšanai publiskajā sektorā;

- b) nodrošina, ka tās revīzijās ir ņemti vērā starptautiski pieņemtie revīzijas standarti;
 - c) neatrodas interešu konfliktā ar tiesību subjektu, kura struktūrā ietilpst valsts aģentūra; jo īpaši neatkarīgā revīzijas struktūrā ir neatkarīga savu funkciju ziņā attiecībā pret tiesību subjektu, kura struktūrā ietilpst valsts aģentūra.
3. Neatkarīgā revīzijas struktūrā sniedz Komisijai un tās pārstāvjiem, kā arī Revīzijas palātai neierobežotu piekļuvi visiem dokumentiem un ziņojumiem, ar kuriem ir pamatots tās sniegtais revīzijas atzinums par valsts aģentūras ikgadējo pārvaldības deklarāciju.

30. pants

Kontroles sistēmas principi

1. Komisija veic piemērotus pasākumus, lai nodrošinātu, ka, īstenojot saskaņā ar šo regulu finansētas darbības, Savienības finanšu intereses tiek aizsargātas ar pasākumiem, kas novērš krāpšanu, korupciju un jebkādas citas nelikumīgas darbības, ar efektīvām pārbaudēm un, ja ir atklāti pārkāpumi, atgūstot nepamatoti izmaksātās summas un attiecīgā gadījumā piemērojot iedarbīgus, samērīgus un atturošus administratīvus un finansiālus sodus.
2. Komisija ir atbildīga par valstu aģentūru pārvaldīto Programmas darbību un aktivitāšu uzraudzības kontroles veikšanu. Tā nosaka minimālās prasības valsts aģentūras un neatkarīgās revīzijas struktūras īstenotajām kontrolēm.
3. Valsts aģentūra ir atbildīga par darba programmās izklāstīto darbību, kuru pārvaldība tai uzticēta, kā norādīts 22. pantā, īstenošanai paredzēto dotāciju saņēmēju primāro pārbaudzi veikšanu. Minētās kontroles sniedz pamatotu ticamību, ka piešķirtās dotācijas tiek izlietas paredzētajiem nolūkiem un atbilstoši piemērojamām Savienības normām.
4. Attiecībā uz valstu aģentūrām nodotajiem Programmas līdzekļiem Komisija nodrošina pienācīgu tās īstenotās kontroles koordinēšanu ar valstu iestādēm un valstu aģentūrām, pamatojoties uz vienotās revīzijas principu un ņemot vērā risku analīzi. Šis punkts neattiecas uz OLAF veikto izmeklēšanu.

31. pants

Savienības finanšu interešu aizsardzība

Ja trešā valsts Programmā piedalās ar lēmumu, kas pieņemts, ievērojot starptautisku nolīgumu vai pamatojoties uz kādu citu juridisku instrumentu, šī trešā valsts piešķir vajadzīgās tiesības un piekļuvi, lai atbildīgais kredītrīkotājs, OLAF un Revīzijas palāta varētu visaptveroši īstenot savu attiecīgo kompetenci. OLAF gadījumā šādas tiesības ietver tiesības veikt izmeklēšanu, tostarp pārbaudes uz vietas un inspekcijas, kā paredzēts Regulā (ES, Euratom) Nr. 883/2013.

XI NODAĻA

PAPILDINĀMĪBA

32. pants

Kumulatīvais un alternatīvais finansējums

1. Programmu īsteno tā, lai nodrošinātu vispārēju konsekvenci un papildināmību ar citām attiecīgām Savienības politikas jomām, programmām un fondiem, jo īpaši tiem, kuri attiecas uz izglītību un mācībām, kultūru un plašsaziņas līdzekļiem, jaunatni un solidaritāti, nodarbinātību un sociālo iekļaušanu, pētniecību un inovāciju, rūpniecību un uzņēmējdarbību, digitālo politiku, lauksaimniecību un lauku attīstību, vidi un klimatu, kohēziju, reģionālo politiku, migrāciju, drošību un starptautisko sadarbību un attīstību.

2. Darbība, kura ir saņēmusi Programmas finansējumu, var saņemt finansējumu arī no citas Savienības programmas, ar noteikumu, ka finansējums nesedz vienas un tās pašas izmaksas. Attiecīgajam darbības finansējumam piemēro attiecīgās Savienības programmas noteikumus. Kumulatīvais finansējums nepārsniedz darbības kopējās attiecināmās izmaksas. Atbalstu no dažādajām Savienības programmām var aprēķināt proporcionāli saskaņā ar dokumentiem, kuros izklāstīti atbalsta nosacījumi.

3. Projektu pieteikumi var saņemt atbalstu no Eiropas Reģionālās attīstības fonda vai no Eiropas Sociālā fonda Plus saskaņā ar Kopīgo noteikumu regulas 2021.–2027. gadam 73. panta 4. punktu, ja tiem tika piešķirta izcilības zīmoga kvalitātes zīme saskaņā ar šo Programmu, ievērojot visus kumulatīvos nosacījumus:

- a) tie tika izvērtēti Programmas uzaicinājumā iesniegt priekšlikumus;
- b) tie atbilst minētā uzaicinājuma iesniegt priekšlikumus kvalitātes prasību minimumam; un
- c) budžeta ierobežojumu dēļ tos nav iespējams finansēt saskaņā ar minēto uzaicinājumu iesniegt priekšlikumus.

XII NODAĻA

PĀREJAS UN NOBEIGUMA NOTEIKUMI

33. pants

Deleģēšanas īstenošana

- 1. Pilnvaras pieņemt deleģētos aktus Komisijai piešķir, ievērojot šajā pantā izklāstītos nosacījumus.
- 2. Pilnvaras pieņemt 3. un 23. pantā minētos deleģētos aktus Komisijai piešķir uz šīs Programmas darbības laiku.
- 3. Eiropas Parlaments vai Padome jebkurā laikā var atsaukt 3. un 23. pantā minēto pilnvaru deleģēšanu. Ar lēmumu par atsaukšanu izbeidz tajā norādīto pilnvaru deleģēšanu. Lēmums stājas spēkā nākamajā dienā pēc tā publicēšanas Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī vai vēlākā dienā, kas tajā norādīta. Tas neskar jau spēkā esošos deleģētos aktus.
- 4. Pirms deleģētā akta pieņemšanas Komisija apspriežas ar katras dalībvalsts ieceltajiem ekspertiem saskaņā ar principiem, kas noteikti 2016. gada 13. aprīļa lēmumā par labāku likumdošanas procesu.
- 5. Tiklīdz Komisija pieņem deleģētu aktu, tā par to paziņo vienlaikus Eiropas Parlamentam un Padomei.
- 6. Saskaņā ar 3. un 23. pantu pieņemtais deleģētais akts stājas spēkā tikai tad, ja divos mēnešos no dienas, kad minētais akts paziņots Eiropas Parlamentam un Padomei, ne Eiropas Parlaments, ne Padome nav izteikuši iebildumus vai ja pirms minētā laikposma beigām gan Eiropas Parlaments, gan Padome ir informējuši Komisiju par savu nodomu neizteikt iebildumus. Pēc Eiropas Parlamenta vai Padomes iniciatīvas šo laikposmu pagarina par diviem mēnešiem.

34. pants

Komiteju procedūra

- 1. Komisijai palīdz komiteja. Minētā komiteja ir komiteja Regulas (ES) Nr. 182/2011 nozīmē.
- 2. Komiteja var tikties specifiskos sastāvos, lai risinātu nozares jautājumus. Attiecīgā gadījumā atbilstīgi tās reglamentam un uz *ad hoc* pamata, tās sanāsmēs kā novērotājus var uzaicināt piedalīties ārējos ekspertus, tostarp sociālo partneru pārstāvjus.

3. Ja ir atsauce uz šo punktu, piemēro Regulas (ES) Nr. 182/2011 5. pantu.

35. pants

Atcelšana

Regulu (ES) Nr. 1288/2013 atceļ no 2021. gada 1. janvāra.

36. pants

Pārejas noteikumi

1. Šī regula neskar tādu darbību turpināšanu vai grozīšanu, kas uzsāktas, ievērojot Regulu (ES) Nr. 1288/2013, ko turpina piemērot minētajām darbībām līdz to slēgšanai.
2. No Programmas finansējuma var segt arī izdevumus par tehnisko un administratīvo palīdzību, kas ir vajadzīga, lai nodrošinātu pāreju starp Programmu un pasākumiem, kuri pieņemti, ievērojot Regulu (ES) Nr. 1288/2013.
3. Saskaņā ar Finanšu regulas 193. panta 2. punkta otrās daļas a) apakšpunktu un atkāpjoties no minētās regulas 193. panta 4. punkta, pienācīgi pamatotos gadījumos, kas precizēti finansēšanas lēmumā, saskaņā ar šo regulu atbalstītās aktivitātes un ar tām saistītās izmaksas, kuras radušās 2021. gadā, var uzskatīt par attiecināmām no 2021. gada 1. janvāra, pat ja minētās aktivitātes īstenotas un minētās izmaksas radušās pirms dotācijas pieteikuma iesniegšanas. Dotāciju nolīgumus attiecībā uz darbības dotācijām 2021. finanšu gadam izņēmuma kārtā var parakstīt sešu mēnešu laikā pēc saņēmēja finanšu gada sākuma.
4. Lai varētu pārvaldīt darbības un aktivitātes, kuras līdz 2027. gada 31. decembrim nebūs pabeigtas, vajadzības gadījumā apropriācijas 17. panta 7. punktā norādīto izmaksu segšanai var iekļaut Savienības budžetā pēc 2027. gada.
5. Dalībvalstis valsts līmenī nodrošina netraucētu pāreju no darbībām, kas īstenotas saskaņā ar 2014.–2020. gada programmu, uz darbībām, kuras īstenojamas saskaņā ar Programmu.

37. pants

Stāšanās spēkā

Šī regula stājas spēkā dienā, kad to publicē Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī.

To piemēro no 2021. gada 1. janvāra.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē, 2021. gada 20. maijā

Eiropas Parlamenta vārdā –
priekšsēdētājs
D. M. SASSOLI

Padomes vārdā –
priekšsēdētāja
A. P. ZACARIAS

I PIELIKUMS

II, III UN IV NODAĻĀ IZKLĀSTĪTO DARBĪBU APRAKSTS

1. 1. PAMATDARBĪBA – MĀCĪBU MOBILITĀTE

- 1.1. Mācību mobilitāte: īstermiņa vai ilgtermiņa, grupu vai individuāla mobilitāte saistībā ar dažādām tematiskajām jomām un mācību priekšmetiem, tostarp tādām uz nākotni vērstām jomām kā digitālā, klimata pārmaiņu, tīras enerģijas un mākslīgā intelekta joma u. c.
- 1.2. Jauniešu līdzdalības aktivitātes: aktivitātes, lai palīdzētu jauniešiem iesaistīties un mācīties piedalīties pilsoniskajā sabiedrībā, palielinātu informētību par Eiropas kopīgajām vērtībām un veicinātu dialogu starp jauniešiem un lēmumu pieņēmējiem vietējā, reģionālā, valsts un Eiropas līmenī.
- 1.3. *DiscoverEU*: neformāla un ikdienēja izglītības aktivitāte ar spēcīgu mācīšanās komponentu un iekļaujošu dimensiju, kas ietver mācīšanās pieredzi un ceļošanu visā Eiropā, lai veicinātu piederības sajūtu Savienībai un dotu dalībniekiem iespēju atklāt Eiropas kultūras un valodu daudzveidību.

2. 2. PAMATDARBĪBA – STARPORGANIZĀCIJU UN STARPIESTĀŽU SADARBĪBA

- 2.1. Partnerības sadarbībai: dažādas sadarbības aktivitātes, ko kopīgi īsteno dažādu valstu organizācijas un iestādes, jo īpaši, lai apmainītos ar jaunām idejām un praksi un attīstītu tās, dalītos un salīdzinātu prakses un metodes un veidotu un stiprinātu tīklu partnerības. Šī darbība ietver neliela mēroga partnerības, kas īpaši paredzētas, lai veicinātu plašāku un iekļaujošāku piekļuvi Programmai, īstenojot aktivitātes ar zemākām dotāciju summām, īsāku termiņu un vienkāršākām administratīvajām prasībām.
- 2.2. Partnerības izcilībai: dažādi partnerības projekti un izglītības un mācību iestāžu un nodrošinātāju tīkli, kuru mērķis ir veicināt izcilību un pastiprinātu starptautisko dimensiju un izstrādāt ilgtermiņa stratēģijas, lai sistēmiskā līmenī uzlabotu kvalitāti visās izglītības un mācību jomās, jo īpaši izmantojot kopīgi izstrādātu inovatīvu praksi un pedagoģiju, augstā līmenī integrētu mobilitāti un spēcīgu uzsvāru uz starpdisciplināritāti, proti:
 - 2.2.1. augstskolu apvienības ("Eiropas universitātes"), kas izstrādā kopīgas ilgtermiņa stratēģijas augstas kvalitātes izglītībai, pētniecībai un inovācijai un pakalpojumiem sabiedrībai, pamatojoties uz kopīgu redzējumu un kopīgām vērtībām, augstu mobilitātes līmeni un spēcīgu uzsvāru uz starpdisciplināritāti un atvērtām studiju programmām, kurās apvienoti moduļi dažādās valstīs;
 - 2.2.2. profesionālās izglītības un apmācības nodrošinātāju (profesionālās izcilības centru platformas) partnerības, kuras iegultas vietējās un reģionālās ilgtspējīgas izaugsmes, inovācijas un konkurētspējas stratēģijās un kurās kopīgi strādā pie augstas kvalitātes transnacionālām profesionālās izglītības programmām, kas vērstas uz pašreizējo un jauno prasmju vajadzību apmierināšanu nozarēs;
 - 2.2.3. integrētas studiju programmas (*Erasmus Mundus* kopīgie maģistra grādi), ko piedāvā Eiropā un citās pasaules valstīs dibinātas augstākās izglītības iestādes un kas veicina augstākās izglītības izcilību un pasaules mēroga internacionalizāciju.

Darbība, kas minēta 2.2. punktā, var arī atbalstīt partnerības projektus un apvienības nolūkā veicināt izcilību skolu izglītības un pieaugušo izglītības jomā.

- 2.3. Partnerības inovācijai: partnerības izglītības un mācību un jaunatnes jomās, ar mērķi izstrādāt inovatīvu praksi, proti:
 - 2.3.1. apvienības: stratēģiska sadarbība starp galvenajiem dalībniekiem izglītības un mācību jomā un uzņēmējdarbības un pētniecības jomā, kas veicina inovāciju un modernizāciju izglītības un mācību sistēmās;
 - 2.3.2. projekti, kas veicina inovāciju, radošumu, e-līdzdalību un sociālo uzņēmējdarbību izglītības un mācību un jaunatnes jomās.
- 2.4. Bezpeļņas sporta pasākumi: pasākumi, kas notiek vai nu vienā valstī, vai vienlaikus vairākās valstīs, lai veicinātu izpratni par sporta nozīmi dažādās jomās, piemēram, sociālās iekļaušanas, vienlīdzīgu iespēju un veselību veicinošu fizisko aktivitāšu jomā.
- 2.5. Tiešsaistes platformas un rīki virtuālai sadarbībai izglītības un mācību un jaunatnes jomās.

3. 3. PAMATDARBĪBA – ATBALSTS POLITIKAS IZSTRĀDEI UN SADARBĪBAI

- 3.1. Savienības vispārējās un nozaru politikas darba kārtību sagatavošana un īstenošana, kas ietver dažādu aktivitāšu klāstu, kuru mērķis ir iedvesmot un atbalstīt politiku un stratēģijas izglītības un mācību, jaunatnes un sporta jomās, tostarp Eiropas politikas darba kārtības un stratēģijas dažādās izglītības nozarēs, jaunatnes un sporta jomās, tostarp aktivitātes, ar ko atbalsta politisko sadarbību Eiropas līmenī. Šī darbība ietver arī atbalstu politikas eksperimentiem Eiropas līmenī, atbalstu aktivitātēm, kuru mērķis ir risināt jaunas problēmas dažādās tematiskās jomās, un atbalstu zināšanu apkopošanai, tostarp apsekojumiem un pētījumiem.
- 3.2. Atbalsts Savienības rīkiem un pasākumiem, kas veicina kompetenču, prasmju un kvalifikācijas kvalitāti, pārredzamību un atzīšanu, tostarp aktivitātes, kuru mērķis ir atvieglot kredītpunktu nodošanu, veicināt kvalitātes nodrošināšanu, veicināt neformālās un ikdienējās mācīšanās validēšanu, tostarp prasmju pārvaldību un ievirzi, un atbalstīt tādas attiecīgās struktūras, tīklus un instrumentus, kas veicina apmaiņu pārredzamības un atzīšanas jomā.
- 3.3. Politikas dialogs izglītības un mācību, jaunatnes un sporta jomās un sadarbība ar attiecīgajām ieinteresētajām personām, tostarp dažādas aktivitātes, piemēram, konferences un citu veidu pasākumi, atbalsts sadarbībai ar starptautiskām organizācijām, kā arī atbalsts ES Jaunatnes dialoga un tādu Savienības mēroga tīklu un Eiropas organizāciju darbībai, kuras darbojas Savienības vispārējās interesēs.
- 3.4. Pasākumi, kas veicina Programmas kvalitatīvu un iekļaujošu īstenošanu, tostarp atbalsts aktivitātēm un struktūrām (piemēram, resursu centriem, informācijas tīkliem un mācību un sadarbības aktivitātēm), kas uzlabo Programmas īstenošanu, veido valstu aģentūru spējas un uzlabo to stratēģisko īstenošanu, un izmanto kādreizējo programmas *Erasmus+* dalībnieku un citu personu ar popularizējošu ietekmi potenciālu būt pozitīvam paraugam.
- 3.5. Sadarbība ar citiem Savienības instrumentiem un atbalsts citām Savienības politikām, tostarp atbalsts aktivitātēm, kas veicina sinerģiju un papildināmību ar citiem Savienības un valstu instrumentiem un kas veicina sadarbību ar struktūrām, kas īsteno šādus instrumentus.
- 3.6. Izplatīšanu un informētību veicinošās aktivitātes, kuru mērķis ir informēt iedzīvotājus un organizācijas par Programmu un Savienības politiku izglītības un mācību, jaunatnes un sporta jomās.

4. ŽANA MONĒ VĀRDĀ NOSAUKTĀS DARBĪBAS

- 4.1. Žana Monē vārdā nosauktās darbības augstākās izglītības jomā: atbalsts augstākās izglītības iestādēm Savienībā un ārpus tās, izmantojot Žana Monē vārdā nosauktus moduļus, profesūras un izcilības centrus, kā arī Žana Monē vārdā nosauktus projektus un tīklošanu.
 - 4.2. Žana Monē vārdā nosauktās darbības citās izglītības un mācību jomās: aktivitātes, kuru mērķis ir veicināt zināšanas par Savienības jautājumiem izglītības un mācību iestādēs, piemēram, skolās un profesionālās izglītības un apmācības iestādēs.
 - 4.3. Atbalsts norīkotajām iestādēm, kas minētas 8. panta c) punktā.
-

II PIELIKUMS

RĀDĪTĀJI

Kvantitatīvo rādītāju mērījumus attiecīgā gadījumā sadala pēc valsts, dalībnieku dzimuma un darbības veida un aktivitātes.

1. Pārbaugamās jomas

- Līdzdalība mācību mobilitātē.
- Organizācijas un iestādes ar pastiprinātu Eiropas un starptautisko dimensiju.

2. Mērījumu elementi

2.1. 1. pamatdarbība – Mācību mobilitāte:

- 2.1.1. dalībnieku skaits mācību mobilitātes aktivitātēs, kuras paredz 1. pamatdarbība;
- 2.1.2. to organizāciju un iestāžu skaits, kas piedalās Programmas 1. pamatdarbībā;
- 2.1.3. dalībnieku skaits virtuālās mācīšanās aktivitātēs, kuras paredz 1. pamatdarbība;
- 2.1.4. to dalībnieku īpatsvars, kuri uzskata, ka guvuši labumu no līdzdalības mācību mobilitātes aktivitātēs, kuras paredz 1. pamatdarbība;
- 2.1.5. to dalībnieku īpatsvars, kuri uzskata, ka pēc piedalīšanās aktivitātēs, kuras paredz 1. pamatdarbība, viņi izjūt lielāku piederību Eiropai.

2.2. 2. pamatdarbība – Starporganizāciju un starpiestāžu sadarbība:

- 2.2.1. to organizāciju un iestāžu skaits, kas piedalās Programmas 2. pamatdarbībā;
- 2.2.2. to organizāciju un iestāžu īpatsvars, kas uzskata, ka pēc līdzdalības 2. pamatdarbībā tās ir izstrādājušas augstas kvalitātes praksi;
- 2.2.3. dalībnieku skaits virtuālās sadarbības platformās, kuras saņem atbalstu saskaņā ar 2. pamatdarbību.

2.3. 3. pamatdarbība – Atbalsts politikas izstrādei un sadarbībai:

- 2.3.1. to organizāciju un iestāžu skaits, kas, īstenojot 3. pamatdarbību, piedalās dotāciju darbībās;

2.4. Iekļaušana:

- 2.4.1. to ierobežotām iespējām pakļautu cilvēku skaits, kas piedalās aktivitātēs, kuras paredzētas 1. pamatdarbībā;
- 2.4.2. to jaunpienācēju organizāciju un iestāžu skaits, kas piedalās Programmas 1. un 2. pamatdarbībā.

2.5. Vienkāršošana:

- 2.5.1. neliela mēroga partnerību skaits, kas saņem atbalstu saskaņā ar 2. pamatdarbību;
- 2.5.2. to organizāciju un iestāžu īpatsvars, kas uzskata, ka procedūras līdzdalībai Programmā ir samērīgas un vienkāršas.

2.6. Ieguldījumi klimata jomā:

- 2.6.1. to aktivitāšu īpatsvars, ar kurām, īstenojot 1. pamatdarbību, pievēršas klimata mērķiem;
- 2.6.2. to projektu īpatsvars, ar kuriem, īstenojot 2. pamatdarbību, pievēršas klimata mērķiem.

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA (ES) 2021/818**(2021. gada 20. maijs),****ar ko izveido programmu “Radošā Eiropa” (2021.–2027. gads) un atceļ Regulu (ES) Nr. 1295/2013****(Dokuments attiecas uz EEZ)**

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 167. panta 5. punktu un 173. panta 3. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu ⁽¹⁾,ņemot vērā Reģionu komitejas atzinumu ⁽²⁾,saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru ⁽³⁾,

tā kā:

- (1) Kultūra, māksla, kultūras mantojums un kultūru daudzveidība Eiropas sabiedrībai ir ļoti vērtīgi no kultūras, izglītības, demokrātijas, vides, sociālā, cilvēktiesību un ekonomiskā viedokļa un būtu jāveicina un jāatbalsta. 2017. gada 25. marta Romas deklarācijā un Eiropadomes 2017. gada 14. un 15. decembra sanāksmē tika paziņots, ka izglītība un kultūra ir ļoti svarīgas, lai veidotu iekļaujošas un saliedētas sabiedrības visiem un lai uzturētu Eiropas konkurētspēju.
- (2) Saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību (LES) 2. pantu Savienība ir dibināta, pamatojoties uz vērtībām, kas respektē cilvēka cieņu, brīvību, demokrātiju, vienlīdzību, tiesiskumu un cilvēktiesības, tostarp minoritāšu tiesības. Minētās vērtības dalībvalstīm ir kopīgas sabiedrībā, kur valda plurālisms, nediskriminēšana, tolerance, taisnīgums, solidaritāte un sieviešu un vīriešu līdztiesība. Minētās vērtības ir vēlreiz apstiprinātas un formulētas tiesībās, brīvībās un principos, kas noteikti Eiropas Savienības Pamattiesību hartā (“Harta”), kam, kā teikts LES 6. pantā, ir tāds pats juridiskais spēks kā Līgumiem. Konkrēti, Hartas 11. un 13. pants paredz attiecīgi vārda un informācijas brīvību un humanitāro un eksakto zinātņu brīvību.
- (3) LES 3. pantā ir arī noteikts, ka Savienības mērķis ir veicināt mieru, stiprināt savas vērtības un savu tautu labklājību un ka cita starpā tai ir jārespektē savu kultūru un valodu daudzveidība un jānodrošina Eiropas kultūras mantojuma aizsardzība un sekmēšana.
- (4) Komisijas 2018. gada 22. maija paziņojumā “Jauna Eiropas darba kārtība kultūrai” ir noteikti mērķi kultūras un radošajām nozarēm. Tās mērķis ir izmantot kultūras un kultūru daudzveidības potenciālu sociālajai kohēzijai un sabiedrības labbūtībai, veicinot kultūras un radošo nozaru pārrobežu dimensiju un atbalstot to izaugsmes spēju, lai sekmētu kultūrā balstītu radošumu izglītībā un inovācijā, un nodarbinātībai un izaugsmei, un lai stiprinātu starptautiskos kultūras sakarus. Programma “Radošā Eiropa” (“Programma”) kopā ar citām Savienības programmām

⁽¹⁾ OV C 110, 22.3.2019., 87. lpp.⁽²⁾ OV C 168, 16.5.2019., 37. lpp.⁽³⁾ Eiropas Parlamenta 2019. gada 28. marta nostāja (OV C 108, 26.3.2021., 934. lpp.) un Padomes 2021. gada 13. aprīļa nostāja pirmajā lasījumā (OV C 169, 5.5.2021., 1. lpp.). Eiropas Parlamenta 2021. gada 18. maija nostāja (*Oficiālajā Vēstnesī* vēl nav publicēta).

un fondiem atbalstīs jauno Eiropas darba kārtību kultūrai. Būtu jā saglabā un jāveicina kultūras un mākslinieciskās izpausmes nezūdošā vērtība, un mākslinieciskajai jaunradei vajadzētu būt Programmas centrā. Tas saskan arī ar 2005. gada UNESCO Konvenciju par kultūras izpausmju daudzveidības aizsardzību un veicināšanu, kas stājās spēkā 2007. gada 18. martā un kam Savienība un tās dalībvalstis ir pievienojušās.

- (5) Lai veicinātu kultūras daudzveidības kopīgo telpu Eiropas tautām, ir svarīgi veicināt mākslas un kultūras darbu, kolekciju un produktu transnacionālo apriti, tādējādi veicinot dialogu un kultūras apmaiņu, un mākslinieku un kultūras un radošo profesiju pārstāvju transnacionālo mobilitāti.
- (6) Kultūras mantojuma aizsardzība un uzlabošana veicina brīvu dalību kultūras dzīvē saskaņā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas (ANO) Vispārējo cilvēktiesību deklarāciju un Starptautisko paktu par ekonomiskajām, sociālajām un kultūras tiesībām. Tādēļ kultūras mantojumam ir būtiska nozīme miermīlīgas un demokrātiskas sabiedrības veidošanā, ilgtspējīgas attīstības procesos un kultūru daudzveidības veicināšanā.
- (7) Eiropas kultūru daudzveidības veicināšana ir balstīta uz mākslinieciskās izpausmes brīvību, mākslinieku un kultūras nozares profesionāļu spējām un kompetencēm, uz plaukstošām un noturīgām kultūras un radošajām nozarēm un mākslinieku un kultūras nozares profesionāļu spēju radīt, realizēt inovācijas, producēt savus darbus un izplatīt tos lielākai un daudzveidīgākai Eiropas auditorijai. Tādējādi tiek palielināts kultūras un radošo nozaru uzņēmējdarbības potenciāls, vēl vairāk veicināts radošais saturs, mākslinieciskā izpēte un radošums un uzlabota piekļuve tiem, un tiek sekmēta ilgtspējīga izaugsme un darbvietu radīšana. Sekmējot radošumu un jaunas zināšanas, tiek veicināta arī konkurētspēja un inovācijas rašanās rūpniecības vērtības veidošanas ķēdēs. Savienības bagātīgā kultūras un valodu daudzveidība ir nozīmīga vērtība Eiropas projektā. Tajā pašā laikā Eiropas kultūras un radošajam tirgum ir raksturīgas ģeogrāfiskas īpatnības, lingvistiskas īpatnības vai abas kopā, kas var izraisīt tirgus sadrumstalotību. Tādēļ ir jāturpina centties nodrošināt, ka kultūras un radošās nozares spēj pilnībā izmantot Savienības vienoto tirgu un jo īpaši digitālo vienoto tirgu.
- (8) Kultūras un radošajām nozarēm digitālā pāreja izraisa izmaiņas paradigmā. Tā ir pārveidojusi paradumus, attiecības un ražošanas un patēriņa modeļus. Tas rada vairākus izaicinājumus. Tajā pašā laikā digitālā pāreja piedāvā jaunas iespējas kultūras un radošajām nozarēm saistībā ar Eiropas darbu radīšanu, izplatīšanu un piekļuvi tiem, sniedzot labumu Eiropas sabiedrībai kopumā. Programmai būtu jā mudina kultūras un radošās nozares izmantot minētās iespējas.
- (9) Programmā būtu jāņem vērā kultūras un radošo nozaru divējālais raksturs, atzīstot, no vienas puses, kultūras nezūdošo un māksliniecisko vērtību un, no otras puses, minēto nozaru ekonomisko vērtību, tostarp minēto nozaru plašāko devumu izaugsmei, konkurētspējai, radošumam un inovācijai. Programmā būtu jāņem vērā arī kultūras pozitīvā ietekme uz kultūru dialogu, sociālo kohēziju un zināšanu izplatīšanu. Lai to panāktu, ir nepieciešamas spēcīgas Eiropas kultūras un radošās nozares, jo īpaši – rošīga Eiropas audiovizuālā industrija, ņemot vērā tās spēju sasniegt daudzveidīgu auditoriju un tās ekonomisko nozīmi, tostarp ekonomisko nozīmi citām radošajām nozarēm. Tomēr globālajos audiovizuālajos tirgos konkurenci vēl vairāk pastiprina arvien plašāka digitālā pāreja, piemēram, izmaiņas mediju producēšanā un patēriņā un pieaugošā globālo platformu pozīcija satura izplatīšanā. Tāpēc jāpalielina atbalsts Eiropas industrijai.
- (10) Kā liecina Savienības rīcības “Eiropas kultūras galvaspilsētas”, kas izveidota ar Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmumu Nr. 445/2014/ES ^(*) (“Eiropas kultūras galvaspilsētas”), piemērs, kultūras un radošajām nozarēm ir svarīga loma tajā, lai stiprinātu un atbalstītu Savienības teritorijas. Tādējādi kultūras un radošās nozares ir galvenie virzītājspēki, kas veicina kvalitatīvu tūrismu un reģionālo, vietējo un pilsētu attīstību visā Savienībā.

^(*) Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmums Nr. 445/2014/ES (2014. gada 16. aprīlis), ar ko izveido Savienības rīcību “Eiropas kultūras galvaspilsētas” no 2020. līdz 2033. gadam un atceļ Lēmumu Nr. 1622/2006/EK (OV L 132, 3.5.2014., 1. lpp.).

- (11) Lai Programma būtu efektīva, tajā būtu jāņem vērā dažādo kultūras un radošo nozaru specifiskais raksturs un izaicinājumi, to atšķirīgās mērķgrupas un konkrētās vajadzības, izmantojot pielāgotas pieejas audiovizuālajai nozarei veltītā atzarā ("atzars "MEDIA"), pārējām kultūras un radošajām nozarēm veltītā atzarā ("Kultūras atzars") un starpnozaru atzarā ("Starpnozaru atzars").
- (12) Programmai būtu jāatbalsta darbības un aktivitātes, kam ir Eiropas pievienotā vērtība un kas papildina reģionālās, valsts, starptautiskās un citas Savienības programmas un politikas virzienus un pozitīvi ietekmē Eiropas iedzīvotājus, un tai būtu jāatbalsta transnacionālās sadarbības un apmaiņas attīstība un veicināšana kultūras un radošajās nozarēs. Ar šādām darbībām un aktivitātēm Programma palīdz stiprināt Eiropas identitāti un vērtības, vienlaikus veicinot kultūru un valodu daudzveidību.
- (13) Mūzika visos tās veidos un izpausmēs, jo īpaši mūsdienīgu un dzīvā mūzika, ir svarīga Savienības kultūras, mākslas un ekonomikas ainas un tās mantojuma sastāvdaļa. Tā ir sociālās kohēzijas elements un svarīgs instruments ekonomikas un kultūras attīstības stiprināšanai. Tāpēc Kultūras atzarā uzmanība būtu jāpievērš mūzikas nozarei.
- (14) Kultūras atzaram būtu jāveicina radošo kopienu tīklošana un pārrobežu un daudzdisciplīnu sadarbība, izmantojot dažādas prasmes, piemēram, mākslas, radošās, digitālās un tehnoloģiskās prasmes.
- (15) Starpnozaru atzara mērķis ir izmantot dažādu kultūras un radošo nozaru savstarpējās sadarbības potenciālu un pievērsties kopīgajiem izaicinājumiem, ar kuriem tās saskaras. Kopēja transversāla pieeja dod ieguvumus zināšanu pārneses un administratīvās efektivitātes ziņā. Minētajā kontekstā Programmas biroji veicina Programmas mērķu sasniegšanu un tās īstenošanu.
- (16) Lai atbalstītu Savienības digitālā vienotā tirgus politiku, audiovizuālajā nozarē ir vajadzīga Savienības iesaistīšanās. Tā jo īpaši ietver autortiesību regulējuma modernizēšanu ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvām (ES) 2019/789 ⁽⁵⁾ un (ES) 2019/790 ⁽⁶⁾ un ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2010/13/ES ⁽⁷⁾, kas grozīta ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu (ES) 2018/1808 ⁽⁸⁾. Ar Direktīvām (ES) 2019/789 un (ES) 2019/790 tiecas nostiprināt Eiropas audiovizuālās nozares dalībnieku spēju radīt, finansēt, producēt un izplatīt darbus, kas tiek uzskatāmi piedāvāti dažādos medijos, piemēram, televīzijā, kino vai pieprasījumuvideo, kuri ir pieejami un interesanti auditorijai atvērtākā un konkurētspējīgākā tirgū Eiropā un citur pasaulē. Minēto direktīvu mērķis ir arī izveidot labi funkcionējošu tirgu radītājiem un tiesību subjektiem, jo īpaši preses publikācijām un tiešsaistes platformām, un nodrošināt taisnīgu atlīdzību autoriem un izpildītājiem, kas ir aspekti, kuri būtu jāņem vērā visā Programmā. Turklāt būtu jāpalielina atbalsts, reaģējot uz neseno tirgus norisēm, jo īpaši uz to, ka salīdzinājumā ar valsts raidorganizācijām, kas tradicionāli investē Eiropas darbu producēšanā, spēcīgāku pozīciju ieguvušas globālās izplatīšanas platformas. Tā kā tirgus apstākļi un audiovizuālās nozares dalībnieki turpina attīstīties, Programmas īstenošanas kontekstā būtu jāparedz konkrēti kritēriji tam, kas ir uzskatāms par neatkarīgu producēšanas uzņēmumu.
-
- ⁽⁵⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2019/789 (2019. gada 17. aprīlis), ar ko paredz noteikumus par to, kā īstenojamās autortiesības un blakustiesības, kuras piemēro noteiktām raidorganizāciju tiešsaistes pārraidēm un televīzijas un radio programmu retranslācijām, un ar ko groza Padomes Direktīvu 93/83/EEK (OV L 130, 17.5.2019., 82. lpp.).
- ⁽⁶⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2019/790 (2019. gada 17. aprīlis) par autortiesībām un blakustiesībām digitālajā vienotajā tirgū un ar ko groza Direktīvas 96/9/EK un 2001/29/EK (OV L 130, 17.5.2019., 92. lpp.).
- ⁽⁷⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2010/13/ES (2010. gada 10. marts) par to, lai koordinētu dažus dalībvalstu normatīvajos un administratīvajos aktos paredzētus noteikumus par audiovizuālo mediju pakalpojumu sniegšanu (Audiovizuālo mediju pakalpojumu direktīva) (OV L 95, 15.4.2010., 1. lpp.).
- ⁽⁸⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2018/1808 (2018. gada 14. novembris), ar ko, ņemot vērā mainīgos tirgus apstākļus, groza Direktīvu 2010/13/ES par to, lai koordinētu dažus dalībvalstu normatīvajos un administratīvajos aktos paredzētus noteikumus par audiovizuālo mediju pakalpojumu sniegšanu (Audiovizuālo mediju pakalpojumu direktīva) (OV L 303, 28.11.2018., 69. lpp.).

- (17) Būtu jānodrošina, ka Programmā pēc iespējas plašāk var piedalīties organizācijas kultūras un radošajās nozarēs un ka minētās organizācijas var pēc iespējas plašāk piekļūt Programmai neatkarīgi no savas ģeogrāfiskās izcelsmes. Programmai būtu jāatbalsta minētās organizācijas un vislabākie talanti neatkarīgi no to atrašanās vietas, lai tie varētu darboties pāri robežām un starptautiskā mērogā. Atzarā "MEDIA" būtu jāņem vērā atšķirības starp valstīm attiecībā uz audiovizuālā satura producēšanu un izplatīšanu un piekļuvi audiovizuālajam saturam, un tendencēm saistībā ar audiovizuālā satura patēriņu un jo īpaši to lingvistiskās un ģeogrāfiskās īpatnības, tādējādi nodrošinot vienlīdzīgākus konkurences apstākļus, paplašinot to dalībvalstu līdzdalību un palielinot sadarbību starp tām, kurām ir atšķirīga audiovizuālā kapacitāte, un atbalstot Eiropas talantus neatkarīgi no atrašanās vietas, lai tie varētu darboties pāri robežām un starptautiskā mērogā. Būtu jāņem vērā arī Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 349. pantā minēto tālāko reģionu īpatnības.
- (18) Programmas īpašās darbības, tādas kā Savienības rīcība attiecībā uz Eiropas mantojuma zīmi, kas izveidota ar Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmumu Nr. 1194/2011/ES ^(*) ("Eiropas mantojuma zīme"), Eiropas kultūras mantojuma dienas, Eiropas balvas laikmetīgajā mūzikā, rokmūzikā un popmūzikā, literatūrā, kultūras mantojuma un arhitektūras jomā un Eiropas kultūras galvaspilsētas, ir tiešā veidā sasniegušas miljoniem Eiropas iedzīvotāju, pierādījušas, ka Eiropas kultūrpolitikai ir sociālekonomiski ieguvumi, un tāpēc šīs darbības būtu jāturpina un pēc iespējas jāpaplašina. Kultūras atzaram būtu jāatbalsta Eiropas mantojuma zīmes tīklošanas aktivitātes. Turklāt būtu jāapsver iespēja attiecināt Eiropas balvas arī uz jaunām jomām un nozarēm, jo īpaši teātri.
- (19) Kultūra ir būtiska, lai nostiprinātu iekļaujošas un saliedētas kopienas. Migrācijas jautājumu un integrācijas izaicinājumu kontekstā kultūrai ir būtiski svarīga loma iespēju nodrošināšanā kultūru dialogam un migrantu un bēgļu integrācijā, palīdzot viņiem justies kā uzņēmējvalsts sabiedrības daļai, un labu attiecību veidošanā starp migrantiem un jaunajām kopienām.
- (20) Lai palīdzētu veidot iekļaujošu sabiedrību, Programmai būtu visā Savienībā jāveicina un jāpalielina līdzdalība kultūrā, jo īpaši attiecībā uz cilvēkiem ar invaliditāti un cilvēkiem no nelabvēlīgas vides.
- (21) Saskaņā ar 2018. gada 22. janvāra Davosas deklarāciju "Ceļā uz augstas kvalitātes būv kultūru (*Baukultur*) Eiropā" ("*Towards a high-quality Baukultur for Europe*") būtu jāveic pasākumi, lai veicinātu jaunu integrētu pieeju tādas augstas kvalitātes būvētās vides veidošanai, kura ir balstīta uz kultūru, stiprina sociālo kohēziju, nodrošina ilgtspējīgu vidi un sekmē iedzīvotāju veselību un labbūtību kopumā. Minētajā pieejā būtu jāliek uzsvars ne tikai uz pilsētu teritorijām, bet arī uz nomaļo un lauku teritoriju savienojamību. Būv kultūras jēdziens ietver visus faktorus, kam ir tieša ietekme uz iedzīvotāju un kopienu dzīves kvalitāti, un tādējādi ļoti konkrētā veidā veicina iekļautību, kohēziju un ilgtspēju.
- (22) Vārda brīvība un mākslinieciskā brīvība ir rosīgu kultūras un radošo nozaru pamatā. Jo īpaši ziņu mediju nozarei ir vajadzīga brīva, daudzveidīga un plurālistiska mediju vide. Tādējādi kopā ar Direktīvu 2010/13/ES Programmai būtu jāveicina brīva, daudzveidīga un plurālistiska mediju vide, veicinot krustpunktus un transversālas aktivitātes ziņu mediju nozares atbalstam. Programmai būtu jāsniedz atbalsts jauniešiem mediju profesionāļiem un, veicinot medijpratību, jāsekmē kritiskās domāšanas attīstība iedzīvotāju vidū.
- (23) Programmai būtu arī jāstimulē interese par Eiropas audiovizuālajiem darbiem un jāuzlabo piekļuve tiem, jo īpaši izmantojot auditorijas piesaistīšanas pasākumus, tostarp kino pratību.
- (24) Mākslinieku un kultūras profesionāļu mobilitāte pāri robežām Kultūras atzara ietvaros var veicināt labāk saistītu, stiprāku un ilgtspējīgāku kultūras un radošo nozaru veidošanos Savienībā, jo tas ir veids, kā paātrināt prasmju attīstību un mācīšanās intensitāti kultūras un radošajās nozarēs, uzlabot starpkultūru izpratni un veicināt transnacionālu kopradīšanu, kopprazošanu, darbu apriņķi un izplatīšanu.

^(*) Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmums Nr. 1194/2011/ES (2011. gada 16. novembris), ar ko izveido Eiropas Savienības rīcību attiecībā uz Eiropas mantojuma zīmi (OV L 303, 22.11.2011., 1. lpp.).

- (25) Ņemot vērā kultūras un radošo nozaru īpatnības, Kultūras atzara pamatā vajadzētu būt sadarbības projektiem, jo īpaši maza mēroga projektiem. Tāpēc Komisijai būtu jāatvieglo dalība Programmā, ievērojami vienkāršojot birokrātiskās procedūras, galvenokārt pieteikumu iesniegšanas posmā, un – attiecībā uz maza mēroga projektiem – atļaujot augstākas līdzfinansējuma likmes.
- (26) Atbilstoši LESD 8. un 10. pantam visos Programmas pasākumos būtu jāatbalsta dzimumu līdztiesības aspekta integrēšana un nediskriminēšanas mērķu integrēšana un attiecīgā gadījumā būtu jānosaka atbilstoši dzimumu līdzsvara kritēriji. Sievietes kultūras un radošajās nozarēs aktīvi darbojas kā autore, profesionāle, skolotāja, māksliniece un auditorija. Tomēr sievietes retāk ieņem ar lēmumu pieņemšanu saistītos amatus kultūras, mākslas un radošajās iestādēs. Tāpēc Programmai būtu jāveicina talantīgas sievietes, lai atbalstītu sieviešu māksliniecisko un profesionālo karjeru.
- (27) Ņemot vērā 2016. gada 8. jūnija kopīgo paziņojumu “Starptautisko kultūras attiecību ES stratēģijas veidošana”, kas apstiprināts ar Eiropas Parlamenta 2017. gada 5. jūlija rezolūciju par pilnvarojumu dialogam par 2018. gada budžeta projektu ⁽¹⁰⁾, un Padomes 2017. gada 24. maija secinājumus par ES stratēģisko pieeju starptautiskajām kultūras attiecībām, Eiropas finansēšanas instrumentiem un jo īpaši Programmai būtu jāatzīst kultūras nozīme starptautiskajās attiecībās un tās loma Eiropas vērtību popularizēšanā, izmantojot īpašas un mērķorientētas darbības, ar kurām Savienība panāktu nepārprotamu ietekmi starptautiskajā līmenī.
- (28) Atbilstoši Komisijas 2014. gada 22. jūlija paziņojumam “Ceļā uz integrētu pieeju Eiropas kultūras mantojumam” attiecīgajai politikai un instrumentiem būtu jāizmanto pieredze, kas gūta no 2018. Eiropas kultūras mantojuma gada, ar kura palīdzību sekmīgi un efektīvi integrēja kultūru citās politikas jomās, jo īpaši, izmantojot līdzdalīgas pārvaldības pieeju, izstrādājot Eiropas kultūras mantojuma ilgtermiņa un ilgtspējas vērtību, izstrādājot integrētāku pieeju tā saglabāšanai un valorizācijai un atbalstot tā vērtību ilgtspējīgu aizsardzību, atjaunošanu, pielāgojamu atkārtotu izmantošanu un popularizēšanu, izmantojot izpratnes veicināšanas un tīklošanas aktivitātes. Kultūras nozarē būtu jāapsver atbalsts māksliniekiem, radītājiem un daļamatniekiem, kuri ir kvalificēti tradicionālajās profesijās, kas saistītas ar kultūras mantojuma atjaunošanu. Jo īpaši audiovizuālajā nozarē kultūras mantojuma darbi ir būtisks atmiņu un kultūras daudzveidības avots un sniedz potenciālas tirgus iespējas. Šajā kontekstā audiovizuālie arhīvi un bibliotēkas veicina mantojuma darbu saglabāšanu un atkārtotu izmantošanu un jaunu tirgus attīstību.
- (29) Atbilstoši Komisijas 2020. gada 10. marta paziņojumam “Jauna Eiropas industriālā stratēģija” Savienībai būtu jāpaļaujas uz savām stiprajām pusēm, jo īpaši uz savu daudzveidību, talantiem, vērtībām, dzīvesveidu, novatoriem un radītājiem.
- (30) Programmas panākumi ir balstīti uz inovatīvu un sekmīgu projektu izstrādāšanu, kuri rada labu praksi transnacionālā Eiropas sadarbībā kultūras un radošajās nozarēs. Kur vien iespējams, šādi veiksmes stāsti būtu jāpopularizē, veicinot atbalstu jauniem uzņēmējdarbības modeļiem un prasmēm, sekmējot tradicionālās zināšanas un radošus un starpdisciplīnu risinājumus pārvēršot ekonomiskajā un sociālajā vērtībā.
- (31) Programmā ar zināmiem nosacījumiem būtu jāļauj piedalīties Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācijas locekļiem, valstīm, kas pievienojas, kandidātvalstīm un potenciālajām kandidātvalstīm, kuras izmanto pirmspievienšanās stratēģiju, Eiropas kaimiņattiecību politikas valstīm un Savienības stratēģiskajiem partneriem.
- (32) Trešās valstis, kas ir Eiropas Ekonomikas zonas (EEZ) dalībvalstis, Savienības programmās var piedalīties saskaņā ar Līgumu par Eiropas Ekonomikas zonu ⁽¹¹⁾ noteiktajā sadarbības satvarā, kas paredz programmu īstenošanu, pamatojoties uz lēmumu, kurš pieņemts saskaņā ar minēto līgumu. Trešās valstis arī var piedalīties, pamatojoties uz citiem juridiskiem instrumentiem. Šajā regulā būtu jāievieš īpašs noteikums, kas prasītu, lai trešās valstis atbildīgajam kredītrikotājam, Eiropas Birojam krāpšanas apkarošanai (OLAF) un Revīzijas palātai piešķirtu tiesības un piekļuvi, lai tie varētu visaptveroši īstenot savu attiecīgo kompetenci.

⁽¹⁰⁾ OV C 334, 19.9.2018., 253. lpp.

⁽¹¹⁾ OV L 1, 3.1.1994., 3. lpp.

- (33) Trešām valstīm būtu jācenšas pilnībā piedalīties Programmā. Tomēr trešām valstīm, kuras neatbilst nosacījumiem dalībai atzarā "MEDIA" un Starpnozarē atzarā, bet kuras piedalās Kultūras atzarā, vajadzētu spēt izveidot un atbalstīt Programmas birojus, lai Programmu popularizētu savā valstī un lai veicinātu pārrobežu sadarbību kultūras un radošajās nozarēs.
- (34) Atkāpes no pienākuma izpildīt Direktīvā 2010/13/ES izklāstītos nosacījumus būtu jāpārbauda un pienācīgi pamatotos gadījumos jāpiešķir Eiropas kaimiņattiecību politikas valstīm, ņemot vērā audiovizuālā tirgus konkrēto stāvokli attiecīgajā valstī un integrācijas pakāpi Eiropas audiovizuālās politikas satvarā. Būtu regulāri jāpārbauga ceļā uz Direktīvā 2010/13/ES noteikto mērķu sasniegšanu gūtais progress. Turklāt dalība no atzara "MEDIA" finansētajās darbībās būtu jādefinē attiecīgajās darba programmās katrā gadījumā atsevišķi.
- (35) Programmai būtu jāveicina sadarbība starp Savienību un starptautiskajām organizācijām, tādām kā UNESCO, Eiropas Padome, ieskaitot *Eurimages* un Eiropas Audiovizuālo observatoriju ("Observatorija"), Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija (ESAO) un Pasaules Intelektuālā īpašuma organizācija. Programmai būtu arī jāpalīdz izpildīt Savienības saistības attiecībā uz ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķiem, jo īpaši to kultūras dimensiju. Attiecībā uz audiovizuālo nozari Programmai būtu jānodrošina Savienības ieguldījums Observatorijas darbā.
- (36) Atspoguļojot to, cik svarīgi ir risināt klimata pārmaiņas saskaņā ar Savienības apņemšanos īstenot Apvienoto Nāciju Organizācijas Vispārējās konvencijas par klimata pārmaiņām ietvaros pieņemto Parīzes nolīgumu un sasniegt ANO Ilgtspējīgas attīstības mērķus, ar Programmu ir iecerēts sniegt ieguldījumu klimata politikas jomas rīcības integrēšanā un vispārējā mērķa sasniegšanā, lai 30 % no Savienības budžeta izdevumiem tiktu ieguldīti klimata mērķu sasniegšanā. Saskaņā ar Eiropas zaļo kursu kā ilgtspējīgas izaugsmes plānu šajā regulā paredzētajās darbībās būtu jāievēro princips "nekaitēt". Programmas īstenošanas laikā būtu nepieciešams apzināt un ieviest attiecīgas darbības, nemainot Programmas pamatbūti, un tās būtu atkārtoti jāizvērtē attiecīgā izvērtēšanas un pārskatīšanas procesa kontekstā.
- (37) Vienkāršošanas un efektivitātes labad Komisijai būtu jāspēj budžeta saistības sadalīt gada maksājumos. Tādā gadījumā Komisijai būtu jāuzņemas saistības par gada maksājumiem Programmas īstenošanas laikā, ņemot vērā to darbību īstenošanas gaitu, kuras saņem finansiālo palīdzību, kā arī to paredzamās vajadzības un pieejamo budžetu. Komisijai būtu jāpaziņo dotācijas saņēmējiem indikatīvs grafiks, kas aptver atsevišķu gada maksājumu saistības.
- (38) Uz šo regulu attiecas horizontālie finanšu noteikumi, ko, pamatojoties uz LESD 322. pantu, pieņēmuši Eiropas Parlaments un Padome. Minētie noteikumi ir izklāstīti Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES, Euratom) 2018/1046 ⁽¹²⁾ ("Finanšu regula") un jo īpaši nosaka procedūru budžeta izveidei un izpildei ar dotācijām, iepirkumu, godalgām un netiešo izpildi un paredz finanšu dalībnieku atbildības pārbaudes. Noteikumi, kas pieņemti, pamatojoties uz LESD 322. pantu, iekļauj arī vispārēju nosacītības režīmu Savienības budžeta aizsardzībai.
- (39) "LUX balva – Eiropas Parlamenta un Eiropas Kinoakadēmijas Eiropas skatītāju filmu balva" ir kļuvusi par īpašu Eiropas balvu, kas popularizē un izplata Eiropas filmas, kuras ārpus valstu robežām atspoguļo Eiropas identitāti un vērtības, un kas balstās uz sadarbību ar atzītu filmu radītāju kopienu un Eiropas kino organizācijām un tīkliem.
- (40) Kopš savas izveides Eiropas Savienības Jauniešu orķestris ir uzkrājis vienreizīgu pieredzi piekļuves mūzikai popularizēšanā, kā arī kultūru dialoga, savstarpējas cieņas un sapratnes veicināšanā caur kultūru, vienlaikus veicinot arī jaunu mūziķu karjeras attīstību un apmācību starptautiskā mērogā. Eiropas Savienības Jauniešu orķestra īpatnība ir tā, ka tas ir Eiropas orķestris, kurš ir izveidots ar Eiropas Parlamenta rezolūciju, kuram nav kultūras robežu un kura sastāvā ir jauni mūziķi no visas Eiropas, kas atlasīti pēc prasīgiem mākslinieciskajiem kritērijiem stingrā un pārredzamā ikgadējā noklausīšanās procedūrā, ko rīko visās dalībvalstīs. Šis īpašais ieguldījums Eiropas kultūras

⁽¹²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, Euratom) 2018/1046 (2018. gada 18. jūlijs) par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, ar kuru groza Regulas (ES) Nr. 1296/2013, (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 1304/2013, (ES) Nr. 1309/2013, (ES) Nr. 1316/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) Nr. 283/2014 un Lēmumu Nr. 541/2014/ES un atceļ Regulu (ES, Euratom) Nr. 966/2012 (OV L 193, 30.7.2018., 1. lpp.).

daudzveidībā un identitātē būtu jāatzīst, piemēram, paredzot darbības, kurās var pieteikties piedalīties Eiropas Savienības Jauniešu orķestris un līdzīgi Eiropas kultūras subjekti. Būtu jāparedz iespēja šādiem subjektiem piešķirt daudzgadu finansējumu, lai nodrošinātu to darbības stabilitāti.

- (41) Organizācijām kultūras un radošajās nozarēs ar plašu Eiropas ģeogrāfisko aptvērumu, kuru aktivitātes ietver kultūras pakalpojumu nepastarpinātu sniegšanu Eiropas iedzīvotājiem un kuras tādējādi var tieši ietekmēt Eiropas identitāti, vajadzētu būt tiesībām uz Savienības atbalstu.
- (42) Lai nodrošinātu, ka līdzekļi no Savienības vispārējā budžeta tiek iedalīti efektīvi, ir nepieciešams, ka visām Programmas ietvaros veiktajām darbībām un aktivitātēm ir Eiropas pievienotā vērtība. Ir arī jānodrošina, ka tās papildina dalībvalstu aktivitātes. Būtu jācenšas panākt konsekvenci, papildināmību un sinerģiju ar finansēšanas programmām, kas atbalsta politikas jomas, kuras cieši saistītas savā starpā, nodrošinot, ka potenciālie atbalsta saņēmēji ir informēti par dažādajām finansējuma iespējām, un ar horizontālajām politikas jomām, piemēram, Savienības konkurences politiku.
- (43) Finansiāls atbalsts samērīgā veidā būtu jāizmanto tam, lai novērstu tirgus nepilnības vai nepietiekami optimālas investīciju situācijas, un darbībām nevajadzētu pārkāpties ar privātu finansējumu vai to izstumt, vai izkropļot konkurenci iekšējā tirgū.
- (44) Ir svarīgi, lai Programma pievērstos Eiropas kultūras un radošo nozaru strukturālajiem izaicinājumiem, ko ir saasinājuši Covid-19 pandēmija. Programma atspoguļo Eiropas kultūras un mediju būtisko lomu iedzīvotāju labbūtībā un viņu spēja pieņemt uz informāciju balstītus lēmumus. Programmai kopā ar citām attiecīgām Savienības finansējuma programmām un *Next Generation EU* būtu jāatbalsta kultūras un radošo nozaru īstermiņa atveseļošana, jāuzlabo to ilgtermiņa noturība un konkurētspēja, lai labāk risinātu iespējamās nopietnās krīzes nākotnē, un jāatbalsta to digitālā un ekoloģiskā pārkārtošanās.
- (45) Programmas politikas mērķi tiek īstenoti, izmantojot arī finanšu instrumentus un budžeta garantijas saskaņā ar 2021.–2027. gada programmas *InvestEU*, kas izveidota ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/523 ⁽¹³⁾ politikas logiem, kas cita starpā turpina nodrošināt vieglāku piekļuvi finansējumam maziem un vidējiem uzņēmumiem un organizācijām kultūras un radošajās nozarēs.
- (46) Programmas projektu īstenošanas ietekme, kvalitāte un efektivitāte būtu jāuzskata par svarīgiem izvērtēšanas kritērijiem attiecīgo projektu atlasē. Ņemot vērā tehnisko zinātību, kas vajadzīga, lai novērtētu priekšlikumus konkrētām Programmas darbībām, šādu priekšlikumu izvērtēšanas komiteju ("izvērtēšanas komitejas") locekļi var būt ārējie eksperti. Izvēloties ārējos ekspertus, būtu pienācīgi jāņem vērā viņu profesionālā pieredze un konkrētās komitejas dzimumu līdzsvars.
- (47) Programmā būtu jāiekļauj realizējama un viegli pārvaldāma kvalitatīvu un kvantitatīvu darbības rādītāju sistēma, ar ko sekot Programmas darbībām un nepārtraukti uzraudzīt tās rezultātus. Šāda uzraudzība un informācijas un komunikācijas darbības, kas saistītas ar Programmu un tās darbībām, būtu jābalsta uz trīs Programmas atzariem.
- (48) Ņemot vērā to, cik svarīgi un sarežģīti ir vākt un analizēt datus un izmērīt kultūras politikas ietekmi, Komisijai būtu jāpalīdz apkopot pierādījumus un statistikas datus par tendencēm un attīstību kultūras un radošajās nozarēs, izmantojot savu un citu attiecīgo pētniecības iestāžu zinātību, un būtu regulāri jāziņo Eiropas Parlamentam un Padomei par savāktajiem datiem.

⁽¹³⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/523 (2021. gada 24. marts), ar ko izveido programmu *InvestEU* un groza Regulu (ES) 2015/1017 (OV L 107, 26.3.2021, 30. lpp.).

- (49) Programma būtu jāizveido septiņu gadu laikposmam, lai tās ilgumu saskaņotu ar daudzgadu finanšu shēmas 2021.–2027. gadam ilgumu, kas noteikta Padomes Regulā (ES, Euratom) 2020/2093 ⁽¹⁴⁾ ("2021.–2027. gada DFS").
- (50) Šī regula nosaka Programmas finansējumu, kam jāveido galvenā atsaucē summa Eiropas Parlamentam un Padomei ikgadējās budžeta procedūras laikā 2020. gada 16. decembra lēstāžu nolīguma starp Eiropas Parlamentu, Eiropas Savienības Padomi un Eiropas Komisiju par budžeta disciplīnu, sadarbību budžeta jautājumos un pareizu finanšu pārvaldību, kā arī par jauniem pašu resursiem, tostarp par ceļvedi jaunu pašu resursu ieviešanai ⁽¹⁵⁾, 18. punkta nozīmē.
- (51) Programmai piemēro Finanšu regulu. Finanšu regulā ir izklāstīti noteikumi par Savienības budžeta izpildi, tostarp noteikumi par dotācijām, ieskaitot trešām personām paredzētās, godalgām, iepirkumu, netiešo pārvaldību, finanšu instrumentiem, budžeta garantijām, finansiālo palīdzību un ārējo ekspertu izdevumu atlidzināšanu.
- (52) Finansēšanas veidi un apgūšanas metodes saskaņā ar šo regulu būtu jāizvēlas, pamatojoties uz to spēju sasniegt konkrētos darbību mērķus un sasniegt rezultātus, jo īpaši ņemot vērā kontroles izmaksas, administratīvo slogu, vajadzību pēc administratīvās vienkāršošanas, jo īpaši pieteikšanās procesā, visu iesaistīto personu labā un sagaidāmo neatbilstības risku. Izdarot minēto izvēli, būtu jāapsver vienreizēju maksājumu, vienības izmaksu un vienotas likmes izmantošana, kā arī finansējums, kas nav saistīts ar izmaksām, kā minēts Finanšu regulas 125. panta 1. punktā.
- (53) Saskaņā ar Finanšu regulu, Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES, Euratom) Nr. 883/2013 ⁽¹⁶⁾ un Padomes Regulām (EK, Euratom) Nr. 2988/95 ⁽¹⁷⁾, (Euratom, EK) Nr. 2185/96 ⁽¹⁸⁾ un (ES) 2017/1939 ⁽¹⁹⁾ Savienības finanšu intereses ir jāaizsargā, piemērojot samērīgus pasākumus, tostarp pasākumiem attiecībā uz pārkāpumu, arī krāpšanas, novēršanu, konstatēšanu, labošanu un izmeklēšanu, zaudēto, kļūdaini izmaksāto vai nepareizi izmantoto līdzekļu atgūšanu un – attiecīgā gadījumā – administratīvu sodu uzlikšanu. Saskaņā jo īpaši ar Regulām (Euratom, EK) Nr. 2185/96 un (ES, Euratom) Nr. 883/2013 OLAF ir pilnvaras veikt administratīvu izmeklēšanu, ieskaitot pārbaudes un apskates uz vietas, lai noteiktu, vai ir notikusi krāpšana, korupcija vai jebkāda cita nelikumīga darbība, kas ietekmē Savienības finanšu intereses. Saskaņā ar Regulu (ES) 2017/1939 Eiropas Prokuratūra (EPPO) ir pilnvarota veikt izmeklēšanu un kriminālvajāšanu par noziedzīgiem nodarījumiem, kas skar Savienības finanšu intereses, kā paredzēts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā (ES) 2017/1371 ⁽²⁰⁾. Saskaņā ar Finanšu regulu jebkurai personai vai subjektam, kas saņem Savienības līdzekļus, pilnībā jāsadarbības Savienības finanšu interešu aizsardzībā, jāpiešķir Komisijai, OLAF, Eiropas Revīzijas palātai un – attiecībā uz tām dalībvalstīm, kas īsteno ciešāku sadarbību, ievērojot Regulu (ES) 2017/1939, – EPPO nepieciešamās tiesības un piekļuve un jānodrošina, ka līdzvērtīgas tiesības piešķir Savienības līdzekļu apgūšanā iesaistītās trešās personas.
- (54) Vajadzētu būt iespējai izcilības zīmoga marķējumu, kura pamatā ir konkrēts kritēriju kopums, piešķirt kvalitatīviem tādu darbību priekšlikumiem, kuras ir tiesīgas saņemt Programmas finansējumu, bet kuras budžeta ierobežojumu dēļ nevar finansēt. Izcilības zīmoga marķējums apliecina priekšlikuma kvalitāti, un tādējādi ir vienkāršāk meklēt alternatīvu finansējumu no Eiropas Reģionālās attīstības fonda vai Eiropas Sociālā fonda Plus. Attiecībā uz darbībām, par kurām varētu piešķirt izcilības zīmoga marķējumu, attiecīgajos uzaicinājumos iesniegt priekšlikumus būtu jāsniedz papildu informācija.

⁽¹⁴⁾ Padomes Regula (ES, Euratom) 2020/2093 (2020. gada 17. decembris), ar ko nosaka daudzgadu finanšu shēmu 2021.–2027. gadam (OV L 433 I, 22.12.2020., 11. lpp.).

⁽¹⁵⁾ OV L 433 I, 22.12.2020., 28. lpp.

⁽¹⁶⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, Euratom) Nr. 883/2013 (2013. gada 11. septembris) par izmeklēšanu, ko veic Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai (OLAF), un ar ko atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1073/1999 un Padomes Regulu (Euratom) Nr. 1074/1999 (OV L 248, 18.9.2013., 1. lpp.).

⁽¹⁷⁾ Padomes Regula (EK, Euratom) Nr. 2988/95 (1995. gada 18. decembris) par Eiropas Kopienų finanšu interešu aizsardzību (OV L 312, 23.12.1995., 1. lpp.).

⁽¹⁸⁾ Padomes Regula (Euratom, EK) Nr. 2185/96 (1996. gada 11. novembris) par pārbaudēm un apskatēm uz vietas, ko Komisija veic, lai aizsargātu Eiropas Kopienų finanšu intereses pret krāpšanu un citām nelikumībām (OV L 292, 15.11.1996., 2. lpp.).

⁽¹⁹⁾ Padomes Regula (ES) 2017/1939 (2017. gada 12. oktobris), ar ko īsteno ciešāku sadarbību Eiropas Prokuratūras (EPPO) izveidei (OV L 283, 31.10.2017., 1. lpp.).

⁽²⁰⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2017/1371 (2017. gada 5. jūlijs) par cīņu pret krāpšanu, kas skar Savienības finanšu intereses, izmantojot krimināltiesības (OV L 198, 28.7.2017., 29. lpp.).

- (55) Ievērojot LESD 349. pantu un ņemot vērā Komisijas 2017. gada 24. oktobra paziņojumu “Stiprāka un atjaunota stratēģiskā partnerība ar ES tālākajiem reģioniem”, būtu jānovērtē minētajā panta minēto reģionu konkrētais ieguldījums Savienības kultūras daudzveidībā, kā arī to loma apmaiņas veicināšanā, tostarp izmantojot mobilitāti un sadarbību ar cilvēkiem un organizācijām no trešām valstīm, jo īpaši no to kaimiņvalstīm. Ievērojot Padomes Lēmumu 2013/755/ES ⁽²¹⁾ un ņemot vērā aizjūras zemju un teritoriju ieguldījumu Savienības starptautiskajā kultūras ietekmē, personas un subjekti, kas iedibināti aizjūras zemēs un teritorijās, ir tiesīgi saņemt finansējumu saskaņā ar Programmas noteikumiem un mērķiem un iespējamajiem režīmiem, kas piemērojami dalībvalstī, ar kuru attiecīgā aizjūras zeme vai teritorija ir saistīta. Tādējādi iedzīvotājiem vajadzētu būt iespējamam vienlīdzīgi gūt labumu no konkurences priekšrocībām, ko kultūras un radošās industrijas var piedāvāt, jo īpaši ekonomikas izaugsmei un nodarbinātībai.
- (56) Lai nodrošinātu efektīvu izvērtējumu par Programmas progresu virzībā uz tās mērķu sasniegšanu, būtu jādeleģē Komisijai pilnvaras pieņemt aktus saskaņā ar LESD 290. panta attiecībā uz pārraudzības un izvērtēšanas sistēmas izveidi un uz Programmas rādītāju pārskatīšanu. Ir īpaši būtiski, lai Komisija, veicot sagatavošanas darbus, rīkotu atbilstīgas apspriešanās, tostarp ekspertu līmenī, un lai minētās apspriešanās tiktu rīkotas saskaņā ar principiem, kas noteikti 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu ⁽²²⁾. Jo īpaši, lai deleģēto aktu sagatavošanā nodrošinātu vienādu dalību, Eiropas Parlaments un Padome visus dokumentus saņem vienlaicīgi ar dalībvalstu ekspertiem, un minēto iestāžu ekspertiem ir sistemātiska piekļuve Komisijas ekspertu grupu sanāksmēm, kurās notiek deleģēto aktu sagatavošana.
- (57) Saskaņā ar Finanšu regulas 193. panta 2. punktu dotāciju ir iespējams piešķirt par jau uzsāktu darbību, ar noteikumu, ka pieteikuma iesniedzējs var pierādīt, ka darbību bija nepieciešams uzsākt pirms dotāciju nolīguma parakstīšanas. Tomēr izmaksas, kas radušās pirms dotācijas pieteikuma iesniegšanas dienas, nav attiecināmās Savienības finansējumam, izņemot pienācīgi pamatotus izņēmuma gadījumus. Saskaņā ar Finanšu regulas 193. panta 4. punktu izmaksas, kas radušās pirms dotācijas pieteikuma iesniegšanas dienas, nav attiecināmās Savienības finansējumam arī darbības dotāciju gadījumā, un dotācijas nolīgums ir jāparaksta četru mēnešu laikā pēc atbalsta saņēmēja finanšu gada sākuma. Lai izvairītos no jebkādiem traucējumiem Savienības atbalsta sniegšanā, kuri varētu kaitēt Savienības interesēm, vajadzētu būt iespējamam finansēšanas lēmumā uz noteiktu laiku 2021.–2027. gada DFS darbības sākumā un tikai pienācīgi pamatotos gadījumos paredzēt pasākumu un izmaksu attiecināmību no 2021. gada 1. janvāra, pat ja minētie pasākumi tika īstenoti un minētās izmaksas radās pirms dotācijas pieteikuma iesniegšanas.
- (58) Ievērojot 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīguma par labāku likumdošanas procesu 22. un 23. punktu, Programma būtu jānovērtē, pamatojoties uz informāciju, kas apkopota saskaņā ar īpašām uzraudzības prasībām, bet vienlaikus izvairoties no administratīva sloga, jo īpaši dalībvalstīm, un no pārmērīga regulējuma. Minētajās prasībās vajadzības gadījumā būtu jāiekļauj izmērāmi rādītāji, ko izmanto par pamatu, lai novērtētu Programmas ietekmi uz vietas.
- (59) Lai nodrošinātu vienādus nosacījumus šīs regulas īstenošanai, būtu jāpiešķir Komisijai īstenošanas pilnvaras pieņemt darba programmas. Minētās īstenošanas pilnvaras būtu jāizmanto saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 182/2011 ⁽²³⁾. Jo īpaši, kā paredzēts šajā regulā, termiņiem vajadzētu būt samērīgiem un tiem būtu jānodrošina komitejas locekļiem reālas iespējas laikus izskatīt īstenošanas akta projektu un paust savu viedokli.
- (60) Ir jānodrošina, ka programma “Radošā Eiropa” (2014.–2020. gads), kas izveidota ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1295/2013 ⁽²⁴⁾ (“2014.–2020. gada programma”) tiek pareizi noslēgta, jo īpaši attiecībā uz tās pārvaldības daudzgadu pasākumu turpināšanu, piemēram, tehniskās un administratīvās palīdzības finansēšanu. No 2021. gada 1. janvāra ar tehnisko un administratīvo palīdzību vajadzības gadījumā būtu jānodrošina to darbību pārvaldība, kuras līdz 2020. gada 31. decembrim vēl nav pabeigtas 2014.–2020. gada Programmā.

⁽²¹⁾ Padomes Lēmums 2013/755/ES (2013. gada 25. novembris) par aizjūras zemju un teritoriju asociāciju ar Eiropas Savienību (“Lēmums par aizjūras asociāciju”) (OV L 344, 19.12.2013., 1. lpp.).

⁽²²⁾ OV L 123, 12.5.2016., 1. lpp.

⁽²³⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 182/2011 (2011. gada 16. februāris), ar ko nosaka normas un vispārīgus principus par dalībvalstu kontroles mehānismiem, kuri attiecas uz Komisijas īstenošanas pilnvaru izmantošanu (OV L 55, 28.2.2011., 13. lpp.).

⁽²⁴⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1295/2013 (2013. gada 11. decembris), ar ko izveido programmu “Radošā Eiropa” (2014.–2020. gads) un atceļ Lēmumu Nr. 1718/2006/EK, Lēmumu Nr. 1855/2006/EK un Lēmumu Nr. 1041/2009/EK (OV L 347, 20.12.2013., 221. lpp.).

- (61) Šajā regulā ir ievērotas pamattiesības un principi, kas atzīti Hartā. Konkrēti, šīs regulas mērķis ir pilnībā nodrošināt tiesības uz vīriešu un sieviešu līdztiesību un tiesības uz nediskriminēšanu dzimuma, rases vai etniskās izcelsmes, reliģijas vai pārliecības, invaliditātes, vecuma vai dzimumorientācijas dēļ, kā noteikts Hartas 21. un 23. pantā. Šī regula saskan arī ar ANO Konvenciju par personu ar invaliditāti tiesībām.
- (62) Ņemot vērā to, ka šīs regulas mērķus nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, bet to transnacionālā rakstura, finansēto mobilitātes un sadarbības pasākumu lielā skaita un plašā ģeogrāfiskā tvēruma dēļ, to ietekmes uz mācību mobilitātes pieklūstamību un – vispārīgāk – uz Savienības integrāciju dēļ, un to pastiprinātās starptautiskās dimensijas dēļ tos var labāk sasniegt Savienības līmenī, Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar LES 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā regulā paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi minēto mērķu sasniegšanai.
- (63) Tāpēc Regula (ES) Nr. 1295/2013 būtu jāatceļ no 2021. gada 1. janvāra.
- (64) Lai nodrošinātu nepārtrauktību atbalsta sniegšanā attiecīgajā politikas jomā un lai īstenošanu varētu sākt no 2021.–2027. gada DFS darbības sākuma, šai regulai būtu jāstājas spēkā steidzamības kārtā un tā būtu jāpiemēro ar atpakaļejošu spēku no 2021. gada 1. janvāra,

IR PIENĒMUŠI ŠO REGULU.

I NODAĻA

VISPĀRĪGI NOTEIKUMI

1. pants

Priekšmets

Ar šo regulu izveido programmu “Radošā Eiropa” (“Programma”) uz 2021.–2027. gada DFS darbības laiku.

Ar to nosaka Programmas mērķus, budžetu laikposmam no 2021. līdz 2027. gadam, Savienības finansējuma veidus un šāda finansējuma sniegšanas noteikumus.

2. pants

Definīcijas

Šajā regulā piemēro šādas definīcijas:

1) “kultūras un radošās nozares” ir visas nozares:

- a) kuru aktivitātes, no kurām daudzām piemīt potenciāls radīt inovācijas un darbvietas, jo īpaši pateicoties intelektuālajam īpašumam:
 - i) ir balstītas uz kultūras vērtībām un mākslinieciskajām un citām individuālām vai kolektīvām radošajām izpausmēm; un
 - ii) ietver tādu preču un pakalpojumu izstrādi, radīšanu, ražošanu, izplatīšanu un saglabāšanu, kas iemieso kultūras, mākslinieciskās vai citas radošās izpausmes, kā arī ar tiem saistītās funkcijas, piemēram, izglītību vai pārvaldību;
- b) neatkarīgi no:
 - i) tā, vai minēto nozaru aktivitātes ir vai nav vērstas uz tirgu;
 - ii) tās struktūras veida, kas veic minētās aktivitātes; un
 - iii) tā, kā minētā struktūra tiek finansēta;

pie minētajām nozarēm pieder, cita starpā, arhitektūra, arhīvi, bibliotēkas un muzeji, daiļamatniecība, audiovizuālā nozare (tostarp kino, televīzija, videospēles un multivide), materiālais un nemateriālais kultūras mantojums, dizains (tostarp modes dizains), festivāli, mūzika, literatūra, izpildītājmāksla (tostarp teātris un dejas), grāmatniecība un izdevējdarbība, radio un vizuālā māksla;

- 2) "tiesību subjekts" ir jebkura fiziska vai juridiska persona, kas izveidota un kas par tādu atzīta saskaņā ar valsts, Savienības vai starptautiskajiem tiesību aktiem un kam piemīt tiesībsubjektība un kas, rīkodamās savā vārdā, var īstenot tiesības un uzņemties pienākumus, vai jebkurš subjekts, kas nav juridiska persona, kā minēts Finanšu regulas 197. panta 2. punkta c) apakšpunktā;
- 3) "finansējuma apvienošanas darbība" ir Savienības budžeta atbalstītas darbības, tostarp Finanšu regulas 2. panta 6. punktā minētā finansējuma apvienošanas mehānisma ietvaros, kuras apvieno no Savienības budžeta finansēta neatmaksājamā atbalsta formas un finanšu instrumentus ar atmaksājama atbalsta formām no attīstības vai citām publisko finanšu iestādēm, vai no komerciālām finanšu iestādēm un ieguldītājiem.

3. pants

Programmas mērķi

1. Programmas vispārīgie mērķi ir:
 - a) aizsargāt, attīstīt un popularizēt Eiropas kultūru un valodu daudzveidību un mantojumu;
 - b) palielināt kultūras un radošo nozaru, jo īpaši audiovizuālās nozares, konkurētspēju un ekonomisko potenciālu.
2. Programmas konkrētie mērķi ir šādi:
 - a) Eiropas līmenī pastiprināt māksliniecisko un kultūras sadarbību, lai sniegtu atbalstu Eiropas darbu radīšanai un nostiprinātu Eiropas kultūras un radošo nozaru ekonomisko, sociālo un ārējo dimensiju un inovāciju un mobilitāti Eiropas kultūras un radošajās nozarēs;
 - b) Eiropas audiovizuālajā nozarē veicināt konkurētspēju, mērogojamību, sadarbību, inovāciju un ilgtspēju, tostarp ar mobilitātes palīdzību;
 - c) veicināt politisko sadarbību un inovatīvas darbības, kas atbalsta visus Programmas atzarus, un veicināt daudzveidīgu, neatkarīgu un plurālistisku mediju vidi un medijpratību, tādējādi veicinot mākslinieciskās izpausmes brīvību, kultūru dialogu un sociālo iekļaušanu.
3. Programmai ir šādi atzari:
 - a) Kultūras atzars, kas aptver kultūras un radošās nozares, izņemot audiovizuālo nozari;
 - b) atzars "MEDIA", kas aptver audiovizuālo nozari;
 - c) Starpnozaru atzars, kas aptver darbības visās kultūras un radošajās nozarēs.
4. Atzīstot kultūras patieso un ekonomisko vērtību, Programmas mērķus sasniedz ar tādām darbībām, kam ir Eiropas pievienotā vērtība. Eiropas pievienoto vērtību nodrošina cita starpā ar:
 - a) transnacionāla rakstura darbībām un aktivitātēm, kas papildina reģionālās, valstu, starptautiskās un citas Savienības programmas un politikas virzienus, tādējādi veicinot Eiropas kopīgās saknes un kultūras daudzveidību;
 - b) pārrobežu sadarbību, izmantojot arī mobilitāti, starp organizācijām un profesionāļiem kultūras un radošā nozarē, un šādas sadarbības potenciālu, lai reaģētu uz kopīgiem izaicinājumiem, tostarp digitālo pāreju, un lai veicinātu piekļuvi kultūrai, pilsoņu aktīvu iesaistīšanos un kultūru dialogu;
 - c) Savienības atbalsta veicinātiem apjomradītiem ietaupījumiem, izaugsmi un darbvietām, kuri rada iespēju piesaistīt papildu finansējumu;
 - d) vienlīdzīgāku konkurences apstākļu panākšanu, veicot darbības ar Eiropas pievienoto vērtību atzarā "MEDIA", kurās ņemtas vērā dažādu valstu īpatnības, jo īpaši attiecībā uz satura producēšanu un izplatīšanu, piekļuvi saturam, to tirgu lielumu un specifiku un kultūru un valodu daudzveidību, tādā veidā, kas paplašina to valstu līdzdalību, kurām ir atšķirīga audiovizuālā kapacitāte, un stiprina sadarbību starp minētajām valstīm.

5. Programmas mērķus īsteno tā, lai veicinātu iekļaušanu, vienlīdzību, daudzveidību un līdzdalību, ko attiecīgā gadījumā sasniedz ar konkrētiem stimuliem, ar kuriem:

- a) nodrošina, ka personām ar invaliditāti, pie minoritātēm piederošām personām un pie marginalizētām grupām piederošām personām ir piekļuve kultūras un radošajām nozarēm, un veicina viņu aktīvu līdzdalību minētajās nozarēs, tostarp gan radošajā procesā, gan auditorijas piesaistē; un
- b) veicina dzimumu līdztiesību, jo īpaši kā radošuma, ekonomikas izaugsmes un inovācijas virzītājspēku.

4. pants

Programmas darbības

Programma atbalsta darbības, kas atbilst 5., 6. un 7. pantā noteiktajām prioritātēm un I pielikumā izklāstītajiem aprakstiem.

5. pants

Kultūras atzars

1. Atbilstoši 3. pantā minētajiem Programmas mērķiem Kultūras atzaram ir šādas prioritātes:

- a) stiprināt transnacionālo sadarbību un Eiropas darbu radīšanas, aprites un pamanāmības pārrobežu dimensiju, un kultūras un radošo nozaru profesionāļu mobilitāti;
- b) palielināt piekļuvi kultūrai un līdzdalību tajā un palielināt auditorijas iesaisti, un uzlabot auditorijas attīstīšanu visā Eiropā;
- c) sekmēt sabiedrības noturību un veicināt sociālo iekļaušanu un kultūru dialogu ar kultūras un kultūras mantojuma palīdzību;
- d) palielināt Eiropas kultūras un radošo nozaru, tostarp šajās nozarēs strādājošo cilvēku, spēju attīstīt talantus, ieviest jauninājumus, plaukt un radīt darbvietas un izaugsmi;
- e) nostiprināt Eiropas identitāti un vērtības caur kultūras izpratni, mākslas izglītību un kultūrā balstītu radošumu izglītībā;
- f) veicināt Eiropas kultūras un radošo nozaru spēju veidošanu, ieskaitot organizācijas uz vietas un mikroorganizācijas, lai tās varētu būt starptautiski aktīvas;
- g) ar kultūras palīdzību veicināt Savienības starptautisko attiecību vispārējo stratēģiju.

2. Darbības, ar kurām īsteno šā panta 1. punktā noteiktās prioritātes, ir izklāstītas I pielikuma 1. iedaļā.

6. pants

Atzars "MEDIA"

1. Atbilstoši 3. pantā minētajiem Programmas mērķiem atzaram "MEDIA" ir šādas prioritātes:

- a) attīstīt talantus, kompetenci un prasmes un stimulēt pārrobežu sadarbību, mobilitāti un inovāciju Eiropas audiovizuālo darbu radīšanā un producēšanā, tādējādi rosinot sadarbību starp dalībvalstīm ar atšķirīgu audiovizuālo kapacitāti;
- b) uzlabot Eiropas audiovizuālo darbu apriti, popularizēšanu, izplatīšanu tiešsaistē un izplatīšanu kinoteātros gan Savienībā, gan starptautiskā mērogā jaunajā digitālajā vidē, tostarp izmantojot inovatīvus uzņēmējdarbības modeļus;

- c) popularizēt Eiropas audiovizuālos darbus, tostarp mantojuma darbus, un atbalstīt visu vecumu auditoriju, jo īpaši jauniešu auditoriju, iesaisti un piesaisti visā Eiropā un ārpus tās.
2. Šā panta 1. punktā noteiktās prioritātes īsteno, sniedzot atbalstu Eiropas darbu izstrādei, producēšanai, popularizēšanai un izplatīšanai un atbalstu piekļuvei minētajiem darbiem, nolūkā sasniegt dažādas auditorijas Eiropā un citur pasaulē, tādējādi pielāgojoties jaunām tirgus norisēm un papildinot Direktīvas 2010/13/ES īstenošanu.
3. Darbības, ar kurām īsteno šā panta 1. punktā noteiktās prioritātes, ir izklāstītas I pielikuma 2. iedaļā.

7. pants

Starpnozaru atzars

1. Atbilstoši 3. pantā minētajiem Programmas mērķiem Starpnozaru atzaram ir šādas prioritātes:
 - a) atbalstīt starpnozaru un transnacionālu politisko sadarbību, arī sadarbību attiecībā uz kultūras lomas veicināšanu sociālajā iekļaušanā un sadarbību attiecībā uz mākslinieciskās izpausmes brīvību, sekmēt Programmas pamanāmību un atbalstīt Programmas rezultātu pārnesamību;
 - b) rosināt novatoriskas pieejas satura veidošanai, piekļūstamībai, izplatīšanai un popularizēšanai kultūras un radošajās nozarēs un citās nozarēs, tostarp ņemot vērā digitālo pāreju, attiecībā gan uz tirgus, gan nekomerciālajiem aspektiem;
 - c) veicināt starpnozaru aktivitātes, kuru mērķis ir pielāgoties strukturālajām un tehnoloģiskajām pārmaiņām, ar ko saskaras mediji, tostarp sekmējot brīvu, daudzveidīgu un plurālistisku mediju vidi, kvalitatīvu žurnālistiku un medijpratību, tostarp digitālajā vidē;
 - d) atbalstīt Programmas biroju izveidi iesaistītajās valstīs un Programmas biroju aktivitātes un veicināt pārrobežu sadarbību un paraugprakses apmaiņu kultūras un radošajās nozarēs.
2. Darbības, ar kurām īsteno šā panta 1. punktā noteiktās prioritātes, ir izklāstītas I pielikuma 3. iedaļā.

8. pants

Budžets

1. Programmas īstenošanai atvēlētais finansējums laikposmam no 2021. gada 1. janvāra līdz 2027. gada 31. decembrim ir 1 842 000 000 EUR faktiskajās cenās.
2. Padomes Regulas (ES, Euratom) 2020/2093 5. pantā noteiktās konkrētām programmām paredzētās korekcijas rezultātā šā panta 1. punktā noteikto summu palielina, papildus piešķirot 600 000 000 EUR 2018. gada cenās, kā precizēts minētās regulas II pielikumā.
3. Šā panta 1. punktā minētās summas orientējošais sadalījums ir šāds:
 - a) vismaz 33 % mērķim, kas minēts 3. panta 2. punkta a) apakšpunktā (Kultūras atzars);
 - b) vismaz 58 % mērķim, kas minēts 3. panta 2. punkta b) apakšpunktā (atzars "MEDIA");
 - c) līdz 9 % mērķim, kas minēts 3. panta 2. punkta c) apakšpunktā (Starpnozaru atzars).
4. Šā panta 2. punktā minētās summas orientējošais sadalījums ir šāds:
 - a) vismaz 33 % mērķim, kas minēts 3. panta 2. punkta a) apakšpunktā (Kultūras atzars);
 - b) vismaz 58 % mērķim, kas minēts 3. panta 2. punkta b) apakšpunktā (atzars "MEDIA");
 - c) līdz 9 % mērķim, kas minēts 3. panta 2. punkta c) apakšpunktā (Starpnozaru atzars).

5. Šā panta 1. un 2. punktā noteiktās summas var izmantot tehniskajai un administratīvajai palīdzībai, kas vajadzīga Programmas īstenošanai, piemēram, sagatavošanas, uzraudzības, kontroles, revīzijas un izvērtēšanas aktivitātēm, tostarp korporatīvajām informācijas tehnoloģiju sistēmām.

6. Papildus šā panta 1. un 2. punktā noteiktajām summām un lai pastiprinātu Programmas starptautisko dimensiju, no Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas, ar ko izveido Kaimiņattiecību, attīstības sadarbības un starptautiskās sadarbības instrumentu "Eiropa pasaulē", groza un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmumu Nr. 466/2014/ES un atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2017/1601 un Padomes Regulu (EK, Euratom) Nr. 480/2009, un no Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas, ar ko izveido Pirmspievienošanās palīdzības instrumentu (IPA III), var darīt pieejamas papildu finansiālās iemaksas, lai atbalstītu darbības, kuras īsteno un pārvalda atbilstoši šai regulai. Šādas iemaksas finansē atbilstoši regulām, ar kurām minētie instrumenti izveidoti.

7. Pēc attiecīgās dalībvalsts pieprasījuma resursus, kas dalībvalstīm piešķirti dalītā pārvaldībā, var pārvietot uz Programmu, ievērojot nosacījumus, kas izklāstīti Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas, ar ko paredz kopīgus noteikumus par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Eiropas Sociālo fondu Plus, Kohēzijas fondu, Taisnīgas pārkārtošanās fondu un Eiropas Jūrlietu, zvejniecības un akvakultūras fondu un finanšu noteikumus attiecībā uz tiem un uz Patvēruma, migrācijas un integrācijas fondu un Finansiāla atbalsta instrumentu robežu pārvaldībai un vīzu politikai ("Kopīgo noteikumu regula 2021 –2027. gadam") 26. pantā. Komisija minētos resursus apgūst tieši, saskaņā ar Finanšu regulas 62. panta 1. punkta pirmo daļu a) apakšpunktu, vai netieši, saskaņā ar minētās daļas c) apakšpunktu. Minētos resursus izmanto attiecīgās dalībvalsts labā.

8. Budžeta saistības darbībām, kuru ilgums pārsniedz vienu finanšu gadu, var sadalīt gada iemaksās pa vairākiem gadiem. Minētās saistības nepārsniedz 40 % no summas, kas noteikta 1. punktā.

9. pants

Programmas asociētās trešās valstis

1. Programmā var piedalīties šādas trešās valstis, ar noteikumu, ka tās veic finansiālas iemaksas Programmā:

- a) Eiropas Brīvās tirdzniecības asociācijas locekles, kas ir Eiropas Ekonomikas zonas dalībvalstis, – saskaņā ar nosacījumiem, kuri paredzēti Līgumā par Eiropas Ekonomikas zonu;
- b) valstis, kas pievienojas, kandidātvalstis un potenciālās kandidātvalstis – saskaņā ar vispārīgajiem principiem un vispārīgajiem noteikumiem par minēto valstu dalību Savienības programmās, kas noteikti attiecīgajos pamatnolīgumos un Asociācijas padomes lēmumos vai līdzīgos nolīgumos, un saskaņā ar konkrētajiem nosacījumiem, kas paredzēti nolīgumos starp Savienību un minētajām valstīm;
- c) Eiropas kaimiņattiecību politikas valstis – saskaņā ar vispārīgajiem principiem un vispārīgajiem noteikumiem par minēto valstu dalību Savienības programmās, kas noteikti attiecīgajos pamatnolīgumos un Asociācijas padomes lēmumos vai līdzīgos nolīgumos, un saskaņā ar konkrētajiem nosacījumiem, kas paredzēti nolīgumos starp Savienību un minētajām valstīm;
- d) citas trešās valstis – saskaņā ar nosacījumiem, kas paredzēti konkrētā nolīgumā, kurš attiecas uz trešās valsts dalību jebkurā Savienības programmā, ar noteikumu, ka šis nolīgums:
 - i) nodrošina taisnīgu līdzsvaru starp trešās valsts, kas piedalās Savienības programmās, iemaksām un ieguvumiem;
 - ii) izklāsta nosacījumus dalībai programmās, tostarp katras programmas finansiālo iemaksu aprēķinu, un programmu administratīvās izmaksas;

- iii) trešai valstij nepiešķir pilnvaras pieņemt lēmumus attiecībā uz Savienības programmu;
- iv) garantē Savienības tiesības nodrošināt pareizu finanšu pārvaldību un aizsargāt Savienības finanšu intereses.

Pirmās daļas d) apakšpunkta ii) punktā minētās iemaksas veido piešķirtos ieņēmumus saskaņā ar Finanšu regulas 21. panta 5. punktu.

2. Šā panta 1. punktā minētās valstis var piedalīties atzarā "MEDIA" un Starpnozaru atzarā tad, ja ir izpildīti Direktīvā 2010/13/ES izklāstītie nosacījumi.

3. Nolikumos, kas noslēgti ar 1. punkta c) apakšpunktā minētajām valstīm, pienācīgi pamatotos gadījumos var atkāpties no 2. punktā norādītajiem pienākumiem.

4. Šā panta 1. punkta a) un b) apakšpunktā minētās valstis, kas pilnībā piedalījās 2014.–2020. gada Programmā, var provizoriski pilnībā piedalīties Programmā, ja tās var pierādīt, ka ir veikušas konkrētus pasākumus, lai savus tiesību aktus saskaņotu ar Direktīvu 2010/13/ES, kas grozīta ar Direktīvu (ES) 2018/1808.

5. Šā panta 1. punkta b) apakšpunktā minētajām valstīm atļauj turpināt piedalīties Programmā pēc 2022. gada 31. decembra, ja tas Komisijai sniedz pierādījumus, ka tās ir izpildījušas Direktīvā 2010/13/ES paredzētos nosacījumus.

6. Piekļuvi darbībām, kas atbilst 7. panta 1. punkta d) apakšpunktā minētajai prioritātei, nodrošina valstīm, kas izņēmuma kārtā piedalās Kultūras atzarā, bet neatbilst nosacījumiem, lai piedalītos atzarā "MEDIA" un Starpnozaru atzarā saskaņā ar šā panta 2. punktu.

10. pants

Citas trešās valstis

Ja tas ir Savienības interesēs, Programma var atbalstīt sadarbību ar trešām valstīm, kas nav minētas 9. pantā, attiecībā uz darbībām, ko finansē no papildu finansiālām iemaksām no ārējās finansēšanas instrumentiem saskaņā ar 8. panta 6. punktu.

11. pants

Sadarbība ar starptautiskām organizācijām un Eiropas Audiovizuālo observatoriju

1. Programmā saskaņā ar Finanšu regulu var piedalīties starptautiskas organizācijas, kuras darbojas Programmas jomās.
2. Visā Programmas darbības laikā Savienība ir Observatorijas locekle. Savienības līdzdalība Observatorijā palīdz īstenot atzara "MEDIA" prioritātes. Attiecībā ar Observatoriju Savienību pārstāv Komisija. Atzars "MEDIA" sniedz atbalstu Savienības dalības maksas nomaksai Observatorijā un datu vākšanai un analīzei audiovizuālajā nozarē.

12. pants

Datu vākšana par kultūras un radošajām nozarēm

Lai stiprinātu pierādījumu bāzi par kultūras un radošo nozaru attīstību un lai novērtētu un analizētu to ieguldījumu Eiropas ekonomikā un sabiedrībā, Komisija vāc atbilstīgus datus un informāciju, izmantojot savu un attiecīgā gadījumā Eiropas Padomes, ESAO, UNESCO un attiecīgo pētniecības iestāžu zinātību. Komisija par ievāktajiem datiem regulāri ziņo Eiropas Parlamentam un Padomei. Komisija ieinteresētajām personām dara zināmus attiecīgos konstatējumus par ievāktajiem datiem.

*13. pants***Savienības finansējuma veidi un apgūšanas metodes**

1. Programmu īsteno atbilstoši tiešas pārvaldības principam saskaņā ar Finanšu regulu vai atbilstoši netiešas pārvaldības principam kopā ar struktūrām, kas minētas Finanšu regulas 62. panta 1. punkta c) apakšpunktā.
2. Programmas finansējumu var nodrošināt jebkurā Finanšu regulā noteiktajā veidā, jo īpaši kā dotācijas, godalgas un iepirkumu. Programmā var būt paredzēts arī finansējums finanšu instrumentu veidā finansējuma apvienošanas darbību ietvaros.
3. Finansējuma apvienošanas darbības saskaņā ar Programmu īsteno saskaņā ar Regulu (ES) 2021/523 un Finanšu regulas X sadaļu.
4. Risku, kas saistīts ar līdzekļu atgūšanu no saņēmējiem, var segt no iemaksām savstarpējās apdrošināšanas mehānismā, un tās tiek uzskatītas par pietiekamu garantiju saskaņā ar Finanšu regulu. Piemēro Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES) 2021/695 ⁽²⁵⁾ 37. pantu.
5. Uzskata, ka subjektiem, kas darbojas kultūras un radošajās nozarēs un kas pēdējos divos gados vairāk nekā 50 % no saviem gada ieņēmumiem ir saņēmuši no publisko naudas līdzekļu avotiem, ir pietiekamas finanšu, profesionālās un administratīvās spējas, lai veiktu Programmā paredzētās aktivitātes. Tiem nepieprasa iesniegt papildu dokumentus, lai pierādītu minētās spējas.

*14. pants***Savienības finanšu interešu aizsardzība**

Ja trešā valsts Programmā piedalās ar lēmumu, kas pieņemts, ievērojot starptautisku nolīgumu vai pamatojoties uz kādu citu juridisku instrumentu, šī trešā valsts piešķir vajadzīgās tiesības un piekļuvi, lai atbildīgais kredītrikotājs, OLAF un Revīzijas palāta varētu visaptveroši īstenot savu attiecīgo kompetenci. OLAF gadījumā šādas tiesības ietver tiesības veikt izmeklēšanu, tostarp pārbaudes un apskates uz vietas, kā paredzēts Regulā (ES, Euratom) Nr. 883/2013.

*15. pants***Darba programmas**

1. Programmu īsteno ar gada darba programmām, kas minētas Finanšu regulas 110. pantā. Gada darba programmās sniedz norādi par katrai darbībai piešķirto summu un attiecīgā gadījumā norāda kopējo summu, kas atvēlēta finansējuma apvienošanas darbībām. Gada darba programmas ietver arī orientējošu īstenošanas grafiku.
2. Komisija gada darba programmas pieņem ar īstenošanas aktiem. Minētos īstenošanas aktus pieņem saskaņā ar pārbaudes procedūru, kas minēta 24. panta 2. punktā.

⁽²⁵⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/695 (2021. gada 28. aprīlis), ar ko izveido pētniecības un inovācijas pamatprogrammu "Apvārsnis Eiropa", nosaka tās dalības un rezultātu izplatīšanas noteikumus un atceļ Regulas (ES) Nr. 1290/2013 un (ES) Nr. 1291/2013 (OV L 170, 12.5.2021., 1. lpp.).

II NODAĻA

DOTĀCIJAS UN SUBJEKTI, KAS TIESĪGI PIEDALĪTIES

16. pants

Dotācijas

1. Programmā paredzētās dotācijas piešķir un pārvalda saskaņā ar Finanšu regulas VIII sadaļu.
2. Lai nodrošinātu, ka pieteikumi tiek pienācīgi izvērtēti, izvērtēšanas komiteju locekļi var būt ārējie eksperti. Ārējiem ekspertiem ir profesionālā pieredze novērtētajā jomā un, attiecīgā gadījumā, zināšanas par ģeogrāfisko apgabalu, uz kuru attiecas pieteikums.
3. Saskaņā ar Finanšu regulas 193. panta 2. punkta otrās daļas a) apakšpunktu un atkāpjoties no minētās regulas 193. panta 4. punkta, pienācīgi pamatotos gadījumos, kas precizēti finansēšanas lēmumā, saskaņā ar šo regulu atbalstītās aktivitātes un ar tām saistītās izmaksas, kas radušās 2021. gadā, var uzskatīt par attiecināmām no 2021. gada 1. janvāra, pat ja minētās aktivitātes īstenotas un minētās izmaksas radušās pirms dotācijas pieteikuma iesniegšanas. Dotāciju nolīgumus par darbības dotācijām 2021. finanšu gadā izņēmuma kārtā var parakstīt sešu mēnešu laikā pēc atbalsta saņēmēja finanšu gada sākuma.
4. Attiecīgā gadījumā Programmas darbībās nosaka atbilstošus kritērijus, lai panāktu dzimumu līdztiesību.

17. pants

Subjekti, kas tiesīgi piedalīties

1. Papildus Finanšu regulas 197. pantā noteiktajiem kritērijiem piemēro attiecināmības kritērijus, kas noteikti šajā pantā.
2. Tiesīgi piedalīties Programmā ir šādi subjekti, ja tie darbojas kultūras un radošajās nozarēs:
 - a) tiesību subjekti, kas iedibināti:
 - i) dalībvalstī vai aizjūras zemē vai teritorijā, kas saistīta ar minēto dalībvalsti;
 - ii) Programmas asociētā trešā valstī; vai
 - iii) darba programmā iekļautā trešā valstī, ievērojot 3. un 4. punktā izklāstītos nosacījumus;
 - b) tiesību subjekti, kas izveidoti saskaņā ar Savienības tiesību aktiem;
 - c) starptautiskas organizācijas.
3. Tiesību subjekti, kas darbojas kultūras un radošajās nozarēs un kas iedibināti trešā valstī, kas nav Programmas asociētā valsts, izņēmuma kārtā ir tiesīgi piedalīties Programmā, ja šāda piedalīšanās ir vajadzīga konkrētās darbības mērķu sasniegšanai.
4. Tiesību subjektu, kas darbojas kultūras un radošajās nozarēs un kas iedibināti trešā valstī, kas nav Programmas asociētā valsts, principā sedz savas dalības izmaksas. Ja tas ir Savienības interesēs, to dalības izmaksas var segt ar papildu finansējumu no ārējās finansēšanas instrumentiem saskaņā ar 8. panta 6. punktu.

III NODAĻA

SINERĢIJAS UN PAPILDINĀMĪBA

18. pants

Papildināmība

Komisija sadarbībā ar dalībvalstīm nodrošina Programmas kopējo saskaņību un papildināmību ar attiecīgo Savienības politiku un programmām, jo īpaši tām, kas saistītas ar dzimumu līdzsvaru, izglītību, jo īpaši digitālo izglītību un medijpratību, jaunatni un solidaritāti, nodarbinātību un sociālo iekļaušanu, jo īpaši attiecībā uz sociāli marginalizētām grupām un minoritātēm, pētniecību, tehnoloģiju un inovāciju, tostarp sociālo inovāciju, rūpniecību un uzņēmējdarbību, lauksaimniecību un lauku attīstību, vidi un klimata pasākumiem, kohēziju, reģionālo un pilsētpolitiku, ilgtspējīgu tūrismu, valsts atbalstu, mobilitāti un starptautisko sadarbību un attīstību.

19. pants

Kumulatīvais un alternatīvais finansējums

1. Darbība, kura ir saņēmusi finansējumu no Programmas, var saņemt finansējumu arī no jebkuras citas Savienības programmas, tostarp no fondiem saskaņā ar Kopīgo noteikumu regulu 2021.–2027. gadam, ar noteikumu, ka finansējums nesedz vienas un tās pašas izmaksas. Finansējumam, ko darbībai piešķir no kādas Savienības programmas, piemēro attiecīgās programmas noteikumus. Kumulatīvais finansējums nepārsniedz darbības kopējās attiecināmās izmaksas, un atbalstu no dažādām Savienības programmām var aprēķināt proporcionāli.

2. Projektam var piešķirt izcilības zīmoga marķējumu, kas definēts Kopīgo noteikumu regulas 2021.–2027. gadam 2. panta 45) punktā, saskaņā ar Programmu, ja tas atbilst šādiem kumulatīvajiem nosacījumiem:

- a) tas ir izvērtēts Programmas uzaicinājumā iesniegt priekšlikumus;
- b) tas atbilst minētā uzaicinājuma iesniegt priekšlikumus minimālajām kvalitātes prasībām; un
- c) budžeta ierobežojumu dēļ tas nevar tikt finansēts saskaņā ar minēto uzaicinājumu iesniegt priekšlikumus.

Projekts, kam saskaņā ar šā punkta pirmo daļu piešķirts izcilības zīmoga marķējums, var saņemt atbalstu no Eiropas Reģionālās attīstības fonda vai no Eiropas Sociālā fonda Plus saskaņā ar Kopīgo noteikumu regulas 2021.–2027. gadam 73. panta 4. punktu.

IV NODAĻA

UZRAUDZĪBA, IZVĒRTĒŠANA UN KONTROLE

20. pants

Uzraudzība un ziņošana

1. Regulas II pielikumā ir noteikti kvalitatīvi un kvantitatīvi rādītāji, ar kuriem ziņo par Programmas virzību ceļā uz 3. pantā izklāstīto mērķu sasniegšanu.

2. Lai nodrošinātu, ka tiek efektīvi novērtēta Programmas virzība uz tās mērķu sasniegšanu, Komisija ir pilnvarota pieņemt deleģētos aktus saskaņā ar 22. pantu, lai izstrādātu uzraudzības un izvērtēšanas sistēmas noteikumus, tostarp II pielikuma grozījumus, lai vajadzības gadījumā pārskatītu vai papildinātu rādītājus attiecībā uz uzraudzību un izvērtēšanu.

3. Darbības rezultātu ziņošanas sistēma nodrošina, ka Programmas īstenošanas un rezultātu uzraudzībai vajadzīgie dati tiek savākti efektīvi, lietderīgi un savlaicīgi.

4. Šim nolūkam Savienības līdzekļu saņēmējiem un attiecīgā gadījumā dalībvalstīm uzliek samērīgas ziņošanas prasības.

21. pants

Izvērtēšana

1. Komisija savlaicīgi veic izvērtēšanu, kas balstās uz datu regulāru vākšanu un apspriešanos ar ieinteresētajām personām un atbalsta saņēmējiem, lai tās rezultātus varētu ņemt vērā lēmumu pieņemšanas procesā.
2. Tiklīdz ir pieejama pietiekama informācija par Programmas īstenošanu, bet jebkurā gadījumā ne vēlāk kā 2024. gada 31. decembrī, Komisija veic Programmas starpposma izvērtēšanu, kas cita starpā balstās uz ārēju un neatkarīgu analīzi. Komisija starpposma izvērtēšanas ziņojumu iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei ne vēlāk kā sešus mēnešus pēc starpposma izvērtēšanas veikšanas.
3. Pēc 2027. gada 31. decembra, bet jebkurā gadījumā ne vēlāk kā 2029. gada 31. decembrī, Komisija veic Programmas galīgo izvērtēšanu, kas balstās uz ārēju un neatkarīgu ekspertu analīzi. Komisija galīgās izvērtēšanas ziņojumu iesniedz Parlamentam un Padomei ne vēlāk kā sešus mēnešus pēc galīgās izvērtēšanas veikšanas.
4. Komisija 2. un 3. punktā minētās izvērtēšanas secinājumus kopā ar saviem apsvērumiem par minēto izvērtēšanu paziņo Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai.
5. Izvērtēšanas ziņošanas sistēma nodrošina, ka Programmas izvērtēšanai vajadzīgie dati tiek savākti efektīvi, lietderīgi, savlaicīgi un piemērotā detalizācijas pakāpē. Savienības līdzekļu saņēmēji šādus datus un informāciju paziņo Komisijai tā, lai tiktu ievērotas citas tiesību normas. Piemēram, personas datus vajadzības gadījumā anonimizē. Šim nolūkam Savienības līdzekļu saņēmējiem uzliek samērīgas ziņošanas prasības.

22. pants

Deleģēšanas īstenošana

1. Pilnvaras pieņemt deleģētos aktus Komisijai piešķir, ievērojot šajā pantā izklāstītos nosacījumus.
2. Pilnvaras pieņemt 20. pantā minētos deleģētos aktus Komisijai piešķir uz septiņu gadu laikposmu no 2021. gada 1. janvāra.
3. Eiropas Parlaments vai Padome jebkurā laikā var atsaukt 20. pantā minēto pilnvaru deleģēšanu. Ar lēmumu par atsaukšanu izbeidz tajā norādīto pilnvaru deleģēšanu. Lēmums stājas spēkā nākamajā dienā pēc tā publicēšanas *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī* vai vēlākā dienā, kas tajā norādīta. Tas neskar jau spēkā esošos deleģētos aktus.
4. Pirms deleģēta akta pieņemšanas Komisija apspriežas ar katras dalībvalsts ieceltajiem ekspertiem saskaņā ar principiem, kas noteikti 2016. gada 13. aprīļa Iestāžu nolīgumā par labāku likumdošanas procesu.
5. Tiklīdz Komisija pieņem deleģētu aktu, tā par to paziņo vienlaikus Eiropas Parlamentam un Padomei.
6. Saskaņā ar 20. pantu pieņemts deleģētais akts stājas spēkā tikai tad, ja divos mēnešos no dienas, kad minētais akts paziņots Eiropas Parlamentam un Padomei, ne Eiropas Parlaments, ne Padome nav izteikuši iebildumus vai ja pirms minētā laikposma beigām gan Eiropas Parlaments, gan Padome ir informējuši Komisiju par savu nodomu neizteikt iebildumus. Pēc Eiropas Parlamenta vai Padomes iniciatīvas šo laikposmu pagarina par diviem mēnešiem.

V NODAĻA

PĀREJAS UN NOBEIGUMA NOTEIKUMI

23. pants

Informācija, komunikācija un publicitāte

1. Savienības līdzekļu saņēmēji atzīst minēto līdzekļu izcelsmi un nodrošina Savienības līdzekļu pamanāmību, jo īpaši darbību un to rezultātu popularizēšanā, sniedzot dažādām auditorijām, tostarp medijiem un sabiedrībai, mērķorientētu informāciju, kas ir konsekventa, lietderīga un samērīga, konkrēti, norāda Programmas nosaukumu un attiecībā uz darbībām, ko finansē no atzara "MEDIA", – MEDIA logotipu, kas noteikts III pielikumā.
2. Komisija rīko informācijas un komunikācijas pasākumus saistībā ar Programmu, saistībā ar darbībām, ko veic saskaņā ar Programmu, un saistībā ar iegūtajiem rezultātiem.
3. Programmai piešķirtie finanšu resursi veicina arī korporatīvo komunikāciju par Savienības politiskajām prioritātēm, ciktāl šīs prioritātes saistītas ar 3. pantā minētajiem mērķiem.

24. pants

Komiteju procedūra

1. Komisijai palīdz komiteja ("programmas "Radošā Eiropa" komiteja"). Minētā komiteja ir komiteja Regulas (ES) Nr. 182/2011 nozīmē.
2. Ja ir atsauce uz šo punktu, piemēro Regulas (ES) Nr. 182/2011 5. pantu.
3. Programmas "Radošā Eiropa" komiteja var sanākt noteiktos sastāvos, lai risinātu konkrētus jautājumus, kas saistīti ar atsevišķiem Programmas atzariem.

25. pants

Atcelšana

Regulu (ES) Nr. 1295/2013 atceļ no 2021. gada 1. janvāra.

26. pants

Pārejas noteikumi

1. Šī regula neietekmē tādu darbību turpināšanu vai grozīšanu, kas uzsāktas, ievērojot Regulu (ES) Nr. 1295/2013, ko turpina piemērot minētajām darbībām līdz to slēgšanai.
2. No Programmas finansējuma var segt arī izdevumus par tehnisko un administratīvo palīdzību, kas ir vajadzīga, lai nodrošinātu pāreju starp Programmu un pasākumiem, kuri pieņemti, ievērojot Regulu (ES) Nr. 1295/2013.
3. Lai varētu pārvaldīt darbības, kas līdz 2027. gada 31. decembrim nebūs pabeigtas, vajadzības gadījumā Savienības budžetā pēc 2027. gada var iekļaut apropriācijas, lai segtu izmaksas par 8. panta 5. punktā minēto palīdzību.

27. pants

Stāšanās spēkā

Šī regula stājas spēkā dienā, kad to publicē Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī.

To piemēro no 2021. gada 1. janvāra.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē, 2021. gada 20. maijā

Eiropas Parlamenta vārdā –
priekšsēdētājs
D. M. SASSOLI

Eiropas Padomes vārdā –
priekšsēdētāja
A. P. ZACARIAS

I PIELIKUMS

PROGRAMMAS DARBĪBU APRAKSTS

1. IEDAĻA

KULTŪRAS ATZARS

Kultūras atzara prioritātes, kas minētas 5. pantā, īsteno – tostarp ar mērķi stiprināt Eiropas darbu apriņķī digitālā un daudzvalodu vidē un attiecīgā gadījumā ar tulkošanas palīdzību, neatkarīgi no izmantotā mediju veida – izmantojot šādas darbības, kuru detaļas, tostarp iespējamās augstākas līdzfinansējuma likmes maza mēroga projektiem, nosaka darba programmās.

Horizontālās darbības:

Horizontālo darbību mērķis ir palīdzēt visām kultūras un radošajām nozarēm, izņemot audiovizuālo nozari, risināt kopīgas problēmas, ar kurām tās saskaras Eiropas līmenī. Jo īpaši horizontālās darbības līdzfinansē transnacionālus sadarbības, tīklošanas, mobilitātes un internacionalizācijas projektus, tostarp ar uzturēšanās programmu, tūrisma, pasākumu, izstāžu un festivālu starpniecību. Programma atbalsta šādas horizontālās darbības:

- a) transnacionālas sadarbības projekti, kas apvieno dažāda lieluma organizācijas kultūras un radošajās nozarēs, tostarp mikroorganizācijas un mazās organizācijas, no dažādām valstīm, lai veiktu nozaru vai starpnozaru aktivitātes;
- b) Eiropas organizāciju tīkli kultūras un radošajās nozarēs no dažādām valstīm;
- c) Eiropas mēroga kultūras un radošās platformas;
- d) mākslinieku un kultūras un radošo nozaru profesionāļu transnacionālā mobilitāte un mākslas un kultūras darbu transnacionālā aprīte;
- e) atbalsts, tostarp saistībā ar spēju veidošanu, organizācijām kultūras un radošajās nozarēs, lai tām palīdzētu darboties starptautiski;
- f) politikas izstrāde, sadarbība un īstenošana kultūras jomā, tostarp nodrošinot datus un daloties paraugpraksē, īstenojot izmēģinājuma projektus un stimulējot dzimumu līdztiesības sekmēšanu.

Nozaru darbības:

Lai reaģētu uz kopīgām vajadzībām Savienībā, tiek atbalstītas šādas nozaru darbības tajās kultūras un radošajās nozarēs, jo īpaši mūzikas nozarē, kuru specifikai vai konkrētajām problēmām ir vajadzīga mērķorientēta pieeja, kas papildina horizontālās darbības:

- a) atbalsts mūzikas nozarei: darbības, kas veicina daudzveidību, jaunradi un inovāciju mūzikas jomā, tostarp dzīvajā mūzikā, jo īpaši visu muzikālo repertuāru izplatīšana un popularizēšana Eiropā un citur pasaulē, mācību pasākumi, piedalīšanās mūzikā un piekļuve tai, un auditorijas piesaistīšana visiem Eiropas repertuāriem, un atbalsts datu vākšanai un analizēšanai; minētās darbības balstās uz pieredzi un zināšanām, kas gūtas iniciatīvā “Eiropu pāršalc mūzika”, un turpina tās atbalstīt;
- b) atbalsts grāmatniecības un izdevējdarbības nozarei: mērķorientētas darbības, kas veicina dažādību, jaunradi un inovāciju, Eiropas literatūras popularizēšana pāri robežām Eiropā un citur pasaulē, tostarp bibliotēkās, nozares speciālistu, autoru un tulkotāju apmācīšana un apmaiņas aktivitātes, un transnacionāli sadarbības, inovācijas un attīstības projekti minētajā nozarē; mērķorientētas darbības, kas veicina literatūras tulkošanu un, ja iespējams, literatūras pielāgošanu formātos, kas pieejami cilvēkiem ar invaliditāti;
- c) atbalsts arhitektūras un kultūras mantojumam kvalitatīvas būvētas vides nolūkā: mērķorientētas darbības mobilitātei, spēju veidošanai un arhitektūras un kultūras mantojuma nozares profesionāļu internacionalizācijai; būv kultūras (*Baukultur*), mācīšanās no līdzbiedriem un auditorijas iesaistīšanas veicināšana nolūkā izplatīt augstas kvalitātes principus mūsdienu arhitektūrā un kultūras mantojuma pasākumos; atbalsts kultūras mantojuma ilgtspējīgai aizsardzībai, atjaunošanai un pielāgošanai atkārtotai izmantošanai un tā vērtību popularizēšana, izmantojot izpratnes veicināšanas un tīklošanas aktivitātes;

- d) atbalsts citām mākslinieciskās jaunrades nozarēm, ja ir apzinātas konkrētas vajadzības, tostarp mērķorientētas darbības ilgtspējīga kultūrtūrisma radošo aspektu un dizaina un modes industriju attīstībai, un minēto citu nozaru radošo aspektu popularizēšanai un reprezentēšanai ārpus Savienības.

Īpašas darbības, kuru mērķis ir padarīt Eiropas kultūras daudzveidību un mantojumu redzamu un taustāmu un veicināt kultūras dialogu:

- a) finansiāls atbalsts Eiropas kultūras galvaspilsētām;
- b) finansiāls atbalsts Eiropas mantojuma zīmei un tīklošanas aktivitātēm starp Eiropas kultūras mantojuma zīmes objektiem;
- c) Savienības kultūras balvas;
- d) Eiropas kultūras mantojuma dienas;
- e) atbalsts tādiem Eiropas kultūras subjektiem, piemēram, orķestriem, kuru mērķis ir apmācīt un popularizēt jaunus māksliniekus ar lielu potenciālu un kuriem ir iekļaujoša pieeja ar plašu ģeogrāfisko aptvērumu, vai kuri Eiropas iedzīvotājiem nepastarpināti sniedz kultūras pakalpojumus ar plašu ģeogrāfisko aptvērumu.

2. IEDAĻA

ATZARS “MEDIA”

Regulas 6. pantā minētā atzara “MEDIA” prioritātēs ņem vērā Direktīvas (ES) 2018/1808 prasības un atšķirības starp valstīm attiecībā uz audiovizuālā satura producēšanu, izplatīšanu un piekļūstamību un to attiecīgo tirgu lielumu un īpatnības un valodu daudzveidību, un tās īsteno cita starpā ar šādām darbībām, kuras sīkāk nosaka darba programmās:

- a) audiovizuālo darbu izstrāde, ko veic neatkarīgi Eiropas producēšanas uzņēmumi, aptverot dažādus formātus (piemēram, spēlfilmas, īsfilmas, seriālus, dokumentālās filmas, izglītojošas videospēles) un žanrus un sasniedzot dažādas auditorijas, tostarp bērnus un jauniešus;
- b) neatkarīgo Eiropas producēšanas uzņēmumu veikta novatoriska un kvalitatīva televīzijas satura un novatorisku daudzsērīju stāstu producēšana, kas paredzēti dažādām auditorijām;
- c) popularizēšanas un tirgvedības rīki, arī tiešsaistē un izmantojot datu analīzi, lai palielinātu Eiropas darbu popularitāti, pamanāmību, piekļūstamību pāri robežām un sasniedzamo auditoriju;
- d) atbalsts nenacionālo Eiropas darbu starptautiskai pārdošanai un aprītei visās platformās (piemēram, kinoteātros, tiešsaistē), kas vērsts gan uz maza, gan liela mēroga ražojumiem, arī izmantojot koordinētas izplatīšanas stratēģijas, kas aptver vairākas valstis, un veicinot subtitrēšanu, dublēšanu un attiecīgā gadījumā audio aprakstīšanas rīkus;
- e) atbalsts kultūras TV programmu pieejamībai tiešsaistē daudzās valodās, izmantojot subtitrēšanu;
- f) atbalsts tīklošanas aktivitātēm audiovizuālās jomas profesionāļiem, tostarp radītājiem, un apmaiņai starp uzņēmumiem nolūkā atbalstīt un popularizēt talantus Eiropas audiovizuālajā nozarē un veicināt Eiropas un starptautisko kopveidojumu un kopražojumu attīstīšanu un izplatīšanu;
- g) atbalsts Eiropas audiovizuālās nozares profesionāļu aktivitātēm industrijas pasākumos un gadatirgos Eiropā un ārpus tās;
- h) atbalsts tādu Eiropas filmu un audiovizuālo darbu pamanāmībai un ietekmei, kas sasniedz plašu Eiropas auditoriju ārpus valstu robežām, jo īpaši jauniešus un izplatītājus, tostarp organizējot demonstrēšanas, izplatīšanas un popularizēšanas pasākumus, lai atbalstītu Eiropas balvas, jo īpaši “LUX” balvu – Eiropas Parlamenta un Eiropas Kinoakadēmijas Eiropas skatītāju filmu balvu”;
- i) iniciatīvas, kas veicina auditorijas attīstību un iesaisti, tostarp kino izglītību, jo īpaši, pievēršoties jauniešu auditorijām;
- j) mācību un mentorēšanas aktivitātes, kas uzlabo audiovizuālās jomas profesionāļu spēju pielāgoties jauniem radošajiem procesiem, tirgus norisēm un digitālajām tehnoloģijām, kas ietekmē visu vērtību ķēdi;
- k) Eiropas pieprasījumuvideo operatoru tīkls vai tīkli, kas demonstrē ievērojamu daļu nenacionālo Eiropas darbu;

- l) Eiropas festivāli un Eiropas festivālu tīkls vai Eiropas festivālu tīkli, kas demonstrē būtisku daļu nenacionālo Eiropas darbu, vienlaikus saglabājot to identitāti un unikālo profilu;
- m) tāds Eiropas kinoteātru operatoru tīkls ar plašu ģeogrāfisko aptvērumu, kas demonstrē ievērojamu daļu nenacionālo Eiropas filmu, veicinot Eiropas kinoteātru nozīmi Eiropas darbu apritē;
- n) konkrēti pasākumi, ar kuriem tiek veicināta līdzsvarotāka sieviešu un vīriešu dalība audiovizuālajā nozarē, ietverot mācības, mentorēšanu, apmācību un tīklošanas aktivitātes;
- o) atbalsts politiskajam dialogam, novatoriskiem politikas pasākumiem un paraugprakses apmaiņai – arī izmantojot analītiskās aktivitātes un sniedzot uzticamus datus;
- p) transnacionāla pieredzes un zinātības apmaiņa, mācīšanās no līdzbiedriem un tīklu veidošana starp audiovizuālo nozari un politikas veidotājiem.

3. IEDAĻA

STARPNOZARU ATZARS

Regulas 7. pantā minētā Starpnozarju atzara prioritātes īsteno ar šādām darbībām, kuras sīkāk nosaka darba programmās:

Politiskās sadarbības un informatīvas darbības, kas:

- a) atbalsta politikas izstrādi, transnacionālu pieredzes un zinātības apmaiņu, mācīšanos no līdzbiedriem un izpratnes veicināšanas aktivitātes, tīklošanu un regulāru starpnozarju dialogu starp organizācijām kultūras un radošajās nozarēs un politikas veidotājiem;
- b) atbalsta analītiskas starpnozarju aktivitātes;
- c) ir vērstas uz to, lai sekmētu pārrobežu politisko sadarbību un politikas izstrādi attiecībā uz sociālo iekļaušanu caur kultūru;
- d) vairo zināšanas par Programmu un tās aptvertajiem tematiem, sekmē iedzīvotāju sasniegšanu un palīdz uzlabot rezultātu pārnesamību ne tikai dalībvalstu līmenī.

Darbības “Radošās inovācijas laboratorija”, kas:

- a) sekmē jaunus jaunrades veidus, kur krustojas dažādas kultūras un radošās nozares, piemēram, izmantojot eksperimentālas pieejas un novatoriskas tehnoloģijas;
- b) sekmē novatoriskas starpnozarju pieejas un rīkus, kas var, ja iespējams, ietvert daudzvalodu un sociālo dimensiju, lai atvieglotu kultūras un radošās jomas, tostarp kultūras mantojuma, piekļūstamību, izplatīšanu, popularizēšanu un pārvēršanu naudas izteiksmē.

Darbības “Programmas biroji”, kas:

- a) popularizē Programmu valsts līmenī, sniedz attiecīgu informāciju par dažādiem finansiālā atbalsta veidiem, kas pieejami saskaņā ar Savienības politiku, un palīdz kultūras un radošo nozaru profesionāļiem pieteikties atbalstam no Programmas, tostarp informējot viņus par prasībām un procedūrām, kas saistītas ar dažādiem uzaicinājumiem iesniegt priekšlikumus, un apmainoties ar labu praksi;
- b) atbalsta potenciālos atbalsta saņēmējus pieteikšanās procedūrās un nodrošina līdzbiedru veiktu mentorēšanu jaunpienācējiem Programmā, stimulē pārrobežu sadarbību un paraugprakses apmaiņu starp profesionāļiem, iestādēm, platformām un tīkliem dažādajās Programmas aptvertajās politikas jomās un kultūras un radošajās nozarēs un starp tām;
- c) palīdz Komisijai nodrošināt, lai Programmas rezultāti tiktu pienācīgi paziņoti un izplatīti iedzīvotājiem un kultūras un radošo nozaru profesionāļiem.

Transversālas darbības, kas atbalsta ziņu mediju nozari un kas:

- a) pievēršas strukturālām un tehnoloģiskām pārmaiņām, ar kurām saskaras mediju nozare, veicinot neatkarīgu un plurālistisku mediju vidi, tostarp atbalstot neatkarīgu uzraudzību nolūkā novērtēt mediju plurālisma un brīvības apdraudējumus un izaicinājumus un atbalstot izpratnes veicināšanas aktivitātes;

- b) atbalsta augstus mediju producēšanas standartus, sekmējot sadarbību, digitālās prasmes, pārrobežu un uz sadarbību vērstu žurnālistiku un kvalitatīvu saturu, tādējādi palīdzot uzlabot profesionālo ētiku žurnālistikā;
 - c) veicina medijpratību, lai iedzīvotājiem veidotos kritiska izpratne un viņi varētu izmantot medijus, un atbalsta dalīšanos ar zināšanām un apmaiņu ar tām par medijpratības politiku un praksi;
 - d) ietver konkrētus pasākumus, kuri veicina līdzsvarotāku sieviešu un vīriešu dalību ziņu mediju nozarē.
-

*II PIELIKUMS***KOPĪGI KVALITATĪVI UN KVANTITATĪVI PROGRAMMAS IETEKMES RĀDĪTĀJI**

Ar Programmas atbalstu izveidoto transnacionālo partnerību skaits un mērogs, tostarp atbalsta saņēmēju organizāciju izcelsmes valsts.

Kvalitatīvi pierādījumi par veiksmīgām mākslas, uzņēmējdarbības un tehnoloģiskām inovācijām, kas radītas, pateicoties Programmas atbalstam.

Rādītāji*Kultūras atzars*

Ar Programmas atbalstu izveidoto transnacionālo partnerību skaits un mērogs.

To mākslinieku un kultūras un radošo nozaru profesionāļu skaits, kuri, pateicoties Programmas sniegtajam atbalstam, ir devušies aiz valsts robežām, norādot izcelsmes valsti un sieviešu īpatsvaru.

To cilvēku skaits, kuri ir izmantojuši Programmas atbalstītos Eiropas kultūras un radošos darbus, tostarp darbus, kas tapuši citās, nevis viņu valstīs.

To Programmas atbalstīto projektu skaits, kuri paredzēti sociāli marginalizētām grupām.

To Programmas atbalstīto projektu skaits, kuros iesaistītas organizācijas no trešām valstīm.

Atzars "MEDIA"

To cilvēku skaits, kuri ir izmantojuši Programmas atbalstītos Eiropas audiovizuālos darbus, kas tapuši citās, nevis viņu valstīs.

To Programmas atbalstīto mācību pasākumu dalībnieku skaits, kuri vērtē, ka ir uzlabojuši savas kompetences un nodarbināmību, norādot sieviešu īpatsvaru.

Ar Programmas atbalstu attīstīto, radīto un izplatīto kopražojumu – un kopražojumu ar partneriem no valstīm, kurām ir atšķirīga audiovizuālā kapacitāte, – skaits, budžets un ģeogrāfiskā izcelsme.

Ar Programmas atbalstu izstrādāto, producēto un izplatīto audiovizuālo darbu skaits mazāk lietotajās valodās.

To cilvēku skaits, kuri sasniegti ar starpuzņēmumu reklāmas pasākumiem lielākajos tirgos.

Starpnozaru atzars

Izveidoto transnacionālo partnerību skaits un mērogs (salikts rādītājs attiecībā uz darbību "Radošās inovācijas laboratorija" un transversālām darbībām, kas atbalsta ziņu mediju nozari).

Programmas biroju rīkoto Programmas popularizēšanas pasākumu vai aktivitāšu skaits.

Dalībnieku skaits darbībā "Radošās inovācijas laboratorija" un transversālās darbībās, kas atbalsta ziņu mediju nozari, norādot sieviešu īpatsvaru.

III PIELIKUMS

ATZARA “MEDIA” LOGOTIPS

Atzara “MEDIA” logotips ir šāds:

Radošā
Eiropa
MEDIA

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES REGULA (ES) 2021/819**(2021. gada 20. maijs)****par Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūtu****(pārstrādāta redakcija)****(Dokuments attiecas uz EEZ)**

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 173. panta 3. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc leģislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu ⁽¹⁾,

pēc apspriešanās ar Reģionu komiteju,

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru ⁽²⁾,

tā kā:

- (1) Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 294/2008 ⁽³⁾ ir būtiski grozīta ⁽⁴⁾. Tā kā ir jāizdara turpmāki grozījumi, minētā regula skaidrības labad būtu jāpārstrādā.
- (2) Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūta (EIT) periodiskie neatkarīgie izvērtējumi un Regulas (EK) Nr. 294/2008 piemērošanā gūtā pieredze liecina, ka ir vajadzīgas būtiskas izmaiņas, lai turpinātu uzlabot EIT modeli un tā pamatā esošos procesus. Turklāt EIT vidusposma izvērtējumā un *ex ante* ietekmes novērtējumā ir apzinātas vairākas jomas, kurās vajadzīgi uzlabojumi, un cita starpā tās ietver zināšanu un inovāciju kopienu (ZIK) finansēšanas modeli, ZIK integrāciju vietējās inovācijas ekosistēmās, ZIK atvērtību un pārredzamību un EIT veikto pārraudzību. Šī regula arī sniedz iespēju pievērsties minētajiem aspektiem.
- (3) Par spēcīga Eiropas rūpniecības, konkurences un inovāciju pamata uzturēšanu pirmkārt atbild dalībvalstis. Taču ar inovācijām saistīto risināmo uzdevumu raksturs un apmērs liek arī sadarboties Savienības līmenī.
- (4) EIT ir izveidots, lai papildinātu Savienības un valstu pašreizējos politikas virzienus un iniciatīvas, veicinot zinību triādes – augstākās izglītības, pētniecības un inovācijas – integrāciju visā Savienībā.
- (5) EIT būtu jāpalīdz stiprināt Savienības un dalībvalstu inovācijas spējas, lai risinātu galvenos izaicinājumus, ar kuriem saskaras sabiedrība, tādējādi veicinot ilgtspējīgu Savienības ekonomikas attīstību un konkurētspēju.
- (6) EIT, izmantojot ZIK, būtu jācenšas atvērtā un pārredzamā veidā stiprināt inovācijas ekosistēmas visā Savienībā. Lai sasniegtu šo mērķi, EIT būtu jāveicina un jāuzlabo tīklu veidošana, integrācija un sadarbība, kā arī jāsekmē dažādu inovācijas kopienu sinerģijas visā Savienībā. EIT mērķis ir arī īstenot Savienības stratēģiskās prioritātes un palīdzēt īstenot Savienības mērķus un politikas virzienus, tostarp tos, kas minēti Komisijas 2019. gada 11. decembra paziņojumā par Eiropas zaļo kursu, 2020. gada 27. maija paziņojumā par ES budžetu – Eiropas atveseļošanas plāna dzinējspēku (Eiropas atveseļošanas plāns), 2020. gada 19. februāra paziņojumā par Eiropas Datu stratēģiju, 2020. gada 10. marta paziņojumā par MVU stratēģiju ilgtspējīgai un digitālai Eiropai un 2020. gada 10. marta paziņojumā par jaunu Eiropas industriālo stratēģiju un tos, kas attiecas uz Savienības stratēģiskās autonomijas panākšanu, vienlaikus saglabājot atvērtu ekonomiku. Turklāt EIT būtu jāpalīdz risināt globālos izaicinājumus, tostarp sasniegt Apvienoto Nāciju Organizācijas ilgtspējīgas attīstības mērķus (IAM), ievērojot ilgtspējīgas attīstības

⁽¹⁾ OVC 47, 11.2.2020., 69. lpp.

⁽²⁾ Eiropas Parlamenta 2021. gada 27. aprīļa nostāja (*Oficiālajā Vēstnesī* vēl nav publicēta) un Padomes 2021. gada 10. maija lēmums.

⁽³⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 294/2008 (2008. gada 11. marts) par Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūta izveidi (OV L 97, 9.4.2008., 1. lpp.).

⁽⁴⁾ Sk. II pielikumu.

programmas 2030. gadam (Programma 2030. gadam) un Apvienoto Nāciju Organizācijas Vispārējās konvencijas par klimata pārmaiņām ietvaros pieņemtā Parīzes nolīguma ⁽³⁾ ("Parīzes nolīgums") principus, un vēlākais līdz 2050. gadam panākt klimatneitrālu ekonomiku. Šī pāreja būs iespējama tikai tad, ja tiks veicināta pētniecība un inovācija, uzsverot vajadzību pastiprināt labvēlīgus apstākļus un ieguldījumus, lai uzlabotu Eiropas zināšanu bāzi un pētniecības un inovācijas spējas, jo īpaši videi un klimatam nekaitīgās tehnoloģijās un inovācijās.

- (7) EIT būtu jāveicina ZIK atvērtība, lai stiprinātu sadarbības saites un radītu sinerģiju starp dažādām inovācijas kopienām Eiropā, tādējādi veicinot ģeogrāfisko daudzveidību un talantu apriti.
- (8) EIT prioritāšu jomas un finansiālās vajadzības septiņu gadu laikposmam, kas aptver attiecīgo daudzgadu finanšu shēmu ("DFS"), būtu jāizklāsta stratēģiskajā inovāciju programmā ("SIP"). SIP būtu jānosauk ar pētniecības un inovācijas pamatprogrammu "Apvārsnis Eiropa", kas izveidota ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/695 ⁽⁶⁾ ("pamatprogramma "Apvārsnis Eiropa")", tostarp attiecībā uz ziņošanu, pārraudzību, izvērtēšanu un citām minētajā regulā noteiktajām prasībām, un tajā būtu jāņem vērā pamatprogrammas "Apvārsnis Eiropa" stratēģiskā plānošana. SIP būtu jārada un jāveicina sinerģija ar citām pamatprogrammas "Apvārsnis Eiropa" daļām, citām attiecīgajām DFS Savienības programmām, un citām attiecīgām Savienības, valstu un reģionālām iniciatīvām, politikas virzieniem un instrumentiem, jo īpaši ar tiem, kas atbalsta pētniecību un inovāciju, izglītību un prasmju attīstīšanu, ilgtspējīgu un konkurētspējīgu rūpniecību, uzņēmējdarbību un reģionālo attīstību. Ņemot vērā SIP nozīmīgumu Savienības inovāciju politikā un tās sagaidāmo sociālekonomisko ietekmi Savienībā, SIP būtu jāpieņem Eiropas Parlamentam un Padomei, pamatojoties uz Komisijas priekšlikumu. Minētā Komisijas priekšlikuma pamatā vajadzētu būt EIT ieguldījumam. Šāds ieguldījums būtu jādara pieejams Eiropas Parlamentam un Padomei.
- (9) Covid-19 uzliesmojuma izraisītā krīze ir radījusi būtiskus traucējumus dalībvalstu veselības aprūpes un ekonomikas sistēmās. Lai pārvarētu krīzes radīto ietekmi uz sabiedrību, ekonomiku, vidi un tehnoloģijām, būs vajadzīga Savienības iestāžu, struktūru, biroju un aģentūru sadarbība. EIT un ZIK būtu elastīgi jāreaģē uz esošajām, kā arī jauniem un negaidītiem izaicinājumiem un prioritātēm un jāspēj īstenot pasākumus un iniciatīvas, lai sniegtu pienācīgu atbalstu savām ekosistēmām. Jo īpaši EIT un ZIK būtu jāveicina inovācijas centieni, kas vajadzīgi, lai novērstu Covid-19 krīzes ietekmi, saskaņā ar prioritātēm, kas noteiktas Eiropas zaļajā kursā, Eiropas atveseļošanas plānā, jaunajā Eiropas industriālajā stratēģijā un IAM, vienlaikus nodrošinot sinerģiju ar citām Savienības iniciatīvām un partnerībām.
- (10) Atbilstīgi Regulai (ES) 2021/695 EIT darbībām būtu jāpievēršas stratēģiskiem ilgtermiņa uzdevumiem, jo īpaši pārnozaru un starpnozaru jomās, tostarp inovatīvu ar tehnoloģijām nesaistītu risinājumu izstrādei, kuras ir nepieciešams papildinājums uz tehnoloģijām orientētām inovācijas darbībām. Tādējādi EIT būtu regulāri jāveicina dialogs ar pilsonisko sabiedrību, pētniecības organizācijām, inovācijas centriem, mazajiem un vidējiem uzņēmumiem (MVU), augstākās izglītības iestādēm (AII) un rūpniecības pārstāvjiem.
- (11) EIT ar ZIK starpniecību papildināmībā ar Eiropas Inovācijas padomi (EIP), kā arī citām attiecīgām pamatprogrammas "Apvārsnis Eiropa" daļām un programmu *InvestEU*, kas izveidota ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/523 ⁽⁷⁾, par prioritāru būtu jāuzskata uzņēmējdarbības konteksta piešķiršana tā darbībām augstākās izglītības, pētniecības, inovācijas un uzņēmējdarbības jomā un to komerciāla izmantošana, kā arī jāatbalsta AII inovācijas un uzņēmējdarbības spējas un inovatīvu uzņēmumu izveide un attīstība.

⁽³⁾ OV L 282, 19.10.2016., 4. lpp.

⁽⁶⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/695 (2021. gada 28. aprīlis), ar ko izveido pētniecības un inovācijas pamatprogrammu "Apvārsnis Eiropa", nosaka tās dalības un rezultātu izplatīšanas noteikumus un atceļ Regulas (ES) Nr. 1290/2013 un (ES) Nr. 1291/2013 (OV L 170, 12.5.2021., 1. lpp.).

⁽⁷⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/523 (2021. gada 24. marts), ar ko izveido programmu *InvestEU* un groza Regulu (ES) 2015/1017 (OV L 107, 26.3.2021., 30. lpp.).

- (12) EIT vajadzētu darboties, izmantojot izcilības virzītas institucionalizētas Eiropas partnerības starp AII, pētniecības organizācijām, uzņēmumiem, tostarp MVU un publiskiem uzņēmumiem, kā arī vietējām iestādēm, sociālajiem uzņēmumiem, attiecīgām bezpeļņas organizācijām, un citām ieinteresētajām personām. Ņemot vērā dažu uzņēmumu inovatīvo raksturu attiecībā uz to piedāvātajām precēm vai pakalpojumiem, to organizatorisko struktūru vai to izmantotajām ražošanas metodēm, būtu jācenšas veicināt sociālo uzņēmējdarbību un ciešāk iesaistīt MVU un sociālos uzņēmumus, nodrošinot to aktīvu līdzdalību. Minētajām partnerībām būtu jāklūst finansiāli ilgtspējīgām, mobilizējot līdzekļus no citiem privātiem un publiskiem avotiem, un jāpiesaista un jāiesaista pēc iespējas plašāks attiecīgu jaunu partneru loks. Valdei tās būtu jāatlasa un jāpasludina par ZIK saskaņā ar SIP norādītajām prioritārajām jomām un grafiku, ņemot vērā prioritātes, kas noteiktas pamatprogrammas "Apvārsnis Eiropa" stratēģiskajā plānošanā, risinot jaunus globālus un sociālus izaicinājumus. Tās būtu jāatlasa, pamatojoties uz konkurenciālu, atklātu, pārredzamu un uz izcilību balstītu procesu, saskaņā ar šo regulu un Regulā (ES) 2021/695 noteiktajiem Eiropas partnerību atlases kritērijiem. Pirmajai šādai ZIK, kas ir jāizveido pēc iespējas drīzāk 2022. vai 2023. gadā, vajadzētu būt saistītai ar kultūras un radošajām nozarēm, un otrajai šādai ZIK, kas ir jāizveido 2026. gadā, – ar ūdens, jūras un jūrlietu nozarēm un ekosistēmām.
- (13) Ņemot vērā ZIK specifiku, ir jāparedz īpaši obligātie nosacījumi ZIK izveidei, atkāpjoties no dalības un rezultātu izplatīšanas noteikumiem, kas paredzēti pamatprogrammā "Apvārsnis Eiropa". Tāpat attiecīgā gadījumā īpaši noteikumi par īpašumtiesībām, piekļuves tiesībām, izmantošanu un izplatīšanu var būt vajadzīgi attiecībā uz ZIK pievienotās vērtības darbībām.
- (14) Valdei vajadzētu vadīt un uzraudzīt EIT darbības un būt atbildīgai par to atlasī, izraudzīšanu, finansēšanu, pārraudzību un izvērtēšanu atbilstīgi Regulai (ES) 2021/695 un SIP. Iecelot valdes locekļus, Komisijai būtu jānodrošina līdzsvarota tādu personu pārstāvība, kurām ir pieredze augstākās izglītības, pētniecības, inovācijas vai uzņēmējdarbības jomā, kā arī dzimumu līdzsvars un ģeogrāfiskais tvērums, par vadošo principu nosakot izcilību.
- (15) EIT būtu pastāvīgi jāuzrauga un periodiski jāveic neatkarīgi ārēji izvērtējumi par katras ZIK rādītājiem, rezultātiem un ietekmi, tostarp to virzība uz finansiālo ilgtspēju, izmaksu efektivitāti un atvērtību jauniem dalībniekiem. Minētajos periodiskajos izvērtējumos būtu jāiekļauj vidusposma pārskati, kas aptver partnerības nolīguma pirmos trīs gadus un trīs gadus pēc pagarināšanas, visaptveroši novērtējumi, kas veikti līdz partnerības nolīguma septītajā gada beigām, un galīgie pārskati, kas veikti līdz partnerības nolīguma darbības beigām. Valdei vajadzības gadījumā būtu jāveic korektīvi pasākumi attiecībā uz ZIK.
- (16) EIT būtu regulāri jāinformē dalībvalstu pārstāvju grupa (DPG) par EIT un ZIK sniegumu, sasniegumiem un darbībām, to pārraudzības un izvērtēšanas rezultātiem, to darbības rādītājiem un korektīvajiem pasākumiem. DPG būtu jākonsultē valde un direktors stratēģiski svarīgos jautājumos, kā arī jāsniedz konsultācijas EIT un ZIK un jāapmainās ar pieredzi ar tiem. EIT būtu jāorganizē DPG sanāksmes.
- (17) Lai sekmētu Eiropas ekonomikas konkurētspēju un vairotu tās pievilcību starptautiskajā arēnā un inovācijas un uzņēmējdarbības spējas, EIT un ZIK būtu jāspēj piesaistīt partnerorganizācijas, pētniekus un studentus no visas Savienības, tostarp no Savienības tālākajiem reģioniem un citiem reģioniem, tādējādi veicinot to mobilitāti.
- (18) EIT un ZIK attiecību pamatā vajadzētu būt partnerības pamatnolīgumiem un dotāciju nolīgumiem, kuros būs noteiktas ZIK tiesības un pienākumi un EIT uz sniegumu balstītais finansiālais ieguldījums ZIK. Lai ierobežotu ZIK administratīvo slogu un nodrošinātu vairāk ilgtermiņa plānošanas resursu un darbību, EIT būtu ar ZIK jānoslēdz daudzgadu dotāciju nolīgumi uz laiku līdz trim gadiem vai, ja tas tiek uzskatīts par piemērotāku, ikgadēji dotāciju

nolīgumi. Atkāpjoties no Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES, Euratom) 2018/1046 ⁽⁸⁾ ("Finanšu regula"), EIT būtu jāspēj izveidot šādu partnerības nolīgumu sākotnējam septiņu gadu periodam un, ja ZIK vidusposma pārskatīšanā un visaptverošajā novērtējumā ir uzrādīti pozitīvi rezultāti un rādītāji, pagarināt to pēc minētā perioda uz vēl vienu periodu, kas nepārsniedz septiņus gadus. Pēc partnerības nolīguma termiņa beigām EIT un ZIK var noslēgt sadarbības memorandu, lai uzturētu aktīvu sadarbību.

- (19) Ir jāatbalsta augstākā izglītība kā neatņemama, taču bieži vien trūkstošā zinību triādes sastāvdaļa. Iesaistītajām AII un profesionālās izglītības un apmācības sniedzējiem ar ZIK starpniecību būtu jāpiešķir zinātniskie grādi un diplomu saskaņā ar valstu noteikumiem un akreditācijas procedūrām. EIT un ZIK partnerības nolīgumos, dotāciju nolīgumos un sadarbības memorandos būtu jāparedz, ka minētie zinātniskie grādi un diplomu arī tiek apzīmēti kā EIT grādi un diplomu. Turklāt EIT būtu jāstiprina EIT zinātnisko grādu un diplomu popularizēšana, lai uzlabotu to atzīšanu ārpus EIT kopienas un paplašinātu to izmantošanu, ietverot mūžizglītības programmas, profesionālo apmācību, prasmju apguvi, pārkvalifikāciju un kvalifikācijas celšanas programmas. EIT darbībām un darbam saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvu 2005/36/EK ⁽⁹⁾ būtu jāpalīdz veicināt studentu, pētnieku un darbinieku mobilitāti, kā arī jānodrošina mūžizglītības, mentorēšanas un izaugsmes vadības iespējas.
- (20) Būtu vajadzīgi attiecīgi noteikumi, kas garantētu EIT atbildību, atvērtību un pārskatāmību. Attiecīgi noteikumi, kas regulē EIT pārvaldību un darbību, būtu jāparedz EIT statūtos.
- (21) EIT vajadzētu būt juridiskas personas statusam, un, lai garantētu EIT darbības autonomiju un neatkarību no valstu iestādēm un ārēja spiediena, tam būtu jāpārvalda pašam savs budžets, kura ieņēmumos vajadzētu iekļaut Savienības iemaksas.
- (22) Tiek gaidīts, ka rūpniecības, finanšu un pakalpojumu nozares sniegs ievērojamu ieguldījumu ZIK budžetā. ZIK jo īpaši būtu jācenšas maksimāli palielināt ieguldījumu daļu no privātiem avotiem un no ienākumiem, kas gūti no to darbībām, un panākt un īstenot finansiālu ilgtspēju ne vēlāk kā līdz EIT finansiālā atbalsta 15 gadu termiņa beigām. ZIK un to partnerorganizācijām būtu jāpopularizē tas, ka to darbības tiek veiktas saistībā ar EIT un ka tās saņem finansiālu ieguldījumu no Savienības vispārējā budžeta. Turklāt būtu jāpalielina finansējuma pārredzamība, sniedzot publiski pieejamu informāciju par to, kuri projekti tiek finansēti, un par finansējuma piešķiršanu.
- (23) Savienības finansiālajam ieguldījumam, ko piešķir no Savienības vispārējā budžeta, būtu jāpiemēro Savienības budžeta procedūra. Finanšu revīzija būtu jāveic Revīzijas palātai saskaņā ar Finanšu regulu.
- (24) EIT būtu jādara viss iespējamais, lai veicinātu vienmērīgu pāreju no viena DFS perioda uz nākamo, jo īpaši attiecībā uz pašreizējām darbībām.
- (25) EIT ieņēmumos būtu jāiekļauj Savienības ieguldījums, ko sniedz no pamatprogrammas "Apvārsnis Eiropa" finansiālā ieguldījuma. Minētie ieņēmumi var ietvert arī ieguldījumus no citiem privātiem un publiskiem avotiem.
- (26) EIT ir Savienības izveidota struktūra Finanšu regulas 70. panta nozīmē, un tam būtu attiecīgi jāpieņem savi finanšu noteikumi. Tāpēc EIT būtu jāpiemēro Komisijas Deleģētā regula (ES) 2019/715 ⁽¹⁰⁾.

⁽⁸⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, Euratom) 2018/1046 (2018. gada 18. jūlijs) par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam, ar kuru groza Regulas (ES) Nr. 1296/2013, (ES) Nr. 1301/2013, (ES) Nr. 1303/2013, (ES) Nr. 1304/2013, (ES) Nr. 1309/2013, (ES) Nr. 1316/2013, (ES) Nr. 223/2014, (ES) Nr. 283/2014 un Lēmumu Nr. 541/2014/ES un atceļ Regulu (ES, Euratom) Nr. 966/2012 (OV L 193, 30.7.2018., 1. lpp.).

⁽⁹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2005/36/EK (2005. gada 7. septembris) par profesionālo kvalifikāciju atzīšanu (OV L 255, 30.9.2005., 22. lpp.).

⁽¹⁰⁾ Komisijas Deleģētā regula (ES) 2019/715 (2018. gada 18. decembris) par finanšu pamatregulu struktūrām, kas izveidotas saskaņā ar LESD un Euratom līgumu un minētas Eiropas Parlamenta un Padomes Regulas (ES, Euratom) 2018/1046 70. pantā (OV L 122, 10.5.2019., 1. lpp.).

- (27) EIT būtu jāpieņem konsolidēts gada darbības pārskats, tajā izklāstot iepriekšējā kalendāra gadā veikto darbu un darbību rezultātus. EIT saskaņā ar saviem finanšu noteikumiem būtu arī jāpieņem vienots plānošanas dokuments, kura pamatā būtu SIP, kurā norādīta tā plānotā iniciatīva attiecībā uz gada un daudzgadu plānošanu un kurš ļauj EIT reaģēt uz iekšējiem un ārējiem notikumiem pētniecības, sociālajā, tehnoloģiju, augstākās izglītības, inovācijas un citās attiecīgās jomās. Minētais vienotais plānošanas dokuments būtu informācijas nolūkā jānosūta Eiropas Parlamentam un Padomei.
- (28) EIT kopš tā izveides ir izmantojis savu darbinieku specializētās zināšanas. Tomēr, ņemot vērā tiesisko regulējumu, kas piemērojams saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 294/2008, dažu minēto darbinieku līgumu termiņš ir beidzies bez iespējas tos atjaunot. Nolūkā turpmāk izvairīties no šādas situācijas un ņemot vērā cilvēku specializēto zināšanu nozīmi EIT veiksmīgā darbībā, EIT interesēs ir darīt visu iespējamo, lai saskaņā ar piemērojamo tiesisko regulējumu piesaistītu un saglabātu kvalificētu personālu.
- (29) Komisijai ir lietderīgi uzsākt neatkarīgus ārējos izvērtējumus par EIT darbību, tostarp darbībām, ko pārvalda ar ZIK starpniecību, jo īpaši nolūkā sagatavot SIP. Minētajos izvērtējumos būtu jāpārbauda, kā EIT pilda savu pamatuzdevumu un sasniedz mērķus, un jāietver EIT un ZIK darbības. Tajos būtu jānovērtē EIT Savienības pievienotā vērtība, ietekme visā Savienībā, reģionālās inovācijas shēmas (RIS) darbību ietekme, atvērtība, efektivitāte, lietderība, informatīvie pasākumi, komunikācija, pamanāmība, rezultātu izplatīšana, veikto darbību atbilstība un papildināmība ar attiecīgajiem Savienības un valstu politikas virzieniem, tostarp jebkāda sinerģija ar citām pamatprogrammas "Apvārsnis Eiropa" daļām. Minētie izvērtējumi būtu jāņem vērā pamatprogrammas "Apvārsnis Eiropa" izvērtējumos, ko Komisija veic saskaņā ar Regulu (ES) 2021/695.
- (30) EIT būtu jādara viss iespējamais, lai saskaņotu ar katras ZIK struktūru saistīto terminoloģiju, nolūkā vienkāršot un uzlabot EIT atpazīstamību.
- (31) Lai palīdzētu novērst snieguma atšķirības inovācijas jomā Eiropā, EIT, jo īpaši izmantojot RIS, kā turpmāk izklāstīts SIP, būtu jāatbalsta valstu un reģionu inovācijas spējas, jātiecas stiprināt inovācijas ekosistēmas, lai risinātu globālus izaicinājumus, un integrēt ZIK jaunas partnerorganizācijas.
- (32) ZIK, darbojoties kā inovācijas veicinātājām, būtu jāņem vērā dalībvalstu pārdomātas specializācijas stratēģijas prioritātes un jāstiprina to inovācijas spējas, pilnībā ņemot vērā reģionālās spējas un priekšrocības, iespējas, trūkumus, kā arī vietējos dalībniekus un to darbības un tirgus.
- (33) Ir īpaši svarīgi veicināt spēcīgu sinerģiju starp EIT un EIP. ZIK būtu jāstimulē inovatīvu uzņēmumu izveide ciešā sinerģijā ar EIP, vienlaikus izvairoties no dublēšanās, un EIT atbalsta saņēmējiem vajadzētu būt iespējai pieteikties EIP instrumentiem papildus ZIK sniegto pakalpojumu atbalstam. Jo īpaši jaunuzņēmumiem ar lielu izaugsmes potenciālu, kurus atbalsta ZIK, vajadzētu būt vienkāršotai un tādējādi ātrākai piekļuvei EIP darbībām saskaņā ar attiecīgajiem Regulas (ES) 2021/695 noteikumiem, lai palīdzētu tiem ātri izvērst darbību, savukārt EIP saņēmējiem būtu jāgūst labums no EIT nodrošinātajām atbalsta shēmām. Lai izvairītos no darbības izolētības un veicinātu sinerģiju un sadarbību, EIT un EIP būtu jāparedz savstarpēja un sistemātiska informācijas apmaiņa. Valdei vajadzības gadījumā vajadzētu būt iespējai uzaicināt uz savām sanāksmēm EIP padomes locekļus kā novērotājus.
- (34) Lai nodrošinātu EIT un ZIK darbību nepārtrauktību saskaņā ar attiecīgajiem Regulas (ES) 2021/695 noteikumiem, šai regulai būtu jāstājas spēkā steidzamības kārtā un daži tās noteikumi būtu jāpieņem ar atpakaļejošu spēku no 2021. gada 1. janvāra.
- (35) ņemot vērā to, ka šīs regulas mērķus nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, bet mēroga un starpvalstu rakstura dēļ tos var labāk sasniegt Savienības līmenī, Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību (LES) 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā regulā paredzēts vienīgi tas, kas nepieciešams minēto mērķu sasniegšanai,

IR PIEŅĒMUŠI ŠO REGULU.

1. pants

Priekšmets

Ar šo regulu tiek dibināts Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūts (EIT).

2. pants

Definīcijas

Šajā regulā piemēro šādas definīcijas:

- 1) “inovācijas” ir process un tā rezultāts, kurā ar jaunām idejām reaģē uz sabiedrības, ekonomikas vai vides vajadzībām un pieprasījumu un rada jaunus produktus, procesus, pakalpojumus vai uzņēmumus, organizatoriskos un sociālos modeļus, kas tiek sekmīgi ieviesti esošajā tirgū vai spēj radīt jaunus tirgus un kas sniedz labumu sabiedrībai;
- 2) “zināšanu un inovāciju kopiena” vai “ZIK” ir Regulā (ES) 2021/695 minēta institucionalizēta augstākās izglītības iestāžu, pētniecības organizāciju, uzņēmumu un citu ieinteresēto personu plaša mēroga Eiropas partnerība inovācijas procesā, kas veido stratēģisku tīklu, kurš neatkarīgi no tā juridiskās formas balstās uz kopīgu vidēja termiņa un ilgtermiņa inovāciju plānošanu, lai risinātu EIT izaicinājumus un veicinātu Regulā (ES) 2021/695 noteikto mērķu sasniegšanu;
- 3) “sadarbības centrs” ir fizisks centrs, kurš izveidots atklātā un pārredzamā veidā, kurš veicina saikni starp zinību triādes dalībniekiem un to aktīvu sadarbību, kurš darbojas kā zināšanu apmaiņas kontaktpunkts un ar kura starpniecību ZIK partneri var piekļūt aprīkojumam un specializētajām zināšanām, kas vajadzīgas, lai sasniegtu to kopīgos mērķus;
- 4) “RIS centrs” ir fizisks centrs, ko izveidojusi ZIK un kas ir tās struktūras sastāvdaļa dalībvalstī vai asociētajā valstī, uz kuru attiecas RIS, kas darbojas kā kontaktpunkts ZIK darbībām un vietējo zinību triādes dalībnieku mobilizācijai un iesaistīšanai ZIK darbībās;
- 5) “partnerorganizācija” ir juridiska persona, kas ir kādas ZIK locekle un kas var būt augstākās izglītības iestāde, profesionālās izglītības un apmācības sniedzējs, pētniecības organizācija, publiska iestāde, publisks vai privāts uzņēmums, finanšu iestāde, reģionāla vai vietēja iestāde, fonds vai bezpeļņas organizācija;
- 6) “pētniecības organizācija” ir publiska vai privāta juridiska persona, kuras viens no galvenajiem darbības mērķiem ir pētniecība vai tehnoloģiju attīstība;
- 7) “augstākās izglītības iestāde” jeb “AII” ir augstskola vai jebkura veida augstākās izglītības iestāde, kas atbilstīgi valsts tiesību aktiem vai praksei dod iespēju iegūt zinātniskos grādus un diplomus jo īpaši maģistra un doktora līmenī, neatkarīgi no tās apzīmējuma valsts sistēmā;
- 8) “EIT kopiena” ir EIT un aktīvā kopiena, kurā ietilpst visas personas un juridiskās personas, kuras ir guvušas labumu vai gūst labumu no EIT atbalsta vai finansālā ieguldījuma;
- 9) “stratēģiskā inovāciju programma” (SIP) ir akts, kurā izklāstītas prioritārās jomas un EIT stratēģija attiecībā uz turpmākajām iniciatīvām, tā spēja radīt vislielāko pievienoto vērtību inovāciju jomā, EIT mērķi, galvenās darbības, darbības veids, gaidāmie rezultāti un ietekme, kā arī aplēsi par attiecīgajā periodā pamatprogrammai “Apvārsnis Eiropa” un DFS vajadzīgajiem resursiem;
- 10) “reģionālās inovācijas shēma” jeb “RIS” ir shēma, kas veicina valstu, kuras SIP minētajā Eiropas inovācijas rezultātu pārskatā ir klasificētas kā valstis, kurās inovācija notiek “mēreni” vai “pieticīgi” (un šo valstu reģionu), un tālāko reģionu Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 349. panta nozīmē zinību triādes un inovācijas spēju integrāciju, jo īpaši piesaistot un integrējot jaunus partnerus ZIK un mazinot reģionālās atšķirības, tādējādi ierobežojot inovācijas plaisu;

- 11) "ieinteresēto personu forums" ir platforma, kurā var piedalīties Savienības iestāžu, valstu, reģionālo un vietējo iestāžu pārstāvji, ieinteresētas organizācijas un individuālas struktūras no uzņēmējdarbības, augstākās izglītības, pētniecības nozarēm, asociācijas, pilsoniskā sabiedrība un organizāciju kopas, kā arī citas ieinteresētās personas no zinību triādes;
- 12) "ZIK uzņēmējdarbības plāns" ir dotācijas nolīgumam pievienots dokuments, kurš aptver laikposmu līdz trim gadiem un kurā aprakstīti ZIK mērķi, veids, kādā tie jāsasniedz, gaidāmie rezultāti, plānotās ZIK pievienotās vērtības darbības un saistītās finansiālās vajadzības un resursi, tostarp darbības, kuru mērķis ir panākt finansiālo ilgtspēju un palielināt ZIK atvērtību jauniem partneriem no visas Savienības;
- 13) "ZIK pievienotās vērtības darbības" ir tādas darbības, kuras saskaņā ar ZIK uzņēmējdarbības plānu īsteno partnerorganizācijas un kuras veicina augstākās izglītības, pētniecības un inovācijas zinību triādes integrēšanu, tostarp ZIK izveides, administratīvās un koordinēšanas darbības, un kuras sekmē EIT vispārējo mērķu sasniegšanu;
- 14) "savstarpējās ZIK darbības" ir tādas darbības, kuru mērķis ir veicināt sadarbību un sinerģiju starp vairākām ZIK, sekmēt starpdisciplināras pieejas plašāku izmantošanu un radīt vairāku ZIK kritisko masu, lai risinātu kopīgu interešu jautājumus;
- 15) "sadarbības memorands" ir nolīgums starp EIT un ZIK, kura mērķis ir saglabāt ZIK kā EIT kopienas aktīvu locekli pēc partnerības nolīguma termiņa beigām un kurš ietver nosacījumus par EIT piekļuvi uzaicinājumiem piedalīties konkursā attiecībā uz dažām konkrētām darbībām un starpvalstu darbībām ar augstu Savienības pievienoto vērtību;
- 16) "finansiālā ilgtspēja" ir ZIK spēja savas zinību triādes darbības finansēt neatkarīgi no EIT ieguldījumiem.

3. pants

Pamatuzdevums un mērķi

1. EIT pamatuzdevums ir veicināt ilgtspējīgu Savienības ekonomikas izaugsmi un konkurētspēju, stiprinot Savienības un dalībvalstu inovācijas spējas, lai risinātu svarīgākos izaicinājumus, ar kuriem saskaras sabiedrība. EIT to īsteno, veicinot sinerģijas, integrāciju un sadarbību starp augstākajiem standartiem atbilstošu augstāko izglītību, pētniecību un inovāciju, tostarp sekmējot uzņēmējdarbību, tādējādi atvērtā un pārredzamā veidā stiprinot inovācijas ekosistēmas visā Savienībā. EIT arī īsteno Savienības stratēģiskās prioritātes un palīdz īstenot Savienības mērķus un politikas virzienus, tostarp Eiropas zaļo kursu, Eiropas atveseļošanas plānu, Eiropas Datu stratēģiju, MVU stratēģiju ilgtspējīgai un digitālai Eiropai un jaunu Eiropas industriālo stratēģiju, un to, kas attiecas uz Savienības stratēģiskās autonomijas panākšanu, vienlaikus saglabājot atvērtu ekonomiku. Turklāt EIT palīdz risināt globālus izaicinājumus, tostarp sasniegt IAM, ievērojot Programmas 2030. gadam un Parīzes nolīguma principus, un vēlākais līdz 2050. gadam panākt klimatneitrālu ekonomiku.
2. 2021.–2027. gada budžeta periodā EIT palīdz sasniegt vispārējos un konkrētos pamatprogrammas "Apvārsnis Eiropa" mērķus, pilnībā ņemot vērā tās stratēģisko plānošanu.

4. pants

SIP

1. SIP nosaka EIT prioritārās jomas un stratēģiju attiecīgajam septiņu gadu periodam saskaņā ar pamatprogrammas "Apvārsnis Eiropa" mērķiem un prioritātēm, kas noteikti Regulā (ES) 2021/695, un ietver novērtējumu par sagaidāmo EIT sociālekonomisko ietekmi, tā veiktajiem informatīvajiem pasākumiem un tā spēju radīt vislielāko pievienoto vērtību inovāciju jomā. SIP tiek saskaņota ar Regulā (ES) 2021/695 noteiktajām ziņošanas, pārraudzības, izvērtēšanas un citām prasībām, kā arī SIP tiek ņemti vērā EIT pastāvīgas pārraudzības un periodiskas neatkarīgas izvērtēšanas rezultāti, kā minēts šīs regulas 20. pantā.
2. SIP tiek ņemta vērā pamatprogrammā "Apvārsnis Eiropa" paredzētā stratēģiskā plānošana, lai tādējādi nodrošinātu saskaņotību ar minētās programmas izaicinājumiem, kā arī papildināmību ar atbilstīgi Regulai (ES) 2021/695 izveidoto EIP, un ar SIP izveido un sekmē pienācīgu sinerģiju un papildināmību starp EIT darbībām un citām attiecīgām Savienības, valstu un reģionālajām programmām, ar kurām atbalsta pētniecību un inovāciju, izglītību un prasmju pilnveidošanu, ilgtspējīgu un konkurētspējīgu rūpniecību, uzņēmējdarbību un reģionālo attīstību.

3. SIP iekļauj aplēsi par finanšu vajadzībām un avotiem, ņemot vērā EIT turpmāko darbību, ilgtermiņa attīstību un finansējumu. Tajā ietver arī orientējošu finanšu plānu, kas aptver attiecīgās DFS periodu.
4. EIT pēc apspriešanās ar esošajām ZIK un ņemot vērā to viedokļus, sagatavo ieguldījumu Komisijas priekšlikumā par SIP un iesniedz to Komisijai. EIT ieguldījumu publisko.
5. Eiropas Parlaments un Padome pēc Komisijas priekšlikuma pieņem SIP saskaņā ar LESD 173. panta 3. punktu.

5. pants

EIT struktūras un dalībvalstu pārstāvju grupa

1. EIT struktūras ir šajā punktā minētās struktūras.

Valdes sastāvā ir augsta līmeņa locekļi ar pierādītu pieredzi augstākās izglītības, pētniecības, inovācijas vai uzņēmējdarbības jomā. Valde atbild par EIT darba vadīšanu un pārraudzību, ZIK atlasi, izvēlēšanu, finansēšanu, pārraudzīšanu un izvērtēšanu, tostarp piemērotu korektīvu pasākumu veikšanu ZIK nepietiekamu rezultātu gadījumā, kā arī par visiem citiem stratēģiskiem lēmumiem. Valdes atlasē ņem vērā kritērijus attiecībā uz dzimumu un ģeogrāfisko līdzsvaru. Valde no tās locekļu vidus ievēl valdes priekšsēdētāju.

Izpildu komitejā darbojas atlasīti locekļi, kas pārstāv visas trīs zinību triādes sastāvdaļas, un valdes priekšsēdētājs. Izpildu komiteja palīdz valdei veikt tās uzdevumus un sadarbībā ar direktoru sagatavo valdes sanāksmes.

Direktoru amatā ieceļ valde. Direktors darbojas kā EIT juridiskais pārstāvis un ir atbildīgs par valdes lēmumu īstenošanu, EIT darbību un ikdienas vadību.

Iekšējās revīzijas struktūra darbojas pilnībā neatkarīgi un ievēro attiecīgos starptautiskos standartus. Iekšējās revīzijas struktūra konsultē valdi un direktoru par finansiālās un administratīvās pārvaldības jautājumiem un EIT kontroles struktūrām, par finanšu sakaru organizēšanu ar ZIK un par citiem tematiem, ja to lūdz valde.

2. Sīki izstrādātus noteikumus par EIT struktūrām paredz EIT statūtos, kas izklāstīti I pielikumā.
3. Tiek izveidota dalībvalstu pārstāvju grupa (DPG).

Tajā ir pa vienam pārstāvim no katras dalībvalsts un asociētās valsts.

DPG konsultē valdi un direktoru par:

- a) EIT partnerības nolīgumu ar ZIK pagarināšanu vai izbeigšanu, kā minēts I pielikuma 3. sadaļas 6. punktā;
- b) sadarbības memoranda noslēgšanu ar katru ZIK, kā minēts I pielikuma 3. sadaļas 6. punktā; kā arī
- c) EIT stratēģiski svarīgiem jautājumiem, kas nav minēti a) un b) apakšpunktā, daloties pieredzē par tiem.

DPG arī konsultē ZIK un dalās pieredzē ar tām.

DPG tiek regulāri informēts par EIT un ZIK sniegumu, sasniegumiem un darbībām, to pārraudzības un izvērtēšanas rezultātiem, to darbības rādītājiem un korektīvajiem pasākumiem. DPG par to sniedz atzinumu.

DPG veicina EIT un ZIK darbību pienācīgu sinerģiju un papildināmību ar valstu programmām un iniciatīvām, tostarp ZIK darbību iespējamu līdzfinansēšanu no valstu līdzekļiem.

6. pants

Uzdevumi

Lai sasniegtu 3. pantā noteikto pamatuzdevumu un mērķus, EIT veic vismaz šādas darbības:

- a) saskaņā ar SIP nosaka savas galvenās prioritātes un darbības un tās īsteno atbilstīgi piemērojamajiem Regulas (ES) 2021/695 noteikumiem;
- b) nodrošina atvērtību potenciālām jaunām partnerorganizācijām, jo īpaši MVU un jauniem izcilības centriem, vairo izpratni to vidū un sekmē to dalību EIT darbībās visā Savienībā, tostarp ar RIS starpniecību, par pamatu ņemot esošos informācijas tīklus un struktūras;
- c) atlasa un izraugās ZIK saskaņā ar 9. pantu un nosaka ZIK tiesības un pienākumus, izmantojot partnerības nolīgumus un dotāciju nolīgumus, uzrauga ZIK un sniedz tām pienācīgu atbalstu un stratēģiskus norādījumus, veicot atbilstīgus kvalitātes kontroles pasākumus, nepārtrauktu pārraudzību un periodisku to darbību ārēju izvērtēšanu saskaņā ar 11. pantu, kā arī attiecīgā gadījumā veic korektīvus pasākumus;
- d) vada RIS īstenošanu, tostarp ZIK ieviešot RIS centrus;
- e) nodrošina atbilstīgu koordinācijas līmeni un sekmē ZIK saziņu un tematisko sadarbību, un izsludina uzaicinājumus saistībā ar savstarpējām ZIK darbībām un kopīgiem pakalpojumiem;
- f) nodrošina, ka ZIK plaši izmanto EIT zinātniskos grādus un diplomus, stiprina to popularizēšanu ārpus EIT kopienas un attiecina tos arī uz mūžizglītības programmām;
- g) veicina paraugprakses izplatīšanu par to, kā integrēt zinību triādi, tostarp zināšanu un inovācijas kopienās un visā Savienībā, *inter alia* ar RIS starpniecību, lai izveidotu vienotu inovāciju un zināšanu nodošanas kultūru un mudinātu ZIK būt atvērtām jauniem dalībniekiem, īstenojot informatīvus pasākumus;
- h) veicina EIT kopienas radīto rezultātu un iespēju plašu izplatīšanu, izziņošanu un izmantošanu, lai visā Savienībā palielinātu izpratni un zināšanas par EIT un tā pamanāmību, kā arī veicinātu dalību EIT kopienas darbībās;
- i) atbalsta ZIK efektīvas finansiālās ilgtspējas stratēģijas izstrādē, lai mobilizētu līdzekļus no citiem publiskiem un privātiem avotiem;
- j) sekmē izcilību augstākajā izglītībā, pētniecībā un inovācijās, jo īpaši popularizējot ZIK kā izcilus partnerus inovācijas jomā;
- k) veicina daudzdisciplīnu pieeju inovācijām visās nozarēs, tostarp integrējot tehnoloģiskus, sociālus un ar tehnoloģijām nesaistītus risinājumus, ilgtspēju un jau izstrādes posmā integrētu klimatneitralitāti, organizatoriskas pieejas, uzsvāru uz uzņēmējdarbību un jaunus uzņēmējdarbības modeļus;
- l) vajadzības gadījumā nodrošina sinerģiju un papildināmību starp EIT darbībām un citām Savienības programmām saskaņā ar Regulu (ES) 2021/695;
- m) veicina specializēto zināšanu un zinātības apspriešanu, apmaiņu un izplatīšanu starp ZIK attiecībā uz inovatīviem intelektuālā īpašuma tiesību modeļiem, lai veicinātu zināšanu nodošanu un izplatīšanu gan starp vairākām ZIK, gan plašākā mērogā visā Savienībā;
- n) nodrošina nepieciešamo atbalstu un veicina sinerģiju ar ZIK, lai izstrādātu inovatīvus risinājumus;
- o) vismaz reizi divos gados organizē regulāras ieinteresēto personu foruma sanāksmes, lai informētu un diskutētu par EIT darbībām, gūto pieredzi, paraugpraksi un ieguldījumu Savienības inovāciju, pētniecības un izglītības politikā un mērķos, kā arī attiecīgā gadījumā citās Savienības politikās un mērķos un dotu iespēju ieinteresētajām personām paust savu viedokli;

- p) neatkarīgi no ieinteresēto personu foruma sanāksmēm vismaz divreiz gadā organizē DPG sanāksmes;
- q) veicina EIT kopienas kopīgo pakalpojumu struktūru izveidi;
- r) mudina laika gaitā veidot RIS centru un sadarbības centru tīklus dalībvalstīs, lai veicinātu to sadarbību EIT kopienā un ar vietējām inovācijas ekosistēmām;
- s) pārrauga to darbību īstenošanu, kuras ZIK jāveic, lai attīstītu to dalīborganizāciju, jo īpaši AII, profesionālās izglītības un apmācības sniedzēju, MVU un jaunuzņēmumu, uzņēmējdarbības un inovācijas spējas un integrētu tās inovācijas ekosistēmās visā Savienībā saskaņā ar zinību triādes pieeju;
- t) sadarbībā ar Komisiju izstrādā un pēc apspriešanās ar ZIK uzsāk un koordinē izmēģinājuma iniciatīvu, ar ko atbalsta augstākās izglītības iestāžu inovācijas un uzņēmējdarbības spējas un to integrāciju inovācijas ekosistēmās (izmēģinājuma iniciatīva augstākās izglītības jomā) un kas jāīsteno ZIK.

7. pants

ZIK

1. ZIK veic vismaz šādas darbības:

- a) veic ar inovācijām saistītas darbības un ieguldījumus ar Savienības pievienoto vērtību, tostarp papildināmībā ar Eiropas Inovācijas padomi un programmu *InvestEU* sekmē inovatīvu jaunuzņēmumu izveidi un novatoriskas uzņēmējdarbības attīstību, pilnībā integrējot augstākās izglītības un pētniecības aspektus, lai sasniegtu kritisko masu, un veicinot rezultātu izplatīšanu un izmantošanu;
- b) veic uz inovācijām vērstu pētniecību, eksperimentēšanu, prototipu izstrādi un demonstrēšanu galvenajās ekonomisko, vides un sociālo interešu jomā, pamatojoties uz rezultātiem, kuri izriet no Savienības un valstu pētījumiem, kas var stiprināt Savienības konkurētspēju starptautiskā mērogā un rast risinājumus svarīgākajiem izaicinājumiem, ar kuriem saskaras Eiropas sabiedrība, tostarp veselības un digitālā tirgus jomā;
- c) veic izglītības un apmācības darbības jo īpaši magistrantūras un doktorantūras līmenī, kā arī piedāvā profesionālās apmācības kursus jomās, kas var nodrošināt atbilstību Eiropas sociālekonomiskajām un sociālekoģiskajām vajadzībām nākotnē un kas palielina Savienības talantu bāzi, sekmē ar inovācijām saistītu prasmju attīstību, vadības un uzņēmējdarbības prasmju pilnveidi un pētnieku un studentu mobilitāti, kā arī veicina EIT izglītības un apmācības darbību, tostarp ar EIT zīmolu marķēto darbību, saņēmēju zināšanu apmaiņu, mentorēšanu un sakaru veidošanu;
- d) augstākās izglītības izmēģinājuma iniciatīvas ietvaros veic darbības, lai nodrošinātu AII labāku integrāciju inovācijas vērtību ķēdēs un ekosistēmās un savestu tās kopā ar citiem svarīgiem inovācijas dalībniekiem no zinību triādes, tādējādi uzlabojot to inovācijas un uzņēmējdarbības spēju attīstību;
- e) veic informatīvus pasākumus un izplata paraugpraksi inovāciju jomā, vēršot uzmanību uz augstākās izglītības, pētniecības un uzņēmējdarbības sadarbības izveidi, tostarp pakalpojumu un finanšu nozarē, kā arī attiecīgā gadījumā ar publiskā un trešā sektora iestādēm;
- f) īsteno RIS darbības, kas pilnībā integrētas ZIK daudzgadu stratēģijā un saistītas ar attiecīgajām pārdomātas specializācijas stratēģijām, kā definēts Regulas (ES) 2021/695 2. panta 2. punktā, lai stiprinātu inovācijas spējas un attīstītu ilgtspējīgas inovācijas ekosistēmas ar mērķi mazināt inovācijas snieguma atšķirības un plaису visā Savienībā;
- g) attiecīgā gadījumā cenšas panākt sinerģiju un papildināmību starp ZIK darbībām un Savienības, valstu un reģionālajām programmām, jo īpaši EIP, citām Eiropas partnerībām un pamatprogrammas "Apvārsnis Eiropa" uzdevumiem;
- h) saskaņā ar 18. pantu piesaista līdzekļus no publiskiem un privātiem avotiem, jo īpaši cenšoties palielināt to budžeta daļu no privātiem avotiem un no ienākumiem, ko rada pašu darbības;
- i) pēc pieprasījuma sniedz informāciju par pētniecības un inovācijas sniegumu un rezultātiem, kā arī par ZIK darbību ietvaros radītajām saistītajām intelektuālā īpašuma tiesībām un par attiecīgajiem izgudrotājiem.

2. Neskarot partnerības nolīgumus un dotāciju nolīgumus starp EIT un ZIK, zināšanu un inovāciju kopienām ir ievērojama autonomija izveidot savu iekšējo organizāciju un sastāvu, kā arī savu darba kārtību un darba metodes, ja tas ļauj panākt progresu ZIK un EIT mērķu sasniegšanā, vienlaikus ņemot vērā pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa” stratēģisko plānošanu un EIT stratēģisko virzienu, kas izklāstīts SIP un ko noteikusi valde.

ZIK jo īpaši:

- a) izveido tādus pārredzamus iekšējās pārvaldības mehānismus, kas atspoguļo augstākās izglītības, pētniecības un inovācijas zinību triādi;
- b) ar skaidriem un pārredzamiem pievienošanās un izstāšanās kritērijiem, tostarp ar atklātu uzaicinājumu starpniecību, nodrošina un veicina to atvērtību visām potenciālām jaunām partnerorganizācijām visā Savienībā, kuras partnerībai sniedz pievienoto vērtību;
- c) izstrādā iekšējos noteikumus, tostarp rīcības kodeksus, kas nodrošina to atklātu un pārredzamu darbību;
- d) izstrādā un īsteno to uzņēmējdarbības plānus;
- e) izstrādā un īsteno stratēģijas, lai sasniegtu finansiālu ilgtspēju.

3. ZIK var pieņemt pasākumus un iniciatīvas nolūkā mazināt Covid-19 krīzes sekas, jo īpaši darbības, kuru mērķis ir palielināt mikrouzņēmumu, MVU un jaunuzņēmumu, kā arī studentu, pētnieku un darbinieku izturētspēju.

4. EIT attiecības ar katru ZIK balstās uz partnerības nolīgumu, dotāciju nolīgumu vai, ievērojot 12. pantu, sadarbības memorandu.

8. pants

Dalības un rezultātu izplatīšanas noteikumi

Piemēro pamatprogrammā “Apvārsnis Eiropa” paredzētos dalības un rezultātu izplatīšanas noteikumus. Atkāpjoties no minētajiem noteikumiem:

- a) šīs regulas 9. panta 3. un 4. punktā ir noteikti obligātie nosacījumi ZIK izveidei;
- b) ZIK pievienotās vērtības darbībām attiecīgā gadījumā var piemērot īpašus noteikumus par īpašumtiesībām, piekļuves tiesībām, izmantošanu un izplatīšanu.

9. pants

ZIK atlase un noteikšana

1. EIT uz konkurenci pamatota, atklāta un pārskatāma konkursa kārtībā veic atlasi un nosaka partnerību, kas kļūs par ZIK. Piemēro Regulā (ES) 2021/695, tostarp tās 28. panta 3. punktā, paredzētos nosacījumus un kritērijus, kā arī Eiropas partnerību atlases kritērijus. Valde var turpmāk precizēt minētos kritērijus, pieņemot un publicējot ZIK atlases kritērijus, kuru pamatā ir izcilības un inovāciju atbilstības principi globālu izaicinājumu risināšanā un Savienības politisko prioritāšu īstenošanā.

2. EIT sāk ZIK atlasi un noteikšanu saskaņā ar SIP noteiktajām prioritārajām jomām un grafiku, ņemot vērā prioritātes, kas noteiktas pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa” stratēģiskajā plānošanā.

3. Obligāts nosacījums ZIK izveidei ir vismaz trīs tādu neatkarīgu partnerorganizāciju dalība, no kurām vismaz viena ir AII, viena ir pētniecības organizācija un viens ir privāts uzņēmums un kuras izveidotas vismaz trīs dažādās dalībvalstīs.

4. Papildus 3. punktā paredzētajam nosacījumam vismaz divām trešdaļām ZIK sastāvā esošo partnerorganizāciju ir jābūt izveidotām dalībvalstīs.

5. Pirms sākt jaunu ZIK atlases procedūru, EIT pieņem un publicē ZIK darbības finansēšanas, pārraudzības un izvērtēšanas kritērijus un procedūras. EIT nekavējoties informē DPG un Eiropas Parlamentu par minētajiem kritērijiem un procedūrām.

*10. pants***ZIK izvērtēšanas un pārraudzības principi**

EIT, pamatojoties uz rādītājiem un pārraudzības nosacījumiem, kas noteikti, cita starpā, Regulā (ES) 2021/695 un SIP, un ciešā sadarbībā ar Komisiju pastāvīgi pārbauda un periodiski veic ārējus izvērtējumus par katras ZIK sniegumu, rezultātus un panākto ietekmi, tostarp ZIK progresu ceļā uz finansiālo ilgtspēju, izmaksu efektivitāti un atvērtību jauniem dalībniekiem.

Šādas pārraudzības un izvērtēšanas rezultātus iesniedz Eiropas Parlamentam un Padomei un publisko.

*11. pants***Partnerības nolīguma darbības ilgums, pagarināšana un izbeigšana**

1. Atkāpjoties no Finanšu regulas 130. panta 4. punkta c) apakšpunkta, EIT ar ZIK var noslēgt partnerības nolīgumu ar sākotnējo darbības laiku uz septiņiem gadiem.
2. Pamatojoties uz ZIK pastāvīgu pārraudzību saskaņā ar 10. pantu, EIT valdes uzraudzībā veic vidusposma pārskatīšanu attiecībā uz ZIK sniegumu un darbībām, aptverot partnerības nolīguma pirmos trīs gadus.

Partnerības nolīguma pagarināšanas gadījumā EIT veic šādu vidusposma pārskatīšanu par pirmajiem trim gadiem pēc tā pagarināšanas.

Valde minētos vidusposma pārskatus publisko.

3. Pirms 1. punktā minētā septiņu gadu perioda beigām EIT valdes uzraudzībā ar neatkarīgu ārējo ekspertu atbalstu veic visaptverošu katras ZIK snieguma un darbību novērtējumu.
4. Pēc apspriešanās ar DPG valde var pagarināt partnerības nolīgumu vēl uz laiku līdz septiņiem gadiem vai pārtraukt EIT finansiālo ieguldījumu un nepagarināt partnerības nolīgumu ar ZIK, pamatojoties uz:
 - a) 2. punkta pirmajā daļā minētā vidusposma pārskata rezultātiem; kā arī
 - b) 3. punktā minētā visaptverošā novērtējuma rezultātiem.

Pirms 1. punktā minētā septiņu gadu laikposma pagarināšanas EIT informē Eiropas Parlamentu un Padomi.

5. Lai izlemtu, vai pagarināt partnerības nolīgumu ar ZIK saskaņā ar 4. punktu, valde ņem vērā Regulā (ES) 2021/695 noteiktos Eiropas partnerību īstenošanas, pārraudzības un izvērtēšanas kritērijus un – attiecībā uz ZIK – šādus jautājumus:

- a) to nozīmi attiecībā uz Savienības globālajiem izaicinājumiem;
- b) to Savienības pievienoto vērtību un atbilstību EIT mērķiem;
- c) to mērķu sasniegšanu;
- d) to centienus saskaņot savas darbības ar citām attiecīgām pētniecības un inovācijas iniciatīvām;
- e) to spēju nodrošināt atvērtību jaunu locekļu uzņemšanai;
- f) to sasniegumus jaunu locekļu piesaistīšanā no visas Savienības;
- g) to, kā tās ievēro labas pārvaldības principus;
- h) to centienus un rezultātus dzimumsensitīvu pasākumu un darbību izstrādē un īstenošanā; kā arī
- i) to spēju attīstīt ilgtspējīgas inovācijas ekosistēmas un sasniegto finansiālās ilgtspējas līmeni.

6. Ja ZIK pastāvīgā pārraudzība, vidusposma pārskats vai visaptverošais novērtējums, kas minēti šā panta 2. un 3. punktā, uzrāda nepietiekamu progresu 10. pantā minētajās jomās vai norāda uz Savienības pievienotās vērtības trūkumu, valde veic attiecīgus korektīvus pasākumus, tostarp EIT finansiālā ieguldījuma samazināšanu, grozīšanu vai anulēšanu vai partnerības nolīguma izbeigšanu.

7. Pirms partnerības nolīguma termiņa beigām EIT valdes uzraudzībā veic ZIK snieguma un darbību galīgo pārskatīšanu. Ja galīgajā pārskatīšanā pirms partnerības nolīguma termiņa beigām tiek uzrādīti pozitīvi rezultāti, EIT var ar ZIK noslēgt sadarbības memorandu.

12. pants

Sadarbības memorands

1. Sadarbības memoranda darbības ilgumu, saturu un struktūru nosaka valde, ņemot vērā padziļinātu un neatkarīgu pētījumu. Pētījumā ietver novērtējumu par ZIK centieniem panākt finansiālu ilgtspēju, gūtajiem ieņēmumiem un ZIK finanšu perspektīvu. Turklāt novērtējumā apzina visas darbības, kuru turpināšana varētu būt apdraudēta resursu trūkuma dēļ.

2. Sadarbības memorandā iekļauj:

- a) tiesības un pienākumus, kas saistīti ar zinību triādes darbību turpināšanu, kā arī ZIK ekosistēmas un tīkla uzturēšanu;
- b) nosacījumus EIT zīmola izmantošanai un dalībai EIT balvas konkursos un citās EIT organizētās iniciatīvās;
- c) nosacījumus dalībai augstākās izglītības un apmācības pasākumos, tostarp EIT zīmes izmantošanai izglītības un apmācības programmās un attiecībās ar EIT Absolventu kopienu;
- d) nosacījumus EIT dalībai konkursos attiecībā uz dažām konkrētām darbībām, tostarp savstarpējām ZIK darbībām un kopīgiem pakalpojumiem;
- e) nosacījumus papildu atbalstam no EIT starpvalstu koordinācijas pasākumiem starp sadarbības centriem ar augstu Savienības pievienoto vērtību.

3. Ja sadarbības memorands nav noslēgts, ZIK savās darbībās neizmanto EIT zīmolu.

13. pants

Zinātniskie grādi un diplomu

1. Zinātniskos grādus un diplomus, kas saistīti ar 7. panta 1. punkta c) apakšpunktā minētajām augstākās izglītības darbībām, izdod iesaistītās AII un profesionālās izglītības un apmācības sniedzēji saskaņā ar attiecīgās valsts noteikumiem un akreditācijas procedūrām. EIT un ZIK partnerības nolīgumos, dotāciju nolīgumos un sadarbības memorandos paredz, ka šādi zinātniskie grādi un diplomu arī tiek apzīmēti kā EIT grādi un diplomu.

2. EIT mudina iesaistītās AII un profesionālās izglītības un apmācības sniedzējus:

- a) piešķirt kopīgus vai vairākus zinātniskos grādus un diplomus, kas atspoguļo ZIK integrēto būtību un ko var izsniegt arī viena AII vai profesionālās izglītības un apmācības sniedzējs;
- b) izplatīt paraugpraksi horizontālos jautājumos;
- c) atbalstīt un popularizēt EIT zīmolu savā apmācībā un diplomos;
- d) izstrādāt dažādas stratēģijas ar mērķi veicināt efektīvu sadarbību ar inovācijas ekosistēmām un uzņēmumiem un stiprināt uzņēmējdarbības garu;
- e) izstrādāt programmas, kas vērstas uz mūžizglītību un sertifikāciju;

- f) pievērst īpašu uzmanību dzimumu līdzsvara un dzimumu līdztiesības pieejai, it sevišķi jomās, kurās sievietes joprojām ir nepietiekami pārstāvētas, piemēram, informācijas un komunikācijas tehnoloģiju, zinātnes, tehnoloģiju, inženierzinātņu un matemātikas jomā;
- g) ņemt vērā:
 - i) Savienības rīcību saskaņā ar LESD 165. un 166. pantu;
 - ii) rīcību, kas veikta saistībā ar Eiropas augstākās izglītības telpu.

14. pants

EIT operatīvā neatkarība un saskaņotība ar Savienības, dalībvalstu un starpvaldību rīcību

1. EIT veic savas darbības neatkarīgi no valstu iestādēm un ārēja spiediena, vienlaikus ar koordinācijas palīdzību nodrošinot šo darbību konsekveni ar citām darbībām un instrumentiem, ko īsteno Savienības līmenī, jo īpaši augstākās izglītības, pētniecības un inovācijas jomā.
2. EIT arī cenšas panākt sinerģiju un papildināmību, pienācīgi ņemot vērā reģionālā, valsts un starpvaldību līmeņa politikas virzienus un iniciatīvas, lai izmantotu paraugpraksi, vispāratzītas koncepcijas un esošos resursus.

Komisija piedāvā EIT nepieciešamo atbalstu, lai izveidotu pienācīgu sinerģiju un papildināmību ar citām saskaņā ar Regulu (ES) 2021/695 veiktām darbībām, kā arī citām Savienības iniciatīvām un programmām, vienlaikus izvairoties no dublēšanās.

Komisija sniedz EIT ieteikumus par to, kā samazināt ZIK administratīvo slogu.

15. pants

Juridiskais statuss

1. EIT ir Savienības struktūra, un tā ir tiesību subjekts. EIT visās dalībvalstīs ir visplašākā tiesības spēja, ko šo valstu tiesību akti paredz juridiskām personām. EIT var iegādāties kustamu un nekustamu īpašumu vai rīkoties ar to, kā arī būt par pusi tiesas procesā.
2. Uz EIT attiecas LES un LESD pievienotais Protokols Nr. 7 par privilēģijām un imunitāti Eiropas Savienībā.

16. pants

Saistības

1. Par savu saistību izpildi ir atbildīgs tikai pats EIT.
2. EIT līgumsaistības reglamentē attiecīgie līguma noteikumi un tiesību akti, kas piemērojami konkrētajam līgumam.

Eiropas Savienības Tiesai ("Tiesa") ir jurisdikcija atbilstīgi EIT noslēgtos līgumos iekļautām šķīrējtiesas klauzulām.

3. Ja pastāv ārpuslīgumiskā atbildība, EIT saskaņā ar vispārējiem principiem, kas ir kopīgi dalībvalstu tiesību aktiem, atlīdzina jebkādu kaitējumu, ko tā radījusi vai ko radījis tās personāls, pildot savus pienākumus.

Visi strīdi, kas saistīti ar minēto zaudējumu atlīdzināšanu, ir Tiesas jurisdikcijā.

4. EIT maksājumus saskaņā ar 2. un 3. punktā minēto atbildību un saistībā ar to radušās izmaksas un izdevumus uzskata par EIT izdevumiem un sedz no EIT līdzekļiem.

5. Tiesas jurisdikcijā ir lietas, kas pret EIT ierosinātas saskaņā ar LESD 263. un 265. pantu.

17. pants

Pārskatāmība un piekļuve dokumentiem

1. EIT un ZIK nodrošina, ka to darbības tiek īstenotas ļoti pārskatāmi. Konkrēti, EIT un ZIK izveido brīvi pieejamu tīmekļa vietni, kurā sniedz informāciju par to darbību un iespējām, ko tie nodrošina, jo īpaši par atklātiem uzaicinājumiem iesniegt priekšlikumus.
2. EIT un ZIK dara pieejamu detalizētu informāciju par to publicētajiem uzaicinājumiem iesniegt priekšlikumus, tostarp informāciju par to izvērtēšanas procesiem un minēto uzaicinājumu iesniegt priekšlikumus rezultātiem. Minēto informāciju savlaicīgi meklējamā un izsekojamā veidā dara pieejamu attiecīgajās Savienības finansēto pētniecības un inovācijas projektu kopīgajās tiešsaistes datubāzēs saskaņā ar Regulu 2021/695.
3. Pirms uzaicinājumu iesniegt priekšlikumus ZIK atlasei izteikšanas EIT publisko savu reglamentu, īpašos finanšu noteikumus, kas minēti 23. panta 1. punktā, un sīki izklāstītus kritērijus ZIK atlasei, kas minēti 9. pantā.
4. EIT nekavējoties publisko savu 19. pantā minēto vienoto plānošanas dokumentu un konsolidēto gada darbības pārskatu.
5. Neskarot 6. un 7. punktu, EIT trešām personām neizpauž saņemtu konfidenciālu informāciju, kuru ir lūgts un ir pamats uzskatīt par konfidenciālu.
6. Uz EIT struktūru locekļiem attiecas LESD 339. pantā minētā konfidencialitātes ievērošanas prasība.

Uz informāciju, ko EIT apkopo saskaņā ar šo regulu, attiecas Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1725 ⁽¹¹⁾.

7. Uz EIT rīcībā esošajiem dokumentiem attiecas Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1049/2001 ⁽¹²⁾.

8. Uz EIT attiecas Padomes Regula Nr. 1 ⁽¹³⁾. Tulkotāšanas pakalpojumus, kas nepieciešami EIT darbībai, nodrošina Eiropas Savienības iestāžu Tulkotāšanas centrs, kas izveidots ar Padomes Regulu (EK) Nr. 2965/94 ⁽¹⁴⁾.

18. pants

ZIK finansēšana

1. ZIK finansē konkrēti no šādiem avotiem:
 - a) partnerorganizāciju iemaksām, kas veido būtisku finansējuma avotu;
 - b) dalībvalstu, asociēto valstu vai citu trešo valstu vai to publisko iestāžu brīvprātīgām iemaksām;

⁽¹¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2018/1725 (2018. gada 23. oktobris) par fizisku personu aizsardzību attiecībā uz personas datu apstrādi Savienības iestādēs, struktūrās, birojos un aģentūrās un par šādu datu brīvu apriti un ar ko atceļ Regulu (EK) Nr. 45/2001 un Lēmumu Nr. 1247/2002/EK (OV L 295, 21.11.2018., 39. lpp.).

⁽¹²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1049/2001 (2001. gada 30. maijs) par publisku piekļuvi Eiropas Parlamenta, Padomes un Komisijas dokumentiem (OV L 145, 31.5.2001., 43. lpp.).

⁽¹³⁾ Padomes Regula Nr. 1 (1958. gada 15. aprīlis), ar ko nosaka Eiropas Ekonomikas kopienā lietojamās valodas (OV L 17, 6.10.1958., 385. lpp.).

⁽¹⁴⁾ Padomes Regula (EK) Nr. 2965/94 (1994. gada 28. novembris), ar ko izveido Eiropas Savienības iestāžu Tulkotāšanas centru (OV L 314, 7.12.1994., 1. lpp.).

- c) starptautisku struktūru vai iestāžu iemaksām;
 - d) pašu ZIK aktīvu un darbības ieņēmumiem un autoratlīdzību ieņēmumiem saistībā ar intelektuālā īpašuma tiesībām;
 - e) kapitāla ieguldījumiem;
 - f) privātpersonu, iestāžu, fondu vai citu saskaņā ar valstu tiesību aktiem dibinātu struktūru novēlējumiem, dāvinājumiem un iemaksām;
 - g) EIT finansiālajām iemaksām;
 - h) finanšu instrumentiem, tostarp tādiem, ko finansē no Savienības vispārējā budžeta.
2. Nosacījumus par piekļuvi EIT finansiālajam ieguldījumam paredz ETI finanšu noteikumos, kas minēti 23. panta 1. punktā.
3. Budžeta saistības attiecībā uz darbībām, kas ilgst vairāk nekā vienu finanšu gadu, var sadalīt gada maksājumos, kuri veicami vairāku gadu laikā, ņemot vērā ZIK finansiālo vajadzību, kas jānosaka katru gadu, pienācīgu pārraudzību.
4. EIT finansiālais ieguldījums ZIK var segt līdz 100 % no ZIK pievienotās vērtības darbību kopējām atbilstīgajām izmaksām ZIK pastāvēšanas sākumposmā. Šāds ieguldījums laika gaitā pakāpeniski samazinās atbilstīgi SIP noteiktajām finansējuma likmēm.
5. ZIK un to partnerorganizācijas var pieteikties Savienības finansējumam, jo īpaši saistībā ar Savienības programmām un fondiem, saskaņā ar attiecīgajiem noteikumiem. Šāds finansējums nesedz izmaksas, kuras jau tiek segtas no citas Savienības programmas.
6. Partnerorganizāciju iemaksas ZIK finansēšanā nosaka saskaņā ar finansējuma likmēm, kas minētas 4. punktā, un tās atspoguļo ZIK stratēģiju finansiālās ilgtspējas sasniegšanai.
7. EIT izveido uz darbības rezultātiem balstītu sadales mehānismu, lai savu finansiālo ieguldījumu piešķirtu ZIK. Tas ietver ZIK uzņēmējdarbības plānu un darbības novērtēšanu, veicot pastāvīgu pārraudzību saskaņā ar 10. pantu un kā norādīts SIP.

19. pants

Plānošana un ziņošana

1. EIT saskaņā ar saviem finanšu noteikumiem, kas minēti 23. panta 1. punktā, pieņem vienotu plānošanas dokumentu, kura pamatā ir SIP un kurā ir:
- a) pārskats par galvenajām prioritātēm un plānotajām EIT un ZIK iniciatīvām;
 - b) finansiālo vajadzību un avotu aplēse;
 - c) vajadzīgā personāla aplēse, kas izriet no jaunajiem uzdevumiem;
 - d) atbilstīgas kvalitatīvas un kvantitatīvas metodes, rīki un rādītāji EIT un ZIK darbību pārraudzībai, izmantojot uz ietekmi orientētu un uz sniegumu balstītu pieeju;
 - e) citi komponenti, kā noteikts tā finanšu noteikumos.
2. EIT pieņem konsolidētu gada darbības pārskatu, kas ietver vispusīgu informāciju par iepriekšējā kalendārā gada īstenotajām EIT un ZIK darbībām un par EIT ieguldījumu pamatprogrammā "Apvārsnis Eiropa" noteikto mērķu sasniegšanā un ieguldījumu Savienības inovācijas, pētniecības un izglītības politikā un mērķos. Konsolidētajā gada darbības pārskatā novērtē panāktos rezultātus izvirzīto mērķu un rādītāju sasniegšanā un noteiktā grafika ievērošanā, ar veiktajām darbībām saistītos riskus, resursu izmantojumu, tostarp ieguldījumu klimata politikas integrēšanas mērķa sasniegšanā saskaņā ar Regulu 2021/695 sadalījumā pa ZIK, un EIT vispārējo darbību. Konsolidētajā gada darbības pārskatā iekļauj papildu vispusīgu informāciju saskaņā ar EIT finanšu noteikumiem.

Līdz 2022. gada 29. maijam un pēc tam katru gadu direktors iesniedz konsolidēto gada darbības pārskatu Eiropas Parlamenta kompetentajām komitejām.

20. pants

EIT pārraudzība un izvērtējums

1. EIT gādā par to, lai tā darbības, tostarp ZIK pārziņā esošās darbības, tiktu nepārtraukti un sistemātiski pārraudzītas un regulāri neatkarīgi izvērtētas saskaņā ar tā finanšu noteikumiem, tādējādi nodrošinot gan augstākās kvalitātes rezultātus, gan zinātnisku izcilību, gan arī resursu efektīvāku izlietojumu. Pārraudzības un izvērtējumu rezultātus publicē.
2. Komisija ar neatkarīgu ārēju ekspertu palīdzību un ņemot vērā ieinteresēto personu viedokļus, laikus veic EIT un ZIK vidusposma un galīgo izvērtējumu. Minētos izvērtējumus ņem vērā pamatprogrammas "Apvārsnis Eiropa" izvērtējumos, kas paredzēti Regulas (ES) 2021/695 52. pantā.

Minētajos izvērtējumos pārbauda, kā EIT pilda savu pamatuzdevumu un sasniedz mērķus, un ietver EIT un ZIK darbības. Tajos novērtē EIT Savienības pievienoto vērtību un ietekmi visā Savienībā un RIS darbību ietekmi, EIT veikto darbību atvērtību, efektivitāti, lietderību un nozīmīgumu un to saderību un papildināmību ar attiecīgajiem Savienības un valstu politikas virzieniem, tostarp sinerģiju ar citām pamatprogrammas "Apvārsnis Eiropa" daļām, jo īpaši ar citām Eiropas partnerībām, pamatuzdevumiem un EIP.

Vidusposma izvērtējumā cita starpā izvērtē arī augstākās izglītības izmēģinājuma iniciatīvas rezultātus un ietekmi, ZIK finansiālās ilgtspējas stratēģiju efektivitāti un sadarbību starp EIT un īstenošanas struktūrām pamatprogrammas "Apvārsnis Eiropa" III pīlāra "Inovatīva Eiropa" ietvaros. Šajā sakarībā EIT izvērtējumus izmanto pamatprogrammas "Apvārsnis Eiropa" izvērtējumos, arī ņemot vērā pamatprogrammas "Apvārsnis Eiropa" III pīlāra "Inovatīva Eiropa" sistemātisku izvērtēšanu, jo īpaši attiecībā uz "vienas pieturas aģentūru" inovācijai.

3. Komisija var veikt papildu izvērtējumus par stratēģiski nozīmīgiem tematiem vai jautājumiem, izmantojot pārredzamā procesā atlasītu neatkarīgu ārēju ekspertu palīdzību, pārbaudīt EIT panākto progresu izvirzīto mērķu sasniegšanā, apzināt faktorus, kuri veicina darbību īstenošanu, un apzināt paraugpraksi. Veicot minētos papildu izvērtējumus, Komisija pilnībā ņem vērā administratīvo slogu uz EIT un ZIK.
4. Komisija minēto izvērtējumu rezultātus kopā ar saviem konstatējumiem dara zināmus Eiropas Parlamentam, Padomei, Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejai un Reģionu komitejai. Īstenojot EIT programmas un darbības, valde pienācīgi ņem vērā izvērtējumos ietvertos secinājumus.

21. pants

EIT budžets

1. EIT ieņēmumus veido Savienības ieguldījums. EIT ieņēmumi var ietvert arī iemaksas no citiem privātiem un publiskiem avotiem.

Savienības ieguldījumu sniedz no pamatprogrammas "Apvārsnis Eiropa" finansiālā ieguldījuma, kas noteikts 2 726 000 000 EUR apmērā faktiskajās cenās, kā arī tiek piešķirta papildu summa 210 000 000 EUR apmērā nemainīgajās 2018. gada cenās laikposmā no 2021. līdz 2027. gadam.

EIT var saņemt papildu finanšu resursus no citām Savienības programmām.

2. EIT finansiālais ieguldījums ZIK tiek piešķirts no 1. punktā minētā Savienības ieguldījuma.

22. pants

EIT gada budžeta izstrāde un pieņemšana

1. EIT budžeta saturu un struktūru nosaka saskaņā ar tā finanšu noteikumiem. EIT izdevumi ietver darbinieku atalgojumu, administratīvos un infrastruktūras izdevumus un darbības izdevumus. Administratīvajiem izdevumiem jābūt pēc iespējas mazākiem. EIT budžeta ieņēmumi un izdevumi ir līdzsvarā.
2. Direktors sagatavo EIT ieņēmumu un izdevumu tāmes projektu nākamajam finanšu gadam un nosūta to valdei.
3. Valde pieņem EIT ienākumu un izdevumu tāmes projektu, kam pievieno štata plāna projektu, un līdz datumam, kas noteikts EIT finanšu noteikumos, kā daļu no vienotā plānošanas dokumenta tos iesniedz Eiropas Parlamentam, Padomei un Komisijai.
4. Valde pieņem EIT budžetu. EIT budžets kļūst galīgs pēc Savienības vispārējā budžeta galīgās pieņemšanas. Vajadzības gadījumā to attiecīgi koriģē.
5. Valde iespējami īsā laikā paziņo budžeta lēmēj institūcijai par nodomiem īstenot projektus, jo īpaši ar īpašumu saistītus projektus, piemēram, ēku nomas vai iegādes jomā, kuriem var būt ievērojama finansiālā ietekme uz EIT budžeta finansēšanu. Tā par to informē Komisiju.
6. Būtiskas izmaiņas EIT budžetā veic tādā pašā kārtībā.

23. pants

Budžeta izpilde un kontrole

1. EIT pieņem savus finanšu noteikumus saskaņā ar Finanšu regulas 70. panta 3. punktu. Tiek pienācīgi ņemta vērā vajadzība pēc pietiekamas darbības elastības, kas ļautu EIT sasniegt savus mērķus un piesaistīt un saglabāt privātā sektora partnerus.
2. Finansiālās iemaksas EIT no pamatprogrammas "Apvārsnis Eiropa" un citām Savienības programmām veic saskaņā ar minēto programmu noteikumiem.
3. EIT budžetu izpilda direktors.
4. EIT pārskatus konsolidē ar Komisijas pārskatiem.

24. pants

Savienības finansiālo interešu aizsardzība

1. Krāpšanas, korupcijas un citu nelikumīgu darbību apkarošanas nolūkā uz EIT attiecas Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, Euratom) Nr. 883/2013 ⁽¹⁵⁾.
2. EIT pievienojas Iestāžu 1999. gada 25. maija nolīgumam starp Eiropas Parlamentu, Eiropas Savienības Padomi un Eiropas Kopienu Komisiju par iekšējo izmeklēšanu, ko veic Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai (OLAF) ⁽¹⁶⁾. Valde oficiāli noformē minēto pievienošanu un nosaka nepieciešamos pasākumus, lai palīdzētu OLAF veikt iekšējo izmeklēšanu.

⁽¹⁵⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, Euratom) Nr. 883/2013 (2013. gada 11. septembris) par izmeklēšanu, ko veic Eiropas Birojs krāpšanas apkarošanai (OLAF), un ar ko atceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 1073/1999 un Padomes Regulu (Euratom) Nr. 1074/1999 (OV L 248, 18.9.2013., 1. lpp.).

⁽¹⁶⁾ OV L 136, 31.5.1999., 15. lpp.

3. Visos lēmumos, kurus pieņem EIT, un visos partnerības nolīgumos un dotāciju nolīgumos, kurus noslēdz EIT, tiek skaidri paredzēts, ka OLAF un Revīzijas palāta var uz vietas pārbaudīt to līgumslēdzēju un apakšuzņēmēju dokumentus, kuri saņēmuši Savienības līdzekļus, tostarp galīgo līdzekļu saņēmēju telpās.

25. pants

EIT likvidācija

EIT likvidācija notiek Komisijas uzraudzībā atbilstīgi piemērojamiem tiesību aktiem. Partnerības nolīgumos vai dotāciju nolīgumos ar ZIK izklāsta attiecīgus rīcības noteikumus.

26. pants

Pārskatīšana

Līdz 2026. gada 31. decembrim Komisija, pamatojoties uz 20. panta 2. un 3. punktā minēto izvērtējumu rezultātiem, attiecīgā gadījumā iesniedz visus priekšlikumus šīs regulas grozījumiem, kurus tā uzskata par nepieciešamiem, jo īpaši attiecībā uz EIT pamatuzdevumu un mērķiem, kas noteikti 3. pantā, un nolūkā turpināt EIT budžetu pēc 3. un 21. pantā noteiktā perioda saskaņā ar attiecīgo Savienības pētniecības un inovācijas pamatprogrammu.

27. pants

Atcelšana

Regulu (EK) Nr. 294/2008 atceļ no 2021. gada 28. maija, izņemot tās 3. un 5. pantu, 6. panta 1. punktu un 7., 14., 17. un 19. pantu, ko atceļ no 2021. gada 1. janvāra.

Atsauces uz atceltajām regulām uzskata par atsaucēm uz šo regulu, un tās lasa saskaņā ar III pielikumā iekļauto atbilstības tabulu.

28. pants

Stāšanās spēkā un piemērošana

Šī regula stājas spēkā dienā, kad to publicē Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī.

Šīs regulas 3., 4. un 6. pantu, 7. panta 1. un 3. punktu un 8., 9., 18. un 21. pantu piemēro no 2021. gada 1. janvāra.

Šī regula uzliek saistības kopumā un ir tieši piemērojama visās dalībvalstīs.

Briselē, 2021. gada 20. maijā

Eiropas Parlamenta vārdā –
priekšsēdētājs
D. M. SASSOLI

Padomes vārdā –
priekšsēdētāja
A. P. ZACARIAS

I PIELIKUMS

EIROPAS INOVĀCIJU UN TEHNOLOĢIJU INSTITŪTA STATŪTI

1. SADAĻA

VALDES SASTĀVS

1. Valdē ir piecpadsmit locekļi, kurus pārredzamā veidā ieceļ Komisija un starp kuriem līdzsvaroti ir pārstāvēti locekļi ar pieredzi augstākās izglītības, pētniecības, inovācijas vai uzņēmējdarbības jomā. Iecelšana notiek pēc atklāta uzaicinājuma izteikt ieinteresētību. Valdes locekļu pilnvaru termiņš ir četri gadi. Komisija var pagarināt šo pilnvaru termiņu vienu reizi uz diviem gadiem, pamatojoties uz valdes priekšlikumu.

Ieceļot valdes locekļus, Komisija dara visu iespējamo, lai valdē tiktu līdzsvaroti pārstāvēti locekļi ar pieredzi augstākās izglītības (tostarp profesionālās izglītības un apmācības), pētniecības, inovācijas un uzņēmējdarbības jomā, kā arī lai tiktu nodrošināts dzimumu un ģeogrāfiskais līdzsvars un būtu atspoguļota augstākās izglītības, pētniecības un inovācijas atšķirīgā vide visā Savienībā.

Vajadzības gadījumā valde iesniedz Komisijai kandidātu sarakstu jauna locekļa vai locekļu iecelšanai. Sarakstā iekļautos kandidātus atlasa, pamatojoties uz EIT iniciētas pārskatāmas un atklātas procedūras rezultātiem.

Komisija ieceļ valdes locekli vai locekļus saskaņā ar procedūru, kas noteikta pirmajā, otrajā un trešajā daļā, un informē Eiropas Parlamentu un Padomi par minēto valdes locekļu atlases procedūru un galīgo iecelšanu.

Ja kāds valdes loceklis nevar pildīt amata pienākumus atlikušajā pilnvaru laikā, viņa aizstājēju ieceļ uz attiecīgā locekļa atlikušo pilnvaru laiku saskaņā ar pirmajā, otrajā un trešajā daļā noteikto procedūru. Aizstājēju, kurš bijis valdes sastāvā mazāk nekā divus gadus, Komisija pēc valdes pieprasījuma var atkārtoti iecelt amatā uz papildu četru gadu laikposmu.

Komisija ieceļ trīs papildu valdes locekļus, lai līdz 2022. gada 29. novembrim valdē būtu 15 locekļi. Valdes locekļi, kas iecelti pirms 2021. gada 28. maija, pabeidz savu neatjaunojamo pilnvaru termiņu.

Pienācīgi pamatotos izņēmuma gadījumos, jo īpaši, lai saglabātu valdes profesionālo ētiku, Komisija pēc savas iniciatīvas var izbeigt valdes locekļa pilnvaru termiņu.

2. Valdes locekļi darbojas EIT interesēs, neatkarīgi un pārredzami aizsargājot tā pamatuzdevumu un mērķus, identitāti, autonomiju un saskaņotību.
3. Valde var uzaicināt EIP padomes locekli vai citas ieinteresētās personas piedalīties tās sanāsmēs kā novērotājus.
4. EIT pamatuzdevuma un mērķu izpildē valde savus pienākumus, kas noteikti 3. pantā, veic Komisijas uzraudzībā.

2. SADAĻA

VALDES PIENĀKUMI

1. Valde, īstenojot savu atbildību par EIT un ZIK darbību vadīšanu un pārraudzīšanu, pieņem stratēģiskus lēmumus. Tā jo īpaši:
 - a) pēc apspriešanās ar esošajām ZIK un ņemot vērā to viedokļus, pieņem un publisko EIT ieguldījumu Komisijas priekšlikumā par SIP;

- b) pieņem EIT vienoto plānošanas dokumentu, budžetu, gada pārskatus un bilanci, kā arī konsolidēto gada darbības pārskatu;
 - c) pieņem pamatotos kritērijus un skaidras un pārredzamas procedūras uz sniegumu balstītai ZIK finansēšanai, tostarp lēmumu par tām piešķiramā EIT finansiālā ieguldījuma maksimālo apjomu, lai īstenotu attiecīgo ZIK uzņēmējdarbības plānus un sasniegtu SIP noteiktos mērķus saskaņā ar 10. pantu, ņemot vērā 11. panta 4. un 5. punktā noteiktās prasības, tostarp ZIK progresu finansiālās ilgtspējas sasniegšanā;
 - d) pieņem ZIK atlases procedūru saskaņā ar 9. pantu un SIP;
 - e) izvēlas un nosaka ZIK partnerību saskaņā ar 9. pantā izklāstītajiem nosacījumiem un kritērijiem un vajadzības gadījumā atsauc šādu lēmumu;
 - f) pilnvaro direktoru sagatavot, apspriest un noslēgt partnerības nolīgumus un dotāciju nolīgumus ar ZIK;
 - g) nosaka sadarbības memorandu darbības ilgumu, saturu un struktūru saskaņā ar 12. pantu un pilnvaro direktoru sagatavot un apspriest sadarbības memorandumus ar ZIK, un pēc apspriesto memorandu izskatīšanas uzdod direktoram tos noslēgt;
 - h) pilnvaro direktoru pagarināt partnerības nolīgumus ar ZIK pēc sākotnēji noteiktā termiņa, ja SIP noteiktās vidusposma pārskata un visaptverošā novērtējuma rezultāti pirms šā termiņa beigām saskaņā ar 10. un 11. pantu ir pozitīvi;
 - i) pilnvaro direktoru sagatavot, apspriest un noslēgt dotāciju nolīgumus ar citām juridiskām personām;
 - j) saskaņā ar 10., 11., 19. un 20. pantu pieņem efektīvas, lietderīgas, pārredzamas un nepārtrauktas pārraudzības un izvērtēšanas procedūras, tostarp pienācīgu rādītāju kopumu, un uzrauga, kā direktors tos īsteno;
 - k) veic atbilstīgus korektīvus pasākumus attiecībā uz ZIK, kuru sniegums nav apmierinošs, tostarp samazina, maina vai atsauc EIT finansiālo ieguldījumu minētajās ZIK vai izbeidz ar tām noslēgtos partnerības nolīgumus, pamatojoties uz pārraudzības un novērtējuma rezultātiem un saskaņā ar EIT un ZIK mērķiem un 10., 11. un 18. pantu;
 - l) mudina ZIK pieņemt darbības modeļus nolūkā nodrošināt atvērtību jaunām partnerorganizācijām;
 - m) popularizē EIT visā Savienībā un pasaulē, lai palielinātu tā pievilcību, un šajā nolūkā pilnvaro direktoru parakstīt saprašanās memorandumus ar dalībvalstīm, asociētajām valstīm vai citām trešām valstīm;
 - n) pieņem lēmumus par tādu atbalsta darbību izstrādi un koordinēšanu, ko ZIK veic, lai paplašinātu EIT ietekmi visā Savienībā ar mērķi attīstīt AIL, kā arī attiecīgā gadījumā profesionālās izglītības un apmācības sniedzēju uzņēmējdarbības un inovācijas spējas un integrēt tās inovācijas ekosistēmās, lai tādējādi pastiprinātu zinību triādes integrēšanu;
 - o) veicina sinerģijas starp EIT, tostarp ar ZIK starpniecību, un Savienības pētniecības un inovācijas pamatprogrammām, kā arī valstu un reģionālajām finansēšanas shēmām.
2. Papildus 1. punktā minētajiem stratēģiskajiem lēmumiem Valde pieņem šādus procedūras un operatīvos lēmumus, kas vajadzīgi tās uzdevumu izpildei un EIT darbību veikšanai. Tā jo īpaši:
- a) pieņem savu reglamentu un Izpildu komitejas reglamentu, kā arī EIT konkrētos finanšu noteikumus;
 - b) uztic atsevišķus uzdevumus Izpildu komitejai;
 - c) nosaka atbilstīgu valdes un Izpildu komitejas locekļu atalgojumu, kas ir samērojams ar līdzīgu atalgojumu dalībvalstīs;

- d) pieņem atklātu un pārredzamu Izpildu komitejas locekļu atlases procedūru;
 - e) saskaņā ar 5. sadaļu ieceļ direktoru un vajadzības gadījumā pagarina viņa pilnvaru termiņu vai atceļ direktoru no amata;
 - f) ieceļ grāmatvedi un Izpildu komitejas locekļus;
 - g) pieņem labas rīcības kodeksu attiecībā uz interešu konfliktiem;
 - h) vajadzības gadījumā izveido padomdevēju grupas, kurām ir noteikts mērķis, uzdevumi un darbības laiks;
 - i) izveido iekšējās revīzijas struktūru saskaņā ar EIT finanšu noteikumiem;
 - j) pieņem lēmumus par EIT darba valodām, ņemot vērā pastāvošos daudzvalodības principus un EIT darbības praktiskās vajadzības;
 - k) sasauc ikgadēju augsta līmeņa sanākumi ar ZIK;
 - l) ziņo par ZIK sadarbību ar citām Eiropas partnerībām.
3. Attiecībā uz EIT personālu un tā nodarbinātības nosacījumiem valde pieņem lēmumus saskaņā ar Padomes Regulā (EEK, *Euratom*, EOTK) Nr. 259/68 ⁽¹⁾ noteiktajiem Eiropas Savienības Civildienesta noteikumiem un Savienības pārējo darbinieku nodarbināšanas kārtību (tālāk tekstā attiecīgi – “Civildienesta noteikumi” un “Nodarbināšanas kārtība”). Jo īpaši tā:
- a) saskaņā ar Civildienesta noteikumu 110. panta 2. punktu pieņem īstenošanas noteikumus, lai piemērotu Civildienesta noteikumus un Nodarbināšanas kārtību;
 - b) saskaņā ar šā punkta c) apakšpunktu attiecībā uz EIT personālu īsteno iecelējiestādes pilnvaras, kuras tai piešķirtas ar Civildienesta noteikumiem, un institūcijas, kas pilnvarota slēgt darba līgumu, pilnvaras, kuras tai piešķirtas ar Nodarbināšanas kārtību (“iecelējiestādes pilnvaras”);
 - c) saskaņā ar Civildienesta noteikumu 110. panta 2. punktu un pamatojoties uz Civildienesta noteikumu 2. panta 1. punktu un Nodarbināšanas kārtības 6. pantu, pieņem lēmumu, ar ko direktoram deleģē attiecīgās iecelējiestādes pilnvaras un paredz nosacījumus, saskaņā ar kuriem minēto deleģējumu var apturēt, pilnvarojot direktoru deleģēt šīs pilnvaras tālāk;
 - d) ja to prasa ārkārtas apstākļi, pieņem lēmumu uz laiku apturēt iecelējiestādes pilnvaru deleģējumu direktoram un personām, kuras direktors deleģējis pastarpināti, un īsteno tās pati vai deleģē kādam no saviem locekļiem vai personāla loceklim, kas nav direktors.

3. SADAĻA

VALDES DARBĪBA

1. Valde no tās locekļu vidus ievēl valdes priekšsēdētāju. Priekšsēdētājs ieņem šo amatu divus gadus, un viņu var vienreiz ievēlēt atkārtoti.
2. Komisijas pārstāvis piedalās valdes sanāksmēs bez balsstiesībām, bet viņa piekrišana ir nepieciešama 5. punktā minētajos gadījumos. Komisijas pārstāvim ir tiesības ierosināt valdes darba kārtības punktus.
3. Direktors piedalās valdes sanāksmēs bez balsstiesībām.
4. Valde pieņem lēmumus ar vienkāršu balsstiesīgo valdes locekļu balsu vairākumu.

Tomēr 2. sadaļas 1. punkta a), b), c), d) un n) apakšpunktā un 2. punkta e) un j) apakšpunktā, kā arī šīs sadaļas 1. punktā noteikto lēmumu pieņemšanai ir vajadzīgs divu trešdaļu visu tās balsstiesīgo locekļu balsu vairākums.

⁽¹⁾ OV L 56, 4.3.1968., 1. lpp.

5. Valdes lēmumiem, kas pieņemti saskaņā ar 2. sadaļas 1. punkta c), e), g), h), j) un m) apakšpunktu, 2. punkta c) apakšpunktu un 3. punkta a) apakšpunktu, ir nepieciešama Komisijas piekrišana, ko pauž tās pārstāvis valdē.
6. Valde lūdz DPG atzinumu, pirms tiek pieņemti lēmumi par partnerības nolīgumu ar ZIK pagarināšanu vai izbeigšanu saskaņā ar 2. sadaļas 1. punkta h) un k) apakšpunktu un par sadarbības memoranda ar ZIK noslēgšanu saskaņā ar 2. sadaļas 1. punkta g) apakšpunktu.

Pirmajā daļā minētais atzinums valdei nav saistošs. To sniedz bez nepamatotas kavēšanās un jebkurā gadījumā ne vēlāk kā divus mēnešus pēc tā pieprasīšanas.
7. Valde sanāk uz kārtējo valdes sēdi vismaz četras reizes gadā, bet uz ārkārtas sēdi – tad, kad to pieprasa tās priekšsēdētājs vai vismaz viena trešdaļa visu valdes locekļu, vai Komisijas pārstāvis.

4. SADAĻA

IZPILDU KOMITEJA

1. Izpildu komiteja palīdz valdei pildīt tās uzdevumus.
2. Izpildu komitejā ir pieci locekļi, tostarp valdes priekšsēdētājs, kurš arī vada Izpildu komiteju. Valde šos četrus locekļus, izņemot priekšsēdētāju, izvēlas no sava vidus, nodrošinot, ka starp tiem līdzsvaroti ir pārstāvēti locekļi ar pieredzi augstākās izglītības, pētniecības, inovācijas un uzņēmējdarbības jomā. Izpildu komitejas locekļu pilnvaru termiņš ir divi gadi, un to var vienreiz pagarināt.
3. Izpildu komiteja sadarbībā ar direktoru sagatavo valdes sanāksmes.
4. Valde var lūgt Izpildu komiteju uzraudzīt un pārraudzīt valdes lēmumu un ieteikumu īstenošanu.
5. Izpildu komiteja sagatavo valdes diskusijas par EIT ieguldījuma projektu Komisijas priekšlikumā par SIP un minētā projekta pieņemšanu valdē. Turklāt Izpildu komiteja sagatavo valdes diskusijas par vienotā plānošanas dokumenta projektu, konsolidētā gada darbības pārskata projektu, gada budžeta projektu, gada pārskatu projektu un bilanci pirms to iesniegšanas valdei.
6. Izpildu komitejas lēmumi tiek pieņemti ar klātesošo locekļu balsu vairākumu. Katram loceklim ir viena balss.
7. Komisijas pārstāvis piedalās Izpildu komitejas sanāksmēs bez balsstiesībām. Komisijas pārstāvim ir tiesības ierosināt Izpildu komitejas darba kārtības punktus.
8. Direktors piedalās Izpildu komitejas sanāksmēs bez balsstiesībām.
9. Izpildu komitejas locekļi darbojas EIT interesēs, neatkarīgi un pārredzami aizsargājot tā pamatuzdevumu un mērķus, identitāti, autonomiju un saskaņotību. Viņi regulāri ziņo valdei par pieņemtajiem lēmumiem un uzdevumiem, ko viņiem uzticējusi valde.

5. SADAĻA

DIREKTORS

1. Direktors ir persona ar īpašām zināšanām un ļoti labu reputāciju EIT darbības jomās. Direktors ir EIT darbinieks, un viņu pieņem darbā pagaidu darbinieka statusā saskaņā ar Nodarbināšanas kārtības 2. panta a) punktu.
2. Direktoru ieceļ valde no Komisijas ierosināto kandidātu saraksta pēc atklātas un pārredzamas atlases procedūras. Lai noslēgtu līgumu ar direktoru, EIT pārstāv valdes priekšsēdētājs.
3. Direktora pilnvaru laiks ir četri gadi. Rīkojoties saskaņā ar Komisijas priekšlikumu, kurā ņemts vērā direktora snieguma izvērtējums un EIT intereses, kā arī turpmākie uzdevumi un izaicinājumi, amata pilnvaru laiku valde var pagarināt vienu reizi uz laiku līdz četriem gadiem. Direktors, kura pilnvaru termiņš ir ticis pagarināts, nepiedalās citā atlases procedūrā uz to pašu amata vietu.
4. Direktoru var atlaist tikai ar valdes lēmumu pēc Komisijas priekšlikuma.
5. Direktors atbild par EIT darbību un ikdienas vadību un ir tā juridiskais pārstāvis. Direktors ir pakļauts valdei un pastāvīgi ziņo tai par EIT darbībām, kā arī darbībām, par kurām viņš ir atbildīgs.
6. Direktors jo īpaši:
 - a) organizē un vada EIT darbības;
 - b) atbalsta valdes un Izpildu komitejas darbu, to sanāksmēs nodrošina sekretariāta pakalpojumus un sniedz informāciju, kas vajadzīga to pienākumu izpildei;
 - c) palīdz valdei sagatavot EIT ieguldījumu Komisijas priekšlikumā par SIP;
 - d) sagatavo vienotā plānošanas dokumenta projektu, konsolidētā gada darbības pārskata projektu un gada budžeta projektu iesniegšanai valdei;
 - e) sagatavo un vada ZIK atlases procedūru un nodrošina, lai minētās procedūras dažādos posmus īstenotu pārskatāmi un objektīvi valdes uzraudzībā, d) apakšpunktā minētā konsolidētā gada darbības pārskata pielikumā pievienojot detalizētu ziņojumu par atlases procedūru;
 - f) ar valdes atļauju sagatavo, pārrunā un noslēdz partnerības nolīgumus un dotāciju nolīgumus ar ZIK;
 - g) sagatavo un pārrunā sadarbības memorandus ar ZIK un pēc galīgās apstiprināšanas valdē tos noslēdz saskaņā ar 2. sadaļas 1. punkta a) apakšpunktu;
 - h) ar valdes piekrišanu sagatavo, pārrunā un noslēdz dotāciju nolīgumus ar citām juridiskām personām;
 - i) valdes uzraudzībā organizē ieinteresēto personu foruma un DPG sanāksmes un nodrošina efektīvu saziņu ar tiem;
 - j) ar valdes atļauju paraksta saprašanās memorandus ar dalībvalstīm, asociētajām valstīm vai citām trešām valstīm nolūkā popularizēt EIT visā pasaulē;
 - k) saskaņā ar 2. sadaļas 1. punkta j) apakšpunktu nodrošina ZIK darbības rādītāju efektīvu pārraudzības, novērtēšanas un izvērtēšanas procedūru īstenošanu, kā arī īsteno korektīvus pasākumus, par kuriem saskaņā ar 11. panta 6. punktu nolēmusi valde;

- l) saskaņā ar pareizas finanšu pārvaldības principu atbild par administratīviem un finanšu jautājumiem, tostarp par EIT budžeta izpildi, pienācīgi ņemot vērā iekšējās revīzijas struktūras sniegtos ieteikumus;
 - m) iesniedz gada pārskata un bilances projektu iekšējās revīzijas struktūrai un pēc tam valdei;
 - n) valdes uzraudzībā nodrošina, lai tiktu ievērotas EIT saistības attiecībā uz līgumiem un nolīgumiem, ko tas ir noslēdzis;
 - o) valdes uzraudzībā nodrošina efektīvu saziņu ar Savienības iestādēm;
 - p) informē DPG par pārraudzības, novērtēšanas un izvērtēšanas rezultātiem un iesniedz valdei DPG atzinumus;
 - q) darbojas EIT interesēs, neatkarīgi un pārredzami aizsargājot tā pamatuzdevumu un mērķus, identitāti, autonomiju un saskaņotību.
7. Direktors veic jebkādus citus uzdevumus, kurus viņam uzticējusi valde un par kuriem viņš ir atbildīgs.

6. SADAĻA

EIT DARBINIEKI UN VALSTU NORĪKOTIE EKSPERTI

1. EIT darbinieki ir personāls, ko EIT pieņem darbā tieši. Uz EIT darbiniekiem attiecas Civildienesta noteikumi, Nodarbināšanas kārtība un noteikumi, kas pieņemti, Savienības iestādēm savstarpēji vienojoties par to īstenošanu. Šis punkts attiecas uz darbiniekiem, kurus EIT nodarbina 2021. gada 28. maijā, neatkarīgi no viņu darba līguma sākuma datuma.
2. Uz ierobežotu laiku darbam EIT drīkst norīkot valstu ekspertus. Valde pieņem noteikumus, kas valstu norīkotajiem ekspertiem dod iespēju strādāt EIT un kas nosaka viņu tiesības un pienākumus.

*II PIELIKUMS***ATCELTĀ REGULA UN TĀS GROZĪJUMS**

Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 294/2008

(OV L 97, 9.4.2008., 1. lpp.)

Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1292/2013

(OV L 347, 20.12.2013., 174. lpp.)

III PIELIKUMS

ATBILSTĪBAS TABULA

Regula (EK) Nr. 294/2008	Šī regula
1. pants	1. pants
2. panta 1. punkts	2. panta 1. punkts
2. panta 2. punkts	2. panta 2. punkts
2. panta 3. punkts	2. panta 3. punkts
2. panta 5. punkts	2. panta 5. punkts
2. panta 6. punkts	2. panta 6. punkts
2. panta 7. punkts	2. panta 7. punkts
-	2. panta 8. punkts
2. panta 8. punkts	-
2. panta 9. punkts	2. panta 9. punkts
2. panta 9.a punkts	2. panta 10. punkts
2. panta 10. punkts	2. panta 11. punkts
-	2. panta 12. punkts
2. panta 11. punkts	2. panta 13. punkts
-	2. panta 14. punkts
-	2. panta 15. punkts
-	2. panta 16. punkts
3. pants	3. panta 1. un 2. punkts
4. panta 1. punkta a), c) un d) apakšpunkts	5. panta 1. punkts
4. panta 2. punkts	-
4. panta 3. punkts	5. panta 2. punkts
-	5. panta 3. punkts
5. panta 1. punkta a) līdz c) apakšpunkts	6. panta a), b) un c) punkts un e) punkts
5. panta 1. punkta d) apakšpunkts	-
-	6. panta d) punkts
5. panta 1. punkta e) un f) apakšpunkts	6. panta f) un g) punkts
-	6. panta h) un i) punkts
5. panta 1. punkta g) līdz i) apakšpunkts	6. panta j), k) un l) punkts
5. panta 1. punkta j) apakšpunkts	-
-	6. panta m) un n) punkts
5. panta 1. punkta k) apakšpunkts	6. panta o) un p) punkts
-	6. panta q) līdz t) punkts
5. panta 2. punkts	-
6. panta 1. punkta a) līdz c) apakšpunkts	7. panta 1. punkta a), b) un c) apakšpunkts
-	7. panta 1. punkta d) apakšpunkts
6. panta 1. punkta d) apakšpunkts	7. panta 1. punkta e) apakšpunkts

-	7. panta 1. punkta f) apakšpunkts
6. panta 1. punkta e) apakšpunkts	7. panta 1. punkta g) apakšpunkts
-	7. panta 1. punkta h) un i) apakšpunkts
6. panta 1. punkta a) līdz e) apakšpunkts	7. panta 1. punkta a) līdz e) apakšpunkts
-	7. panta 3. punkts
6. panta 3. punkts	7. panta 4. punkts
-	8. pants
7. panta 1. punkts	9. panta 1. punkts
7. panta 1.a punkts	9. panta 2. punkts
7. panta 2. punkts	-
7. panta 3. punkts	9. panta 3. punkts
7. panta 4. punkts	9. panta 4. punkts
7. panta 5. punkts	9. panta 5. punkts
7.a pants	10. pants
7.b panta 1. punkts	-
7.b panta 2. punkts	11. panta 1. punkts
-	11. panta 2. punkts
-	11. panta 3. punkts
7.b panta 3. punkts	11. panta 4. punkts
-	11. panta 5. punkts
7.b panta 4. punkts	11. panta 6. punkts
-	11. panta 7. punkts
-	12. pants
8. panta 1. punkts	13. panta 1.punkts
8. panta 2. punkta a) apakšpunkts	13. panta 2.punkta a) apakšpunkts
8. panta 2. punkta aa) apakšpunkts	13. panta 2.punkta b) apakšpunkts
-	13. panta 2.punkta c) līdz f) apakšpunkts
8. panta 2. punkta b) apakšpunkts	13. panta 2.punkta g) apakšpunkts
9. panta 1. un 2. punkts	14. panta 1. punkts
9. panta 3. punkts	14. panta 2. punkts
11. pants	15. pants
12. pants	16. pants
13. panta 1. punkts	17. panta 1. punkts
-	17. panta 2. punkts
13. panta 2. līdz 7. punkts	17. panta 3. līdz 8. punkts
14. panta 1. punkts	-
14. panta 2. punkts	18. panta 1. punkts
14. panta 3. punkts	18. panta 2. punkts
-	18. panta 3. punkts

14. panta 4. punkts	18. panta 4. punkts
14. panta 5. punkts	18. panta 5. punkts
14. panta 6. punkts	-
-	18. panta 6. punkts
14. panta 7. punkts	18. panta 7. punkts
15. panta 1. punkts	19. panta 1. punkts
15. panta 2. punkts	19. panta 2. punkts
16. panta 1. punkts	20. panta 1. punkts
16. panta 2. punkts	20. panta 2. punkts
16. panta 2.a punkts	20. panta 3. punkts
16. panta 3. punkts	20. panta 4. punkts
17. panta 1. punkts	-
-	4. panta 4. punkts
17. panta 2. punkts	4. panta 1. punkts
17. panta 2.a punkts	4. panta 2. punkts
17. panta 3. punkts	4. panta 3. punkts
17. panta 4. punkts	4. panta 5. punkts
18. pants	-
19. panta 1. punkts	-
-	21. panta 1. punkts
19. panta 2. punkts	-
19. panta 3. punkts	21. panta 2. punkts
20. panta 1. punkts	22. panta 1. punkts
20. panta 2. punkts	-
20. panta 3. punkts	22. panta 2. punkts
20. panta 4. punkts	-
20. panta 5. punkts	22. panta 3. punkts
20. panta 6. punkts	-
20. panta 7. punkts	-
20. panta 8. punkts	22. panta 4. punkts
20. panta 9. punkts	22. panta 5. punkts
20. panta 10. punkts	22. panta 6. punkts
21. panta 1. punkts	23. panta 1. punkts
21. panta 1.a punkts	23. panta 2. punkts
21. panta 2. punkts	23. panta 3. punkts
21. panta 3. punkts	23. panta 4. punkts
21. panta 4. punkts	-
22. pants	24. pants

22.a pants	25. pants
23. pants	-
-	26. pants
-	27. pants
24. pants	28. pants
Pielikums	I pielikums
-	II pielikums
-	III pielikums

LĒMUMI

EIROPAS PARLAMENTA UN PADOMES LĒMUMS (ES) 2021/820

(2021. gada 20. maijs)

par Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūta (EIT) stratēģisko inovāciju programmu 2021.–2027. gadam: Eiropas inovācijas talanta un spējas sekmēšana un Lēmuma Nr. 1312/2013/ES atcelšana

(Dokuments attiecas uz EEZ)

EIROPAS PARLAMENTS UN EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 173. panta 3. punktu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

pēc legislatīvā akta projekta nosūtīšanas valstu parlamentiem,

ņemot vērā Eiropas Ekonomikas un sociālo lietu komitejas atzinumu ⁽¹⁾,

saskaņā ar parasto likumdošanas procedūru ⁽²⁾,

tā kā:

- (1) Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) 2021/819 ⁽³⁾ un jo īpaši tās 4. pantā ir paredzēta stratēģiskas inovācijas programmas ("SIP") pieņemšana.
- (2) SIP būtu jānosaka Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūta (EIT) prioritārās jomas un stratēģija attiecīgajam septiņu gadu periodam, saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/695 ⁽⁴⁾, būtu jānosaka EIT galvenās darbības un būtu jāietver izvērtējums par EIT paredzamo sociālo, ekonomisko un vidisko ietekmi, tā iesaistīšanas pasākumiem un spēju radīt vislielāko iespējamo pievienoto vērtību inovāciju jomā. SIP būtu jāņem vērā EIT ilgstošas pārraudzības un periodiskas un neatkarīgas izvērtēšanas rezultāti.
- (3) SIP būtu jāņem vērā arī pētniecības un inovācijas programmas "Apvārsnis Eiropa" - pētniecības un inovācijas pamatprogramma (pamatprogramma "Apvārsnis Eiropa"), kas izveidota ar Regulu (ES) 2021/695, stratēģiskā plānošana, jāizveido un jāveicina pienācīga sinerģija un papildināmība starp EIT darbībām un citām attiecīgām Savienības, valstu un reģionālām iniciatīvām, instrumentiem un programmām, kā arī jānodrošina atbilstība Savienības prioritātēm un saistībām, tostarp tām, kas minētas Komisijas 2019. gada 11. decembra paziņojumā "Eiropas zaļais kurss", 2020. gada 27. maija paziņojumā par ES budžetu – Eiropas atveseļošanas plāna dzinējspēku (Eiropas atveseļošanas plāns), 2020. gada 19. februāra paziņojumā par Eiropas Datu stratēģiju, 2020. gada 10. marta paziņojumā par MVU stratēģiju ilgtspējīgai un digitālai Eiropai un 2020. gada 10. marta paziņojumā par jaunu Eiropas industriālo stratēģiju un tām, kas saistītas ar Eiropas stratēģiskās autonomijas panākšanu, vienlaikus saglabājot atvērtu ekonomiku.
- (4) SIP būtu jāiekļauj aplēse par EIT turpmākajām darbībām nepieciešamajām finansēm un to avotiem. Tajā būtu jāiekļauj arī orientējošs finanšu plāns, kas aptvertu attiecīgās daudzgadu finanšu shēmas (DFS) laikposmu.

⁽¹⁾ OV C 47, 11.2.2020., 69. lpp.

⁽²⁾ Eiropas Parlamenta 2021. gada 27. aprīļa nostāja (Oficiālajā Vēstnesī vēl nav publicēta) un Padomes 2021. gada 10. maija lēmums.

⁽³⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/819 (2021. gada 20. maijs) par Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūtu (skatīt šā Oficiālā Vēstneša 61. lpp.).

⁽⁴⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/695 (2021. gada 28. aprīlis), ar ko izveido pētniecības un inovācijas pamatprogrammu "Apvārsnis Eiropa", nosaka tās dalības un rezultātu izplatīšanas noteikumus un atceļ Regulas (ES) Nr. 1290/2013 un (ES) Nr. 1291/2013 (OV L 170, 12.5.2021., 1. lpp.).

- (5) Lai nodrošinātu EIT un zināšanu un inovāciju kopienas (ZIK) darbību nepārtrauktību saskaņā ar attiecīgajiem Regulas (ES) 2021/695 noteikumiem, šim lēmumam būtu jāstājas spēkā steidzamības kārtā, un tas būtu jāpiemēro ar atpakaļejošu spēku no 2021. gada 1. janvāra.
- (6) Ņemot vērā to, ka šā lēmuma mērķus nevar pietiekami labi sasniegt atsevišķās dalībvalstīs, bet mēroga un starpvalstu rakstura dēļ minētos mērķus var labāk sasniegt Savienības līmenī, Savienība var pieņemt pasākumus saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 5. pantā noteikto subsidiaritātes principu. Saskaņā ar minētajā pantā noteikto proporcionalitātes principu šajā lēmumā paredz vienīgi tos pasākumus, kas ir vajadzīgi šo mērķu sasniegšanai.
- (7) Būtu jāatceļ Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmums Nr. 1312/2013/ES ^(*),

IR PIEŅĒMUŠI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Ar šo pieņem Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūta stratēģiskā inovāciju programmu (SIP) laikposmam no 2021. līdz 2027. gadam (2021.–2027. gada SIP) atbilstoši pielikumā izklāstītajam.

2. pants

2021.–2027. gada SIP īsteno saskaņā ar Regulu (ES) 2021/819.

3. pants

Lēmumu Nr. 1312/2013/ES atceļ no 2021. gada 1. janvāra.

4. pants

Šis lēmums stājas spēkā dienā, kad to publicē Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī.

To piemēro no 2021. gada 1. janvāra.

Briselē, 2021. gada 20. maijā

Eiropas Parlamenta vārdā –
priekšsēdētājs
D. M. SASSOLI

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs
A. P. ZACARIAS

^(*) Eiropas Parlamenta un Padomes Lēmums Nr. 1312/2013/ES (2013. gada 11. decembris) par Eiropas inovāciju un tehnoloģiju institūta (EIT) stratēģisko inovāciju programmu: EIT ieguldījums inovācijas veicināšanā Eiropā (OV L 347, 20.12.2013., 892. lpp.).

PIELIKUMS

EIROPAS INOVĀCIJU UN TEHNOLOĢIJU INSTITŪTA STRATĒĢISKO INOVĀCIJU PROGRAMMA 2021.–2027. GADAM

Saturis

1.	Ievads	94
1.1.	Vispārīga informācija	94
1.2.	Galvenie izaicinājumi	95
1.3.	Nozīme pamatprogrammā “Apvārsnis Eiropa”	97
2.	Augstāki mērķi: EIT stratēģija un mērķi 2021.–2027. gadam	98
3.	Eiropas inovācijas talanta un spēju sekmēšana: galvenās darbības	98
3.1.	Atbalsts esošajām ZIK	98
3.2.	ZIK reģionālās ietekmes palielināšana	99
3.3.	Jaunu ZIK izveide	100
3.4.	Atbalsts augstākās izglītības iestāžu inovācijas un uzņēmējdarbības spējai	101
3.5.	EIT transversālas darbības	102
3.5.1.	Komunikācija un izplatīšana	102
3.5.2.	Labas prakses apzināšana un apmaiņa ar ieinteresētajām personām	103
3.5.3.	Starptautiskā sadarbība un globālas iesaistīšanas darbības	103
3.6.	Darbības nodrošināšana: darbības režīms	104
3.6.1.	ZIK darbības modelis	104
3.6.2.	ZIK finansēšanas modelis	105
3.6.3.	Administratīvā sloga samazināšana	106
3.6.4.	EIT attiecības ar ZIK pēc tam, kad būs beidzies partnerības nolīgums	106
3.7.	Sinēģija un papildināmība ar citām Savienības programmām	106
4.	Covid-19 uzliesmojuma izraisītās krīzes seku novēršana	108
5.	Resursi	108
5.1.	Budžeta vajadzības	108
5.2.	Ietekme (pārraudzība un izvērtēšana)	109
5.2.1.	Ziņošana un uzraudzība	109
5.2.2.	Izvērtēšana, starpposma pārskatīšana un visaptveroša novērtēšana	111
1.	papildinājums	112
2.	papildinājums	115

1. IEVADS

Šī stratēģiskā inovāciju programma nosaka Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūta (EIT) prioritārās jomas un stratēģiju laikposmam no 2021. līdz 2027. gadam (2021.–2027. gada SIP). Tajā ir noteikti EIT mērķi, galvenās darbības, darbības režīms, paredzamie rezultāti un paredzamā ietekme, kā arī dota aplēse par vajadzīgajiem resursiem. 2021.–2027. gada SIP nodrošina nepieciešamo EIT atbilstību pamatprogrammai “Apvārsnis Eiropa”.

2021.–2027. gada SIP izmantots ietekmes novērtējums, ko veikusi Eiropas Komisija. Tajā ir ņemts vērā SIP projekts, ko sagatavoja EIT un kas 2017. gada 20. decembrī iesniegts Komisijai saskaņā ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (EK) Nr. 294/2008 ⁽¹⁾. Tas arī atspoguļo Regulu (ES) 2021/695 un jo īpaši EIT izšķirošo nozīmi pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa” III pilāra “Inovatīva Eiropa” ietvaros un tā ieguldījumu globālu un sabiedrisku izaicinājumu risināšanā, tostarp noteiktos mērķrādītājus un saistības attiecībā uz klimata mērķiem un Apvienoto Nāciju Organizācijas (ANO) ilgtspējīgas attīstības mērķiem (IAM), kā arī pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa” I pilāru “Zinātnes izcilība” un II pilāru “Globālie izaicinājumi un Eiropas rūpniecības konkurētspēja”. 2021.–2027. gada SIP pamatojas uz pieredzi, kas gūta EIT darbības pēdējos gados, un uz rezultātiem, kas iegūti plašā apspriešanās procesā ar galvenajām ieinteresētajām personām.

2021.–2027. gada SIP ir ņemta vērā pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa” stratēģiskā plānošana, lai nodrošinātu atbilstību pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa” darbībām, kā arī sinerģiju ar citām attiecīgajām Savienības programmām un atbilstību Savienības prioritātēm un saistībām, tostarp tām, kas saistītas ar Eiropas zaļo kursu, Eiropas atveseļošanas plānu, Eiropas Datu stratēģiju, MVU stratēģiju ilgtspējīgai un digitālai Eiropai un jauno Eiropas industriālo stratēģiju, un to, kas attiecas uz Savienības stratēģiskās autonomijas panākšanu, vienlaikus saglabājot atvērtu ekonomiku. Turklāt tā palīdz risināt globālus un sabiedrības izaicinājumus, tostarp sasniegt IAM, ievērojot Parīzes nolīguma, kas pieņemts saskaņā ar Apvienoto Nāciju Organizācijas Vispārējo konvenciju par klimata pārmaiņām ⁽²⁾, principus, un vēlākais līdz 2050. gadam panākt siltumnīcefekta gāzu neto nulles emisiju ekonomiku. Tās mērķis ir arī palielināt papildināmību un sinerģiju starp EIT darbībām un valstu un reģionālajām finansējuma programmām un prioritātēm.

1.1. Vispārīga informācija

EIT tika izveidots 2008. gadā ar mērķi sekmēt ilgtspējīgu ekonomisko izaugsmi un konkurētspēju, stiprinot Savienības un dalībvalstu spējas inovāciju jomā. Tas aizsāka integrēt augstāko izglītību, pētniecību un inovāciju (“zinību triāde”), liekot īpašu uzsvaru uz uzņēmējdarbības talantu, uzņēmumu veidošanu un inovācijas prasmēm.

Kopš tā izveides EIT ir pakāpeniski nostiprinājies kā unikāls instruments sabiedrības izaicinājumu risināšanai, jo tajā ir integrēta zinību triāde. EIT galvenokārt darbojas, izmantojot zināšanu un inovāciju kopienas (ZIK) ⁽³⁾. Pašlaik ir astoņas ZIK, kas darbojas klimata pārmaiņu, digitālā pārveides, enerģijas, pārtikas, veselības, izejvielu, mobilitātes pilsētās un ražošanas ar pievienoto vērtību jomās.

Katra ZIK līdz šim ir sastāvējusi no pieciem līdz desmit sadarbības centriem (SC) ⁽⁴⁾, un kuriem paredzēts darboties kā ģeogrāfiskajiem centriem, kas nodrošina arī fizisku telpu vietējai mijiedarbībai inovācijas ekosistēmā un zinību triādes praktiskai integrācijai. SC ir organizēti un strukturēti atbilstoši to attiecīgajam valsts un reģionālajam inovācijas kontekstam, un to pamatā ir ZIK partneru esošo laboratoriju, biroju vai akadēmisko centru Eiropas mēroga tīkls.

ZIK mērķis ir pārvaldīt zinību triādes darbības portfeļus, izmantojot:

- a) izglītības un apmācības pasākumus ar spēcīgiem uzņēmējdarbības elementiem, kas paredzēti, lai apmācītu nākamās paaudzes talantus, ietverot tādu programmu izstrādi un īstenošanu, jo īpaši maģistra un doktora grāda līmenī, kurām ir piešķirta EIT zīme, proti, kvalitātes zīmogs, ko EIT piešķir ZIK izglītības programmai, kas atbilst konkrētiem kvalitātes kritērijiem, kuri cita starpā saistīti ar uzņēmējdarbības izglītību un inovatīvām mācību programmām, kurās zinības tiek apgūtas darbojoties, un EIT izglītības programmai ir būtiska nozīme ļoti uzņēmējdarbīgu un prasmīgu novatoru attīstībā, tādēļ šīs programmas un pasākumi, kuru mērķis ir attīstīt uzņēmējdarbības un digitālās prasmes un pārkvalificēt cilvēkresursus un paaugstināt kvalifikāciju mūžizglītības satvarā, ir ļoti svarīgi;

⁽¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 294/2008 (2008. gada 11. marts) par Eiropas Inovāciju un tehnoloģiju institūta izveidi (OV L 97, 9.4.2008., 1. lpp.).

⁽²⁾ OV L 282, 19.10.2016., 4. lpp.

⁽³⁾ Kas definētas Regulas (ES) 2021/819 2. panta 2) punktā.

⁽⁴⁾ Kā definēts Regulas (ES) 2021/819 2. panta 3) punktā.

- b) darbības, kas atbalsta pētniecību un inovāciju un ir paredzētas, lai izstrādātu inovatīvus un ilgtspējīgus produktus, procesus, tehnoloģijas, pakalpojumus un ar tehnoloģijām nesaistītus risinājumus, kuri pievēršas kādai konkrētai uzņēmējdarbības iespējai vai sociālam mērķim;
- c) uzņēmumu izveides un atbalsta darbības, piemēram, paātrinātājsistēmas, kas palīdzētu uzņēmējiem pārvērst savas idejas veiksmīgos uzņēmumos un paātrinātu izaugsmes un attīstības procesu.

Iezīme, ar ko EIT būtiski atšķiras no citiem inovācijas instrumentiem, ir koncentrēšanās uz globāliem un sabiedrības izaicinājumiem, izmantojot zinību triādi un inovācijas vērtību ķēdē integrējot augstākās izglītības darbības.

EIT pieeja palīdz veidot noturību, palielina ilgtspēju un veicina gan papildinošas, gan kardināli jaunas inovācijas, efektīvi novēršot tirgus nepilnības un palīdzot pārveidot nozares un atbalstot jaunuzņēmumu, atvasjaunuzņēmumu un mazo un vidējo uzņēmumu (MVU) izveidi. EIT ļauj izveidot ilgtermiņa uzņēmējdarbības stratēģijas globālu izaicinājumu risināšanai un palīdz radīt pamatnosacījumus, kas ir būtiski labi funkcionējošas inovācijas ekosistēmas izaugsmei un inovāciju uzplaukumam. Regulā (ES) 2021/819 ir paredzēts mērķis, ka ZIK jāklūst finansiāli ilgtspējīgām⁽³⁾, un šī ir unikāla iezīme, kas vērsta uz to, lai inovācija orientētos uz uzņēmējdarbību un uz rezultātiem. Šajā sakarībā ZIK ir jāizstrādā un jāīsteno ieņēmumu radīšanas stratēģijas, lai pēc dotācijas nolīgumos noteiktā perioda saglabātu savu inovācijas ekosistēmu un zinību triādes darbības.

Tādējādi EIT piedāvā dinamisku platformu tādu ZIK izveidei, paplašināšanai, pārraudzībai un atbalstam, kurām ir spēcīgs tīkla efekts un pozitīva netiešā ietekme. Pirmās paaudzes ZIK (*EIT Digital*, *EIT Climate-KIC* un *EIT InnoEnergy*), kas sāka darboties 2009. gadā, ir stabilas un pieredzējušas, un pēc 2024. gada jāizbeidz to partnerības pamatnolīgumi saskaņā ar maksimālo dotācijas ilgumu. ZIK (*EIT Health* un *EIT Raw Materials* (izveidotas 2014. gadā) un *EIT Food* (izveidota 2016. gadā)) vēl pilnveido. 2019. gadā darbību sāka abas 2018. gada decembrī izveidotās ZIK – *EIT Urban Mobility* un *EIT Manufacturing*.

Līdz 2019. gadam šajās astoņās zināšanu un inovāciju kopienās piedalījās vairāk nekā 600 uzņēmumu, 250 augstākās izglītības iestāžu (AII)⁽⁴⁾, 200 pētniecības organizāciju⁽⁵⁾ un vairāk nekā 50 pilsoniskās sabiedrības organizāciju un iestāžu.

Tā kā starp reģioniem Eiropā joprojām pastāv snieguma atšķirības inovācijas jomā, EIT 2014. gadā izveidoja reģionālu inovācijas shēmu (RIS)⁽⁶⁾, lai paplašinātu reģionālo iesaistīšanu valstīs, kurās inovācija notiek viduvēji un pieticīgi. Ar RIS starpniecību EIT ir paplašinājis savas darbības visā Eiropā un tām valstīm (un tajās esošajiem reģioniem), kuru sniegums inovācijas jomā ir viduvējs un pieticīgs, kā noteikts Eiropas inovācijas rezultātu pārskatā (EIS), piedāvā iespējas kā ZIK kopienas daļai iesaistīties zinību triādes darbībās.

EIT ir spējis saglabāt dinamiku un pamatprogrammas “Apvārsnis 2020”, kas tika izveidota ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 1291/2013⁽⁷⁾, vispārējā satvarā izstrādāt pārvaldības principus un noteikumus sekmīgai ZIK pārvaldībai saskaņā ar Regulu (EK) Nr. 294/2008. Tā darbības neatkarība ir ļāvusi izmēģināt un efektīvi īstenot vairākus jauninājumus tā sniegtā atbalsta saņēmēju pārvaldībā, piemēram, konkurētspējīgu finansēšanas mehānismu, finansiālās ilgtspējas mērķus un konkrētus snieguma pamatrādītājus.

1.2. Galvenie izaicinājumi

Pēdējos gados inovācijas temps ir krasi paātrinājies. Inovācija pārveido ekonomikas nozares, sagrauj pastāvošus uzņēmumus un rada vēl nebijušas iespējas. Mainoties pasaules ekonomiskajai kārtībai un pieaugot starptautiskajai konkurencei, Savienībai cita starpā ir jāiesaista visi talanti, jāpalielina sieviešu līdzdalība un jāveicina pētniecības un

⁽³⁾ Kā definēts Regulas (ES) 2021/819 2. panta 16) punktā.

⁽⁴⁾ Kā definēts Regulas (ES) 2021/819 2. panta 7) punktā.

⁽⁵⁾ Kā definēts Regulas (ES) 2021/819 2. panta 6) punktā.

⁽⁶⁾ Kā definēts Regulas (ES) 2021/819 2. panta 10) punktā un SIP 3.2 sadaļā.

⁽⁷⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1291/2013 (2013. gada 11. decembris), ar ko izveido Pētniecības un inovācijas pamatprogrammu “Apvārsnis 2020” (2014.–2020. gads) un atceļ Lēmumu Nr. 1982/2006/EK (OV L 347, 20.12.2013., 104. lpp.).

inovācijas darbību rezultātu ātra nodošana tirgum un sabiedrībai, lai inovācijas spējas palielinātu visā Savienībā. Kopīga izstrāde, sadarbība un līdzradīšana, kas pastāv dažādās disciplīnās un apvieno augstāko izglītību, pētniecību un uzņēmējdarbību, vēl nekad nav bijusi tik svarīga, lai palīdzētu risināt globālus izaicinājumus, kas ir saistīti ar klimata pārmaiņām, bioloģiskās daudzveidības zudumu un dabas resursu izmantošanu neilgtspējīgā veidā, digitālo un sociālo pārveidi, demogrāfiskajām izmaiņām un veselības aprūpes un pārtikas nākotni.

Pirmkārt, Covid-19 izplatīšanās ir būtiski ietekmējusi mūsu ekonomiku un sabiedrību, izjaucot saimnieciskās darbības, ietekmējot veselības aprūpes sistēmas, darbvietas un labklājību. Šīs krīzes pārvarēšanai ir vajadzīgi īstermiņa un tālredzīgi pasākumi, lai sniegtu tūlītēju atbalstu valstu ekonomikām un ieinteresētajām personām, vienlaikus nodrošinot nepieciešamos apstākļus ekonomikas atveseļošanai.

Tāpēc ir svarīgi apzināt un risināt ar krīzi saistītus izaicinājumus, tostarp piekļuvi finansējumam, lai atjaunotu uzticēšanos un palāvību starp visām ieinteresētajām personām, kā arī atbalstītu tādu risinājumu izstrādi un īstenošanu, kas mazinātu krīžu ietekmi uz sabiedrību. Tajā pašā laikā programmas, kas atbalsta inovāciju, uzņēmumu izveidi un pilnveidošanu, uzņēmējdarbības un inovācijas prasmes, ir svarīgas, lai Savienības ekonomiku ievirzītu pareizajā virzienā un veicinātu ātru atveseļošanos.

Ir pierādījies, ka spēcīgākas inovācijas ekosistēmas ātrāk un apņēmīgāk reaģē uz krīzēm. Lai paātrinātu atveseļošanos un spētu risināt ārkārtas situācijas nākotnē, ir svarīgi ieguldīt inovācijas ekosistēmu koordinācijas spēju uzlabošanā nolūkā palielināt to noturību un reaģētspēju, tādējādi dodot tām iespēju ātri sniegt nepieciešamos risinājumus.

Vidējā termiņā un ilgtermiņā visām ZIK ir jāpielāgojas šā satricinājuma ietekmei un jānodrošina ātra rīcība un elastīgums, lai rastu un izmantotu jaunas iespējas. Pateicoties vietai pielāgotajai pieejai, ko nodrošina SC un RIS centru ⁽¹⁰⁾ izmantošana, ZIK visā Eiropā palīdz stiprināt vietējās inovācijas ekosistēmas, cita starpā veicinot ciešāku mijiedarbību starp zinību triādes dalībniekiem un veicinot labāk koordinētas attiecības ar finanšu un publiskajām iestādēm, kā arī ar iedzīvotājiem.

Otrkārt, mūsdienu sabiedrību un ekonomiku arvien vairāk virza cilvēku un organizāciju prasmes un spējas idejas pārvērst jaunus produktus, procesus, pakalpojumus, uzņēmumus un sabiedrības modeļos. Inovācijai, uzņēmējdarbības kultūrai, inovatīvu risinājumu ieviešanai tirgū un lielākiem ieguldījumiem izglītībā, pētniecībā un inovācijā būs izšķiroša nozīme, ja Savienība vēlas sekmīgi pāriet uz konkurētspējīgu, digitālu, klimatneitrālu un iekļaujošu sabiedrību. Ir ļoti svarīgi vēl vairāk palielināt dažādu disciplīnu savstarpējo sadarbību un starpdisciplināro mācīšanos, kā arī augstākās izglītības iestāžu un pētniecības organizāciju inovācijas spējas visā Savienībā. EIT ir unikālā iespēja īstenot šo nepieciešamību pamatprogrammas "Apvārsnis Eiropa" ietvaros.

Treškārt, fiziskais tuvums ir viens no galvenajiem inovācijas veicināšanas faktoriem. Lai veicinātu mijiedarbību starp akadēmiskajām aprindām, pētniecības organizācijām, uzņēmumiem, valsts iestādēm un privātpersonām, būtiska nozīme ir iniciatīvām, kuru mērķis ir izveidot inovācijas tīklus un sniegt pakalpojumus, kas atbalsta zināšanu radīšanu, apmaiņu un nodošanu tālāk. Tomēr visā Savienībā pētniecības un inovācijas rezultāti, kas atspoguļoti ikgadējā EIS progresa ziņojumā, ievērojami atšķiras. Ir ļoti svarīgi, lai inovācija būtu iekļaujoša un sakņotos vietējās teritorijās, īpašu uzmanību pievēršot arvien plašākai MVU un trešā sektora organizāciju iesaistei. EIT darbības ir labi piemērotas, lai palīdzētu stiprināt vietējās inovācijas ekosistēmas ar spēcīgu Eiropas dimensiju un nodrošinātu jaunus ilgtspējīgas ekonomikas modeļus. EIT un ZIK darbības vēl vairāk ir jāsaista ar reģionālajām stratēģijām un pārdomātas specializācijas stratēģijām ⁽¹¹⁾.

Ceturtkārt, dinamiskas inovācijas ekosistēmas prasa zināšanu, investīciju, infrastruktūras un talanta kombināciju. Ir jāparedz pamatnosacījumi sadarbībai starp Eiropas pētniecību, izglītību un inovāciju, kā arī jārada spēcīgas sinerģijas, lai nodrošinātu, ka ierobežotie resursi tiek pienācīgi un efektīvi ieguldīti un ka tiek piesaistīti citi finansējuma avoti nolūkā garantēt finansiālo ilgtspēju. Zinību triādes integrēšanas pastiprināšana, izmantojot ZIK, tostarp, iesaistot jaunus partnerus no citām nozarēm, valstīm un reģioniem, ir drošs veids, kā veicināt inovācijai labvēlīgu vidi, un tas ir viens no EIT galvenajiem mērķiem.

⁽¹⁰⁾ Kas definēti Regulas (ES) 2021/819 2. panta 4. punktā.

⁽¹¹⁾ Kā definēts Regulas (ES) 2021/695 2. panta 2) punktā.

1.3. Nozīme pamatprogrammā “Apvārsnis Eiropa”

Regulas (ES) 2021/695 kontekstā Komisija ir paudusi stingru apņemšanos vēl vairāk palielināt Eiropas inovācijas potenciālu, lai spētu reaģēt uz turpmākajiem izaicinājumiem. EIT iekļaušana pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa” III pilārā “Inovatīvā Eiropa” pastiprina tā īpašo lomu inovācijas veicināšanā, savedot kopā uzņēmumus, izglītību, pētniecību, valsts iestādes un pilsonisko sabiedrību. Regula (ES) 2021/695 atspoguļo pieaugošo Savienības inovācijas vērienu un vajadzību sasniegt šo mērķi.

Pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa” stratēģiskās plānošanas mērķis ir nodrošināt saskaņotību starp EIT darbībām un citām Regulā (ES) 2021/695 paredzētām darbībām. EIT sniedz ieguldījumu Eiropas partnerību stratēģiskās koordinācijas procesā. EIT turpina cieši sadarboties ar citām pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa” III pilāra “Inovatīvā Eiropa” īstenošanas struktūrām un dara visu iespējamo, lai veicinātu “vienas pieturas aģentūras” izveidi inovācijai.

EIT turpina stiprināt inovācijas ekosistēmas, kas palīdz risināt globālus izaicinājumus, veicinot zinību triādes integrāciju ZIK darbības tematiskajās jomās.

Ir vajadzīga spēcīga sinerģija, tostarp izmantojot sadarbību pārvaldības līmenī, starp pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa” III pilāra “Inovatīvā Eiropa” īstenošanas struktūrām. Jo īpaši EIT un Eiropas Inovācijas padome (EIP) īsteno papildinošas darbības, kuru mērķis ir racionalizēt atbalstu, ko sniedz inovatīviem uzņēmumiem, tostarp uzņēmējdarbības paātrināšanas pakalpojumiem un apmācībai.

EIP var palīdzēt strauji izvērsties ZIK atbalstītiem jaunuzņēmumiem ar lielu izaugsmes potenciālu. Konkrētāk, visinovatīvākie ZIK atbalstītie uzņēmumi var gūt labumu no vienkāršotas un tādējādi ātrākas piekļuves EIP darbībām, jo īpaši atbalsta, ko piedāvā EIP *Accelerator*, un no finansiālā atbalsta, ko piedāvā programma *InvestEU*, kura izveidota ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/523 ⁽¹²⁾. Turklāt EIT atvieglo EIP atbalsta saņēmēju piekļuvi ZIK inovācijas ekosistēmām un attiecīgajiem zinību triādes dalībniekiem. Tādējādi EIP atbalsta saņēmēji var aktīvi iesaistīties ZIK darbībās un izmantot ZIK pakalpojumus.

EIT arī nodrošina saskaņotību ar pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa” III pilāra “Inovatīvā Eiropa” Eiropas inovācijas ekosistēmu sastāvdaļu. EIT jo īpaši aktīvi piedalās Padomes Lēmumā (ES) 2021/764 ⁽¹³⁾ minētā EIP foruma darbībās un izveido saiknes starp EIT kopienā ⁽¹⁴⁾ un attiecīgām darbībām inovācijas ekosistēmu atbalstam, lai izvairītos no dublēšanās un nodrošinātu konsekveni un papildināmību starp EIT un EIP darbībām.

EIT arī nodrošina spēcīgāku sinerģiju starp tās darbībām un pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa” I pilāra “Zinātnes izcilība” programmām un iniciatīvām, lai paātrinātu no fundamentāliem zinātnes pētījumiem iegūtu zināšanu pārņemšanu uz konkrētiem lietojumiem, kas dod labumu sabiedrībai. Jo īpaši saistībā ar Marijas Sklodovskas-Kirī vārdā nosauktajām darbībām (MSCA) un Eiropas Pētniecības padomi (EPP) EIT sadarbojas inovācijas attīstības un MSCA stipendiātu un EPP atbalsta saņēmēju uzņēmējdarbības prasmju pilnveidošanas jomā. Šī sadarbība ir brīvprātīga un nepaliekina administratīvo slogu atbalsta saņēmējiem.

EIT palīdz īstenot pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa” II pilāru “Globāli izaicinājumi un Eiropas rūpniecības konkurētspēja”, papildinās attiecīgās darbības, lai risinātu globāli un sociāli izaicinājumi un veicina Savienības ilgspējīgu izaugsmi un konkurētspēju pasaules mērogā. Jo īpaši ar ZIK starpniecību EIT cenšas sniegt ieguldījumu attiecīgajos uzdevumos un tematiskajās kopās, kā arī citās Eiropas partnerībās un nodrošināt spēcīgāku sinerģiju ar tiem, piemēram, atbalstot pieprasījuma puses pasākumus un sniedzot izmantošanas pakalpojumus, lai veicinātu tehnoloģiju pārnesi un paātrinātu sasniegto rezultātu komercializāciju.

EIT pēta sinerģijas iespējas starp pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa” daļu “Dalības paplašināšana un Eiropas pētniecības telpas stiprināšana”, tostarp komandsadarbības un mērķsadarbības pasākumiem, un tā atbalstītajām iesaistīšanas darbībām. EIT zinātību un atbalstu jo īpaši var izmantot pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa” daļā “Dalības paplašināšana un Eiropas pētniecības telpas stiprināšana” mērķgrupas vienības, kā arī EIT iesaistīšanas darbības.

⁽¹²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/523 (2021. gada 24. marts), ar ko izveido programmu *InvestEU* un groza Regulu (ES) 2015/1017 (OV L 107, 26.3.2021., 30. lpp.).

⁽¹³⁾ Padomes Lēmums (ES) 2021/764 (2021. gada 10. maijs), ar ko izveido īpašo programmu, ar kuru īsteno pētniecības un inovāciju pamatprogrammu “Apvārsnis Eiropa” un atceļ Lēmumu 2013/743/ES (OV L 167 I, 12.5.2021., 1. lpp.).

⁽¹⁴⁾ Kā definēts Regulas (ES) 2021/819 2. panta 8) punktā.

2. AUGSTĀKI MĒRĶI: EIT STRATĒGIJA UN MĒRĶI 2021.–2027. GADAM

Laikposmā no 2021. līdz 2027. gadam EIT, pilnībā papildinot pamatprogrammu “Apvārsnis Eiropa” un citas Savienības programmas, turpina atbalstīt ZIK, lai stiprinātu inovācijas ekosistēmas, kas palīdz risināt globālus un sociālus izaicinājumus. To dara, sekmējot augstākās izglītības, pētniecības un inovācijas integrāciju, tādējādi radot inovācijai labvēlīgu vidi, un veicinot un atbalstot jaunu uzņēmēju paaudzi, palīdzot arī novērst dzimumplaisu uzņēmējdarbības jomā un stimulēt inovatīvu uzņēmumu izveidi, īpašu uzmanību pievēršot MVI, ciešā sinerģijā un papildināmībā ar EIP.

Īpaša uzmanību jāpievērš arī dzimumu līdzsvara un dzimumsensitīvas pieejas ievērošanai, it sevišķi jomās, kurās sievietes joprojām ir nepietiekami pārstāvētas, piemēram, informācijas un sakaru tehnoloģijas, zinātne, tehniskās zinātnes, inženierzinātnes un matemātika. To darot, EIT, pamatojoties uz Regulā (ES) 2021/695 noteiktajām intervences jomām, jo īpaši:

- 1) stiprina ilgtspējīgas inovācijas ekosistēmas Eiropā;
- 2) veicina inovācijas un uzņēmējdarbības prasmes mūžizglītības perspektīvā, tostarp visā Eiropā palielinot AII spējas;
- 3) ievieš tirgū jaunus risinājumus, lai vērstos pret globāliem izaicinājumiem; un
- 4) nodrošina sinerģiju un pievienoto vērtību pamatprogrammā “Apvārsnis Eiropa”.

Ņemot vērā izaicinājumus, ar kuriem EIT saskaras, un lai veicinātu tā vispārīgo mērķu sasniegšanu, kas izklāstīti Regulas (ES) 2021/819 3. pantā, kā arī ņemot vērā pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa” zinātnisko, ekonomisko, tehnoloģisko un sociālo ietekmi, EIT konkrētie mērķi 2021.–2027. gadam ir šādi:

- a) palielināt ZIK atvērtību, ietekmi un pārredzamību un zinību triādes integrāciju visā Savienībā;
- b) palielināt Eiropas augstākās izglītības nozares uzņēmējdarbības un inovācijas spējas, veicinot un atbalstot institucionālas pārmaiņas AII un to integrāciju inovācijas ekosistēmās;
- c) palielināt EIT un ZIK reģionālo un vietējo tvērumu, jo īpaši iekļaujot plašāku ieinteresēto personu loku, lai novērstu inovācijas spēju atšķirības un veicinātu zināšanu un inovācijas izplatīšanos pa visu Savienību.

Attiecīgā gadījumā EIT var reaģēt uz Covid-19 krīzi un iespējamām turpmākām krīzēm ar nepieciešamo elastību, savā stratēģijā integrējot attiecīgas iniciatīvas, lai dotu ieguldījumu inovācijas ekosistēmu aizsardzībā un palīdzētu EIT ieinteresētajām personām sagatavoties ekonomikas atveseļošanai.

3. EIROPAS INOVĀCIJAS TALANTA UN SPĒJU SEKMĒŠANA: GALVENĀS DARBĪBAS

EIT stratēģijā 2021.–2027. gadam galvenā uzmanība tiek pievērsta darbībām, kas pievieno vērtību Savienības līmenī un palīdz sasniegt pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa” mērķus. Pirmkārt, EIT ar ZIK starpniecību turpina Savienībā atbalstīt inovācijas spējas un ekosistēmas un to turpmāko attīstību, atvērtību jauniem partneriem, labāku pārredzamību, labas pārvaldības principu ievērošanu un paplašināšanu. Otrkārt, balstoties uz pieredzi, kas gūta, integrējot zinību triādi, EIT virza atbalstu uz AII uzņēmējdarbības un inovācijas spēju attīstību, īstenojot šīs darbības ar ZIK starpniecību. Treškārt, izmantojot efektīvākus transversālus pasākumus, EIT dara visu iespējamo, lai nodrošinātu, ka tā redzamība un ietekme Savienības līmenī pieaug. Turklāt, lai palielinātu savu efektivitāti, lietderību un ietekmi, EIT arī uzlabo savas darbības, tostarp tādās jomās, kā ZIK virzība uz savas finansiālās ilgtspējas nodrošināšanu, savu un ZIK darbību atvērtību, iesaistīšanās veicināšana, pārredzamība, kvalitāte un ilgtspēja, kā arī MVU un jaunuzņēmumu plašāka iesaiste un dzimumu līdzsvara nodrošināšana.

3.1. Atbalsts esošajām ZIK

EIT stiprina inovācijas ekosistēmas, ar zinību triādes integrāciju Savienības, valstu, reģionālā un vietējā līmenī arī turpmāk sniedzot atbalstu esošajām ZIK globālu izaicinājumu risināšanā. Šajā sakarībā lielu EIT budžeta daļu paredzēts veltīt ZIK atbalstam, un EIT vēl vairāk nostiprina savu platformu ZIK izveidei, izaugsmei un pārraudzībai.

EIT nodrošina, ka ZIK turpina tiekties pēc finanšu stabilitātes ar mērķi ilgākais 15 gados pēc tā izveidošanas panākt finansiālu neatkarību no EIT dotācijas, šim nolūkam piesaistot publiskā un privātā sektora investīcijas, vienlaikus uzmanības centrā paturot zinību triādes darbību integrāciju.

EIT nodrošina, ka ZIK izstrādā un īsteno stratēģiju, kas palīdz sadarboties un izveidot saskarnes un sinerģiju ar attiecīgajām Eiropas partnerībām, uzdevumiem un EIP, kā arī ar citām attiecīgajām Savienības iniciatīvām un programmām. Papildus finansiālajam atbalstam EIT, pamatojoties uz gūto pieredzi, nodrošina ZIK stratēģisko uzraudzību un sniedz norādījumus. Pamatojoties uz rādītājiem, kas cita starpā uzskaitīti Regulas (ES) 2021/695 V pielikumā, EIT uzrauga un analizē ZIK sniegumu, piesaistītos ieguldījumus un atšķirīgo kvalitatīvo un kvantitatīvo ietekmi.

EIT dara visu iespējamo, lai racionalizētu ar katras ZIK struktūru saistīto terminoloģiju ar mērķi vēl vairāk vienkāršot un uzlabot EIT atpazīstamību.

EIT nosaka jomas ciešākai sadarbībai ZIK starpā stratēģiski un politiski svarīgos jautājumos un veicina to. EIT pastiprina ZIK savstarpējo koordināciju kopīgu interešu jomās, jo īpaši, sekmējot savstarpējo ZIK pieredzes un labas prakses apmaiņu un to sadarbību (savstarpējas ZIK darbības ⁽¹⁵⁾) gan tematiskos, gan horizontālos jautājumos. ZIK savstarpējām darbībām ir vislielākais potenciāls, ja gadījumos, kad nav izveidotas īpašas ZIK, vairākas ZIK jau ir pievērsušās kopējām Savienības politikas prioritātēm. Dažādu ZIK kopienu apvienošanai mērķtiecīgām kopīgām darbībām, kas sniedz abpusēju ieguvumu, ir liels sinerģijas potenciāls un tā rada starpdisciplinārus ieguvumus. EIT veicina šādas darbības un aktīvi piedalās ZIK savstarpējo darbību satura un struktūras noteikšanā. Tas pārrauga savstarpējo ZIK darbību īstenošanu, kā arī sasniegtos rezultātus nolūkā padarīt šīs darbības par neatņemamu daļu ZIK daudzgažu stratēģijās. EIT arī veicina tādu visām ZIK kopīgu savstarpējo pakalpojumu izveidi, kuru mērķis ir kopīgi veikt tām kopīgus darbības uzdevumus.

3.2. ZIK reģionālās ietekmes palielināšana

EIT turpina palielināt savu reģionālo ietekmi, ar ZIK īstenoju iekļaujošu pieeju vairojot šo kopienu atvērtību plašam potenciālo partneru un ieinteresēto personu lokam, veicinot gūto rezultātu izplatīšanu un izmantošanu, kā arī labāk formulējot ZIK reģionālo stratēģiju. Visām ZIK būs jāizstrādā un jāīsteno šāda reģionālā stratēģija, kas ir neatņemama to uzņēmējdarbības daudzgažu plānu sastāvdaļa un kuras mērķis ir stiprināt attiecības ar valstiskajiem, reģionālajiem un vietējiem inovācijas dalībniekiem, tostarp MVU. Attiecīgā gadījumā ZIK apliecina saiknes ar pārdomātas specializācijas stratēģijām un ar tematisko platformu un starpreģionu iniciatīvu darbībām, tostarp ar Eiropas strukturālo un investīciju fondu (ESI fondi) pārvaldības iestādēm. EIT pastāvīgi uzrauga šo stratēģiju īstenošanu, tostarp sviras efektu uz ESI fondiem.

Tā saucamo “vietai pielāgotu” inovācijas pieeju ir jāiekļauj ZIK daudzgažu stratēģijā un uzņēmējdarbības plānā, un tai jābalstās uz tās SC un RIS centriem, tādējādi izmantojot to lomu kā iespēju piekļūt ZIK kopienai un sadarboties ar turpat esošiem partneriem, kā arī ar citiem vietējiem inovācijas dalībniekiem.

EIT pārrauga arī to, kā SC un RIS centri darbojas un kā tie iekļaujas vietējās inovācijas ekosistēmās.

EIT nodrošina, ka RIS darbības tiek izmantotas iespējamo jauno partneru piesaistei, kas vairotu ZIK pievienoto vērtību, un viņu iekļaušanas vienkāršošanai, tādējādi paplašinot EIT izplatību visā Eiropā, un ka tās tiek pilnībā integrētas ZIK daudzgažu stratēģijās. RIS, ko vada EIT un īsteno ZIK, līdz šim ir darbojusies pēc brīvprātības principa. No 2021. gada RIS darbības ir obligātas un kļūst par ZIK daudzgažu stratēģiju neatņemamu sastāvdaļu. EIT nodrošina, ka RIS darbības tiek izmantotas kā tilts uz attiecīgām pārdomātas specializācijas stratēģijām pētniecībai un inovācijai.

Turklāt ZIK veicina šādu integrāciju, izveidojot RIS centrus. RIS centru izveido pēc rūpīgas vajadzību analīzes un atklāta uzaicinājuma iesniegt priekšlikumus. Tas ir daļa no ZIK struktūras un darbojas kā kontaktpunkts šo kopienu darbībai. Tā mērķis ir mobilizēt un iesaistīt ZIK darbības vietējos zinību triādes dalībniekus, veidojot sinerģiju vietējā līmenī, apzinot finansējuma un sadarbības iespējas un veicinot to aktīvu integrāciju ekosistēmās. Saskaņā ar ZIK paplašināšanas stratēģiju RIS centri varētu pārvērtēt ceļu SC izveidei mērķa reģionā.

⁽¹⁵⁾ Kā definēts Regulas 2021/819 2. panta 14) punktā.

EIT turpina ZIK sniegt norādes un atbalstu EIT RIS daudzgadu stratēģiju sagatavošanā un īstenošanā. RIS darbības turpinās, lai atbalstītu to valstu (un šajās valstīs esošo reģionu), kuras saskaņā ar EIS klasificē kā valstis, kur inovācija notiek viduvēji un pieticīgi, kā arī tālāko reģionu Līguma par Eiropas Savienības darbību 349. panta nozīmē inovējspēju nolūkā veicināt to integrēšanu ZIK kopienās. RIS darbības ir tiesīgas piedalīties šādas valstis un reģioni (RIS valstis un reģioni):

1) valstis (un šo valstu reģioni), kas ir klasificētas kā “viduvējas” vai “pieticīgas” novatores vismaz vienā no trim EIS gada ziņojumiem, kuri publicēti:

a) 2018., 2019. un 2020. gadā par laikposmu no 2021. līdz 2024. gadam; un

b) 2021., 2022. un 2023. gadā par laikposmu no 2025. līdz 2027. gadam; un

2) attālākie reģioni.

EIT budžets, kas ir atvēlēts RIS darbību īstenošanai, ir vismaz 10 %, bet ne vairāk kā 15 % no kopējā EIT finansējuma, kas ir paredzēts esošām un jaunām ZIK, tādējādi palielinot ZIK partneru skaitu no mērķa reģioniem. Ar RIS atbalstīto darbību mērķis ir:

1) visā Savienībā dot ieguldījumu reģionālo un vietējo ekosistēmu inovācijas spēju uzlabošanā, izmantojot spēju veidošanas pasākumus un ciešāku mijiedarbību starp reģionālajiem un vietējiem inovācijas dalībniekiem, piemēram, kopām, tīkliem, publiskajām iestādēm, AII, pētniecības organizācijām, profesionālās izglītības un apmācības sniedzējiem un MVU, kā arī šo dalībnieku darbības;

2) palīdzēt sasniegt mērķi – piesaistīt jaunus partnerus ZIK un sasaistīt vietējās inovācijas ekosistēmas ar visas Eiropas inovācijas ekosistēmām; un

3) piesaistīt papildu privāto un publisko finansējumu, īpašu uzmanību pievēršot ESI fondiem.

3.3. Jaunu ZIK izveide

Lai palīdzētu risināt jaunus un iespējamus globālus izaicinājumus, EIT publicē atklātus un pārredzamus uzaicinājumus iesniegt priekšlikumus par jaunu ZIK izveidi prioritārās jomās, kuras atlasītas no stratēģiski nozīmīgām tematiskajām jomām, pamatojoties uz kritērijiem, ar kuriem novērtē cita starpā arī to atbilstību Savienības politikas prioritātēm saistībā ar globālu un sabiedrības izaicinājumu risināšanu un to potenciālu un pievienoto vērtību, kam jāpievēršas, izmantojot EIT modeli. Izveidojot jaunas ZIK, ņem vērā pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa” stratēģisko plānošanu un budžetu, kas EIT piešķirts periodam no 2021. gada 1. janvāra līdz 2027. gada 31. decembrim. Attiecīgos Eiropas partnerību atlases kritērijus, kas noteikti Regulas (ES) 2021/695 III pielikumā, iekļauj ZIK uzaicinājumos iesniegt priekšlikumus un novērtē izvērtēšanas laikā.

Pamatojoties uz valdes priekšlikumu un tā analīzi, ir ierosināts 2021. gadā, ja tas ir iespējams, publicēt uzaicinājumu iesniegt priekšlikumus, lai pēc iespējas ātrāk 2022. vai 2023. gadā izveidotu pirmo jauno ZIK kultūras un radošo nozaru un industrijas (KRNI) jomā. Šai prioritārajai jomai arī ir vislielākā papildināmība ar astoņām pašreizējām ZIK, kā arī ar iespējamām prioritārām jomām citām Eiropas partnerībām, kas tiks sāktas pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa” ietvaros. 1. papildinājumā ir iekļauta fakto lapa, kurā apkopota informācija par KRNI jomas izaicinājumiem un jaunās ZIK gaidāmo ietekmi.

Ir ierosināts 2026. gadā ievieidot vēl vienu jaunu ZIK ūdens, jūras un jūrlietu nozares un ekosistēmu (WMM) jomā, bet attiecīgais uzaicinājums iesniegt priekšlikumus ir jāpublicē 2025. gadā. Komisija ar neatkarīgu ekspertu palīdzību līdz 2024. gadam veic *ex ante* novērtējumu, lai novērtētu WMM jomas atbilstību. Ja novērtējuma secinājums ir negatīvs, Komisija ierosina grozīt 2021.–2027. gada SIP, ņemot vērā valdes ieguldījumu un pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa” stratēģiskās plānošanas procesu. 2. papildinājumā ir iekļauta fakto lapa, kurā apkopota informācija par WMM jomas izaicinājumiem un jaunās ZIK gaidāmo ietekmi.

Citas jaunas ZIK varētu izvēlēties tad, ja līdztekus EIT paredzētajam budžetam būs pieejams arī papildu budžets un ja tiks ņemtas vērā valdes ieguldījums, pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa” stratēģiskā plānošana un arī tādi Eiropas partnerību atlasei noteikti kritēriji kā atklātība, pārredzamība, Savienības pievienotā vērtība, ieguldījums IAM sasniegšanā, kā arī saskaņotība un sinerģija.

3.4. Atbalsts augstākās izglītības iestāžu inovācijas un uzņēmējdarbības spējai

EIT sadarbībā ar Komisiju izstrādā un pēc apspriešanās ar ZIK uzsāk un koordinē izmēģinājuma iniciatīvu, ar ko atbalsta augstākās izglītības iestāžu inovācijas un uzņēmējdarbības spējas un to integrāciju inovācijas ekosistēmās (izmēģinājuma iniciatīva augstākās izglītības jomā) un kas būs jāīsteno ZIK, sākot no 2021. gada. Izmantojot zinību triādes integrēšanas modeli, EIT pārvar plaisu, kas pastāv starp augstāko izglītību, pētniecību un inovāciju. Proti, EIT un ZIK ir būtiski instrumenti cilvēkkapitāla attīstībai, jo tie liek nepārprotamu uzsvāru uz izglītību inovāciju un uzņēmējdarbības jomā. Tomēr EIT ietekme ir jāizvērs plašāk, skarot ne tikai ZIK partnerus vien.

AII visā Eiropā jābūt inovatīvām un uz uzņēmējdarbību vērstām savā pieejā attiecībā uz izglītību, pētniecību un sadarbību ar uzņēmumiem un plašāku reģionālo un vietējo inovācijas ekosistēmu, tostarp pilsonisko sabiedrību, publiskām iestādēm, kā arī trešā sektora organizācijām, nodrošinot dzimumu līdzsvaru, ko iespējams īstenot, ja ir skaidra stratēģija, metodikas satvars un atvēlēti resursi.

ZIK darbības saistībā ar augstākās izglītības izmēģinājuma iniciatīvu īsteno, izmantojot atklātus un pārredzamus uzaicinājumus iesniegt priekšlikumus, kuru mērķis ir palielināt inovācijas spējas augstākajā izglītībā, koncentrējoties galvenokārt uz AII, kas nav ZIK partneri, inovācijas vērtības ķēdēs un ekosistēmās visā Savienībā. Minētās darbības galvenokārt ir vērstas uz AII spēju veidošanu, tostarp uz:

- 1) labākās prakses apmaiņu un īstenošanu saistībā ar zinību triādes integrāciju, tostarp ar organizatorisko mācīšanos, prasmju pilnveidi un pārkvalifikāciju, konsultēšanu un mentorēšanu;
- 2) rīcības plānu izstrādi attiecībā uz apzināto vajadzību īstenošanas iespējām tādās jomās kā inovāciju pārvaldība, jaunuzņēmumu izveide un attīstība, tehnoloģiju nodošana – tostarp intelektuālā īpašuma tiesību pārvaldība, ilgtspēja un integrēta klimatneitralitāte, cilvēku un organizāciju pārvaldība, dzimumu līdztiesības pieeju integrēšana inovācijā un sadarbība ar vietējām ieinteresētajām personām un pilsonisko sabiedrību; un
- 3) inovācijas spēju attīstības rīcības plānu īstenošanu un turpmākajiem pasākumiem.

Minētajās darbībās iesaista citus zinību triādes dalībniekus, piemēram, profesionālās izglītības un apmācības sniedzējus, pētniecības un tehnoloģiju organizācijas, MVU un jaunuzņēmumus, un papildina EIT intervenci izglītības jomā, kas ir ZIK zinību triādes integrācijas darbību galvenā daļa. EIT veicina ciešāku ZIK savstarpējo sadarbību augstākās izglītības izmēģinājuma iniciatīvas ietvaros. Ar uzaicinājumā iesniegt priekšlikumus iekļaujamajiem atbilstības kritērijiem nodrošina, ka katrā projektā lielākā finansējuma daļa tiks piešķirta tādām AII, kas nav iesaistījušās nevienā ZIK. Augstākās izglītības izmēģinājuma iniciatīvas mērķis ir panākt to, lai EIT ietekme sasniegtu ne tikai ZIK, bet arī palīdzētu īstenot EIT galveno uzdevumu – veicināt ilgtspējīgu ekonomikas izaugsmi un konkurētspēju, stiprinot dalībvalstu inovācijas spējas saskaņā ar pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa” mērķiem sekmēt uzņēmējdarbības un inovācijas prasmes mūžizglītības perspektīvā, tostarp palielināt AII spējas visā Eiropā.

EIT atbalsts pamatojas arī uz tādām politikas iniciatīvām kā *HEInnovate* ⁽¹⁶⁾ un *RIIA* ⁽¹⁷⁾ sistēmas, kuras ir pierādījušas savu vērtību vairākās AII un dalībvalstīs visā Savienībā. EIT ciešā sadarbībā ar Komisiju un pēc apspriešanās ar ZIK izstrādā atbalsta darbības, nodrošinot pilnīgu saskaņotību un papildināmību ar attiecīgajām darbībām pamatprogrammā “Apvārsnis Eiropa”, *Erasmus+*, kas izveidotas ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/817 ⁽¹⁸⁾, un citām Savienības programmām.

⁽¹⁶⁾ *HEInnovate* ir politikas satvars, ko izstrādājis Komisija un Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija (ESAO). *HEInnovate* piedāvā AII metodiku, ar ko apzināt inovācijas spēju jomas, kuras nepieciešams turpmāk pilnveidot, un kas palīdzēs izstrādāt attiecīgas stratēģijas un rīcības, lai panāktu vēlamu ietekmi. *HEInnovate* balstās uz pamatotiem metodoloģiskiem pierādījumiem ar astoņām spēju veidošanas jomām: vadība un pārvaldība; digitālā pārveide; organizatoriskā darbības spēja; uzņēmējdarbības mācīšana un apguve; uzņēmēju sagatavošana un atbalsts; zināšanu apmaiņa; internacionalizācija un ietekmes novērtēšana. ESAO ir publicējusi vairākus valstu ziņojumus par *HEInnovate*. Skatīt ESAO prasmju pētījumu sēriju tīmekļa vietnē:

⁽¹⁷⁾ Komisija ir sagatavojusi reģionālās inovācijas ietekmes novērtējuma sistēmu (*RIIA*) kā pirmo posmu universitāšu inovācijas ietekmes novērtējumu veikšanai, izstrādājot uz skaitliskiem rādītājiem balstītas gadījumizpēti. Inovācijas ietekmes novērtēšanu, piemēram, izmantojot *RIIA* sistēmu, varētu saistīt ar Savienības, valsts vai reģionāla līmeņa finansēšanas instrumentiem, kas balstīti uz inovācijas sniegumu.

⁽¹⁸⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/817 (2021. gada 20. maijs), ar ko izveido Savienības programmu izglītības, apmācības, jaunatnes un sporta jomā *Erasmus+* un ar ko atceļ Regulu (ES) Nr. 1288/2013 (skatīt šā *Oficiālā Vēstneša* 1. lpp.).

Pirmajos trīs gados sīkāk izstrādā un pilnveido konkrētus īstenošanas un izpildes mehānisma procesa aspektus, un šajā izmēģinājuma posmā tos pārbauda un izvērtē. Izmēģinājuma posma izvērtēšanu veic neatkarīgi ārējie eksperti, un rezultātus paziņo dalībvalstu pārstāvju grupai (DPG) un Eiropas Parlamentam. Pamatojoties uz minētā novērtējuma rezultātiem, valde lemj par to, vai augstākās izglītības izmēģinājuma iniciatīva ir vai nu jāturpina un jāpaplašina vai jāpārtrauc.

Valde vada un uzrauga ZIK veikto darbību īstenošanu un pārraudzību. Īpašu uzmanību pievērš tam, lai nodrošinātu atvērtu un iekļaujošu pieeju, kā piesaistīt augstākās izglītības iestādes, kas vēl nav ZIK partneri, ar mērķi panākt iespējami plašāku ģeogrāfisko pārklājumu; starpdisciplināru un starpnozarju pieeju; sieviešu plašāku līdzdalību nozarēs, kurās viņas ir nepietiekami pārstāvētas un saikni ar RIS, attiecīgajām tematiskajām platformām un pārdomātas specializācijas stratēģijām un attiecīgā gadījumā – ar politikas atbalsta instrumentu.

EIT stiprina un paplašina EIT zīmes tvērumu, bez ZIK piešķirot to arī tām AII, kas piedalās attiecīgajā darbībā. Iesaistot dalībniekus no visas zinību triādes, EIT savu atbalstu inovācijas spēju attīstīšanai augstākajā izglītībā cenšas piesaistīt EIT zīmei, ko patlaban piešķir ZIK izglītības programmām.

EIT piešķir EIT marķējumu arī mūžizglītības darbībām, piemēram, mentorēšanai, arodmācībām, prasmju veidošanas, pārkvalificēšanās un kvalifikācijas celšanas programmām, masveida atvērtais interneta kursu darbībām, kas iesaista un uzrunā plašāku mērķgrupu – studentus, pieaugušos izglītības apguvējus un iestādes, tai skaitā profesionālās izglītības un apmācības iestādes, kas nav ZIK locekļi. Sagaidāms, ka marķējuma piemērošanai ārpus EIT kopienas būs strukturētāka ietekme visos līmeņos (individuālā, programmas un iestādes līmenī).

EIT arī pārbauda EIT marķējuma piešķiršanu ZIK izglītības un apmācības programmām un meklē iedarbīgāku kvalitātes nodrošināšanas mehānismu, tostarp EIT marķējuma ārēju atzīšanu un akreditāciju.

Lai nodrošinātu augstākās izglītības izmēģinājuma iniciatīvas panākumus, EIT sniedz konkrētus norādījumus, zinātību un konsultācijas iesaistītajām AII un mērķgrupas AII no visas Eiropas, īpašu uzmanību pievēršot AII tajās valstīs (un šo valstu reģionos), kur inovācija notiek mērenāk un pieticīgāk, un citos reģionos ar zemu sniegumu, kuri vēlas attīstīt savas inovācijas spējas un stiprināt savu inovācijas ietekmi pārdomātas specializācijas stratēģijas.

3.5. EIT transversālās darbības

3.5.1. Komunikācija un izplatīšana

EIT un ZIK cenšas uzlabot un stiprināt savu saziņu un atpazīstamību un piemēro uzlabotu zīmoldres stratēģiju attiecībā uz galvenajām ieinteresētajām personām dalībvalstīs un ārpus tām saskaņā ar to pašu komunikācijas pieeju, ko izmanto attiecībā uz pamatprogrammu “Apvārsnis Eiropa”. Palielinot ZIK skaitu un ar augstākās izglītības izmēģinājuma iniciatīvu, EIT pastiprina centienus, lai Savienības sniegto atbalstu plašāk atpazītu kā inovācijas kvalitātes zīmolu. Šī zīmola pārvaldība un labāka saziņa ir īpaši svarīga iedzīvotājiem, valstu iestādēm un reģioniem, jo EIT un EIP radītās inovācijas palīdz apliecināt konkrēto ietekmi, ko dod Savienības ieguldījumi ar pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa” starpniecību.

EIT cenšas paplašināt pastāvošo Savienības informācijas tīklu izmantošanu un nodrošina to darbību koordināciju, lai sniegtu labākas konsultācijas un norādījumus potenciālajiem ZIK partneriem. Šāda pastiprināta izmantošana un koordinācija var ietvert valsts un reģionālo iestāžu atbalstu, nosakot vajadzīgās sinerģijas ar ZIK daudzgadu stratēģijām. Lai nodrošinātu EIT piedāvāto iespēju plašāku izplatīšanu un to labāku izpratni, EIT pastiprina norādījumus un palīdzību aspektos, kas ir saistīti ar līdzdalību ZIK visā Eiropā, pamatojoties uz esošajiem informācijas tīkliem un struktūrām visā Eiropā, jo īpaši uz valstu kontaktpunktiem, kas minēti Regulā (ES) 2021/695.

Lai plašas ieinteresēto personu aprindas zinību triādē Savienības, valstu, reģionālā un vietējā līmenī būtu informētas par visiem EIT (un ZIK) uzaicinājumiem un finansētajiem projektiem, tos iekļaus arī Eiropas finansējuma un konkursu iespēju portālā, kas paredzēts Regulā (ES) 2021/695.

EIT vismaz divreiz gadā organizē DPG un saistīto Komisijas dienestu regulāras sanāksmes, lai nodrošinātu pienācīgu saziņu un informācijas plūsmu ar dalībvalstīm un ES līmenī. Eiropas Parlamentu un Padomi pienācīgi informē par EIT un ZIK veikspēju, sasniegumiem un darbībām. Turklāt DPG konsultē EIT stratēģiski svarīgos jautājumos. DPG kopā ar EIT nodrošina arī pienācīgu atbalstu, lai panāktu EIT atbalstīto darbību saistību ar valstu vai reģionālajām programmām un iniciatīvām un sekmētu to sinerģiju un lai dalītos informācijā par iespējamu valsts un reģionālu līdzfinansējumu šādām darbībām.

EIT ar ieinteresēto personu foruma ⁽¹⁹⁾, EIT balvas un EIT Absolventu kopienas ⁽²⁰⁾ starpniecību turpina uzlabot savas darbības atpazīstamību iedzīvotāju un EIT kopienu vidū ar mērķi veicināt mijiedarbību ar zinību triādes dalībniekiem Eiropā un atzīt visdaudzsološākos uzņēmējus un novatorus Eiropā.

EIT turpina virzīt un sniegt stratēģiskus norādījumus EIT Absolventu kopienai (sadarbībā ar EIT Absolventu kopienas valdi), lai maksimāli palielinātu tās uzņēmējdarbības un sociālo ietekmi un pastāvīgu tās dalībnieku iesaistīšanos EIT atbalstītajās darbībās. Laikposmā no 2021. līdz 2027. gadam EIT Absolventu kopiena turpinās augt, un tajā būs arī absolventi, kas piedalīsies rīcībās, ar ko atbalsta AII inovācijas spējas.

3.5.2. Labas prakses apzināšana un apmaiņa ar ieinteresētajām personām

EIT apzina, kodificē, efektīvi apmainās ar pieredzi un paraugpraksi, kas gūta EIT finansētās darbībās, un šajā nolūkā sadarbojas ar dalībvalstu iestādēm gan valsts, gan reģionālā līmenī, ar Komisiju un Eiropas Parlamentu, jo īpaši ar tā Zinātnes un tehnoloģiju darba grupu, izveidojot strukturētu dialogu un koordinējot centienus. Tiek gaidīts, ka ZIK un projekti, kas atbalsta AII inovācijas un uzņēmējdarbības spēju, politikas veidotājiem būs vērtīgs pierādījumu un eksperimentālas mācīšanās avots pētniecībā, inovācijā un augstākā izglītībā, kā arī dažādās tematiskajās jomās.

Līdz šim ZIK labas prakses piemēri un zināšanas nav pietiekami apkopotas, kodificētas un efektīvi izplatītas. EIT turpina pilnveidot savu uzdevumu kā inovācijas institūts, kas spēj atklāt, analizēt un kodificēt inovatīvus paņēmienus, apgūto un EIT finansēto darbību (atbalsts izglītībai un apmācībām, atbalsts pētniecībai un inovācijai, uzņēmējdarbībai) rezultātus, dalīties tajos un nodrošināt šādas prakses ieviešanu plašākā mērogā. Šīs EIT darbības pamatā ir saites un sinerģijas ar citām pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa”, jo īpaši ar EIP, uzdevumu un Eiropas partnerību iniciatīvām.

3.5.3. Starptautiskā sadarbība un globālas iesaistīšanas darbības

Valdes uzraudzībā, ievērojot pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa” pieeju starptautiskajai sadarbībai, kā minēts Regulā (ES) 2021/695, un citas atbilstīgas Savienības politikas nostādnes, kā arī apspriežoties ar attiecīgajiem Komisijas dienestiem, EIT izstrādā vispārējus EIT un ZIK starptautiskās sadarbības pamatvirzienus. EIT, izmantojot starptautisko sadarbību, cenšas paplašināt savu darbību ietekmi un koordinē starptautiskas EIT finansētas darbības,

⁽¹⁹⁾ Kā definēts Regulas 2021/819 2. panta 11) punktā.

⁽²⁰⁾ EIT Absolventu kopiena apvieno uzņēmējus un pārmaiņu veicinātājus, kuri ir piedalījušies ZIK īstenotā izglītības vai uzņēmējdarbības programmā. Kopienā veido vairāk nekā 5 000 locekļu tīkls.

ko veic ZIK. Uzmanība tiek veltīta tam, lai cieši saskaņotos ar Eiropas Savienības attiecīgajiem politikas mērķiem un tās pētniecības un inovācijas prioritātēm, kā arī nodrošinātu Savienības pievienoto vērtību. Ja tiek uzskatīts, ka EIT kopienas fiziska klātbūtne trešā valstī ir nepieciešama, lai palielinātu ietekmi un efektīvāk sasniegtu tā mērķus, EIT nodrošina intervences koordināciju un stimulē kopīgus ZIK centienus.

Starptautiskajā sadarbībā un globālās iesaistīšanas darbībās EIT, sadarbībā ar Komisiju, koncentrējas uz globālu izaicinājumu risināšanu, sniedzot ieguldījumu attiecīgajās starptautiskajās iniciatīvās un IAM sasniegšanā un nodrošinot piekļuvi talantiem un inovatīvu risinājumu labāku piedāvājumu un pieprasījumu. EIT cieši uzrauga minētās darbības un nodrošina, ka tās atbilst pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa” pieejai starptautiskajai sadarbībai, kā minēts Regulā (ES) 2021/695, un citām attiecīgām Savienības politikas jomām.

3.6. Darbības nodrošināšana: darbības režīms

Šajā iedaļā ir iekļauti vairāki pasākumi, kuru mērķis ir pielāgot un uzlabot EIT un ZIK pašreizējo darbību. Efektīva, attiecīgi pilnvarota un stratēģiska valde pārrauga minēto pasākumu īstenošanu EIT līmenī un nodrošina nepieciešamos stimulus un kontroli, tostarp, izmantojot uz sniegumu balstītu finansējuma piešķiršanas procesu, lai panāktu to, ka ZIK šos pasākumus īsteno.

3.6.1. ZIK darbības modelis

EIT nodrošina, ka ZIK īstenošana pilnībā atbilst attiecīgajām Regulā (ES) 2021/695 paredzētajām prasībām, tostarp, nodrošinot, ka astoņas patlaban pastāvošās ZIK sāk ievērot jaunos Eiropas partnerību izpildes kritērijus, kas paredzēti minētajā regulā. Tādēļ, lai maksimāli palielinātu ZIK darbības rezultātus un ietekmi, EIT, pamatojoties un ilgtermiņa sadarbības stratēģiju starp EIT un ZIK, sniedz ZIK stingrākas darbības norādes un ilgstoši pārrauga ZIK darbības rezultātus, lai nodrošinātu, ka tās ievēro pareizas vadības, labas pārvaldības, pārraudzības un izvērtēšanas principus, kas izklāstīti Regulā (ES) 2021/819, kā arī Regulā (ES) 2021/695 Eiropas partnerībām noteiktos principus un kritērijus, un saskaņotību ar prasībām, kas izriet no pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa” prioritātēm un rādītājiem. Ja ZIK netiek galā ar saviem uzdevumiem, nesniedz pietiekamus rezultātus, nenodrošina gaidīto ietekmi vai tai nav Savienības pievienotās vērtības, veic atbilstīgus korektīvus pasākumus.

EIT pārliecinās, ka pasākumi, kas nodrošina ZIK pastāvīgu atvērtību jauniem dalībniekiem, kā arī pārredzamību to īstenošanas laikā, tiek būtiski uzlaboti, jo īpaši pieņemot un piemērojot pārredzamus, skaidrus un konsekventus pievienošanās un izstāšanās kritērijus jauniem dalībniekiem, jo tas rada pievienoto vērtību partnerībām, kā arī citus nosacījumus, piemēram, pārredzamas procedūras to uzņēmējdarbības plānu sagatavošanā, un pastāvīgi uzrauga šo pasākumu efektivitāti. ZIK arī īsteno savas darbības pilnīgi pārredzamā veidā, tostarp izmantojot atklātus uzaicinājumus apzināt un atlasīt savus projektus, partnerus un citas darbības, un tās joprojām ir atvērtas un dinamiskas partnerības, kurās jauni partneri visā Savienībā, tostarp arvien lielāka MVU un jaunuzņēmumu daļa, kas partnerībai rada pievienoto vērtību, spēj pievienoties, pamatojoties uz izcilību un inovācijas atbilstību. Lai ierobežotu finansējuma koncentrāciju un ZIK darbībām nodrošinātu labumu no plaša partneru tīkla, to uzņēmējdarbības plāna sagatavošanas procedūru (tostarp prioritāšu noteikšanu, darbību atlasi un līdzekļu piešķiršanu) un ar to saistītos finansēšanas lēmumus padara pārredzamākus un iekļaujošākus. ZIK daudzgadu stratēģijās uzmanību velta partnerības paplašināšanai, tostarp tādu jaunu SC izveidei, kam valde piešķir pienācīgu budžetu. Lemjot par finansējumu, valde ņem vērā progresu, kas panākts virzībā uz daudzgadu stratēģijās minēto mērķu sasniegšanu, *inter alia*, SC skaitu. ZIK plašāk izmanto konkurējošus finansēšanas mehānismus un palielina uzaicinājumu atklātību, jo īpaši attiecībā uz projektiem, kas ir atvērti trešām personām. Visi šie pasākumi palielina ZIK darbībās iesaistīto dalībnieku skaitu. Visbeidzot, ZIK savos regulārajos ziņojumos ziņo par jaunu partneru iesaistīšanu kā par vienu no saviem uz sniegumu balstīta finansējuma elementiem.

Tā kā ZIK darbojas visā inovācijas vērtību ķēdē, tās savā uzņēmējdarbības plāna portfeli nodrošina pienācīgu un ilgstošu līdzsvaru starp visiem trim zinību triādes elementiem un uzņēmējdarbības plāna portfeli iekļautajām saistītajām darbībām. EIP uzrauga ZIK darbības, lai nodrošinātu, ka tās tiek īstenotas, izmantojot vienkāršu, efektīvu un rentablu struktūru, kas līdz minimumam samazina administratīvās, pārvaldības un pieskaitāmās izmaksas. EIT nodrošina, ka ZIK panākt gaidāmo ietekmi, īstenojot plašo darbību klāstu, kuras ir noteiktas ZIK uzņēmējdarbības plānos un kuras efektīvi palīdz sasniegt to mērķus, tostarp, to iespējamo ietekmi uz inovācijas ekosistēmām Savienības, valstu un vietējā līmenī.

Katra ZIK partnera saistības tiek nodrošinātas, regulāri pārbaudot partnera faktisko ieguldījumu atbilstīgi sākotnējām saistībām. EIT nodrošina, ka ZIK ir izveidota riska pārvaldības sistēma gadījumiem, kad kāds no partneriem nespēj pildīt savas sākotnējās saistības. Tiecoties panākt savu darbību finansiālo ilgtspēju, ZIK meklē dažādus ieņēmumu un ieguldījumu avotus. Šajā nolūkā ZIK nodrošina, ka nosacījumi par piekļuvi partnerībai joprojām ir pievilcīgi plašam potenciālo partneru lokam. Dalības maksai vai mācību maksai nevajadzētu radīt šķēršļus attiecīgo partneru līdzdalībai ZIK, jo īpaši MVU, jaunuzņēmumiem un studentiem.

3.6.2. ZIK finansēšanas modelis

Paredzams, ka EIT ar taupīgu un vienkāršotu finansēšanas modeli uzlabos ZIK ietekmi un ieguldījumu EIT un pamatprogrammas "Apvārsnis Eiropa" mērķu sasniegšanā, kā arī stimulēs ZIK partneru aktīvu iesaistīšanos. Lai palielinātu atbalsta pievienoto vērtību, EIT pielāgo savu finansēšanas modeli. EIT dara visu iespējamo, lai veicinātu vienmērīgu pāreju starp DFS periodiem, jo īpaši attiecībā uz pašreizējām darbībām. EIT ievieš uzlabojumus trīs galvenajās jomās.

Pirmkārt, EIT pakāpeniski samazina ZIK pievienotās vērtības darbībām ⁽²¹⁾ paredzēto finansējuma likmi, lai palielinātu privātos un publiskos ieguldījumus, kas nav ieņēmumi no to partneriem. Paredzams, ka finansēšanas modeļa pielāgošana palīdzēs ZIK panākt finanšu stabilitāti. Paredzams, ka ZIK tiks mudinātas partnerības nolīgumu darbības laikā pakāpeniski samazināt EIT finansējuma daļu uzņēmējdarbības plānā, vienlaikus palielinot līdzieguldījumu līmeni no avotiem, kas nav saistīti ar EIT. Arvien mazākas EIT finansējuma likmes ZIK darbībām ar pievienoto vērtību piemēro visos pilna ZIK darbības cikla posmos (darbības sākumposmā, tālākas attīstības posmā, stabilitātes posmā un EIT dotācijas pārtraukšanas posmā), kā izklāstīts turpmākajā tabulā.

	Darbības sākšana	Tālāka attīstība	Stabilitāte	EIT dotācijas pārtraukšana
Gadi	1–4	5–7	8–11	12–15
EIT līdzfinansējuma likme	līdz 100 %	līdz 80 %	līdz 70 %	līdz 50 % 12. gadā, samazinājums par 10 % gadā

1. attēls. EIT līdzfinansējuma likmes 2021.–2027. gadam

Dažu ZIK specifikas dēļ to darbībām varētu būt vajadzīgi papildu stimuli. Šajā nolūkā valde varētu nolemt piemērot labvēlīgākus finansēšanas nosacījumus ZIK darbībām, kurās iesaistītas vairākas ZIK, RIS darbībām un augstākās izglītības izmēģinājuma iniciatīvai.

Otrkārt, EIT nodrošina, ka dotāciju piešķiršanas procesā ievēros uz sniegumu balstīta finansējuma modeli. Daudzgaļu dotāciju izmantošanu pēc iespējas palielina. EIT finansējumu tieši piesaista progresam, kas ir panākts Regulas (ES) 2021/819 10. pantā un 11. panta 5. punktā uzskaitītajās jomās, un ZIK mērķiem, kas izklāstīti to uzņēmējdarbības plānos, un to varētu samazināt, izmainīt vai neturpināt, ja nav rezultātu. Lai panāktu augstāko ietekmes līmeni, EIT *inter alia* nodrošina lielākus stimulus jaunu partneru piesaistei ZIK un veic korektīvus pasākumus, jo īpaši, pamatojoties uz to individuālo sniegumu.

Treškārt, EIT piemēro stingrus noteikumus visaptverošā novērtējuma mehānisma stiprināšanai pirms ZIK darbību sākotnējā septiņu gadu laikposma beigām saskaņā ar Regulas (ES) 2021/819 10. un 11. pantu. Minētais visaptverošais novērtējums, kas jāveic ar neatkarīgu ārēju ekspertu palīdzību, atbilst labākajai starptautiskajai praksei un Eiropas partnerību uzraudzības un izvērtēšanas kritērijiem, kas izklāstīti Regulā (ES) 2021/695. Tas notiek pirms sākotnējā septiņu gadu laikposma beigām. Visaptverošā novērtējuma rezultātā valde nolemj turpināt, grozīt vai pārtraukt (tādējādi nepagarinot partnerības nolīgumu ar minēto ZIK) finansiālo ieguldījumu ZIK un pārdalīt resursus darbībām ar labākiem rezultātiem. Valde pirms minētā lēmuma pieņemšanas lūdz DPG atzinumu.

⁽²¹⁾ Kā definēts Regulas (ES) 2021/819 2. panta 13) punktā.

3.6.3. Administratīvā sloga samazināšana

Visbeidzot, EIT pastiprina centienus panākt vienkāršošanu, lai mazinātu nevajadzīgu administratīvo slogu ZIK, ļaujot tām ātri un efektīvi īstenot gada uzņēmējdarbības plānus un daudzgadu stratēģijas. Šāda vienkāršošana var iekļaut arī vienreizēju maksājumu vai vienības izmaksu izmantošanu attiecīgajām ZIK darbībām. Turklāt, lai nodrošinātu labāku līdzekļu plānošanu, jo īpaši inovācijas darbībām, un lai veicinātu ciešāku to partneru iesaistīšanos un ilgtermiņa ieguldījumus, kuri piedalās ZIK darbībās, EIT ar ZIK parakstīs daudzgadu dotāciju nolīgumus, tostarp uz snieguma balstīta finansējuma noteikumos, attiecīgā gadījumā saskaņā ar attiecīgajiem partnerības nolīgumiem. Minētie daudzgadu dotāciju nolīgumi nepārsniedz trīs gadus.

3.6.4. EIT attiecības ar ZIK pēc tam, kad būs beidzies partnerības nolīgums

EIT saskaņā ar sistēmu Eiropas partnerībām, kas paredzēta Regulā (ES) 2021/695, izstrādā vispārējos principus attiecībām ar ZIK pēc partnerības nolīguma izbeigšanas. Pamatojoties uz padziļinātu neatkarīgu pētījumu, kas jāveic līdz 2023. gada beigām, EIT ciešā sadarbībā ar Komisiju izveido vispārējo satvaru attiecībām ar tām ZIK, kuru partnerības nolīgums ir izbeigts vai kura termiņš beidzas 2021.–2027. gada plānošanas periodā. Minētajā padziļinātajā neatkarīgajā pētījumā iekļauj novērtējumu par ZIK centieniem panākt finansiālo ilgtspēju, gūtajiem ieņēmumiem un ZIK finanšu perspektīvu un apzina visas darbības, kuru turpināšana varētu būt apdraudēta resursu trūkuma dēļ. Ņemot vērā galīgā pārskata pozitīvu iznākumu, EIT var noslēgt “sadarbības memorandu” ⁽²²⁾ ar ZIK, lai saglabātu aktīvu sadarbību ar to pēc partnerības nolīguma termiņa beigām.

Sadarbības memorandā iekļauj:

- a) tiesības un pienākumus, kas saistīti ar zinību triādes darbību turpināšanu, kā arī ZIK ekosistēmas un tīkla uzturēšanu;
- b) nosacījumus EIT zīmola izmantošanai un dalībai EIT balvas piešķiršanā un citās EIT organizētās iniciatīvās;
- c) nosacījumus dalībai augstākās izglītības un apmācības pasākumos, tostarp EIT zīmes izmantošanu izglītības un apmācības programmās un attiecībās ar EIT Absolventu kopienu;
- d) nosacījumus EIT dalībai konkursos attiecībā uz dažām konkrētām darbībām, tostarp vairāku ZIK kopīgām darbībām un kopīgi izmantojamiem pakalpojumiem;
- e) nosacījumus papildu atbalstam no EIT starpvalstu koordinācijas pasākumiem starp SC ar augstu Savienības pievienoto vērtību.

Ņemot vērā padziļināta neatkarīga pētījuma rezultātus, valde nosaka sadarbības memoranda ilgumu, saturu un struktūru, tostarp ZIK konkrētās darbības, ko var atbalstīt saskaņā ar otrās daļas a) līdz e) apakšpunktu. ZIK ir tiesības piedalīties EIT darbībās saskaņā ar sadarbības memorandā izklāstītajiem nosacījumiem, tostarp piedalīties uzaicinājumos iesniegt priekšlikumus konkursa kārtībā.

3.7. Sinerģija un papildināmība ar citām Savienības programmām

Balstoties uz tā plašo darbības jomu un īpašo nozīmi kā pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa” neatņemamai sastāvdaļai, EIT ir labi piemērots tam, lai radītu sinerģiju un nodrošinātu papildināmību, vienlaikus novēršot dublēšanos, ar citām Savienības programmām vai instrumentiem, tostarp pastiprinot tā atbalstu ZIK to plānošanas un īstenošanas darbībās. Paredzams, ka EIT veicinās sinerģiju vidējā termiņā un ilgtermiņā, cita starpā attiecībā uz šādiem aspektiem:

Erasmus+

- EIT cenšas izveidot sinerģiju starp *Erasmus+* un EIT kopienām. Sadarbība jābūt vērstai uz to, lai *Erasmus+* studentiem, kuri iestājušies AII, kas ir ZIK partneres, nodrošinātu piekļuvi ZIK vasaras skolām vai citiem attiecīgiem mācību pasākumiem (piemēram, uzņēmējdarbības un inovāciju pārvaldības mācību pasākumi) un nodibinātu kontaktus ar ZIK absolventu tīklu.

⁽²²⁾ Kas definēts Regulas (ES) 2021/819 2. panta 15) punktā.

- Sadarbības pasākumi var ietvert arī EIT vai ZIK apmācības nodrošināšanu akadēmiskajiem mācībaspēkiem (no jebkurām AII, arī no tām, kuras nav ZIK partneres) par mācību programmām, kas integrē uzņēmējdarbību un inovāciju, kā arī izmēģina, pieņem un paplašina inovācijas praksi, ko ZIK izstrādājušas Erasmus+ tīklos (piemēram, AII un uzņēmumu zināšanu apvienības), un otrādi.
- Iespēju robežās jānodrošina sinerģija ar Eiropas universitāšu iniciatīvu, kas varētu palīdzēt integrēt EIT izglītības pasākumus, lai panāktu sistēmisku ietekmi.

Programma “Digitālā Eiropa” kas izveidota ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/694 ⁽²³⁾;

- ZIK, jo īpaši SC, sadarbojas ar Eiropas digitālās inovācijas centriem saskaņā ar Regulu (ES) 2021/694, lai atbalstītu rūpniecības nozares un publiskā sektora organizāciju digitālo pārveidi.
- Jāizpēta iespējas, kā izmantot infrastruktūru un spējas, ko programmā “Digitālā Eiropa” (piemēram, datu resursi un mākslīgā intelekta algoritmu bibliotēkas, kā arī augstas veiktspējas datu analīzes kompetences centri dalībvalstīs) ZIK attīstījušas izglītības un apmācību jomā, kā arī izmēģinājumu un demonstrējumu nolūkos inovācijas projektos.

Kohēzijas politikas fondi (jo īpaši Eiropas Reģionālās attīstības fonds un Kohēzijas fonds, kas izveidoti ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu par Eiropas Reģionālās attīstības fondu, Kohēzijas fondu un Eiropas Sociālo fondu Plus, kas izveidoti ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu par Eiropas Sociālo fondu Plus (ESF+)).

- ZIK ar SC un RIS centru starpniecību veicina reģionālo un starpreģionālo sadarbību starp zinību triādes dalībniekiem un vadošajām iestādēm sinerģijā ar darbu pie reģionālās sadarbības un ieguldījumiem vērtību ķēdēs saistītās pārdomātas specializācijas prioritāšu jomās, kā arī sekmē pārdomātas specializācijas tematisko platformu darbu. Šādas sadarbības ar vadošajām iestādēm rezultātā ZIK darbības var tikt iekļautas darbības programmās. EIT arī izvērtē iespējas dot ieguldījumu prasmju pilnveidošanas iniciatīvās kohēzijas politikas fondu ietvaros, izmantojot apmaiņu ar paraugpraksi.
- Lai sekmētu sinerģiju starp EIT resursiem, kohēzijas politikas fondiem un citām Savienības, valsts un reģionālām programmām, EIT ZIK veicina sadarbību starp atbilstīgajiem ZIK un pārdomātas specializācijas platformām. Mērķis ir panākt EIT darbību plašāku pārstāvību visā Savienībā, stiprināt saiknes ar pārdomātas specializācijas stratēģijām un labāk izmantot RIS, lai EIT un ZIK darbībām piesaistītu ESI fondus.

Programma *InvestEU*

- EIT ZIK cenšas sadarboties ar *InvestEU* konsultāciju centru, lai sniegtu tehnisko atbalstu un palīdzību ZIK atbalstītajiem uzņēmumiem projektu sagatavošanā, izstrādē un īstenošanā.
- ZIK cenšas sekmēt *InvestEU* portāla izstrādi, lai – ciešā sadarbībā ar Komisijas dienestiem un sinerģijā ar EIP – ZIK atbalstītajiem uzņēmumiem ciešāk piesaistītu investorus un finanšu starpniekus.

Programma “Radošā Eiropa”, kas izveidota ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/818 ⁽²⁴⁾.

Programma “Radošā Eiropa” ir cita starpā svarīga saistībā ar darbībām, ko veiks nākamā ZIK KRNI jomā. Ar šo programmu jāveido spēcīga sinerģija un papildināmība tādās jomās kā radošās prasmes, darbvietas un uzņēmējdarbības modeļi.

Vienotā tirgus programma, kas izveidota ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) 2021/690 ⁽²⁵⁾.

⁽²³⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/694 (2021. gada 29. aprīlis), ar ko izveido programmu “Digitālā Eiropa” un atceļ Lēmumu (ES) 2015/2240 (OV L 166, 11.5.2021., 1. lpp.).

⁽²⁴⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/818 (2021. gada 20. maijs), ar ko izveido programmu “Radošā Eiropa” (2021.–2027. gads) un atceļ Regulu (ES) Nr. 1295/2013 (skatīt šā Oficiālā Vēstneša 34. lpp.).

⁽²⁵⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/690 (2021. gada 28. aprīlis), ar ko izveido iekšējā tirgus, uzņēmumu, tostarp mazo un vidējo uzņēmumu, konkurētspējas, augu, dzīvnieku, pārtikas aprites un dzīvnieku barības jomas un Eiropas statistikas programmu (vienotā tirgus programma) un atceļ Regulas (ES) Nr. 99/2013, (ES) Nr. 1287/2013, (ES) Nr. 254/2014, un (ES) Nr. 652/2014 (OV L 153, 3.5.2021., 1. lpp.).

ZIK cenšas sadarboties ar Eiropas Biznesa atbalsta tīklu (EEN) un tā nozaru grupām, lai atvieglotu uzņēmumu savstarpējo sadarbību, tehnoloģiju nodošanu un inovācijas partnerības uzņēmējiem, kuri vēlas attīstīt savu darbību visā ES un ārpus tās saskaņā ar Regulu (ES) 2021/690. EEN organizācijas veicinās ZIK darbības to MVU starpā, kuri ir tā klienti. EIT izpēta sadarbību jauno uzņēmēju mobilitātes programmās, kas ir paredzētas viņu uzņēmējdarbības prasmju uzlabošanai.

4. COVID-19 UZLIESMOJUMA IZRAISĪTĀS KRĪZES SEKU NOVĒRŠANA

Lai pārvarētu Covid-19 krīzes radīto būtisko ietekmi uz sabiedrību, vidi, ekonomiku un tehnoloģiskajām pārmaiņām, būs vajadzīga Savienības iestāžu, struktūru, biroju un aģentūru sadarbība. EIT būtu jāveicina nepieciešamie inovācijas centieni, saskaņoti reaģējot uz Covid-19 krīzi.

EIT nodrošinās, ka ZIK palīdz rast inovatīvus risinājumus dažādās rīcības jomās, ņemot vērā prioritātes, kas izvirzītas Savienības atveseļošanas plānā, Eiropas zaļajā kursā, Savienības rūpniecības stratēģijā un IAM, lai sekmētu dalībvalstu sabiedrības un ekonomikas atlabšanu un stiprinātu to ilgtspēju un noturību.

Jo īpaši EIT būtu jānodrošina, ka ZIK var darboties ar vajadzīgo elastību, lai pielāgotu savu darbību Covid-19 krīzes radītajiem izaicinājumiem, kā arī jaunus un negaidītus izaicinājumus un prioritātes. EIT uzraudzībā un kontrolē ZIK varētu izveidot pasākumus, kas ir piemēroti savu ekosistēmu noturības atbalstīšanai un palielināšanai, proti, to partnerus un atbalsta saņēmējus arī ārpus esošajām kopienām. Īpaša uzmanība būtu jāpievērš darbībām, kuru mērķis ir palielināt mikrouzņēmumu, MVU un jaunuzņēmumu noturību, kā arī studentu, pētnieku, uzņēmēju un darba ņēmēju noturību, jo tos Covid-19 krīze ir skārusi vissmagāk.

ZIK tiek aicinātas arī izmantot sinerģijas ar citām Savienības iniciatīvām un partnerībām, lai atbalstītu Eiropas inovācijas ekosistēmu stiprās puses.

Pielāgojoties jaunajai situācijai, ZIK var izmantot inovatīvus sadarbības instrumentus, mehānismus, informāciju un atbalsta pakalpojumus, lai savās kopienās nodrošinātu sadarbību un mijiedarbību.

Cenšoties panākt sinerģiju ar citām Savienības programmām un aģentūrām, EIT var ierosināt iniciatīvas, kuru pamatā ir zinību triādes integrācija un kuru mērķis ir atbalstīt inovācijas ekosistēmas Savienībā. Šajā nolūkā EIT var veicināt jaunas ZIK kopīgas darbības, lai risinātu Covid-19 krīzes radītos izaicinājumus.

5. RESURSI

5.1. Budžeta vajadzības

Laikposmā no 2021. līdz 2027. gadam EIT budžeta vajadzības ir 2 965 000 000 EUR un to pamatā ir trīs galvenie elementi: 1) esošo astoņu ZIK izdevumi (kas atspoguļo to, ka triju ZIK partnerības nolīgumu termiņš beigsies līdz 2024. gadam) un divu jaunu ZIK izveides (viena 2022. vai 2023. gadā, un otra 2026. gadā) izdevumi; 2) EIT administratīvie izdevumi; un 3) izdevumi par sagatavošanu, uzraudzību, kontroli, revīziju, izvērtēšanu un citām darbībām un izdevumi, kas vajadzīgi EIT darbību pārvaldībai un īstenošanai, kā arī EIT mērķu sasniegšanas izvērtēšanai saskaņā ar Regulas (ES) 2021/695 12. panta 6. punktu.

Aptuveni 2 854 000 000 EUR (96 % no kopējā EIT budžeta) ir paredzēti pastāvošo un jauno ZIK finansēšanai, un no tiem:

- a) vismaz 10 % un ne vairāk kā 15 % paredz RIS;
- b) ne vairāk kā 7 % piešķir ZIK savstarpējām darbībām, tostarp lai atbalstītu ZIK, ar kurām partnerības līgums ir beidzies vai pārtraukts;
- c) ne vairāk kā 3 % piešķir eksperimentālai augstākās izglītības iniciatīvai, kuras ilgums ir trīs gadi.

Paredzams, ka ieviešot pakāpenisku EIT finansējuma likmes samazināšanu, ZIK piesaistīs vēl 1 500 000 000 EUR no citiem publiskiem un privātiem avotiem. Budžets divu jaunu ZIK izveidei (viena sāks darboties pēc iespējas ātrāk jau 2022. vai 2023. gadā, bet otra sāks darboties 2026. gadā) būs aptuveni 300 000 000 EUR. Ja EIT būs pieejams papildu budžets, tas var izveidot papildu ZIK.

EIT turpina būt taupīga un dinamiska organizācija. EIT administratīvo izdevumu izmaksas, kas sedz nepieciešamās personāla, administratīvās, infrastruktūras un darbības izmaksas, vidēji nepārsniedz 3 % no EIT budžeta. Daļu administratīvo izdevumu sedz Ungārija, līdz 2029. gada beigām nodrošinot bezmaksas biroja telpas. Šajā sakarībā tiek pieliktas lielas pūles, lai samazinātu ZIK administratīvās izmaksas, kuras jebkurā gadījumā ir jānotur saprātīga minimuma līmenī.

5.2. Ietekme (pārraudzība un izvērtēšana)

Paredzams, ka EIT ietekmes izvērtējums nākamajā plānošanas periodā tiks pastāvīgi uzlabots, ņemot vērā gūtās atziņas un līdz šim uzkrāto pieredzi un nepieciešamību saskaņot tās praksi ar pamatprogrammas "Apvārsnis Eiropa" pieņemto praksi. EIT saskaņā ar Regulas (ES) 2021/819 10., 11. un 20. pantu piemēro izvērtēšanas, ziņošanas un pārraudzības satvaru, kas nodrošina saskaņotību ar vispārējo pieeju, kas pieņemta pamatprogrammai "Apvārsnis Eiropa", vienlaikus sekmējot elastību. Jo īpaši tiek uzlabota atgriezeniskā saikne starp Komisiju, EIT un ZIK, lai konsekventi, saskaņoti un efektīvi sasniegtu mērķus.

5.2.1. Ziņošana un uzraudzība

EIT uzlabo savu pašreizējo pārraudzības sistēmu un ievieš ziņošanas un pārraudzības satvaru, tostarp galvenos snieguma rādītājus, kas ir saskaņoti ar pamatprogrammas "Apvārsnis Eiropa" ietekmes ceļu rādītājiem. ZIK darbības rādītāju, tostarp to administratīvo izdevumu, un rezultātu ziņošana un pārraudzība būs EIT galvenais uzdevums, ko īsteno sadarbībā ar pamatprogrammas "Apvārsnis Eiropa" kopīgajiem korporatīvajiem pakalpojumiem. ZIK ziņošanas un pārraudzības sistēmu iestrādā vispārējā pamatprogrammas "Apvārsnis Eiropa" pārraudzības sistēmā, jo īpaši, ieviešot kopējus datu modeļus, tostarp datu, kurus glabā pamatprogrammas "Apvārsnis Eiropa" datubāzē. Komisija piedalās kopīgā visu attiecīgo ietekmes un pārraudzības rādītāju un instrumentu izstrādē, kurus pilnveido vai piemēro EIT, lai nodrošinātu saskaņotību ar vispārējo pamatprogrammas "Apvārsnis Eiropa" pārraudzības sistēmu un atbilstību tai, tostarp galvenajiem ietekmes ceļiem, Eiropas partnerību un pamatprogrammas "Apvārsnis Eiropai" stratēģiskās plānošanas procesa kritēriju sistēmai. Valde ievieš pastāvīgas pārraudzības procedūras, kā arī starpposma pārskatīšanas un novērtēšanas procedūras, tostarp, lai noteiktu pamatotu kvantitatīvo un kvalitatīvo rādītāju kopumu un ar tiem saistīto pamatscēnāriju un mērķus. Turklāt EIT ņem vērā metodikas "Inovācijas radars" izvešanu pamatprogrammā "Apvārsnis Eiropa" un izpēta, kā ZIK varētu izmantot "Inovācijas radaru", lai uzlabotu savas pārraudzības darbības.

Šādas pārraudzības rezultātus izmanto ZIK daudzgadu uzņēmējdarbības plānošanas procesos un tie nosaka EIT uz sniegumu balstītā ZIK darbību finansējuma piešķiršanu, kā arī tos izmanto, lai sagatavotu partnerības nolīgumus un dotāciju nolīgumus ar ZIK kā atbalsta saņēmējām. Turklāt paredzams, ka ZIK pārraudzības rezultātus izmantos Eiropas partnerībām paredzētajā stratēģiskās koordinācijas procesā.

Paredzams, ka EIT darbībām, tostarp tām, kuras pārvalda ar ZIK starpniecību, būs

- 1) tehnoloģiska, ekonomiska un inovatīva ietekme, kas veicinās uzņēmumu izveidi un izaugsmi, kā arī tādu jaunu inovatīvu risinājumu izstrādi, ar ko risina globālus izaicinājumus, rada tiešas un netiešas darbvietas un mobilizē papildu publiskā un privātā sektora ieguldījumus;
- 2) zinātniska un izglītojoša ietekme, stiprinot cilvēkkapitālu pētniecībā un inovācijā, uzlabojot inovatīvās un uzņēmējdarbības prasmes gan individuālā, gan organizācijas līmenī un veicinot to, lai zināšanas un inovācijas tiktu radītas un atklāti izplatītas sabiedrībā;
- 3) ietekme uz sabiedrību, tostarp ietekme, ko rada sistēmiski risinājumi gan EIT kopienā, gan ārpus tās, arī ar ZIK kopīgām darbībām, pievēršoties Savienības politikas prioritātēm tādās jomās kā klimata pārmaiņas (piemēram, mazināšana, pielāgošanās un izturētspēja), enerģija, izejmateriāli, veselība, ražošana ar pievienoto vērtību, digitālā un urbānā mobilitāte, pārtika, kultūra un radošums vai ūdens, izmantojot inovatīvus risinājumus, sadarbību ar iedzīvotājiem un galalietotājiem, un stiprinot inovatīvu risinājumu ieviešanu šajās sabiedrības jomās;

EIT nodrošina konkrētu sabiedrības rādītāju izstrādi ZIK darbības jomās un īsteno regulāru pārraudzību saskaņā ar pamatprogrammas "Apvārsnis Eiropa" sistēmu attiecībā uz ietekmi uz sabiedrību.

Šā punkta trešajā daļā minēto ietekmi mēra *inter alia* saskaņā ar Regulas (ES) 2021/695 V pielikumā dotajiem ietekmes ceļa rādītājiem.

Līdztekus pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa” rādītāju sistēmas izstrādei EIT kopā ar Komisiju izstrādā papildu rādītājus, tostarp ietekmes uz sabiedrību rādītājus ZIK darbības jomās, un tie atspoguļo vispārējo pieeju Eiropas partnerībām, kas veicina zinātnisko, ekonomisko ietekmi un ietekmi uz sabiedrību. Ietekmes rādītāju saskaņošana ar pamatprogrammu “Apvārsnis Eiropa” ir vērsta uz to, lai laika gaitā uzraudzītu progresu EIT mērķu sasniegšanā, nodrošinot salīdzinošu pierādījumu bāzi par ZIK radītajiem rezultātiem un ietekmi attiecībā uz pamatprogrammu “Apvārsnis Eiropa”. Turklāt EIT nodrošina to, ka pārraudzības sistēma gūst panākumus saistībā ar darbībām, kas raksturīgas ZIK modelim, piemēram, zinību triādes integrācija un uzņēmējdarbības prasmes. Ar izglītību saistīto EIT darbību (tostarp to, kuras atbalsta AII spējas) rādītāji uzrauga, piemēram:

- 1) cilvēkkapitāla prasmju apguvi un AII iesaisti un spēju uzlabošanu (īstermiņā);
- 2) karjeru un AII lomu un sniegumu vietējās inovācijas ekosistēmās (vidējā termiņā); un
- 3) darba apstākļus un AII lomu un darbības rezultātus vietējās inovācijas ekosistēmās (ilgtermiņā).

Ar ZIK saistīto pastāvīgo pārraudzību veic efektīvi un cita starpā pievēršas šādiem jautājumiem:

- 1) progress virzībā uz finansiālo ilgtspēju, jo īpaši piesaistot jaunus ieguldījumu avotus;
- 2) progress virzībā uz Eiropas mēroga pārklājumu un atklātību, kā arī uz pārvaldības pārredzamību;
- 3) uzņēmējdarbības paātrināšanas efektivitāte (proti, radīti un atbalstīti strauji augoši uzņēmumi);
- 4) ZIK administratīvās un pārvaldības izmaksas;
- 5) SC un RIS centru un struktūru darbības un to integrācija vietējās inovācijas ekosistēmās;
- 6) izglītības un apmācības pasākumu īstenošana, tostarp EIT zīmes plašāka izmantošana.

Turpmāk tabulā sniegts neizsmeljošs saraksts ar galvenajiem darbības rādītājiem un mērķiem, kuru pārraudzīšanu 2021.–2027. gadā ir paredzēts uzticēt EIT. Šie rādītāji sniedz galvenās ievirzes tam, kādi ieguldījumi un rezultāti ir nepieciešami, lai pārraudzītu, kā tiek sasniegti EIT galvenie mērķi 2021.–2027. gadam –veicināt inovāciju un uzņēmējdarbību ar labākas izglītības palīdzību, uzlabot savu reģionālo un vietējo ietekmi un pieejamību potenciālajiem partneriem un ieinteresētajām personām, nodrošināt līdzsvaru starp ieņēmumiem un izdevumiem, izveidot jaunus SC un ieviest tirgū jaunus inovatīvus risinājumu globālu izaicinājumu risināšanai.

EIT pārvaldības rādītāji	Mērķis 2023. gadam (atsauces gads – 2020. gads)	Mērķis 2027. gadam (atsauces gads – 2020. gads)
To vienību/organizāciju skaits, kuras piedalās EIT un ZIK darbībās	20 % palielinājums	50 % palielinājums
Tirgū laisto inovāciju (produktu un pakalpojumu) skaits	1 500	4 000
AII, kas iesaistītas EIT un ZIK darbībās	285	680
To studentu skaits, kuri iesaistīti EIT un ZIK izglītības darbībās	8 500	25 500
Atbalstīto jaunuzņēmumu skaits	300	700
ZIK finansējums	700 000 000 EUR	1 500 000 000 EUR
To vienību/organizāciju skaits, kuras piedalās EIT un ZIK darbībās no reģioniem, kas ir ārpus ZIK sadarbības centru reģioniem	50 % palielinājums	100 % palielinājums

Lai uzlabotu atvērtību un pārredzamību, EIT nodrošina, ka ar tā iekšējās pārraudzības sistēmas palīdzību savāktie projektu dati, tostarp ZIK rezultāti, ir pilnībā pieejami un integrēti pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa” vispārējā datu pārvaldības sistēmā. EIT nodrošina, ka detalizēta informācija, kas iegūta tā pārraudzības un izvērtēšanas procesā, ir laikus pieejama pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa” datubāzē. Turklāt EIT sniedz īpašus ziņojumus par kvantitatīvo un kvalitatīvo ietekmi, tostarp par solītajiem un faktiski sniegtajiem finanšu ieguldījumiem.

5.2.2. Izvērtēšana, starpposma pārskatīšana un visaptveroša novērtēšana

Komisija saskaņā ar Regulu (ES) 2021/819 un (ES) 2021/695 noteikumiem veic periodiskus un neatkarīgus EIT darbību izvērtējumus, tostarp izvērtējot darbības, ko pārvalda ar ZIK starpniecību.

Saskaņā ar Regulas (ES) 2021/819 20. pantu vidusposma izvērtējumā cita starpā izvērtē arī augstākās izglītības izmēģinājuma iniciatīvas rezultātus un ietekmi, ZIK finansiālās ilgtspējas stratēģiju efektivitāti, RIS darbību ietekmi un sadarbību starp EIT un īstenošanas struktūrām pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa” III pīlāra “Inovatīva Eiropa” ietvaros. Šajā sakarībā EIT izvērtēšanās vērtē EIT darbību, tostarp ar ZIK starpniecību īstenoto darbību, efektivitāti, lietderību, atbilstību, saskaņotību un ES pievienoto vērtību. Tos veic Komisija ar neatkarīgu ārēju ekspertu palīdzību, un tos iekļauj pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa” novērtējumos, ko veic Komisija, arī ņemot vērā pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa” III pīlāra “Inovatīva Eiropa” sistēmisko novērtējumu, jo īpaši attiecībā uz “vienas pieturas aģentūru” inovācijai.

Pirms partnerības līguma septiņu gadu perioda beigām valdes uzraudzībā ar neatkarīgu ārēju ekspertu atbalstu veic visaptverošu katras ZIK snieguma un darbību novērtējumu, kā arī galīgo novērtējumu pirms līguma beigām. Pamatojoties uz visaptverošu novērtējumu, valde lemj par to, vai partnerības līgumu pagarināt pēc pirmajiem septiņiem gadiem, savukārt galīgo novērtējumu izmanto kā pamatu sarunām par iespējamu sadarbības memorandu. Veicot minētos izvērtējumus, valde saskaņā ar Regulas (ES) 2021/819 11. panta 5. punktu jo īpaši ņem vērā īstenošanas, pārraudzības un izvērtēšanas kritērijus, kas Regulā (ES) 2021/695 ir noteikti Eiropas partnerībām, ZIK mērķu sasniegšanu un tās koordināciju ar citām atbilstīgajām pētniecības un inovācijas iniciatīvām, tās finanšu stabilitātes līmeni, spēju nodrošināt pieejamību jauniem dalībniekiem, pārvaldības pārredzamību un tās panākumus jaunu dalībnieku piesaistīšanā, nepārsniedzot Regulas (ES) 2021/819 21. pantā minēto Savienības finansiālā ieguldījuma robežas, Savienības pievienoto vērtību un to, kādu ieguldījumu tās sasniegumi dod EIT mērķu īstenošanā.

Turklāt saskaņā ar Regulas (ES) 2021/819 11. panta 2. punktu valdes uzraudzībā EIT veic starpposma pārskatus par ZIK sniegumu un darbībām pirmajos trīs partnerības nolīguma gados (proti, ZIK sākumposmā) un attiecīgajā gadījumā – trīs gados pēc tā pagarināšanas (proti, stabilitātes posmā). Minēto pārskatu pamatā ir EIT veiktā nepārtrauktā pārraudzība. Tie palīdz valdei jau laikus gūt norādes par ZIK sniegumu attiecībā uz tās stratēģiju un mērķiem, kā arī tās atbilstību valdes norādēm.

Saskaņā ar Regulas (ES) 2021/819 11. panta 6. punktu, ja pastāvīgā pārraudzība, starpposma pārskats vai ZIK visaptverošs novērtējums liecina par nepietiekamu progresu jomās, kas minētas Regulas (ES) 2021/... 10. pantā, vai par Savienības pievienotās vērtības trūkumu, valde veic pienācīgus korektīvus pasākumus. Šie korektīvie pasākumi var izpausties kā EIT finansiālā ieguldījuma samazināšana, mainīšana vai atsaukšana vai partnerības līguma izbeigšana, kā arī saistoši ieteikumi attiecībā uz ZIK darbībām vai ierosinājumi tās īstenošanas un darbības modeļu pielāgošanai.

Minēto starpposma pārskatu un izvērtējumu rezultātus dara publiski pieejamus, paziņo Eiropas Parlamentam un Padomei un ziņo par tiem Eiropas partnerībām paredzētajam stratēģiskās koordinēšanas procesam.

1. papildinājums

Faktu lapa par ZIK kultūras un radošo nozaru un industrijas (KRNI) jomā

I. Izaicinājums

ZIK kultūras un radošo nozaru un industriju KRNI⁽²⁶⁾ jomā var sniegt horizontālu risinājumu virknei gaidāmu, pastāvīgu izaicinājumu, kurus var risināt ar izglītības, pētniecības un inovācijas darbību palīdzību. Minētos izaicinājumus var iedalīt četros pilāros:

- 1) Eiropas radošums, kultūru un valodu daudzveidība;
- 2) Eiropas identitāte un kohēzija;
- 3) Eiropas nodarbinātība, ekonomikas noturība un vieda izaugsme; un
- 4) Eiropa pasaules arēnā.

Eiropiešu radošums un kultūras daudzveidība ir atkarīga no noturīgām un spēcīgām KRNI. Tomēr šīs nozares saskaras ar vairākiem izaicinājumiem, kas saistīti ar pasaules mēroga dalībnieku pieaugošo konkurenci un digitālo pāreju.

- Lai piesaistītu jaunu auditoriju un to paplašinātu, kā arī izstrādātu jaunus procesus, pakalpojumus, saturu un praksi, kas rada sabiedrisko vērtību, ražotājiem, radītājiem, autoriem, izplatītājiem, raidorganizācijām, kinoteātriem un visu veidu kultūras organizācijām un uzņēmumiem ir jārada jauninājumi.
- Uzņēmējdarbības un starpnozaru prasmju trūkums kultūras un radošajās nozarēs un industrijā⁽²⁷⁾ attiecas gan uz jaunām apakšnozarēm, gan arī uz ļoti nobriedušām nozarēm, kurās notiek būtiska digitālā pārveide. Šīs prasmes ir nepieciešamas inovācijai, un tās ir ļoti svarīgas, ņemot vērā darba tirgus pārmaiņas, ar ko saskaras nozare.
- Kultūras mantojums ir neapstrīdama kultūras identitātes izpausme, svarīgs sabiedrisko labumu un inovācijas avots, kas nodrošina labu atdevi no ieguldījumiem un ievērojamus ekonomiskos ieņēmumus, taču tā potenciāls, lielākoties, joprojām netiek pilnībā izmantots. Tā kā kultūras mantojums veicina ilgtspējīgu, uz mantojumu balstītu atjaunošanos un ir nozīmīgs stimuls izglītībai un mūžizglītībai, kā arī stimulē sadarbību un sociālo kohēziju, tas var gūt lielu labumu no KRNI vēltītās ZIK.

Sabiedrības izaicinājumi, kas saistīti ar Eiropas identitāti un kohēziju, kopumā rodas tādēļ, ka trūkst saiknes, kas vieno dažādas sabiedrības daļas un dažādas teritorijas. Tie ietver jautājumus, kas saistīti ar sociālo atstumtību, nepieciešamību veidot ciešākas starpkultūru saites, aizsargāt valodu daudzveidību, tostarp minoritāšu valodas, un veidot kopīgas piederības sajūtu, pamatojoties uz mūsu kultūras daudzveidību un kopīgo mantojumu, un šos jautājumus varētu risināt, izvēršot iekļaujošu un pieejamu kopienas līdzdalību, izstrādājot inovācijas dizaina, arhitektūras un sabiedrisku vietu izmantošanas jomā, kā arī radot kultūrā balstītu sociālu inovāciju. Jo īpaši:

- sadarbība pētnieku starpā un starp pētniecību un rūpniecību un starp publiskā un trešā sektora organizācijām ir ierobežota, kā arī pētniecības un izstrādes centienu koordinācija, metožu, rezultātu un paraugprakses apmaiņa nav pietiekama un ir vērojama lieka dublēšanās,
- radošo kopu un inovācijas centru integrācijas līmenis nav pietiekams,
- liela daļa reģionālo pārdomātas specializācijas prioritāšu Eiropā ietver atsauces uz kultūru no dažādiem aspektiem (piemēram, kultūras mantojums, radošās nozares un māksla),

⁽²⁶⁾ KRNI iekļauj visas nozares un rūpniecības nozares, kuru darbību pamatā ir kultūras vērtības, kultūru daudzveidība un individuālas un/vai kolektīvas mākslinieciskas vai citas radošas izpausmes, neatkarīgi no tā, vai šīs darbības ir vai nav vērstas uz tirgu, neatkarīgi no tās struktūras veida, kas tās īsteno, neatkarīgi no minētās struktūras finansēšanas veida. Pie šīm darbībām pieder tādu prasmju un talantu attīstīšana, kam ir potenciāls rosināt inovācijas, radīt labklājību un darbvietas, saražojot sociālas un ekonomiskas vērtības, tostarp ar intelektuālā īpašuma pārvaldības palīdzību. Šīs darbības ietver arī tādu preču un pakalpojumu izstrādi, ražošanu, radīšanu, izplatīšanu un saglabāšanu, kas ir kultūras, mākslas vai citas radošas izpausmes, kā arī ar tām saistītās funkcijas, piemēram, izglītība un pārvaldība. Kultūras un radošās nozares un industrija *inter alia* ietver arhitektūru, arhīvus, humanitārās zinātnes, bibliotēkas un muzejus, daiļamatniecību, audiovizuālo jomu (tostarp filmas, televīziju, programmatūru, videospēles, multimediju un ierakstīto mūziku), materiālo un nemateriālo kultūras mantojumu, dizainu, uz radošu pieeju orientētas augstas kvalitātes preču ražošanas nozares un modi, festivālus, mūziku, literatūru, izpildītājmākslu, (tostarp teātri un deju) grāmatas un izdevējdarbību (avīzes un žurnālus), radio un vizuālo mākslu, kā arī reklāmu.

⁽²⁷⁾ Eiropas universitāšu kultūras un radošās studijas lielākoties ir vērstas uz "radošo daļu", un to absolventi ne vienmēr ir gatavi iekļauties modernā darba tirgū, jo tiem trūkst starpnozaru (uzņēmējdarbības, digitālās un finanšu pārvaldības) prasmju. Attiecībā uz augstākās izglītības iestādēm Savienība atpauko Amerikas Savienotajām Valstīm saistībā ar studijām komunikācijas un plašsaziņas līdzekļu jomā (savukārt Savienības universitātēm ir labāki rādītāji tradicionālākos studiju priekšmetos, piemēram, mākslā, dizainā vai izpildītājmākslā).

- ZIK KRNI jomā potenciāls ir augsts, ņemot vērā kultūras un radošuma lielo nozīmi pilsētu un reģionu ekonomikas un sociālajā attīstībā un to spēju vēl vairāk palīdzēt novērst atšķirības visā Eiropā.

Pašreizējie izaicinājumi, kas saistīti ar Eiropas nodarbinātību, ekonomikas noturību un viedu izaugsmi, ietver tādas sociālekonomiskās jautājumus kā bezdarbs (jo īpaši jauniešu bezdarbs) novēršana, prasmju un darba apstākļu uzlabošana un pielāgošanās globālajai konkurencei.

- Tirgus koncentrācija ir augsta – 2013. gadā aptuveni 50 % no kopējā Savienības apgrozījuma un pievienotās vērtības tika radīti Apvienotajā Karalistē, Vācijā un Francijā.
- Globalizācija, Digitalizācija un tehnoloģiskā inovācija spēcīgi ietekmē Eiropas rūpniecību. Šīs norises ir mainījušas veidu, kā mākslinieki veido un izplata savus darbus un uzrunā auditoriju, mainot tradicionālos KRNI uzņēmējdarbības modeļus, un tās ir būtiski mainījušas patērētāju gaidas un uzvedību. Turklāt satura ražošanas uzņēmumu, kas atrodas ārpus Eiropas, pieaugošais spēks ir atstājis milzīgu ietekmi uz tradicionālo vērtību ķēdi.
- Jaunrades, kultūras un mākslas darbu un rezultātu monetizēšana bieži vien ir problemātiska, tādēļ šai segmentā veidojas izteikti nestabila nodarbinātība. Ir jārod jauni inovatīvi veidi mikro, mazo un vidējo radošo un kultūras uzņēmumu un organizāciju atbalstam.

Eiropas kā pasaules līmeņa dalībnieces loma ietver nepieciešamību uzlabot Eiropas kultūras satura izplatīšanu. Eiropai ir jāsaģlabā konkurētspēja globālajā digitālajā sacensībā par jaunu tehnoloģiju (piemēram, mākslīgā intelekta, lietu interneta, blokķēžu) radīšanu, jo KRNI ir svarīgas satura, produktu un pakalpojumu veidotājas. Turklāt globālā mēroga KRNI (piemēram, projektēšana, arhitektūra) aktīvi veicina ilgtspējīgu attīstību un virza zaļo inovāciju, savukārt kultūras saturs (literatūra, filmas un māksla) papildus savai patiesajai vērtībai var vairot arī izpratni par ekoloģiskām problēmām un veidot sabiedrības viedokli.

II. Nozīme un ietekme

ZIK KRNI jomā – ar holistisku un integrētu pieeju – palīdzēs risināt visus I iedaļā minētos izaicinājumus. Aptverot gandrīz visas mūsu dzīves, sabiedrības un ekonomikas nozares, šāda ZIK, visticamāk, būs ļoti svarīga ekonomiskās un sociālās ietekmes ziņā, paverot stratēģiskas iespējas ekonomikas, tehnoloģiju un sociālās inovācijas jomā. Tam, visticamāk, būs arī būtiska nozīme, ļaujot mākslas AI aktīvāk iesaistīties hibrīdkompetenču un uzņēmējdarbības domāšanas veida attīstīšanā, kas labāk atbilst nozares vajadzībām.

Ar kultūru saistītas un radošuma rosinātas inovācijas veicina Eiropas konkurētspēju, vai nu tieši radot jaunus uzņēmumus un darbvietas, vai netieši radot starpnozaru priekšrocības plašākai ekonomikai, uzlabojot dzīves kvalitāti un palielinot Eiropas pievilcību. Kultūras un radošās nozares un industrija (piemēram, kultūras mantojums un māksla) arvien vairāk uzskata par pārdomātas, ilgtspējīgas un iekļaujošas izaugsmes un nodarbinātības jauniem avotiem. Šīs nozares patlaban nodarbina jau vairāk nekā 12 miljonus Savienības iedzīvotāju, kas ir vairāk nekā 7,5 % no visiem Savienības nodarbinātajiem iedzīvotājiem. Kultūras mantojums ir KRNI būtiska sastāvdaļa un nozīmīgs Eiropas reģionu, lielpilsētu, pilsētu un lauku apvidu pievilcības veicinātājs. Tas veicina privātā sektora ieguldījumus, talantu piesaistišanu, uzņēmumu izveidi un tiešu un netiešu darbvieta radīšanu.

Kultūras un radošuma ieguldījumu inovācijā arvien vairāk virza ar tehnoloģijām nesaistīti faktori, piemēram, radošums, dizains un jauni organizatoriskie procesi vai uzņēmējdarbības modeļi. Jo īpaši nozares ar atšķirīgām vērtību ķēdēm (proti, mūzika, māksla, dizains, mode, audiovizuālā māksla, videospēles un arhitektūra) ekonomikas ziņā ir spēcīga inovācijas spēja, un tās spēj veicināt inovāciju citās ekonomikas nozarēs.

Kultūrai un līdzdalībai kultūras pasākumos ir tieša ietekme uz iedzīvotāju labklājību un sociālo iekļaušanu. Kultūras un radošās nozares un industrija vairo sabiedrības identitātes, demokrātijas un kopienas līdzdalības vērtības. Kultūrai ir liels potenciāls stiprināt Eiropas piederības sajūtu, kur daudzveidība ir priekšrocība. Tas ir ļoti svarīgi, lai nodrošinātu noturību, sociālo piekļuvi, sabiedrības kohēziju, radikalizācijas novēršanu un dzimumu līdztiesību un risinātu Eiropas politiskās neskaidrības un vajadzību pēc vienotības.

ZIK KRNI jomā ir jāuzlabo tīklu veidošanas iespējas, sadarbība, līdzradīšana un zinātnības nodošana starp izglītību, pētniecību, uzņēmējdarbību, publiskajām un trešo pušu organizācijām, kultūras un radošajās nozarēs un citās sabiedrības un ekonomikas nozarēs. Tā ir paredzēta, lai:

- stimulētu augšupējas un lejupējas iniciatīvas Savienības, valsts un reģionālā līmenī. Tā izstrādās vajadzīgos pamatnosacījumus jaunu uzņēmumu veidošanai un paplašināšanai inovatīvās ekosistēmās,
- sniegtu pētniekiem un studentiem daudzās disciplīnās (tostarp mākslas, humanitāro zinātņu, sociālo un lietišķo zinātņu un uzņēmējdarbības jomā) un kultūras un radošo nozaru un industrijas un citu nozaru uzņēmējiem zināšanas un prasmes, kas vajadzīgas, lai radītu inovatīvus risinājumus un pārvērstu tos par jauna veida kultūras, sabiedrības un uzņēmējdarbības iespējām; un
- nodrošinātu turpmāku savstarpēju bagātināšanos ar citām ekonomikas un rūpniecības nozarēm, darbojoties kā inovācijas paātrinātājam.

III. Sinerģija un papildināmība ar esošajām iniciatīvām

ZIK KRNI jomā papildinās vairākas citas Savienības iniciatīvas, kā arī dalībvalstu iniciatīvas. Paredzams, ka Savienības līmenī tiks panāktas šādas šajā iedaļā izklāstītās galvenās sinerģijas.

Sagaidāms, ka ZIK KRNI jomā veidos spēcīgu sinerģiju ar attiecīgām politikas iniciatīvām, kas paredzētas pamatprogrammā “Apvārsnis Eiropa” un jo īpaši II pilārā “Globālie izaicinājumi un Eiropas rūpniecības konkurētspēja” ar kopu “Kultūra, jaunrade un iekļaujoša sabiedrība” un tās darbības jomās saistībā ar kultūras mantojumu un demokrātiju. ZIK KRNI jomā varētu sniegt arī vērtīgus horizontālus ieguldījumus dažādās darbībās, kas būtu jāveic kopā “Digitālā nozare un kosmos”, jo īpaši attiecībā uz ražošanas tehnoloģijām, kurās nepieciešamība izstrādāt jaunus produktus lielā mērā ir atkarīga no KRNI. Turklāt tā varētu efektīvi papildināt citas pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa” daļas, esošās EIT *Digital* darbības un darbības, kas paredzētas citās Savienības programmās, piemēram, “InvestEU”, Erasmus+, “Radošā Eiropa”, “Digitālā Eiropa” vai kohēzijas politikas fondos.

Programma “Radošā Eiropa” būs īpaši svarīga saistībā ar darbībām, ko veic ZIK KRNI jomā. Programmā “Radošā Eiropa” ir izvēlēti virzieni un īpaši izaicinājumi, kas atspoguļo dažus izaicinājumus, ar kurām saskaras nozare un industrija (piemēram, prasmes, nodarbinātība un uzņēmējdarbības modeļi), un cenšas izveidot spēcīgu sinerģiju un papildināmību. Saskaņā ar programmu *InvestEU* un ņemot vērā ierobežoto piekļuvi finansējumam kultūras un radošajām nozarēm, ir gaidāma sinerģija ar finanšu mehānismu, kas palīdzētu izvērst kultūras un radošos projektus, nodrošinot apdrošināšanu finanšu starpniekiem.

Pārdomātas specializācijas stratēģijas (S3 stratēģija) platforma rūpniecības modernizācijai ir noteikusi vairākas pētniecības un inovācijas stratēģijas, kas vērstas uz KRNI un pēta jaunas saiknes starp vietējiem aktīviem, potenciālajiem tirgiem un sabiedrības izaicinājumiem, iesaistot lielu uzņēmējdarbības dalībnieku kopumu. Īpaši svarīgs jautājums saistībā ar S3 stratēģiju ir jaunu partnerību veicināšana starp pētniecības organizācijām, uzņēmumiem un valsts iestādēm, aicinot izveidot jaunas sadarbības platformas.

IV. Secinājums

ZIK KRNI jomā ir vispiemērotākā, lai risinātu šajā papildinājumā minētās galvenās ekonomiskās, sociālos un sabiedriskos izaicinājumus. Radošums ir viens no galvenajiem inovācijas virzītājspēkiem, un ZIK KRNI jomā spēj atrisināt mākslinieciska, kultūrā balstīta radošuma potenciālu un palīdzēt stiprināt Eiropas konkurētspēju, ilgtspēju, labklājību un viedu izaugsmi.

2. papildinājums

Faktu lapa par ZIK “Ūdens, jūras un jūrlietu nozares un ekosistēmas” (WMM)

Šajā papildinājumā sniegts pārskats par WWM jomu laikā, kad tika gatavots 2021.–2027. gada SIP. Pirms sāk darboties ZIK WWM jomā, Komisija veic analīzi, lai aplūkotu zinātnes, tehnoloģiju un sociālekonomisko tendenču attīstību, un nodrošina:

- 1) pilnīgu saskaņošanu ar pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa” stratēģisko plānošanu;
- 2) pilnīgu saskaņošanu ar kritērijiem Eiropas partnerībām, kas noteiktas Regulas (ES) 2021/695 III pielikumā; un
- 3) saskaņotību ar esošajām iniciatīvām Savienības, valstu un reģionālā līmenī, tostarp ar Eiropas partnerībām un uzdevumiem.

I. Izaicinājums

Jūrām, okeāniem un iekšzemes ūdeņiem ir izšķiroša nozīme cilvēku dzīvē, veselībā un labklājībā, pārtikas nodrošināšanā, kritiski svarīgos ekosistēmu pakalpojumos, atjaunojamos energoresursos un citos resursos, kā arī ar klimatu saistītās norisēs un bioloģiskās daudzveidības saglabāšanā. Pēdējo 100 gadu laikā dabas resursu pārmērīga izmantošana un nepareiza apsaimniekošana ir radījusi lielu spiedienu uz saldūdens un jūras ekosistēmām. Tāpēc liels izaicinājums ir izveidot aprites un ilgtspējīgu zilo ekonomiku, kas attīstās ekoloģisko iespēju robežās un balstās uz uzticama ūdens daudzuma un kvalitātes pieejamību, kā arī uz veselīgām un funkcionējošām saldūdens un jūras ekosistēmām. Minētais izaicinājums galvenokārt ir saistīts ar: 1) ūdens trūkumu, sausumu un plūdiem; 2) saldūdens un jūras ekosistēmu degradāciju; un 3) aprites un ilgtspējīgu zilo ekonomiku.

1. Ūdens trūkums, sausums un plūdi

Nepārtrauktas klimata pārmaiņas un pārmērīga saldūdens ieguve palielina ūdens trūkuma un sausuma nopietnību un biežumu. Bez inovatīvām metodēm un tehnoloģijām, lai vāktu, prognozētu, sagatavotu un izplatītu informāciju un risinājumus par ūdensobjektu drošību, iespējamiem apdraudējumiem un risku mazināšanu, Savienība tiek pakļauta smagam ekonomiskam un sociālam kaitējumam. Ūdens trūkums papildina spiedienu uz zemi, ko rada nepieciešamība palielināt biomasas ražošanu, oglekļa sekvēstresāšanu un neskartību, lai sasniegtu dekarbonizācijas un bioloģiskās daudzveidības mērķus. Komisijas ietekmes novērtējumā ⁽²⁸⁾ norādīts, ka proteīna ražošanas pārvietošana uz bezbarošanas akvakultūru un integrētu multitrofisko akvakultūru un akvaponiku varētu mazināt spiedienu uz zemi un saldūdeni.

2. Jūras un saldūdens ekosistēmas degradācija

Piekrastes, jūras un saldūdens ekosistēmas ir pakļautas spiedienam, ko rada tieša cilvēku darbība un klimata pārmaiņu paātrināšanās. Kaitējums ietver bioloģiskās daudzveidības zudumu, zivju krājumu noplicināšanu, kaitējumu jūras gultnei, tostarp tādu kaitīgu ierīču izmantošanu kā zvejas rīki, upju nosprostošanu, eutrofikācijas piesārņojumu un jūras piedrazojuma uzkrāšanos, tostarp lielu daudzumu zvejas rīku un mikroplastmasas, ko izmet okeānos. Slikta ekoloģiskā veselība ne tikai apdraud bioloģiskās daudzveidības mērķus, bet arī kaitē kopienām un uzņēmumiem, kas ir atkarīgi no tīra ūdens un veselīgām ekosistēmām. Pasaules preču un pakalpojumu tirgus šīs degradācijas mērīšanai un mazināšanai pieaug un ir ļoti konkurētspējīgs. Inovācija, kas var uzlabot, atjaunot un atjaunot jūras, piekrastes un saldūdens kapitālu, un inovācija attiecībā uz ilgtspējīgiem zvejas rīkiem un metodēm ir būtiska Savienības uzņēmumu konkurētspējai un darbvieta un izaugsmes atbalstam visā Savienībā.

⁽²⁸⁾ Ietekmes novērtējums, kas pievienots Komisijas 2020. gada 17. septembra paziņojumam “Eiropas 2030. gada klimatisko ieceru vērtēšana kāpināšana. Ieguldījumi klimatneitrālā nākotnē mūsu iedzīvotāju labā”.

3. Aprites un ilgtspējīga zilā ekonomika

Aprites ekonomikas ceļš ne tikai aizsargā cilvēku veselību un resursu efektivitāti, bet ir arī ilgtspējīgas izaugsmes dzinējspēks. Plānotais līdz šim nepieredzētais jūras vēja enerģijas un citu inovatīvu okeāna enerģijas tehnoloģiju pieaugums, kas nedrīkst apdraudēt vides aizsardzību, paver iespējas gan bioloģiskās daudzveidības palielināšanai (piemēram, mākslīgie rifi un austeru sēkli), gan jaunām darbībām, kurās izmanto telpu un atjaunojamo elektroenerģiju, piemēram, akvakultūru un ūdeņraža elektrolīzi. Bezbarošanas akvakultūra spēj pārstrādāt liekās barības vielas, kas pretējā gadījumā izraisītu eutrofikāciju. Jauni mērķi attiecībā uz emisiju samazināšanu un atjaunojamo degvielu izmantošanu jūras transportā prasa jauninājumus piedziņas un loģistikas jomā. Notekūdeņu atkārtota izmantošana novērš trūkumu, ko var saasināt klimata pārmaiņas.

II. Atbilstība un ietekme

EIT WMM jomā ar holistisku un integrētu pieeju palīdzēs risināt visas I iedaļā minētos izaicinājumus. Šai jomai ir salīdzinoši spēcīga zināšanu bāze un liels tirgus potenciāls. Eiropas pētnieki pēdējo 15 gadu laikā ir sagatavojuši vairāk pētījumu par zinātnei un tehnoloģijām ūdens resursu jomā nekā pētnieki no Amerikas Savienotajām Valstīm un pārējās pasaules. Turklāt Savienība kopā ar Ķīnu un Amerikas Savienotajām Valstīm ir viena no vadošajām jūrniecības ekonomikām. Saskaņā ar jaunākajiem 2018. gada datiem zilās ekonomikas nozarēs Savienībā bija nodarbināti vairāk nekā pieci miljoni cilvēku, šo nozaru apgrozījums bija 750 miljardi EUR, bet bruto pievienotā vērtība – 218 miljardi EUR. Tomēr centieni ir acīmredzami sadrumstaloti un trūkst saiknes starp izglītības, pētniecības un inovācijas darbībām. Piemēram, mazāk nekā 20 % pētniecības un izstrādes organizāciju ūdens zinātņu jomā ir efektīvi sadarbojušās ar rūpniecības nozarēm vai uzņēmumiem.

Jaunas inovācijas nozares (piemēram, biotehnoloģija un atkrastes enerģijas ražošana) paver jaunas tirgus iespējas jaunām tehnoloģijām un jauniem uzņēmumiem un augsti kvalificētām darbavietām. Šīm nozarēm un tradicionālāko ar jūru saistīto nozaru tehnoloģiskajai pārejai būtu vajadzīgas starpdisciplīnu pieejas un jauni izglītības veidi, kas aptvertu vairākas disciplīnas. Jo īpaši akadēmiskās programmas parasti ir diezgan plašas, savukārt nozarēm ir vajadzīgas konkrētas zināšanas un prasmes. Turklāt mācību programmās tādās jomās kā inženierzinātnes, pilsētplānošana un arhitektūra nav pietiekami aptverti jautājumi, kas saistīti ar ekoloģiju, jūras inženieriju un ūdens apsaimniekošanu.

Paredz, ka, izveidojot ZIK WMM jomā, tiks nodrošināts reāls ieguldījums inovācijas ekosistēmu stiprināšanā, kā arī veicināta sadarbība visā zinību triādē, lai paātrinātu jaunu tehnoloģiju un pieeju ieviešanu un veicinātu ilgtspējīgāku produktu un metožu izstrādi, jo īpaši attiecībā uz zvejas rīkiem. Zinību triādes partneru Eiropas daudzozaru kopienas izveide palīdzētu veicināt zilās ekonomikas redzējumu un stiprinātu Eiropas jūras un jūrlietu zinātnes un tehnoloģijas konkurētspēju visā pasaulē. Šāda kopiena palīdzētu laist tirgū inovatīvus jūras zinātnes un tehnoloģijas projektus, kas sniegtu risinājumus steidzamiem praktiskiem ilgtspējas izaicinājumiem un veicinātu uz ekosistēmu balstītu zilo ekonomiku ne tikai Eiropas, bet arī pasaules līmenī. ZIK WMM jomā ļautu labāk pārvaldīt cilvēku mijiedarbību ar ūdens un jūras ekosistēmām, tieši veicinot ilgtspējīgu zilo ekonomiku, kas attīstās ekoloģisko iespēju robežās, jo īpaši nodrošinot jūras ekosistēmu ilgtspējīgu pārvaldību.

III. Sinerģija un papildināmība ar esošajām iniciatīvām

ZIK WMM jomā izveido pēc iespējas spēcīgāku sinerģiju ar attiecīgajām Savienības politikas iniciatīvām, kā arī pamatprogrammu "Apvārtnis Eiropa", un starptautiskā līmenī mijiedarbojas ar attiecīgajām ANO iniciatīvām un IAM, jo īpaši 6. IAM "Tīrs ūdens un sanitārija", 11. IAM "Ilgtspējīgas pilsētas un kopienas", 13. IAM "Klimata politika" un 14. IAM "Dzīvība zem ūdens".

ZIK WMM jomā saskaņo ar prioritātēm, kas noteiktas Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā (ES) 2020/2184 ⁽²⁹⁾, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2008/56/EK ⁽³⁰⁾, Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīvā 2014/89/ES ⁽³¹⁾, Eiropas Parlamenta un Padomes Regulā (ES) Nr. 1380/2013 ⁽³²⁾, Komisijas 2007. gada 10. oktobra paziņojumā par integrētu Eiropas Savienības jūrniecības politiku un starptautiskajās saistībās. ZIK WMM jomā palīdz īstenot prioritātes, kas izklāstītas Eiropas zaļajā kursā, jo īpaši stratēģijā “no lauka līdz galdam”, gaisa, ūdens un augsnes nulles piesārņojuma rīcības plānā, iniciatīvās iekšējo ūdensceļu jaudas palielināšanai un labākai pārvaldībai un Savienības Biodaudzveidības stratēģijā 2030. gadam.

Dažās reģionālās S3 stratēģijās ir noteiktas vairākas pētniecības un inovācijas stratēģijas, kas vērstas uz jūras un ar ūdeni saistītām rūpniecības nozarēm un pēta jaunas saiknes starp vietējiem aktīviem, potenciālajiem tirgiem un sabiedrības izaicinājumiem, iesaistot lielu uzņēmējdarbības dalībnieku kopumu.

Attiecībā uz pamatprogrammas “Apvārsnis Eiropa” daļām ir jānodrošina spēcīga papildināmība un jānovērš dublēšanās, jo īpaši ar:

- 1) iespējamo uzdevumu “Veselīgi okeāni, jūras, piekrastes un iekšzemes ūdeņi”;
- 2) attiecīgajām Eiropas partnerībām, jo īpaši tām, kas saistītas ar klimatneitrālu, ilgtspējīgu un produktīvu zilo ekonomiku, bioloģiskās daudzveidības glābšanu, lai aizsargātu dzīvību uz Zemes, “Water4All”, “Pāreja uz tīru enerģiju”, “Impulsi pilsētu pārejā”, “Pārtikas sistēmas” un “Pētniecība un inovācija Vidusjūras reģionā” (Apvārsnis 2020);
- 3) visām II pīlāra “Globālie izaicinājumi un Eiropas rūpniecības konkurētspēja” kopām;
- 4) pētniecības infrastruktūrām; un
- 5) EIP.

Lai ieviestu daudzsološas inovācijas, ir jānodrošina arī spēcīga papildināmība ar Eiropas Investīciju banku (EIB) un *BlueInvest* un jānovērš dublēšanās.

IV. Secinājums

ZIK WMM jomā ir vispiemērotākais veids šajā papildinājumā izklāstīto galveno ekonomikas, vides un sabiedrības izaicinājumu risināšanai. Minētā ZIK jo īpaši ir vajadzīga, lai stiprinātu inovācijas ekosistēmas visā Eiropā, lai risinātu ar ūdeni saistītus izaicinājumus, apmācītu nākamās paaudzes novatorus un uzņēmējus, un rastu un atbalstītu inovatīvus risinājumus minētajiem izaicinājumiem.

ZIK WMM jomā:

- 1) samazina ūdens, jūras un jūrlietu nozares inovācijas vides sadrumstalotību, veicinot tādu inovācijas ekosistēmu izveidi, kas apvienos dalībniekus un tīklus dažādās nozarēs un disciplīnās Savienības, valsts, reģionālā un vietējā līmenī;
- 2) veicina integrētu un vairākdisciplīnu pieeju, sadarbojoties AII, pētniecības organizācijām, inovatīviem uzņēmumiem, publiskā un trešā sektora organizācijām zilās ekonomikas nozarēs, lai sasniegtu Savienības mērķus zaļās un digitālās pārkārtošanās jomā;
- 3) savieno dalībniekus un tīklus starp nozarēm un disciplīnām Savienības, valsts, reģionālā un vietējā līmenī, jo īpaši nosakot atbilstīgo S3 stratēģiju un turpmākās reģionālās stratēģijas, kas aptver zilās ekonomikas nozares;
- 4) apmāca un attīsta jauno novatoru un uzņēmēju paaudzi zilās ekonomikas nozarēs, nodrošinot tiem nepieciešamās uzņēmējdarbības un tehniskās prasmes, kas vajadzīgas ilgtspējīgai un konkurētspējīgai attīstībai.

⁽²⁹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2020/2184 (2020. gada 16. decembris) par dzeramā ūdens kvalitāti (OV L 435, 23.12.2020., 1. lpp.).

⁽³⁰⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2008/56/EK (2008. gada 17. jūnijs), ar ko izveido sistēmu Kopienas rīcībai jūras vides politikas jomā (Jūras stratēģijas pamatdirektīva) (OV L 164, 25.6.2008., 19. lpp.).

⁽³¹⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2014/89/ES (2014. gada 23. jūlijs), ar ko izveido jūras telpiskās plānošanas satvaru (OV L 257, 28.8.2014., 135. lpp.).

⁽³²⁾ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 1380/2013 (2013. gada 11. decembris) par kopējo zivsaimniecības politiku un ar ko groza Padomes Regulas (EK) Nr. 1954/2003 un (EK) Nr. 1224/2009 un atceļ Padomes Regulas (EK) Nr. 2371/2002 un (EK) Nr. 639/2004 un Padomes Lēmumu 2004/585/EK (OV L 354, 28.12.2013., 22. lpp.).

- 5) veicina tādu pamatnosacījumu attīstību, kuri vajadzīgi, lai idejas pārveidotu par jauniem tehnoloģiskiem sasniegumiem un sociālu inovāciju, kas uzlabo dzīves kvalitāti un sniedz labumu Savienības iedzīvotājiem;
 - 6) izveido sinerģiju ar citām Eiropas partnerībām, uzdevumiem, EIP, EIB un *BlueInvest*, lai izvērstu inovācijas, ļautu citām nozarēm gūt ilgtspējīgu uzplaukumu un palielinātu inovatīvu risinājumu ieviešanu tirgū un šiem risinājumiem nepieciešamo sabiedrības atbalstu; un
 - 7) stiprina Savienības kā pasaules mēroga dalībnieces pozīciju okeānu zinātnē, iekšzemes ūdeņu pārvaldībā un ekosistēmu aizsardzībā un atjaunošanā.
-

ISSN 1977-0715 (elektroniskais izdevums)
ISSN 1725-5112 (papīra izdevums)